ОБЩИНА ИВАНОВО
www.ivanovo.bg
7088 с. Иваново , Област Русе , ул. "Олимпийска" 75
тел.: 08116/22-53, факс: 08116/28-70, e-mail: obshtina@ivanovo.bg

Изх. № 08-07-149/1608 *2022 г.*

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
с. ИВАНОВО, обл. Русе
Регистрационен индекс и дата
298/16.08.2022
Срок за изпълнение:

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ОБЩИНА ИВАНОВО

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Георги Миланов – кмет на Община Иваново

ОТНОСНО: Приемане на Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

С Решение № 168 по Протокол № 17/24.11.2016 г. на Общински съвет Иваново е приета Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г. С Решение № 461 по Протокол № 45/22.11.2018 г. на Общински съвет Иваново е приета актуализация на Програмата. Ежегодно в срок до 31 март, Общински съвет Иваново е информиран за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Съгласно чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. С Решение № 459/17.06.2021 г. на Министерски съвет е приет Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

С настоящата Докладна записка предлагам на Вашето внимание за разглеждане и приемане проект на Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г., изготвен в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. При разработването му са спазени Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците 2021-2028, утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021 г. на Министъра на околната среда и водите.

Програмата се основава на анализ на съществуващото състояние на управление на отпадъците на територията на Община Иваново и включва необходимите мерки за изпълнение задълженията на кмета на Община Иваново, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново са разработени седем Подпрограми, които чрез своите дейности (мерки) водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели, така и на стратегическите цели на Националния план.

За проекта на Програмата беше осигурен 30-дневен обществен достъп (от 17.05.2022 г. до 15.06.2022 г. вкл.), като същия беше публично обявен на сайта на Община Иваново в раздели „Новини" и „Околна среда". В посочения период, в Община Иваново не са постъпвали мнения, предложения и становища от заинтересовани лица и организации.

За Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. е проведена процедура по преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, в т.ч. оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони, като е издадено Решение № РУ-43-ЕО/2022 г. на Директора на РИОСВ-Русе за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка от 05.08.2022 г., заведено в деловодството на Община Иваново с вх. № 32-45-13#4/08.08.2022 г.

Съгласно чл. 52, ал. 8 и ал. 9 от ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се приема от общинския съвет, който контролира изпълнението й, като кметът на общината ежегодно в срок до 31 март информира общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

С оглед на гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 и ал. 2, във връзка с чл. 27, ал. 3 от ЗМСМА и чл. 52, ал. 8 от ЗУО, предлагам Общински съвет Иваново да приеме следното

Р Е Ш Е Н И Е:

1. **ПРИЕМА** Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г.
2. **ВЪЗЛАГА** на кмета на Община Иваново ежегодно в срок до 31 март на съответната година да информира Общински съвет Иваново за изпълнението на Програмата през предходната календарна година.

Приложения:

1. Проект на Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. на хартиен и електронен носител (CD);
2. Решение № РУ-43-ЕО/2022 г. за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка на Програмата, издадено от Директора на РИОСВ-Русе.

ВНОСИТЕЛ:

ГЕОРГИ МИЛАНОВ
Кмет на Община Иваново,
Област Русе

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО

ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ 2022 – 2028 година

Май, 2022 г.

Приета с Решение №..... по Протокол № ..... от ..... на Общински съвет – Иваново

Съдържание

I. ВЪВЕДЕНИЕ 7
I.1. Основание за разработване на програма за управление на отпадъците на Община Иваново. Период на действие на Програмата. 7
I.2. Принципи на НПУО 2021-2028 г. и Програма за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г. 7
I.3. Участие на Община Иваново в Регионално сдружение за управление на отпадъците 8
I.4. Административна характеристика на Община Иваново 8
I.5. Географска, топографска и климатична характеристика на Община Иваново 8
I.6. Водни ресурси, почви и полезни изкопаеми на територията на Община Иваново 9
I.7. Защитени територии и защитени зони на територията на Община Иваново 11
I.8. Транспортна инфраструктура 12
I.9. Демографска характеристика и прогнози 13
I.10. Икономически профил на Община Иваново 15
I.11. Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата .. 17
I.12. Кратка информация и резултати от процедурата за Екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработването на програмата 19
I.13. Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение 19
II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ 20
III. SWOT АНАЛИЗ 38
IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ 44
IV.1. Цели на общинската програма 44
IV.2. Алтернативи за постигане на целите на общинската програма 47
V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА 51
V.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци 51
V.1.1. Въведение и основни положения 51
V.1.2. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 52
V.1.3. Резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда 56
V.1.4. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към програмата 57
V.1.6. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната ѝ цел 58
V.2. Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци 62
V.2.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 62
V.2.2. Резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда 63
V.2.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата 63
V.2.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 63
V.2.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната ѝ цел 63
V.3. Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци 65
V.3.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 65
V.3.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда 66
V.3.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата 67

V.3.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 68
V.3.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел 68
V.4. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 74
V.4.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 74
V.4.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда 74
V.4.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата 75
V.4.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 75
V.4.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел 75
V.5. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО 78
V.5.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 78
V.5.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда 79
V.5.3. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Програмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 79
V.5.4. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел 79
V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки 81
V.6.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 81
V.6.2. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата 81
V.6.3. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 81
V.6.4. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел 81
V.7. Подпрограма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други 83
V.7.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област 83
V.7.2. Резултати, които община Иваново е постигнала и ще надгражда 83
V.7.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Подпрограмата 84
V.7.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г. 84
V.7.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел 85
VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ 87
VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 94
VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ 96

DRAFT

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ВАС	Върховен административен съд
ГД ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване”
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДБФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ДНСК	Дирекция за национален строителен контрол
ЕО	Екологична оценка
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕК	Европейска комисия
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в Република България
ЕЖ	Еквивалент жители
ЕРИПЗ	Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсителите
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВООС	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЗ	Комисия по земеделските земи
КР	Комплексно разрешително
КФ	Кохезионен фонд
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство

НН	Норма на натрупване
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВ	Отпадъчни води
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПР	Общински план за развитие
ОО	Опасни отпадъци
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОС	Оценка за съвместимост
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЕВП	Полиетилен висока плътност
ПЕНП	Полиетилен ниска плътност
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПО	Производствени отпадъци
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
ППЗОЗЗ	Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
ПХБ	Полихлорирани бифенили
ПХТ	Полихлорирани терфенили
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РОП	Разширена отговорност на производителя
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СЦР	Северен централен район на планиране
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса за битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
EMAS	Схема за управление по околна среда и одит (Eco-Management and Audit Scheme)
ISO	Международна организация по стандартизация (International Organization

	for Standardization)
kg/capita/year	Килограм / жител / година
Kilograms per capita	Килограми за година
IPPC	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
IAS	Международен счетоводен стандарт (International Accounting Standard)
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

Таблица №1	Защитени територии в община Иваново
Таблица №2	Защитени зони за опазване на дивите птици на територията, засягащи землища на населени места от община Иваново
Таблица №3	Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, засягащи землища на населените места от община Иваново
Таблица №4	Население на Област Русе към 31.12.2020 г. по общини, местоживеене и пол
Таблица №5	Население на Община Иваново
Таблица №6	Цели за оползотворяване на МРО
Таблица №7	Специфични индикатори за проследяване реализацията на плана
Фигура 1	Местоположение на Община Иваново спрямо съседни на нея общини
Фигура 2	Население на Община Иваново 2012-2021 г.
Фигура 3	Йерархия за управление на отпадъци
Фигура 4	Взаимовръзка между поставената основна програмна цел, специфичните цели и изготвените подпрограми към Общинската програма за управление на отпадъците

DRAFT

I. ВЪВЕДЕНИЕ

I.1. Основание за разработване на програма за управление на отпадъците на Община Иваново. Период на действие на Програмата.

Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Иваново е разработена на основание изискванията на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Тя е изготвена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. и е с **период на действие 2022 – 2028 година**. При разработването на Програмата са спазени Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед №РД-883 от 23.09.2021 г. на министъра на околната среда и водите. Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново включва в обхвата си отпадъците, попадащи в приложното поле на Закона за управление на отпадъците, както следва:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци.

I.2. Принципи на НПУО 2021-2028 г. и Програма за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване" – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- „Разширена отговорност на производителя" и „замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- „Превантивност" – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- „Близост" и „самодостатъчност" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в Европейския съюз (ЕС), трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза;
- „Участие на обществеността" – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

I.3. Участие на Община Иваново в Регионално сдружение за управление на отпадъците

Съгласно действащия Закон за управление на отпадъците с Националният план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 г. са определени регионите, включващи общините, които ползват общо регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци (чл.49, ал.9 ЗУО). Регион Русе включва общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци.

Битовите отпадъци, генерирани от населените места от регион Русе, е предвидено да се обезвреждат посредством депониране на територията на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан. На територията на площадката са изградени три клетки за неопасни отпадъци, две клетки за инертни отпадъци и две клетки за опасни отпадъци. В имоти, разположени в непосредствена близост (северно) от Регионално депо – Русе, е предвидено да се изгради Инсталация за анаеробно третиране на биоразградими отпадъци за регион Русе.

Регионално сдружение, създадено по реда на Закон за управление на отпадъците

С Решение №391 по Протокол №47/08.07.2010 г. на Общински съвет – Иваново е дадено съгласие за участие на Община Иваново в регионално сдружение за управление на отпадъците между Община Русе, Община Ветово, Община Иваново, Община Сливо поле и Община Тутракан, създадено по реда на ЗУО.

Дата на създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе – 16.08.2010 г.

I.4. Административна характеристика на Община Иваново

Територията на община Иваново обхваща териториите на следните населени места: с. Иваново, с. Щръклево, с. Пиргово, с. Тръстеник, с. Сваленик, с. Красен, с. Мечка, с. Кошов, с. Червен, с. Божичен, с. Нисово, с. Церовец и с. Табачка. Административният център на общината е село Иваново.

Релефът на общината е преобладаващо низинен и равнинно-хълмист, което благоприятства развитието на земеделието. Общината заема част от Източната Дунавска равнина.

I.5. Географска, топографска и климатична характеристика на Община Иваново

Община Иваново се намира в Североизточна България, в Дунавската равнина, в административна област Русе (NUTS 3) и в Северен централен район (NUTS 2).

Общината е разположена в Северозападната част на област Русе и заема площ около 495 454 дка (над 17% от Област Русе). Тя граничи с р. Дунав на север и общините Русе, Ветово, Цар Калоян, Две могили и Борово. Транспортно-географското положение е благоприятно поради пресичането на територията на общината на два от европейските транспортни коридори (№7 и №9), които осигуряват връзката между районите на Балтийско и Северно море, от една страна и Средиземно и Черно море от друга. През територията на общината минават важни артерии – ж.п. линия Русе – Горна Оряховица – София и шосейни пътища Русе – София и Русе – Варна, свързващи централна Европа с Черноморието и Азия.

Фигура 1 Местоположение на Община Иваново спрямо съседни на нея общини

Релеф

Релефът на общината е преобладаващо низинен и равнинно-хълмист, което благоприятства земеделието и не създава проблеми при изграждане на техническата инфраструктура. Община Иваново заема част от Източната Дунавска равнина. Средната надморска височина е 60 м, като варира от 16,4 м на брега на р. Дунав северно от с. Пиргово до 276,3 м югоизточно от с. Табачка. Около 65 % от територията на общината е с наклон над 3 градуса, което благоприятства развитието на селското стопанство и не е пречка за транспортната дейност. Въпреки малката надморска височина са налице ареали с полупланински облик и висока пейзажна атрактивност (Поломието).

Климат

По отношение на климатичните зони общината попада към умерено-континенталната климатична област, подобласт Северобългарска. Лятото е сухо и горещо. Средната годишна температура е около 12°, средната юлска 20-22°, а средната януарска – от 0 до –3°. Средногодишното количество на валежите е 550-650 мм. Зимните валежи са предимно от сняг - 70-90% от общото количество на валежите. Снежната покривка е устойчива поради ниските температури и обилните снеговалежи. Пролетта е топла, а лятото изключително горещо поради равнинния характер на територията. Средните температури през най-горещия месец се движат между 30-38°С. Есенните студени дни настъпват към средата на месец октомври. Преобладаващите ветрове са с посока запад.

I.6. Водни ресурси, почви и полезни изкопаеми на територията на Община Иваново

Водни ресурси

Най-значим хидроресурс за община Иваново са водите на река Дунав. Речната мрежа на територията на общината е сравнително гъста. Реките Русенски Лом, Малки и Черни Лом имат ограничено стопанско ползване, което е силно повлияно от особеностите на климата и карстовата основа. Режимът на реките е снежно-дъждовен, текат в каньоновидни долини, а тяхното всичане е моделирало различни форми, които са атрактивни за развитието на туризма. Общата дължина на реките е 47 км, а площта на водосборните басейни 16 хил. кв.м.

Почви

Районът на община Иваново се намира в Северноблгарска лесостепна почвена зона. Тук са разпространени почвените типове черноземи и сиви горски почви.

Черноземните почви са с най-широкото разпространение. Привързани са към равнино-хълмистия релеф на равнината и льосовата покривка, и сухия умерено-континентален климат и сухолюбива растителност. Характеризират се с повишена мощност на хумусния хоризонт (60-80 см), но с ниско хумусно съдържание (2-4%).

Сивите горски почви са разпространени в малки участъци в каньоните на р. Русенски Лом и притоците й, попадащи в района на община Иваново. Развити са върху дълбоко разчленен релеф и изграден от кредни и терциерни седименти – варовити пясъчници, мергелни варовици. Отличават се с глинесто съдържание във вертикалния почвен профил, по-високо хумусно съдържание (2-5%), и по-малка дебелина на хумусния хоризонт от черноземните почви.

В малки участъци край р. Русенски Лом и притоците й и основно по първата тераса на р. Дунав са разпространени *алувиалните почви*. Характеризират се с дебел хумусен хоризонт, като ежегодно се натрупват минерални вещества в почвените хоризонти.

Растителни и животински видове

В община Иваново ясно са обособени райони с различие в състава, произхода и естествеността на растителността. В района на р. Русенски Лом и притоците й са установени над 850 висши растения. В състава на горите участват общо 27 броя дървесни видове. С най-голямо площно участие са представени келяв габър, следван от бяла акация и цер, а с най-малко – червен дъб и полски ясен. В каньона на Ломовете са установени 30 балкански и 1 български ендемити. От установените 13 вида орхидеи в района на Ломовете, 8 са намерени в община Иваново. 244 вида са в списъка на лечебните растения, които могат да се намерят в Общината.

Река Дунав и река Русенски Лом и притоците й са обитавани общо от 32 вида риби. В района на община Иваново са намерени 9 вида земноводни, 5 от тях са защитени. Влечугите са общо 22 вида; от тях половината са защитени.

От 90-те вида бозайници на територията на България, на територията на община Иваново са установени 70. Някои са свързани повече или по-малко с водата: видра, ондатра, воден плъх, малка водна земеровка. Установените 26, от общо 29 вида прилепи за България (над 86 %), включват представители и на двете биологични групи по отношение на тяхното размножаване, т.е. видове обитатели на пещерите и видове обитатели на старите гори с хралупати дървета.

Горите са с площ 43 602 дка, заемайки 11 % от общата територия на общината.

Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Във всички 13 селища на общината населението е осигурено с водоснабдяване с питейна вода на 100%, без селищните образувания: Стълпище, Пристанище Пиргово и Помпена станция.

Водоснабдителната мрежа във всички населени места е амортизирана, като загубите в някои от селищата достигат до 50-60%. Водоснабдяването на населените места от Община Иваново се осигурява от експлоатационно дружество „Водоснабдяване и канализация“ ООД – гр. Русе.

Общата дължина на водопроводната мрежа е 322,2 км, в т. ч. вътрешна водопроводна мрежа 192,8 км, външна водопроводна мрежа 129,4 км. Основната част от водопроводната мрежа е изградена от азбестоциментови тръби.

В Община Иваново няма изградена канализационна мрежа. На територията на населените места от община Иваново не са изградени и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ). В населените места от общината се използват септични ями и водоплътни изгребни ями. Като цяло ВиК системата е морално и физически остаряла, съпроводена с чести аварии, поради което са необходими значителни инвестиции за реконструкция на водопроводната мрежа (цялостна подмяна на водопреносната мрежа), изграждане канализационна мрежа и пречиствателни станции за битово-фекалните отпадъчни води за населените места на територията на общината.

I.7. Защитени територии и защитени зони на територията на Община Иваново

Защитени територии

Защитени територии смисъла на Закона за защитените територии са: резерват, природен парк, национален парк, природна забележителност, защитена местност (ЗМ) и поддържан резерват. На територията на община Иваново са обявени следните защитени територии:

Таблица №1 Защитени територии в Община Иваново

Наименование на ЗМ	Категория	Населени места в община Иваново	Площ, хектара	Документи за обявяване	Документи за промяна	Цели на обявяване
Вековна церова гора	Защитена местност	с. Церовец	0.87	Заповед № РД-17 от 08.01.1981 г., бр. 17/1981 на ДВ	Прекатегоризация със Заповед №РД-1196 от 24.09.2003 г.; Промяна в площта - увеличаване със Заповед №РД-401 от 18.06.2009 г.; Промяна в режима на дейностите със Заповед №РД-401 от 18.06.2009 г.	Опазване на вековна гора от цер (Quercus cerris L.)
Дикили Таш	Природна забележи-телност	с. Мечка	1.75	Заповед №707 от 09.03.1970 г., бр. 34/1970 на ДВ	Промяна в площта - актуализация със Заповед №РД-952 от 28.12.2007 г.	Опазване на скално образувание
Орлова чука	Природна забележи-телност	с. Табачка	82.23	Заповед № 2810 от 10.10.1962 г., бр. 56/1963 на ДВ	**1.** Промяна в режима на дейностите със Заповед №РД-663 от 21.08.2007 г.; **2.** Промяна в площта - актуализация със Заповед №РД-421 от 24.06.2009 г.	Опазване на пещера
Русенски Лом	Природен парк	с. Иваново, с. Кошов, с. Нисово, с. Сваленик, с. Табачка, с. Червен, с. Щръклево	3408.0	Заповед № РД-567 от 26.02.1970 г., бр. 30/1970 на ДВ	**1.** Промяна в площта - намаляване със Заповед №РД-586 от 08.06.1983 г.; **2.** Промяна в площта - увеличаване със Заповед №580 от 17.06.1986 г.; **3.** Прекатегоризация със Заповед №РД-794 от 19.08.2002 г.; **4.** Приемане на План за управление с Решение №539 от 06.06.2005 г.	Опазване на биологичното и ландшафтно разнообразие и културно-историческото наследство
Стълпище	Защитена	с. Мечка	37.83	Заповед №	-	Опазване на

Наименование на ЗМ	Категория	Населени места в община Иваново	Площ, хектара	Документи за обявяване	Документи за промяна	Цели на обявяване
	местност			РД-32 от 19.01.2018 г., бр. 21/2018 на ДВ		защитен растителен вид - вълнестоцветно сграбиче (Astragalus dasyanthus Pall.), и неговото местообитание

Защитени зони

Част от територията на община Иваново попада в четири защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

В таблици №№2 и 3 по-долу е представена информация по отношение на четирите защитени зони, които засягат землищата на населените места от община Иваново.

Таблица №2 Защитени зони за опазване на дивите птици на територията, засягащи землища на населени места от община Иваново

№ в прил. 1 на решение № 122	Натура 2000 код	Име	Област	Общини	Землища на населени места от община Иваново	Обща площ
33.	BG0002024	Рибарници Мечка	Русе	Иваново Борово	с. Мечка	2737.95 ха
34.	BG0002025	Ломовете	Русе	Ветово Иваново	с. Божичен, с. Иваново, с. Кошов, с. Красен, с. Нисово, с. Сваленик, с. Табачка, с. Церовец, с. Червен, с. Щръклево	334 513,219 дка
			Разград	Цар Калоян		

Таблица №3 Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, засягащи землища на населените места от община Иваново

№ по ред в прил. 2 на решение № 122	Натура 2000 код	Име	Област	Общини	Обща площ, ха
45.	BG0000232	Батин	Русе	Иваново, Борово	2691.05
157.	BG0000608	Ломовете	Разград	Разград, Цар Калоян	32488.93
			Русе	Ветово, Иваново Две могили, Русе	
			Търговище	Попово	

Източник: Информационна система за защитени зони от екологична мрежа НАТУРА 2000 (http://natura2000.moew.government.bg/Home/Natura2000ProtectedSites)

I.8. Транспортна инфраструктура

Община Иваново е разположена в северозападната част на Русенска област и отстои от областния център на 22 км. На север граничи с р. Дунав от км 507 до км 521.

През територията на общината преминават 5 бр. пътища от републиканската пътна мрежа с обща дължина 86,9 км, като най-натоварени и с концентрация на ПТП са първокласните Е-70 и Е-85.

Пътната мрежа на община Иваново е формирана от пътища от републиканската пътна мрежа и от общински пътища. Общата й дължина на територията на общината възлиза на около 190 км, от които 86 км републикански пътища и 104 км общински. Гъстотата й е същата като на област Русе и малко над средната за страната.

Мрежата от общински пътища осигурява връзките на селата с общинския център и между тях. Добри са връзките с Иваново на селата Пиргово, Мечка, Тръстеник, Красен, Табачка и Червен. Конфигурацията на мрежата не осигурява пряк достъп на селищата от югоизточната и източната част на територията до общинския център.

Обслужването на общината с обществен транспорт се осъществява от система от междуградски превози по областната транспортна схема.

Железопътният транспорт се осъществява чрез две гари (Иваново и Табачка) на ж.п. линия №4 Русе – Горна Оряховица – Подкова. Гара Иваново е междинна пътническа и товарна гара. Поради малките потоци от пътници този транспорт е с ограничена важност за населението на общината

I.9. Демографска характеристика и прогнози

Демографската характеристика на община Иваново е направена въз основа на следните източници на информация:

- Данни на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване" (ГД ГРАО) към министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Население и демографски процеси в област Русе през 2020 година Териториално статистическо бюро – Север отдел „Статистически изследвания – Русе" при НСИ.

Най-достоверни се считат данните за населението, отчетени при официалните преброявания като това от 2021 г., резултатите от което ще бъдат оповестени в края на 2022 г.

Таблица №4 представя данни на НСИ за населението по области, общини, местоживеене и пол към 31.12.2020 г. за страната, област Русе и община Иваново.

Таблица №4 Население на Област Русе към 31.12.2020 г. по общини, местоживеене и пол

Области общини	**Общо**		
	всичко	**мъже**	**жени**
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833
Русе (област)	212 729	103 521	109 208
Иваново	8 633	4 275	4 358

Източник: НСИ

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2019 г. населението на България е 6 951 482 души, а населението на област Русе възлиза на 212 729 души, което представлява 3.1% от общия брой на населението в България и нарежда областта на 12-о място в страната по този показател.

За областта е характерна тенденцията за остаряване на населението, изразяваща се основно в нарастване на дела на населението на 65 и повече навършени години. Към 31.12.2020 г. относителният дял на лицата на 65 и повече навършени години в област Русе е 23.9% (50 862) от общото й население. В сравнение с 2019 г. този дял нараства с 0.1 процентни пункта. Делът на тази възрастова група в общия брой на населението остава по-висок от средния за страната (21.7%).

Населението в трудоспособна възраст в област Русе към края на 2020 г. е 126 168 души, или 59.3% от общия брой. Относителният му дял от трудоспособното население на страната е 3.0%. В сравнение с 2019 г. броят на трудоспособното население намалява с 0.1%. Сред общините в областта най-висок е относителният дял на тази категория население в община Русе - 60.9%, а с най-нисък дял е община Ценово – 51.7%. Над трудоспособна възраст са 57 479 лица (27.0%), а под трудоспособна възраст – 29 082 лица (13.7%). В община Иваново е регистриран най-висок относителен дял на населението над трудоспособна възраст – 40.6% от общия брой, докато в община Русе този дял е 24.9%. При населението под трудоспособна възраст с най-висок относителен дял е община Бяла – 14.8%, а с най-малък дял – община Иваново със 7.5%.

Естествен прираст на населението на област Русе

В ретроспективен план за доста дълъг период от време демографското развитие на област Русе се характеризира с отрицателен естествен прираст. В резултат на него през 2020 г. населението на областта намалява с 2 889 лица. Намалението на населението, изразено чрез коефициента на естествен прираст, за 2020 г. е минус 13.5‰ при минус 10.2‰ за предходната година.

Гъстота на населението

По данни на ПИР на Община Иваново към 31.12.2019 г. гъстотата на населението на Област Русе е по-висока от тази за страната към този период. Община Иваново е с най-голяма територия спрямо териториите на съседните общини от Област Русе. По население Община Иваново е на пето място, а по гъстота на населението – на последно спрямо останалите общини от област Русе.

Данните за гъстотата на населението показват неравномерно разпределение на населението по територията на Северен Централен район на планиране. По области гъстотата на населението е в широк диапазон от 38,4 д/km2 в област Силистра до 76,4 д/km2 в област Русе. Общините в демографски риск в този регион са само осем, като за област Русе това са общините Иваново и Ценово.

Население на община Иваново

Таблица №5 представя информация за населението на общината по данни на НСИ за населението на община Иваново за периода 2010 – 2021 г.

По данни от официалните преброявания, за които са налични обработени данни, населението на община Иваново през 2001 г. е възлизало на 11 092, а през 2011 г. – на 9429.

Таблица №5 Население на Община Иваново

	2010 г.	2011 г	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021
Население, брой	10001	9417	9211	9042	8832	8756	8519	8344	8127	7873	8633	8222

Източник: НСИ Население към 31.12.2012 г. по области, общини, местоживеене и пол

Фигура 2 Население на Община Иваново 2012-2021 г.

I.10. Икономически профил на Община Иваново

Ниският потенциал за растеж, продължаващата рецесия, ниската производителност и конкурентоспособност на регионалната икономика, особено на МСП, и възможността й да създава нови работни места продължава да бъде основен проблем за област Русе. Допълнителни фактори, които блокират развитието на областта, са влошеното демографско развитие и негативните процеси на пазара на труда. Определящи фактори за развитие на икономиката на община Иваново са:

- наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на туризъм и земеделието;
- екологичната чистота на района;
- близостта до Русе и до Дунав мост което осигурява възможности за пазар на произведената селскостопанска и промишлена продукция и възможности за развитие на туризма.

Икономиката на община Иваново се характеризира с преобладаващ дял на селското стопанство. Развито е растениевъдството, животновъдството, пчеларството, рибовъдството и производството на фуражни култури, като царевица, ечемик, ръж и др. Основните отрасли, които се развиват на територията на общината и определят икономическия й профил са селското стопанство и услуги.

Селско стопанство

Развитието на селското стопанство в община Иваново е резултат от използване на следните сравнителни предимства: оптимални природни условия и ресурси, сравнително добре развита транспортна инфраструктура, традиции и квалификация на работната сила, осигуряване на външно финансиране. Селскостопанският земеделски фонд на територията на общината е 390 960 дка. Основни форми на обработка на земеделската земя са земеделски кооперации. Растениевъдството е главен селскостопански подотрасъл за общината. Равнинният релеф и умерено-континентален климат благоприятстват развитието на селскостопански култури. Застъпено е производството на зърнени и технически култури. Най-голям дял на територията на общината от всички селскостопански насаждения заемат площите със земеделски култури – 272 039 дка, следвани от тези с лозята – 5 266 дка.

За периода 2013 – 2018 г. общият брой заети в трите сектора – първичен (земеделие и горско стопанство), вторичен (преработваща индустрия) и третичен (услуги) се увеличава от общо 841 заети до 922 заети, т.е. бележи ръст от общо 9,63 % за периода. Заетите в земеделието и горското стопанство остават сравнително постоянни – стойности от 462 души за 2013 г. до 445 души за 2018 г. Средният брой заети в един бизнес в земеделието е 9 души и е по-голям от останалите два сектора. Това се дължи на големия брой земеделски кооперации, с брой заети от 10 до 20-25 души. Тази численост в кооперациите компенсира останалите форми на бизнес – ЗП, ЕТ и "дребни" арендатори с малък персонал. За индустриалните предприятия е налице ръст от 124 заети през 2013 г. до 142 заети през 2018 г., т.е. ръст за 5 години в размер на 14,52 %. Средният брой заети в едно предприятие от индустрията е 6 души (закръглено), докато по информация за този сектор персоналът в най големите по персонал предприятия не надвишава 18 души. Налице е също ръст на заетите в сектора на услугите от 255 души през 2013 г. до 334 души за 2018 г., т.е. 30,9 % ръст за периода. Средната численост на заетите в едно предприятие е двама – трима души. Това се дължи на обстоятелството, че при преобладаващия брой предприятия в услуги преобладава семейната заетост от един до двама души.

Налице е устойчива тенденция за повишаване на икономическите показатели общо за трите икономически сектора (селско и горско стопанство; индустрия; услуги), но с най-голям ръст за периода е земеделието и отчасти – индустриалните предприятия. Увеличава се броят на заетите и на наетите лица, като възнаграждението за едно лице расте с 40,5 % за периода.

Налице е значителен ръст на инвестициите за придобиване на ДМА (вероятно от Оперативните програми) в предприятията от общината. Най-показателен е бруто ръстът на инвестициите в аграрния сектор, като този резултат е вследствие от доброто усвояване на средствата от ПРСР през втория програмен период 2014 – 2018 год. Разходите са за базово оборудване на земеделска техника, без да се инвестира в инсталации за производство и преработка на плодове и животински продукти.

Услугите и индустриалният сектор в общината също бележат значителен относителен ръст на разходите за ДМА през изследвания период, но при малка база – около четири пъти по-малка от инвестициите за селското и горското стопанство.

Поради продължаващите процеси на пазарно преструктуриране на общинската икономика е необходима подкрепа за развитието на сектора на МСП, стимулиране на местното предприемачество, укрепване на частния сектор с повишаване на информационната осигуреност, уменията и квалификацията на работещите в този сектор.

Перспективите за развитие на местната хранително-вкусова и преработваща промишленост са свързани с навлизане на нови инвестиции за технологично обновление и подобряване качеството на произвежданата продукция, професионален маркетинг, използване на борсите за регулиране на цените и качеството на изходните суровини. В тази връзка е необходимо засилване на сътрудничеството с Румъния и страните от Дунавския регион, което би подобрило и пазарната реализация на продукцията на местната икономика. Формулираните по-горе «необходими условия" трябва да се подкрепят и от конкретни действия на местната бизнес общност, с характер на „достатъчни условия" за развитието за икономиката на Община Иваново в средносрочна перспектива 2021 – 2027 г., като например:

- да се подбере и подготви ядро от млади предприемачи за иновации в земеделието и индустрията, и да се развият нови преработвателни МСП и услуги;
- да се повиши капацитетът на общинска администрация и на местната общинска служба „Земеделие и гори" за информационно обслужване на предприемачите и оказване на помощ за подготовката на бизнес проекти.

- да се ускори подготовката на инвестиционен профил за предлаганите от Община Иваново активи за подходящи инвестиции, включително и в публично-частни партньорства в областта на земеделието и свързаните с него производства на хранителната индустрия и да се рекламира в страната, съседна Румъния и други страни от Дунавския регион.

I.11. Основни цели и основни резултати, които се очакват от изпълнението на програмата

Програмата за управление на отпадъците за територията на дадена община се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III ЗУО.

Съгласно НПУО 2021-2028 г. Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: ***Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.***

Стратегическите цели на НПУО 2021-2028 г., гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, са:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Йерархия на управлението на отпадъците

Рамковата директива за отпадъците въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци;

б) Подготовка за повторна употреба;

в) Рециклиране;

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;

д) Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

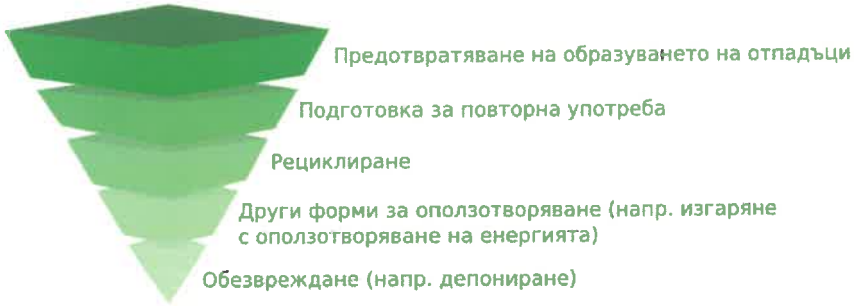

Фигура 3 Йерархия за управление на отпадъците

- *„Предотвратяването"* на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

а) генерираното количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

б) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

- *„Подготовка за повторна употреба"* включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.
- *„Рециклиране"* – Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от „рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.
- *„Друго оползотворяване"* е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.
- *„Обезвреждане"* – депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

I.12. Кратка информация и резултати от процедурата за Екологична оценка на програмата и от обществените консултации при разработването на програмата

Разработеният проект на Програма за управление на отпадъците на Община Иваново беше публикуван на интернет страницата на Общината за срок от 30 дни (за периода 17.05.2022 г. – 15.06.2022 г. вкл.), с цел осигуряване на обществен достъп. В посочения период, в Община Иваново не са постъпвали мнения, предложения и становища от заинтересовани лица и организации.

Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново попада в обхвата на т.5.1. от Приложение №2 на *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка (ЕО) на планове и програми* и във връзка с чл.2, ал.2, т.1 от Наредбата подлежи на преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка. Съгласно разпоредбите на чл.31, ал.1 от *Закона за биологичното разнообразие* и съгласно чл.2, ал.1, т.1 от *Наредбата за оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони*, програмата следва да бъде подложена и на оценка за съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитените зони (*ОС*).

Процедурата по преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка се извършва едновременно с изготвянето на програмата и решението, с което се преценява да не се извършва ЕО се издава преди одобряването на програмата. В Регионална инспекция по околна среда и водите – Русе бяха внесени Искане за преценяване необходимостта от ЕО и уведомление по чл. 10 на *Наредбата за оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони.* В резултат е издадено Решение № РУ-43-ЕО/2022 от 05.08.2022 г. на Директора на РИОСВ – Русе с характер: **„да не се извършва екологична оценка на Програма за управление на отпадъците на община Иваново за периода 2022-2028 г.”**.

След получаване на Решение по преценяване необходимостта от екологична оценка, издадено от Директора на РИОСВ – Русе, проектът на Програмата следва да бъде внесен в Общински съвет – Иваново, органът, отговорен за нейното приемане.

В окончателния проект се отразяват всички мотивирани становища, мнения и предложения, постъпили в периода на извършване на консултации с обществеността и компетентните органи. Такива не са постъпвали.

I.13. Органи на разработване и одобрение на програмата и дата на одобрение

Кметът на Община Иваново е отговорен за разработването на Програмата за управление на отпадъците, която ще е с обхват на действие територията на община Иваново, а Общински съвет – Иваново приема решение за нейното одобряване.

С цел осъществяване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл.52, ал.7 ЗУО след приемането й, програмата се публикува на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана при настъпване на промени в националното законодателство, приоритетите на общината и/или други фактори, имащи отношение към програмния документ.

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В този раздел въз основа на анализите на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците са представени основните изводи, на база на които са направени препоръки за мерки и действия. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи, пълният текст на които е представен в Приложенията към настоящия документ.

АНАЛИЗ на състоянието относно отпадъците (Приложение №VIII.1)

Наличната информация и тенденциите дават основание да се направят следните основни изводи и препоръки относно битовите отпадъци:

ИЗВОДИ:

✓ За периода 2008-2018 г. делът на битовите отпадъци в Р България в общото количество на образуваните отпадъци е намалял до 2-4%, а количествата образувани битови отпадъци на човек от населението в България е намаляло от 590 на 407 кг/ж/г.;

✓ В сравнителен план с ЕС-27, България е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г. – 489 кг/жител за ЕС-28 и 407 кг/жител за България;

✓ Нормата на натрупване на населените места от Община Иваново за последните десет години (2012 г. – 2021 г. вкл.) варира в границите от 385 – 575 кг/ж/г, като същата е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година съпоставено с данните от Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци за населени места с подобно население (под 3 000 души) – 256 кг/ж.;

✓ Основен източник на образуваните битови отпадъци в общината са домакинствата;

✓ Основната част от битовите отпадъци в общината (49,22%) са биоразградими (хранителни, градински и растителни, дърво);

✓ Отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 28,15% от общото количество генерирани битови отпадъци в общия поток;

✓ Най-голям е дела на образуваните битови отпадъци в община Иваново през лятото – около 30%, следван от есента и пролетта – с около 27%, а най-малко количество отпадъци се образуват през зимния период – около 16%;

✓ Към момента на изготвяне на Програмата, Община Иваново е ориентирана към събиране на достоверна информация за количеството на битовите отпадъци от всяко домакинство – съдовете са оборудвани с индивидуален чип, сметосъбиращите автомобили – с претеглящи устройства, а софтуер обработва и архивира данните;

✓ От въвеждане в експлоатация на РДНИОО – Русе до юли 2019 г. цялото количество образувани битови отпадъци в Община Иваново е било обезвреждано в клетки за неопасни отпадъци в регионалното съоръжение, за което са били заплатени значителни финансови средства за отчисления и обезпечения по ЗУО;

✓ За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на община Иваново са били подложени на сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей“ ООД в имот 63427.92.7. Считано от август 2021 г. битовите отпадъци на Община Иваново не се подлагат на предварително третиране в регионалното съоръжение, изградено в землището на гр. Русе, експлоатиращо се от „Д Консей“ ООД;

✓ Процентът на битови отпадъци от община Иваново, подложени на сепариране, е 7,08% за 2019 г., 60,12% за 2020 г. и 41,69% за 2021 г.;

✓ Отклонените от депониране оползотворими фракции (подлежащи на рециклиране), съдържащи се в смесените битовите отпадъци, са както следва: за 2019 г. – 14 тона (0,37% от всички СБО); за 2020 г. – 133,464 тона (3,28% от всички СБО) 2021 г. 91,24 тона отпадъци (3,01% от всички СБО);

✓ Обезвредените чрез депониране битови отпадъци на община Иваново (сума от директно депонирани и остатъчна фракция след сепариране) за 2019 г. е 99,63%, за 2020 г. – 96,72%, а за 2021 г. – 96,99%;

✓ Ефективното функциониране на Инсталацията за анаеробно третиране се очаква да доведе до отпадане задължението на петте общини от регион Русе (в частност и на Община Иваново) да заплащат 50% от отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ Община Иваново няма сключени договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (ООп, НУБА, ИУГ, ИУЕЕО, ИУМПС, ОМН) поради липса на интерес от тяхна страна. Не е организирано и разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата;

✓ Количеството на образуваните производствени отпадъци в общината следва тенденция към намаление, като през 2019 г. количеството им е било с 50% по-ниско от това през 2016 г.;

✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

✓ На територията на община Иваново няма инсталация / съоръжение за третиране на строителни отпадъци – депо за отпадъци или площадка за рециклирането им. В региона има както съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, така и мобилни инсталации, които могат да извършват оползотворяване на строителни отпадъци на място на конкретен обект;

✓ Разходите за рециклиране на строителни отпадъци в регион Русе, в съоръжение, отстоящо на около 20 км от община Иваново, са по-ниски от разходите за обезвреждане посредством депониране в клетки за инертни или неопасни отпадъци в Регионално депо – Русе;

✓ Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира до края на 2023 г. след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Русе – ИАТ, ПИ 63427.60.23, землище на град Русе;

✓ В никое от населените места в община Иваново, което е с над 2000 екв. жители, не е изградена канализационна система за пречистване на отпадъчните води от населените места и няма изградена градска пречиствателна станция за битови отпадъчни води.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Необходимо е провеждане на постоянни информационни кампании по въпроси, свързани с управление на битовите отпадъци, с акцент върху разделното събиране на отпадъчни материали и биоразградими отпадъци, необходимостта от намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, заплащане на таксата за битови отпадъци за количество образуван БО и др.;

✓ Община Иваново да продължи да доразвива и усъвършенства интегрираната система за индивидуално отчитане на количеството на образуваните битови отпадъци от всяко домакинство. Горното ще улесни преминаването към принципа „замърсителят плаща" при определяне на таксата за битови отпадъци;

✓ До края на 2022 г. Община Иваново да извърши на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на нейна територия на основание §9 от ПР на наредбата във връзка с чл.28а, ал.1 от същата. Морфологичният анализ да се актуализира на всеки 5 години;

✓ Оправомощените длъжностни лица в Община Иваново да продължат да прилагат стриктен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

АНАЛИЗ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините (Приложение №VIII.2)

Анализът на европейските и националните политики и законодателство води до следните основни изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве;

✓ От приемането преди почти 50 г. на първата европейска рамкова директива за отпадъците през 1975 г., законодателството на Общността в сектора има бурно развитие през последните години. От по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците;

✓ На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика" и „нулеви отпадъци";

✓ В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.;

✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;

✓ Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците

2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци;

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т. число изготвяне на план-сметки за финансирането на дейностите; процеси по проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка общинска администрация;

✓ Община Иваново е в процес на разработване на проект на нова наредба по реда на чл.22 ЗУО и актуализиране на *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново* съобразно промените на Глава трета. Местни такси, Раздел I. Такса за битови отпадъци на ЗМДТ, в сила от 17.02.2021 г. След актуализирането на Наредба №1 и наредбата по чл.22 ЗУО и приемането им от Общински съвет – Иваново същите ще бъдат публикувани на интернет-страниците на Община Иваново;

✓ Община Иваново е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет като е назначила служител със съответно образование, който подпомага кмета на Община Иваново при организиране на дейностите по управление на отпадъците.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Общинска администрация в най-кратки срокове да внесе разработен проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането й за публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново. След приемането на наредбата същата да бъде публикувана на интернет-страницата на Общината;

✓ Община Иваново да внесе за разглеждане в Общински съвет – Иваново актуализиран проект на *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново* съобразно промените в ЗМДТ, в сила от 17.02.2021 г. След приемането на измененията и допълненията на Наредба №1 от Общински съвет – Иваново същата да бъде публикувана на интернет-страниците на Община Иваново;

✓ В контекста на динамично променящото се законодателство в областта на управлението на отпадъците за целия период на програмата да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени изпълнителски и контролни функции в тази област;

✓ След приемане на Програмата за управление на отпадъците 2022-2028 г. същата да се публикува на интернет страницата на съответната община с цел осигуряване на обществен достъп;

✓ Кметът на Община Иваново ежегодно в срок до 31 март да информира общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година;

✓ След приемане на програма за управление на отпадъците на Община Иваново същата да се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия и в предвидените от ЗУО случаи.

АНАЛИЗ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво (Приложение №VIII.3)

На основата на анализа се извеждат следните основните изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ Най-важните задължения на кмета на Община Иваново, описани в чл.19 от ЗУО, са изпълнени, а малка част са в процес на изпълнение;

✓ Община Иваново е в процес на разработване на проект на нова наредба по реда на чл.22 ЗУО и актуализиране на *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново* съобразно промените на Глава трета. Местни такси, Раздел I. Такса за битови отпадъци на ЗМДТ, в сила от 17.02.2021 г. След актуализирането на Наредба №1 и наредбата по чл.22 ЗУО и приемането им от Общински съвет – Иваново същите ще бъдат публикувани на интернет-страниците на Община Иваново.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Общинска администрация Иваново в най-кратки срокове да разработи проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането й на публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново;

✓ След приемането на Наредбата по чл.22 ЗУО Община Иваново и Общински съвет – Иваново да публикуват същата на интернет-страницата си при условията на пълна прозрачност;

✓ Община Иваново да предприеме действия по своевременно актуализиране на нормативни документи, вътрешни правила и др.;

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т. число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

АНАЛИЗ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците (Приложение №VIII.4)

В резултат на изготвения анализ на дейността на РСУО за регион Русе могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ Община Иваново, както и останалите общини от Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе, участва активно в работата му;

✓ Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО за регион Русе. Въпросите, по които са възниквали разногласия, са свързани с вземането на решения за бъдещи проекти и съоръжения, които да обслужват РСУО и с определянето на цените за услугите за ползване на общи съоръжения от общините от РСУО;

✓ Община Иваново оценява резултатите от дейността на РСУО като задоволителна поради неизпълнението на целите по чл.31, ал.1 ЗУО и заплащането на високи отчисления;

✓ Считано от м. август 2021 г. смесените битови отпадъци, образувани на територията на населените места в общината, не постъпват за сепариране в Инсталацията за сепариране, находяща се в имот 63427.92.7;

✓ Община Иваново е предприела действия по въвеждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали във всички населени места и проучване на възможността, в това число изграждане на собствена инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Община Иваново да продължи да участва активно в работата на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе;

✓ Решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе да се публикуват своевременно на интернет страницата на Община Иваново;

✓ Община Иваново да предприеме действия по:

✓ извършване на ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО или

✓ изграждане на съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), съвместно с друга община и/или с участието на частен инвеститор, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ На заседание на Общото събрание на РСУО за регион Русе да се обсъди въпроса с осигуряване на инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци – клетка 4 и клетка 5 за неопасни отпадъци, за които има предвидени свободни площи на площадката на регионалното съоръжение.

АНАЛИЗ и оценка на институционалния капацитет, в т. число прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове (Приложение №VIII.5)

Въз основа на изготвения анализ на институционалния капацитет, в т. число прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове се правят следните изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т. число изготвяне на план-сметки за финансирането на дейностите по управление на отпадъци; процеси по проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на

инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

✓ За подобряване на капацитета на общинските служители трябва да се провеждат обучителни програми. Като се имат предвид обаче големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци са необходими целенасочени и практически обучения, за които общините нямат никакъв опит;

✓ Техническият капацитет на общината при изпълнението на нейните функции е на добро ниво. Служителите на Община Иваново са обезпечени с компютри, принтери, скенери, телефони, автомобили в изпълнение на ежедневната им дейност, в т. число контролните им функции;

✓ Община Иваново е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет, като е назначила служител със съответно образование, който ще подпомага кмета на Общината при организиране на дейностите по управление на отпадъците. Наличието на компетентни служители е предпоставка за своевременното отчитане на промени в нормативната уредба, актуализация на местни нормативни документи, и изпълнение на изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците като цяло;

✓ Административният капацитет на Община Иваново в областта на управлението на дейностите по отпадъците е недостатъчен, за да изпълни всички изисквания, произтичащи от нормативната уредба и стратегическите и програмни документи в областта на УО, особено след приемане на нови нормативни уредби в областта на биоотпадъците, рециклирането на строителните отпадъци и др.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Общинска администрация в най-кратки срокове да разработи проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането ѝ за публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново;

✓ След приемането на Наредбата по чл.22 ЗУО Община Иваново и Общински съвет – Иваново да публикуват същата на интернет-страницата си при условията на пълна прозрачност;

✓ Община Иваново да предприеме действия по своевременно актуализиране на нормативни документи, вътрешни правила и др.;

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т. число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци;

✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация;

✓ Подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т. число изготвянето и отчитането на план-сметките.

АНАЛИЗ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване (Приложение №VIII.6)

Анализът за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване дава основание за следните изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ На територията на община Иваново не се експлоатират депа за неопасни отпадъци. Съществуващите сметища с преустановена експлоатацията, които все още не са рекултивирани, са 12 броя;

✓ На територията на община Иваново няма складове с препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност;

✓ Рекултивираните депа за битови отпадъци / селски сметища на територията на община Иваново са 5 бр., по едно в землищата на населените места: с. Пиргово, с. Божичен, с. Кошов, с. Червен и с. Табачка. Единствено за депото в с. Пиргово са изпълнение всички СМР, предвидени в инвестиционните проекти; останалите 4 сметища (в землищата на селата Божичен, Кошово, Червен и Табачка) са саморекултивирани;

✓ Община Иваново не разполага с финансови средства за рекултивация на селските сметища и общинското депо за неопасни отпадъци на територията на община Иваново. За изпълнение на рекултивационните дейности е необходимо външно финансиране (държавен бюджет – ПУДООС, ОПОС и др.);

✓ През м. януари 2022 г. е изготвен инвестиционен проект за закриване и рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци в землището на с. Иваново, с който да се кандидатства пред ПУДООС или друг финансиращ орган за отпускане на средства за неговата реализация.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Да се предприемат постоянни мерки от страна на общинската администрация по осигуряване прилагането на законодателството за прекратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и за предотвратяване възникването на нови замърсявания;

✓ Да се предприемат действия от страна на общинската администрация за закриване на селските сметища и 1 бр. депо (в с. Иваново) с преустановена експлоатация по реда на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*.

АНАЛИЗ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща" (Приложение №VIII.7)

На базата на анализираната информация се правят следните изводи и препоръки относно прилагането на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща" и схемите за управление на отпадъците на територията на община Иваново:

ИЗВОДИ:

✓ На територията на община Иваново се прилагат успешно две схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство, в т. число:

✓ отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при

производството на стоки и услуги;

✓ схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

✓ Схемата за разширена отговорност на производителя, която се прилага по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки; ИУМПС; ИУЕЕО; отпадъчни масла и нефтопродукти; НУБА и ИУГ, не се прилага на територията на община Иваново;

✓ Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължените лица заплащат такса за битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата;

✓ Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите и фирмите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща". С изменение на ЗМДТ са въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци. За стартова година на новия механизъм за определяне на такса за битови отпадъци е приета 01.01.2024 г.;

✓ Очаква се разширяване на дейностите, които се финансират по схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

✓ До края на 2022 г. се очаква да бъде изградена и да започне да се експлоатира система за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло);

✓ До края на 2023 г. като част от ДБФП за изграждането на ИАТ трябва да бъдат доставени елементи на системата за разделно събиране на зелени биоотпадъци и хранителни биоотпадъци.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Да се разширят дейностите, които се финансират по ***схемата за отговорност на домакинствата*** и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

✓ До края на 2022 г. във всички населени места на територията на Общината да бъде изградена система за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло);

✓ До края на 2023 г. като част от ДБФП за изграждането на ИАТ да бъдат доставени елементи на системата за разделно събиране на зелени биоотпадъци и хранителни биоотпадъци и системата да се въведе в най-кратки срокове.

✓ Да се проучат възможностите за разширяване на дейностите, които се финансират по *схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци* и да се предприемат действия по изграждане на инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци.

АНАЛИЗ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците (Приложение №VIII.8)

Анализът на съществуващото положение на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци в Община Иваново позволява да се изведат следните основни изводи и препоръки:

ИЗВОДИ:

✓ Организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци в населените места на територията на община Иваново се извършва от 2005 г., като битовите отпадъци се транспортират до Регионално депо – Русе от 01.01.2006 г.;

✓ Видът и броят на съдовете за съхраняване на битови отпадъци и специализираните превозни средства, при определената честота на обслужването им осигуряват качествено предоставяне на услугата без да се допуска препълване на съдовете;

✓ Иновативна система, включваща съдове за събиране на отпадъци с монтирани индивидуални чипове за всеки от тях, сметосъбиращи автомобили с претеглящи устройства и специализиран софтуер позволява да се събира информация за количеството на битовите отпадъци, което всяко домакинство изхвърля. Последното ще послужи за справедливо заплащане на таксата за битови отпадъци;

✓ За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. Община Иваново е транспортирала битовите си отпадъци в Инсталацията за предварително третиране, изградена в ПИ 63427.92.7, землище на град Русе;

✓ За периода 2019-2021 г. 63,36% от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. 93,99% от отпадъците, които са били подложени на сепариране, са били предадени за депониране. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци са предадени за последващо оползотворяване;

✓ Процентът на битови отпадъци от община Иваново, подложени на сепариране преди депониране, е бил 7,08% за 2019 г., 60,12% за 2020 г. и 41,69% за 2021 г.

✓ Отклонените от депониране оползотворими фракции, съдържащи се в смесените битовите отпадъци (отпадъци, подлежащи на рециклиране) са както следва: за 2019 г. – 14 тона (0,37% от всички СБО); за 2020 г. – 133,464 тона (3,28 от всички СБО) 2021 г. 91,24 тона отпадъци (3,01 от всички СБО);

✓ Обезвредените чрез депониране битови отпадъци на община Иваново (сума от директно депонирани и остатъчна фракция след сепариране) за 2019 г. е 99,63%, за 2020 г. – 96,72%, а за 2021 г. – 96,99%;

✓ Община Иваново следва да предприеме бързи действие по изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали, както и по проучване на възможностите и/или изграждане на инсталация за сепариране на битовите отпадъци от населените места в община Иваново;

✓ Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира до края на 2023 г. след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Русе – ИАТ, ПИ 63427.60.23, землище на град Русе;

✓ Ефективното функциониране на Инсталациите за анаеробно третиране се очаква да доведе до отпадане задължението на петте общини от регион Русе (в частност – на Община Иваново) да заплащат 50% от отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ За периода на действие на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г. капацитетът на клетка 3 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе ще бъде изчерпан.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по осигуряване на предварително третиране на смесените битови отпадъци, образувани на нейна територия;

✓ Община Иваново да предприеме действия по:

✓ извършване на ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО или

✓ изграждане на съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), съвместно с друга община и/или с участието на частен инвеститор, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали, както и по проучване на възможностите и/или изграждане на инсталация за сепариране на битовите отпадъци от населените места в община Иваново;

✓ Необходимо е на заседание на Общото събрание на РСУО за регион Русе да се обсъди въпроса с осигуряване на инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци – клетка 4 и клетка 5 за неопасни отпадъци, за които има предвидени свободни площи на площадката на регионалното съоръжение;

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по осигуряване на финансиране за изграждане на канализационни системи (канализационна мрежа и ГПСОВ) за агломерации с над 2 000 екв. жители. Приоритет е осигуряване на финансиране за агломерация Щръклево – изграждане на канализационната мрежа на територията на с. Щръклево и Пречиствателна станция за пречистване на отпадъчните води.

АНАЛИЗ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците (Приложение №VIII.9)

На базата на анализираната информация се правят следните изводи и препоръки относно предотвратяване образуването на отпадъците:

ИЗВОДИ:

✓ Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер;

✓ Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни;

✓ Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер;

✓ Съществуват много и най-разнообразни начини за предотвратяване образуването на отпадъци, които се прилагат по света и в България, като по-долу са представени добри практики:

✓ Намаляване използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса. Силен ефект би имало ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;

✓ Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;

✓ С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, водеща до голямо количество образуваните текстилни отпадъци, е резонно да се увеличи броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба;

✓ Подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба със стъклени;

✓ Използване на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки;

✓ Предлагане на продукти в насипно състояние с минимално опаковане;

✓ Насърчаване закупуването на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда;

✓ Създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите информация за управление на отпадъците;

✓ Реализирани са пилотни проекти за разполагане на специализирани контейнери за разделно събиране на текстилни облекла;

✓ Популяризиране на домашното компостиране чрез безвъзмездно раздаване на компостери;

✓ Включване при подготовка и провеждане на обществени поръчки на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци;

✓ Въвеждане на практика за даряване на уреди, с цел повторна им употреба;

✓ Събиране на детски играчки и дрехи и предаването им за повторна употреба;

✓ Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност.

ПРЕПОРЪКИ:.

✓ В Подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци да се предвидят

следните мерки:

✓ Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите;

✓ Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001;

✓ Повишаване капацитета на общинска администрация Иваново по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;

✓ Повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

АНАЛИЗ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им (Приложение №VIII.10)

Въз основа на анализа и данните от НПУО 2021-2028 г. могат да се направят следните по-важни изводи (на национално и местно ниво) и препоръки:

ИЗВОДИ:

За Р България:

✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства и изпреварва всички останали сектори на околната среда;

✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците, са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините);

✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините;

✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване. Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавния бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т. число от ДБ);

✓ ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци. През програмен период 2007-2013 г. по програмата са финансирани инвестиционни проекти в 20 РСУО в т. число: клетки на депа за битови отпадъци, инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет, инсталации за компостиране на зелени отпадъци и инсталации за анаеробно разграждане. През програмен период 2014-2020 г. са финансирани инвестиционни проекти в 24 РСУО в т. число: за изграждане на инсталации за предварително третиране на отпадъци, инсталации за компостиране на зелени отпадъци и инсталации за анаеробно разграждане;

✓ При отчисленията по чл. 64 ЗУО все още се наблюдава неплащане на всички дължими отчисления от страна на общините. Причината за неизпълнение на задълженията е сериозният недостиг на финансови средства, най-вече поради намаляване на собствените приходи, като на

известна част от общините са блокирани/запорирани банковите сметки и те не могат да осъществяват разплащания;

✓ Данните на НСИ за директно депонираните отпадъци показват намаляване на количествата в периода 2011-2018 г., което е показател за ефективността на разглеждания икономически инструмент.

За Община Иваново:

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения за третирането им варират от 36,05% до 65,18%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за спадане на одобрените приходи за събиране и транспорт на БО и стабилизирането им на нива около 37%;

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността обезвреждане на битови отпадъци, в това число отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО, варират от 20,7% до 54,88%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за увеличаване на одобрените приходи за експлоатация на депа и други съоръжения за третиране на БО и стабилизирането им на нива около 51-54%;

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността „поддържане чистотата на териториите за обществено ползване" варират от 5,95% до 21,73%. Тенденцията през последните години е относителният им дял спрямо останалите приходи на ТБО е да е около 10%;

✓ Има трайна тенденция към увеличаване на приходите от такса битови отпадъци както в България, така и в Община Иваново. Последното се дължи най-вече на ежегодното увеличаване на размера на отчисленията по чл. 64 ЗУО до достигане на максималната си стойност от 95 лв./тон за 2022 и всяка следваща година;

✓ Приходите от такса битови отпадъци, изразени като лева на жител, в Община Иваново бележат тенденция към увеличаване;

✓ Приходите от такса за битови отпадъци за жител в Община Иваново са по-високи от тези за други населени места със същото население;

✓ Приходите от такса битови отпадъци за Община Иваново, изразени като „лева за тон отпадъци", бележи тенденция към увеличаване;

✓ Приходите от такса за битови отпадъци, изразени като „лева за тон" в Община Иваново са по-ниско с от 30 до 74% от тези за други населени места със същото население. Горното се обяснява с високите количества на показателя „норма на натрупване", кг/ж/г.;

✓ В Община Иваново делът на постъпленията от приходите от ТБО от домакинствата е два пъти по-голям в сравнение с този на постъпленията от бизнеса;

✓ Съотношението между приходите от таксата за битови отпадъци на територията на община Иваново по групи задължени лица за последните пет години е относително постоянно, като делът на приходите от:

- домакинствата варира от 66,9% до 74,0%;
- юридическите лица варира от 26% до 33,1%.

✓ Община Иваново регулярно заплаща по банкова сметка на РИОСВ – Русе дължимите отчисления по чл.60 и чл.64 ЗУО. За периода 2011-2021 г. няма дължими суми за отчисления, които не са преведени по банкова сметка на регионалната инспекция;

✓ Сравнителният анализ показва, че динамиката на приходите от ТБО за Община Иваново е значително по-голяма от тази за България – колебанията между приходите от две последователни години варира от 1 до 28% (за последните две години), като за 2017 г. и 2019 г. приходите от ТБО са били по-ниски в сравнение с тези от предходните години;

✓ Относителният дял на приходите от ТБО в Община Иваново към общите приходи от такси в общината надвишават със средно 15% този показател за други общини в България;

✓ През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16 и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО;

✓ Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с управлението на отпадъците, можем да направим заключението, че общините разполагат с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Община Иваново следва да продължи да осигурява надеждни данни за образуваните битови отпадъци на ниво отделно домакинство посредством изградената пилотна система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци в индивидуални съдове с вграден чип на всеки съд и монтирани претеглящи устройства на сметосъбиращите автомобили;

✓ Изградената система следва да се усъвършенства, надгражда и популяризира сред населението, като във всеки момент всяко домакинство да има достъп до информация за количеството битови отпадъци, което то генерира;

✓ Община Иваново следва да въведе и прилага Методика за изчисляване и заплащане на такса битови отпадъци според количеството генерирани битови отпадъци;

✓ Услугите, свързани с битовите отпадъци, предоставяни на територията на Община Иваново, е необходимо да бъдат доразвити по отношение на:

✓ Организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

✓ Осигуряване на предварително третиране (сепариране) на цялото количество смесени битови отпадъци, генерирани от населението на общината;

✓ Осигуряване на разделно събиране на определени видове биоразградими отпадъци и последващото им оползотворяване на инсталация за анаеробно разграждане.

АНАЛИЗ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците (Приложение №VIII.11)

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни изводи и препоръки.

ИЗВОДИ:

За Р България:

✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства и изпреварва всички останали сектори на околната среда;

✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците, са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините);

✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините;

✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване. Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавния бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т. числоот ДБ);

✓ В България и в частност в населените места от община Иваново не съществува истинска система „плащане при изхвърляне", тъй като потребителите на услугата, свързана с управлението на битовите отпадъци, не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци;

✓ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци;

✓ Бизнесът заплаща повече на количество, генерирани отпадъци, в сравнение с населението. Това води и до натиск от страна на бизнеса и въвеждането на новите нормативни промени в ЗМДТ, свързани с механизма за определяне размера на такса битови отпадъци;

✓ Големите и много големите общини имат по-голям потенциал за генериране на приходи от такса битови отпадъци.

За Община Иваново:

✓ Налице е нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци. Причината е драстичното нарастване на тези разходи поради въведените отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ До 2016 г. най-голям дял при разходите в областта на управлението на битовите отпадъци (услуги, предоставяни на населението чрез приходите от ТБО) на територията на Община Иваново се пада на дейността „събиране и транспортиране на битови отпадъци";

✓ Налице е нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци. Причината е драстичното нарастване на тези разходи поради въведените отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ От 2017 г. над 50% от разходите от таксата се падат за обезвреждане на битовите отпадъци на депо, вкл. заплатени отчисления и обезпечения по ЗУО;

✓ Сравнителният анализ показва, че разходите за поддържане чистотата на територията на населените места в Община Иваново са по-ниски от средните за страната, като в последните години има тенденция към тяхното намаляване;

✓ Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 жител за периода 2013-2018 г. се запазват относително стабилни и вариращи в малки граници от 25,69 до 28,83 лв. Този вид разходи съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), възлизащи на 35,87 лв./жител за 2018 г., са малко по-ниски в сравнение с общини с аналогично население;

✓ Разходите за експлоатация на депа за 1 жител за 6 годишен период 2013 г.-2018 г. варират от 18,13 лв. до 32,39 лв., като бележат трайна тенденция към увеличаване. Разходите на Община Иваново за тази дейност съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители) са незначително по-високи (8,7%) за базовата 2018 г.;

✓ Разходите за поддържане чистотата на териториите за общ. ползване за 1 жител за периода 2013-2018 г. варира от 1,41 до 4,99 лв., което е многократно по-ниско съотнесено към разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 16,24 лв./тон за 2018 г. За две от години (2016 г. и 2017 г.) в горепосочения период не са извършвани никакви дейности, свързани с обществена хигиена в община Иваново и не са направени разходи;

✓ Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 тон отпадък в Община Иваново за 6-годишния период 2012-2018 г. варират от 48,15 до 54,22 лв., което е повече от два пъти по-ниско от разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 126,87 лв./тон за 2018 г.;

✓ Разходите за експлоатация на депа за 1 тон отпадък в Община Иваново бележи трайна тенденция към увеличаване поради нарастване на нормативно определения размер на отчисленията по чл.64 ЗУО и непостигане на целите за рециклиране по чл.31 ЗУО. Община Иваново заплаща двойно по-малко разходи за 1 тон битов отпадъци за 2018 г. (59,78 лв./тон) в сравнение с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 105,37 лв./тон за 2018 г.;

✓ През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16% и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО;

✓ Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с управлението на отпадъците, общината разполага с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците;

✓ За единадесетгодишен период има трайна тенденция към увеличаване на разходите за управление на битовите отпадъци в Община Иваново, като за периода увеличението е с около 78% (средно за последните 4 години с изключение на 2020 г.);

✓ Размерът на такса битови отпадъци за Община Иваново е поносим за населението;

✓ Разходите за дейностите по управление на битови отпадъци в Община Иваново се покриват в голяма степен от приходите от такса битови отпадъци, т.е. план-сметката за такса битови отпадъци на Община Иваново е балансирана;

✓ При планирането и определянето на ТБО Община Иваново спазва процедурите и сроковете, регламентирани със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Въведена е добра практика за обсъждане с местната общност;

✓ За да бъде запазен размера на таксата за битови отпадъци е необходимо да се докаже изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

ПРЕПОРЪКИ:

✓ Община Иваново следва да въведе и прилага Методика за изчисляване и заплащане на такса битови отпадъци според количеството генерирани битови отпадъци;

✓ Услугите, свързани с битовите отпадъци, предоставяни на територията на Община Иваново, е необходимо да бъдат доразвити по отношение на:

- ✓ Организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- ✓ Осигуряване на предварително третиране (сепариране) на цялото количество смесени битови отпадъци, генерирани от населението на общината;
- ✓ Осигуряване на разделно събиране на определени видове биоразградими отпадъци и последващото им оползотворяване на инсталация за анаеробно разграждане.

DRAFT

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото й в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

- **силни страни (*Strengths*)**
- **слаби страни (*Weaknesses*)**
- **възможности (*Opportunities*)**
- **заплахи (*Threats*)**

- **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.
- **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.
- **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т. число действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;
- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т. число отчитане на изпълнението им;
- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;
- Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Иваново е страна;
- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Русе от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;

- Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т. число нерекултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;
- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса за битови отпадъци;
- Структура на Общинска администрация Иваново, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	
1. Всички населени места на територията на община Иваново са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци.	1. Липса на разделно събиране на отпадъчни материали от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло. 2. Липса на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци.
2. Населението е обезпечено с достатъчен брой съдовете за съхраняване на смесени битови отпадъци, които при необходимост (амортизация, повреда) се подменят в кратки срокове. 3. Определени длъжностни лица осъществяват постоянен контрол върху дейността събиране и транспортиране на СБО.	3. Не са постигнати целите за: • Подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и др. подобни отпадъци от други източници; • Ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци; • Заплащане на високи отчисления по чл.64 ЗУО, които са елемент на таксата за битови отпадъци, събирана от населението и бизнеса.
4. За периода 07.2019 г. – 07.2021 г. част от смесените битови отпадъци на Община Иваново са били подлагани на предварително третиране в инсталацията, изградена в ПИ 63427.92.7, землище на гр. Русе.	4. За двугодишния период, в който смесените битови отпадъци, образувани на територия на община Иваново, са били подлагани на предварително третиране, процентът на отклонените от депониране количества е много малък. 5. От август 2021 г. битовите отпадъци от организирано сметосъбиране във всички населени места на общината се подлагат директно на обезвреждане посредством депониране – клетка 3 на РДНИОО – Русе.
5. Наличие на съоръжение за обезвреждане на битовите отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания – клетка 3 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе.	6. Бързо изчерпване на третата от трите клетки за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе. Необходимост от изграждане на нови клетки 4 и 5 на площадката на регионалното съоръжение.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
6. На съществуващите селски сметища, които са с преустановена експлоатация, не е констатирано нерегламентирано изхвърляне на производствени или друг вид отпадъци. Не са констатирани нерегламентирани замърсявания с отпадъци на територията на общината.	7. Наличие на съществуващи селски сметища – 11 броя (с преустановена експлоатация, но не закрити) и 1 бр. общинско депо за битови отпадъци.
7. Изготвен е инвестиционен проект за закриване и рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци в с. Иваново, с който да се кандидатства пред ПУДООС и/или друг финансиращ орган за неговата реализация.	8. Община Иваново не разполага с финансови средства за рекултивация на селските сметища и общинското депо за неопасни отпадъци на нейна територия. За изпълнение на рекултивационните дейности е необходимо външно финансиране (държавен бюджет – ПУДООС, ОПОС и др.).
8. Въведени са финансови механизми, стимулиращи оползотворяването на отпадъците и предотвратяване на депонирането им – отчисления по чл.64 ЗУО. Община Иваново регулярно заплаща отчисленията и обезпеченията по чл.60 и чл. 64 ЗУО.	9. Налице е нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци поради драстичното нарастване на въведените отчисления по чл.64 ЗУО.
9. Акумулират се финансови средства за закриване и рекултивация на клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе, след изчерпване на капацитета им, и средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци.	10. Недостатъчен административен капацитет (брой служители) в Община Иваново за прилагане изискванията на екологичното законодателство.
10. Наличие на много добре подготвени и компетентни кадри, работещи в сферата на управление на отпадъците в общинска администрация Иваново.	11. Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането й сред широката общественост, на достъпен език.
11. Към настоящия момент размерът на такса битови отпадъци е поносим за населението на Община Иваново.	12. Необходимост от финансови стимули за гражданите, участващи в разделното събиране на отпадъци и допринасящи за намаляване на нормата на натрупване на БО.
12. В Общината е стартирал пилотен проект за отчитане количеството на битовите отпадъци на всяко домакинство чрез измерване теглото на всеки съд за БО, оборудван с чип, посредством монтиращо претеглящо устройство на всеки сметосъбиращ автомобил и инсталиран специален софтуер. Събраните данни ще послужат	13. В България и в частност в населените места от община Иваново не съществува истинска система „плащане при изхвърляне", тъй като потребителите на услугата не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци. Липсва методика за изчисляване на ТБО според количеството генерирани битови отпадъци.

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
при заплащането на таксата на база количество генерирани отпадъци.	
СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Преобладаващата част от отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) имат висок потенциал за рециклиране и оползотворяване.	1. Необходими са допълнителни административни и финансови стимули при употребата на рециклирани строителни материали.
2. В регион Русе има както съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, така и мобилни инсталации, които могат да извършват оползотворяване на строителни отпадъци на място на конкретен обект.	2. На територията на община Иваново няма инсталация / съоръжение за третиране на строителни отпадъци – депо за отпадъци или площадка за рециклирането им.
3. Разходите за рециклиране на строителни отпадъци в регион Русе, в съоръжение, отстоящо на около 20 км от община Иваново, са по-ниски от разходите за обезвреждане посредством депониране в клетки за инертни или неопасни отпадъци в Регионално депо – Русе.	
ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Липсват складове със залежали и негодни за употреба препарати за растителна защита.	1. Затруднен контрол по отношение изхвърляне на опасни отпадъци в съдовете за битови отпадъци.
2. На територията на регион Русе е изградено РДНИОО – Русе, на чиято площадка са изградени два броя клетки за опасни отпадъци.	2. Липса на организиране на дейностите по разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци извън обхвата на наредбите за МРО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане; не е осигурено финансиране за тези дейности към настоящия момент.
МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ	
1. Община Иваново заявява желание за подписване на взаимно изгоден договор за сътрудничество с организация за оползотворяване на МРО в случай на интерес и оправено предложение от тяхна страна.	1. Липсват изградени системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, поради отсъствие на интерес от страна на ООп.

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
1. Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.	1. Забавяне при изграждането на съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците за регион Русе – Инсталация за анаеробно разграждане.
2. Наличие на терен за изграждане на	2. Необходимост от неотложно възлагане на

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
клетки 4 и 5 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе.	проект за изграждане на клетки 4 и 5 за неопасни отпадъци и последващите ги СМР;
3. Възможност за осигуряване на финансов ресурс чрез външно финансиране (ДБ) за рекултивация на съществуващо депо за битови отпадъци в землището на с. Иваново.	3. Недостатъчен човешки ресурс за организиране изпълнението на всички задължения на кмета, произтичащи от законовата и подзаконова нормативна уредба в областта на управлението на отпадъците.
4. Достатъчен финансов ресурс за изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали във всички населени места на територията на общината – осигурен чрез постъпленията от отчисленията по чл.64 ЗУО.	4. Неизпълнение на законовото изискване на чл.38 от Наредба №6/2013 г. за подлагане на отпадъците на предварително третиране преди депонирането им.
• Наличие на акумулирани финансови средства по банкова сметка на РИОСВ – Русе, от които да се финансират: • извършване на ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО; • изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО и/или • изграждане на съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), съвместно с друга община и/или с участието на частен инвеститор, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО.	5. Дълъг период от време за ПИП, проектиране и изграждане на собствена инсталация за предварително третиране (сортиране).
5. Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови	6. Отдалеченост на регионалните съоръжения за третиране на отпадъците за

ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота – наличие на база данни за количеството образувани отпадъци от всяко едно домакинство в общината.	регион Русе (РДНИОО – Русе и бъдеща инсталация за анаеробно третиране) от населените места на територията на община Иваново (допълнително оскъпяване с транспортни разходи).
6. Засилване на икономическите стимули към гражданите и бизнеса, имащи стремеж към увеличаване количеството на рециклируемите отпадъци.	7. Значително увеличение на разходите за управление на битовите отпадъци и необходимост от повишаване на такса „Битови отпадъци“.
7. Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци”.	8. Невъзможност за плащане на дължимата такса, която покрива разходите по услугите, свързани с управление на отпадъците.
8. Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образуваните отпадъци и тяхното ефективно управление.	9. Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците.
9. Постигане на целите за повторна употреба и рециклиране и намаляване на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране и респ. незаплащане на отчисления по чл.64 ЗУО.	10. Трудно осъществим контрол върху дейностите по управление на СО, ПО и ОО – вид и количество на образуваните отпадъци; проследяемост на начините за третиране; констатиране на нарушения в момента на извършването им – налагане на глоби и санкции.
10. Висока степен на разделно събрани рециклируеми фракции на регионално ниво – след въвеждане на системите за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло) и биоразградими отпадъци.	11. Непостигнати цели на разделно събиране и рециклиране за съответните референтни години, заложени в ЗУО.
11. Повишен административен капацитет по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъците.	12. Ниска ефективност на предварително третиране на отпадъците, постъпващи в бъдещата регионална система за управление на отпадъците за регион Русе.
12. Проведени образователни кампании, организирани от общинска администрация с цел повишаване количеството на разделно събраните отпадъци и доверието на гражданите в организираната система, след нейното въвеждане.	13. Заплащането на такса за битови отпадъци, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

Всички изводи от SWOT анализа са взети под внимание при следващите стъпки в изготвянето на общинската програма за управление на отпадъците на Община Иваново и по-конкретно, при определяне на стратегическите и оперативните цели.

IV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

IV.1. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

ОСНОВНА ЦЕЛ на настоящата програма е

НАМАЛЯВАНЕ КОЛИЧЕСТВОТО НА ОБРАЗУВАНИТЕ И ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ, ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПОНОСИМИ РАЗХОДИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЩИНА ИВАНОВО В ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

За да може да се оцени дали са постигнати целите и в рамките на планирания срок се формулират специфични цели, гарантиращи изпълнението на генералната програмна цел.

При формулиране на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. са следвани стратегическите цели, поставени в действащия Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

За всяка от стратегическите цели се разработват оперативни цели, които следва да са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. да допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.

Стратегическите и оперативни цели на настоящата програма са:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Оперативна цел 1: Намаляване на количеството на отпадъците;

Оперативна цел 2: Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел 1: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло.

Оперативна цел 2: Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

Оперативна цел 3: Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

Оперативна цел 1: Намаляване количествата на депонираните битови отпадъци.

Оперативна цел 2: Намаляване на риска от депонираните битови отпадъци.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново са разработени седем Подпрограми, които чрез своите дейности водят до постигане на

изпълнението както на конкретните програмни цели, така и на трите стратегически цели на националния план.

Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели. За да се избере една алтернатива, която да залегне в основата на Общинската програма бяха използвани различни подходи, а именно:

- за предложените в подпрограмите неинвестиционни мерки бе оценявана тяхната адекватност относно постигането на очакваният резултат с най-малко разходи и за оптимално време, като се отчита технологията на сбъдване на събитията, свързани с предлаганите мерки. Така например фактори като стартирането на оперативните програми за настоящия планов период и тяхната насоченост бяха взети предвид при предлагането и времевото подреждане на различните неинвестиционни мерки.

- оценката на инвестиционните мерки бе осъществена на основата на финансово-икономически анализи. Обект на анализ бяха разработените четири сценария, като нулевия сценарий служеше за основа на анализа и за съпоставка на другите три сценария.

На фигура 4 е представена взаимовръзката между поставената основна програмна цел, специфичните цели и изготвените подпрограми към Общинската програма за управление на отпадъците.

DRAFT

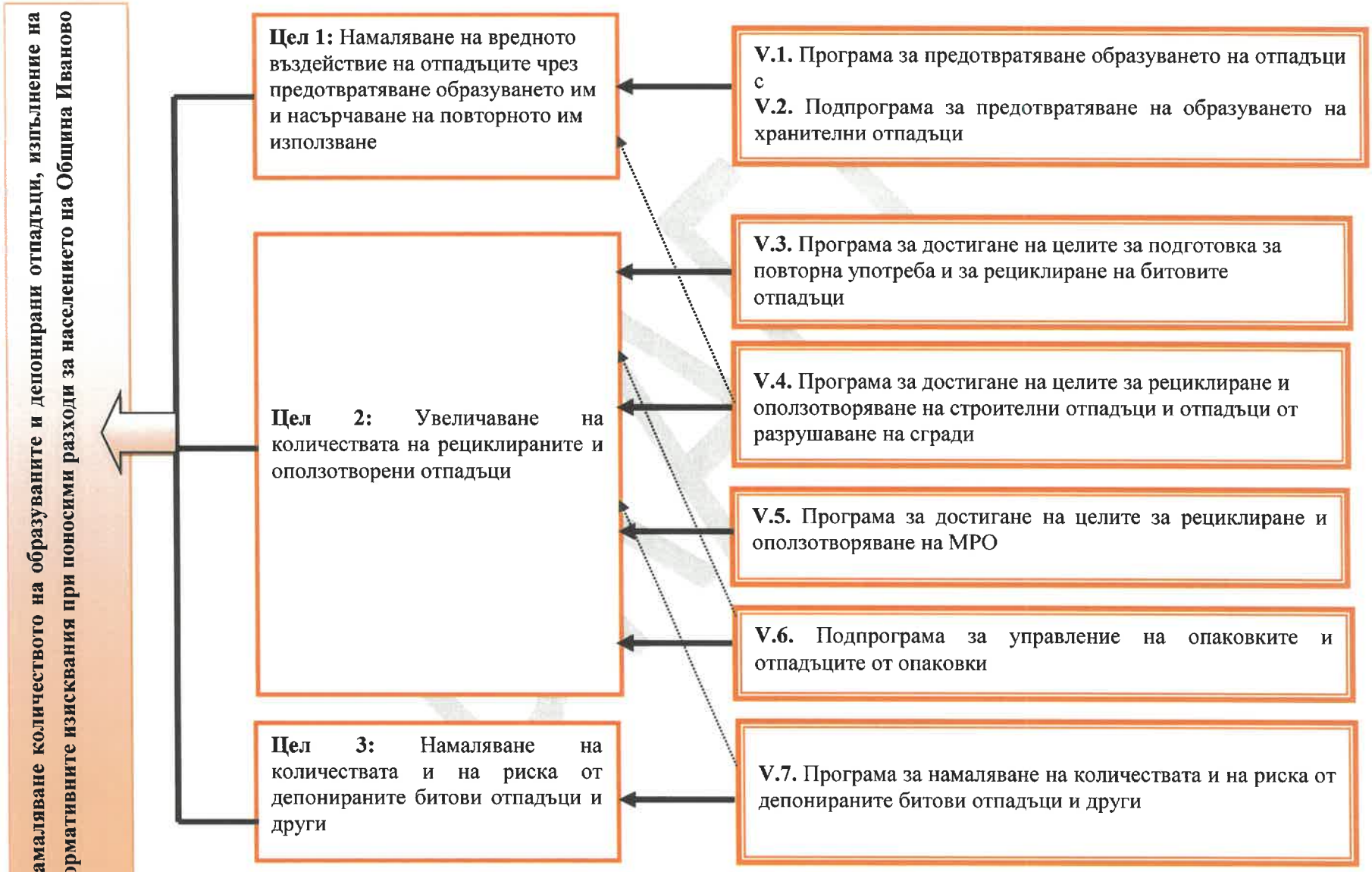
Намаляване количеството на образуваните и депонирани отпадъци, изпълнение на нормативните изисквания при поносими разходи за населението на Община Иваново
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други
V.1. Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с
V.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
V.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
V.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
V.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО
V.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
V.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

IV.2. АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

Предвид специфичните особености на община Иваново представяме четири алтернативи за реализация на набелязаните цели:

- Алтернатива 1: „Нулев сценарий“, който е като базисен;
- Алтернатива 2: „Децентрализиран подход в управлението на отпадъците“;
- Алтернатива 3: „Централизиран подход в управлението на отпадъците“;
- Алтернатива 4: „Комбиниране на централизиран и децентрализиран подход“.

Сценарий 1: „Нулев сценарий“. При него се приема, че се запазва текущото състояние в община Иваново. Продължава депонирането на цялото събрано количество битови отпадъци на регионално депо. Не се въвежда система за разделно събиране на отпадъчните материали, биоотпадъците и МРО.

Сценарий 2: „Децентрализиран подход в управлението на отпадъците“. При този сценарий Община Иваново се справя самостоятелно, в това число:

- Разделно събиране на отпадъчните материали от хартия, метали, пластмаса и стъкло, едрогабаритни отпадъци и др. чрез закупуване на съдове и осигуряване на площадка за събирането им на територията на общината;
- Разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата;
- Осигуряване на съдове за разделно събиране на рециклируеми отпадъчни потоци от домакинствата;
- Осигуряване на площадка и инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците, в т. число зелените отпадъци.

Сценарий 3: „Централизиран подход в управлението на отпадъците“. Този сценарий предвижда:

- Разделно събиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, едрогабаритни отпадъци и др. чрез осигуряване на съдове за събирането им, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата – осигуряване на мобилен пункт за територията на общината;
- Осигуряване на съдове за разделно събиране на рециклируеми отпадъчни потоци от домакинствата, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Осигуряване на площадка и съоръжение за предварително третиране (сепариране) на смесени битови отпадъци, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци – една за целия регион Русе;

- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците, в т.ч. зелените отпадъци към Регионалната система за управление на отпадъците.

Сценарий 4: „Комбиниране на централизиран и децентрализиран подход". Този сценарий предвижда:

- Разделно събиране на отпадъчни материали от хартия, метали, пластмаса и стъкло – закупуване на съдове и заплащане на разходи за събиране, транспортиране и предварително третиране на разделно събраните отпадъци;
- Осигуряване на площадка и съоръжение за предварително третиране (сепариране) на смесени битови отпадъци, която да обслужва Община Иваново;
- Осигуряване на съдове за разделно събиране на биоразградими отпадъци, собственост на Регионалното сдружение, в което участва общината;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците, в т.ч. зелените отпадъци към Регионалната система за управление на отпадъците;
- Осигуряване на площадка и/или съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци – една за целия регион Русе.

За всяка алтернатива са направени изчисления на инвестиционните и оперативните разходи, както и на икономическите и екологичните ползи. Във основа на анализ на резултатите е избрана алтернативата, която ще се приложи.

За реализирането на **Сценарий 1** не са необходими инвестиционни разходи, тъй като инсталация / съоръжения / оборудване не се изграждат или закупуват. Поради липсата на:

- разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, инсталация за сепариране и неподлагането на предварително третиране на смесените битови отпадъци на сортиране;
- неподлагането на рециклиране на разделно събрани биоотпадъци

оперативни разходи са ниски и съответно не се постигат целите за рециклиране на отпадъци от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и биоразградими отпадъци и Община Иваново ще продължи да заплаща високи отчисления по чл. 64 от ЗУО.

Икономическата полза от прилагането на Сценарий 1 е най-ниската стойност на разходите (инвестиционни и оперативни).

При него екологичните ползи са най-ниски – всички образувани отпадъци се подлагат на обезвреждане чрез депониране, липсват фракции битови отпадъци, предадени за рециклиране. Не се прилага йерархията за управление на отпадъците.

Сценарий 2 е с най-висока икономическа стойност. При него общината осигурява собствени съоръжения за сепариране на битови отпадъци, за оползотворяване на биоразградими отпадъци и за строителни отпадъци от домакинствата.

Инвестиционни разходи при този вариант са най-високи в сравнение с останалите три разгледани такива, поради необходимостта от изграждане на собствени съоръжения за оползотворяване на отпадъци – за сортиране на битови отпадъци, за оползотворяване на биоразградими отпадъци и за стр. отпадъци.

Икономически ползи – сумата от инвестиционните и оперативни разходи, които общината ще заплати (за периода на действие на програмата – до 2028 г.) е най-висока в

сравнение с останалите три сценария. Част от отчисленията или в целия им размер не се заплащат поради постигане (частично или напълно) на целите по чл.31 ЗУО.

Екологични ползи – битовите отпадъци се подлагат на сепариране преди депонирането им, оползотворимите фракции се предават на рециклиращи преработватели, биоразградимите отпадъци се събират разделно и се разграждат анаеробно или чрез компостиране. Количеството на депонираните отпадъци е минимално. Въздействието върху компонентите на околната среда е ограничено в максимална степен, а за отпадъците се прилага по-висока степен на управлението им съобразно петстепенната йерархия.

Сценарий 3 – с прилагането му се осигурява постигане на заложените цели в Общинската програма чрез сътрудничество на всички общини, включени в регион Русе. Разходите за реализация на сценария се поделят пропорционално между участващите общини в зависимост от големината и икономическия им профил.

С реализацията на този сценарий се осигурява:

- Рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло чрез прилагане на ефективни мерки за разделно събиране на отпадъците от домакинствата при източника, и транспортирането им до регионално съоръжение за сепариране.
- Строителство и въвеждане в експлоатация на Инсталации за оползотворяване на битови и биоотпадъци – инсталация за сортиране, инсталация за биологично разграждане на БРО.
- Разделно събиране на битовите биоотпадъци и транспортирането им до регионална инсталация за анаеробно разграждане.
- Разделно събиране на отпадъците от поддържане на зелените площи и транспортирането им до регионална инсталация за анаеробно разграждане.
- Оползотворяване на биоотпадъците чрез анаеробно разграждане в регионалната инсталация.
- Събиране и транспортиране на малките количества строителни отпадъци от ремонтни дейности в домакинствата; транспортирането им до регионална инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.

Инвестиционните и оперативните разходи са по-високи са от тези в сценарий 1 (нулев) и по-ниски от разходите за сценарии 2 и 4.

Икономически ползи – част от отчисленията или в целия им размер не се заплащат поради постигане (частично или напълно) на целите по чл.31 ЗУО.

Екологични ползи – рециклируемите отпадъци са предадени за оползотворяване в максимална степен, количеството на депонираните отпадъци е минимално, периодът на експлоатация на регионалното депо е увеличен поради намаленото количество депонирани отпадъци. Въздействието върху компонентите на околната среда е ограничено в максимална степен, а за отпадъците се прилага по-висока степен на управлението им съобразно петстепенната йерархия.

Сценарий 4 – с прилагането му се осигурява постигане на заложените цели в Общинската програма. Част от отпадъците (разделно събрани отпадъчни материали, смесени битови отпадъци) се третират в съоръжения, изградени на територията на община Иваново и собственост на Общината.

С реализацията на този сценарий се осигурява:

- Рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло чрез прилагане на ефективни мерки за разделно събиране на отпадъците от домакинствата при източника, и транспортирането им до съоръжение за сепариране.
- Строителство и въвеждане в експлоатация на Инсталации за оползотворяване на битови и биоотпадъци – инсталация за сортиране, инсталация за биологично разграждане на БРО.
- Разделно събиране на битовите биоотпадъци и транспортирането им до регионална инсталация за анаеробно разграждане.
- Разделно събиране на отпадъците от поддържане на зелените площи и транспортирането им до регионална инсталация за анаеробно разграждане.
- Оползотворяване на биоотпадъците чрез анаеробно разграждане в регионалната инсталация.
- Събиране и транспортиране на малките количества строителни отпадъци от ремонтни дейности в домакинствата; транспортирането им до регионална инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци.

Инвестиционните и оперативните разходи са по-високи от тези в сценарии 1 (нулев) и 3, и по-ниски от разходите за сценарии 2.

Икономически ползи – част от отчисленията или в целия им размер не се заплащат поради постигане (частично или напълно) на целите по чл.31 ЗУО.

Екологични ползи – рециклируемите отпадъци са предадени за оползотворяване в максимална степен, количеството на депонираните отпадъци е минимално, периодът на експлоатация на регионалното депо е увеличен поради намаленото количество депонирани отпадъци. Въздействието върху компонентите на околната среда е ограничено в максимална степен, а за отпадъците се прилага по-висока степен на управлението им съобразно петстепенната йерархия.

Формулираните сценарии следва да бъдат разглеждани единствено в контекста на вземане на оптимално решение за развитие на техническата инфраструктура за третиране на отпадъците, оценка на разходите за изпълнение на програмата и взетите решения на Общото събрание на РСУО за регион Русе.

Във основа на анализа на резултатите е избрана оптималната алтернатива, съчетаваща прилагане на законодателството в областта на УО – изискванията за третиране (предварително на СБО, разделно събиране и последващо оползотворяване на БРО) на отпадъците, прилагане на йерархията за управлението им, водещи до намаляване отчисленията по чл.64 ЗУО, прилагането на която ще доведе до максимални ползи по отношение предотвратяване или когато не е възможно – ограничаване в максимална степен на замърсяването на компонентите на околната среда – Сценарий 4. Въз основа на избраната алтернатива (сценарий 4) са разработени изискващите се съгласно Методическите указания седем броя Подпрограми с мерки към всяка от тях.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата е необходимо да се изпълнят определен набор от дейности.

Законът за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. Общинската програма за управление на отпадъците за този период включва следните стратегически цели и подпрограми за достигането им:

Цел	Подпрограма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

V.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 1:** *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване*

V.1.1. Въведение и основни положения

В настоящата Подпрограма са използвани като източник на информация:

- Национална Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021 – 2028 г.;
- Национален план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012 – 2014 г., Агенция за обществени поръчки;
- Наръчник за екологичен характер на обществените поръчки, Европейска комисия.

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработват програми за предотвратяване образуването на отпадъците. Това изискване е транспонирано в Закона за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012 г. Съгласно чл.50 на ЗУО министърът на околната среда и водите разработва и внася в Министерски съвет програма за предотвратяване образуването на отпадъци, като неразделна част от Националния план за управление на отпадъците. За първи път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г. Мотото на националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци 2021-2028 г. е **„Най-полезния отпадък е този, който въобще не е възникнал".**

Основни положения

Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват чрез мерки за предотвратяване на отпадъци. Освен това, по този начин се намаляват и вредните влияния при изгаряне, транспортиране и складиране. В крайна сметка предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето само се променя като вещество. Например, при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се складират. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат стопроцентово да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това единственото адекватно противодействие на проблематиката с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

V.1.2. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Съгласно §1, т.17 от Допълнителните разпоредби на ЗУО „Отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Директива 2008/98/ЕО дефинира предотвратяване образуването на отпадъците като „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда или човешкото здраве, или
- Съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите".

Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Определяне на целите на предотвратяване на отпадъците

Изхождайки от Програмата за предотвратяване на отпадъците целите могат да се обобщят в три групи:

Главна цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както главната, така и оперативните цели са формулирани ясно в Рамковата директива за отпадъците (РДО) и в ЗУО.

Стратегическа цел (чл. 29, т. 2 последно изречение на РДО)

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.

Оперативни цели (чл. 3, точка 12 РДО, респективно § 1, точка 28 ЗУО)

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случай на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче такива случаи са нереалистични или твърде малко, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на дизайна, тоест преди производството

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока на материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и др., както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Описаните по-горе цели на предотвратяване на отпадъците са част от общия комплекс политики в областта на устойчивото развитие, като при реализиране на целите и мерките трябва да се имат предвид и социалните и икономически аспекти. Да се измерва количественото предотвратени отпадъци означава да се измерва несъществуващо количество

отпадъци, а да се измерва качественото предотвратени отпадъци означава да се измерва вреда, която не се е състояла.

Съгласно чл. 29, точки 3 и 4 на РДО в предотвратяването на отпадъците трябва да се определят „специфични качествени или количествени контролни показатели" (индикатори), чрез които да може да се оценява и наблюдава напредъка на изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъците. Съгласно Директивата на ЕС всяка държава-членка може да изработи собствени индикатори като същевременно се визира и възможността индикаторите да бъдат определени и чрез процедурата по приемане на общоевропейските норми.

Формулираната по този начин задача в РДО показва, че на този етап няма универсални и общовалидни индикатори, от което следва, че в областта на индикаторите, като доказателство за успех на мерките за ПО, са необходими бъдещи изследвания и проверки. Същевременно трябва да се отбележи, че РДО задължава държавите-членки да определят индикатори за оценка на успеха на мерките за ПО. Това задължение е формулирано и в българския закон (чл. 50, ал. 1 и ал. 3, т. 4 ЗУО). Съгласно тези разпоредби министърът на околната среда и водите разработва и внася в МС програма за ПО, която „включва индикатори за оценка на изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци".

Зелени обществени поръчки

Зелените обществени поръчки се дефинират като: "процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни.". Зелените поръчки като цяло са доброволен инструмент.

Възложителите преценяват дали и доколко да използват екологичните съображения и на кой етап от процеса на възлагане на обществената поръчка да заложат екологични изисквания. Съгласно ЗОП, екологични изисквания могат да бъдат заложени на следните етапи от процеса на възлагане на обществената поръчка – обявяване, провеждане, подписване и изпълнение на договор. Със Съобщението на Комисията от 16 юли 2008 г. "Обществените поръчки, насочени към една по-добра околна среда" се отправя препоръка поне 50% от всички възложени обществени поръчки през 2010 г. да бъдат зелени. Това означава, че те следва да отговарят на общите "основни" критерии за зелени обществени поръчки, споменати в посочения документ. В съобщението се казва още, че са "необходими стимули за насърчаване на по-широкото използване на екологосъобразни продукти, като в същото време трябва да се избягват изкривявания на вътрешния пазар, каквито биха могли да последват от прилагането на чисто национални стимули за зелени обществени поръчки". Ползите от възлагането на зелени обществени поръчки включват:

- спестяване на материали и енергия;
- намаляване на разходите за придобиване на продукти и услуги, като се отчита целия жизнен цикъл на продуктите;
- създаване на реални стимули за разработване на екологосъобразни технологии;
- редуциране на отпадъците и замърсяването;
- намаляване на емисиите на парникови газове;
- ефективно управление на околната среда.

Този вид процедури водят до ограничаване на замърсяванията и увреждането на околната среда, както и до намаляване на разходите, които трябва да направи обществото за отстраняването на тези вредни ефекти и последствията от тях. Възлагането на зелени поръчки ще създаде предпоставки за повишаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове, рециклирането на отпадъци от опаковки, контрола върху употребата на опасни химични вещества, устойчивото управление на горите и земеделските земи и др.

Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите, съгласно Наръчник за екологичните обществени поръчки, публикуван от ЕК на 29 октомври 2004 г.

Същност на мярката

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна" оферта, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта" винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии. Важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- Да са свързани с предмета на договора;
- Да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- Да са обявени предварително;
- Да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни. Трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл" – остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден", но той ще има и по добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които, в противен случай, няма да бъде обърнато достатъчно внимание

Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001

Същност на мярката

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) е доброволен инструмент за екологично управление, приет през 1993 г. от Европейската комисия и изменен през 2001 г. (EMAC II) и през 2010 г. (EMAS III). Организациите които прилагат EMAS, автоматично отговарят и на изискванията на ISO 14001. В организациите, прилагащи EMAS и ISO 14001, могат по-лесно да се идентифицират причините за възникване на отпадъците, разходите за тяхното третиране и мерките за ПО.

Положителните страни на тази мярка са, че не само води до намаляване на отпадъците, но и гарантира дългосрочно изпълнение и мониторинг на този ефект. Мярката подпомага и икономическия резултат на фирмата чрез по-доброто използване на ресурсите и оттам и по-ниските разходи, тоест тя има и положителен икономически и социален ефект. Доверието на потребителите от ЕС към фирми, сертифицирани по EMAS и ISO 14001, по принцип е по-високо, което може да доведе до по-добри шансове за българските фирми, имащи сертификат, да реализират своята продукция на Европейския пазар.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

България съществува възможност за стимулиране на фирмите да въведат EMAS и ISO 14001, например чрез зелени обществени поръчки като критерии за допустимост да се изисква регистриране по EMAS или сертифициране по ISO, но тази възможност е използвана в редки случаи.

В Националният план за действие за насърчаване на зелените обществени поръчки за периода 2012-2014 г. е посочено, че „В общинските програми за управление на отпадъците също е препоръчително да се включат мерки за изискване на регистриране по EMAS или сертифициране по ISO като критерии за допустимост при обществени поръчки.".

В приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО, точно както и в Приложение IV към чл. 29 на РДО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на отпадъците. В настоящата Програма са разгледани само онези от тях, за които е преценено, че са приложими за Община Иваново.

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред следната йерархия на отпадъците:

а) предотвратяване;

б) подготовка за повторна употреба;

в) рециклиране;

г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

д) обезвреждане.

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

- Държава;
- Общини (общински съвети);
- Икономически и научни субекти, неправителствени организации;
- Домакинства.

V.1.3. Резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда

Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001

В обществените поръчки, свързани с дейности с отпадъци (събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци и др.), с изпълнение на СМР (в тях се изисква управление на

образуваните строителни отпадъци и др.) и др. в документацията присъства като изискване участниците да притежават валиден сертификат ISO 14001.

Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци

В указанията за обхват и съдържание на техническите предложения на участниците в обществени поръчки често пъти възложителя изисква описание на мерки за опазване на околната среда. Техническото предложение на участниците става част от договора за изпълнение на обществената поръчка и по отношение на него има обвързваща сила.

V.1.4. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към програмата

Съществуват много и най-разнообразни начини за предотвратяване образуването на отпадъци, които се прилагат по света и в България:

- Подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба със стъклени;
- Използване на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки;
- Предлагане на продукти в насипно състояние с минимално опаковане;
- Насърчаване закупуването на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда;
- Създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите информация за управление на отпадъците;
- Реализирани са пилотни проекти за разполагане на специализирани контейнери за разделно събиране на текстилни облекла;

Необходимо е:

- Повишаване капацитета на институциите, в частност и общинските администрации, по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите;
- Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001;
- Въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране.

V.1.5. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на програмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

- Изпълнението на предвидени мерки за опазване на околната среда, включени в техническите предложения на участниците в обществени поръчки (мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, намаляване на негативното въздействие върху компоненти на околната среда и др., употреба на продукти с по-малки съдържания на вредни вещества и др.) ще допринесе до количествено и качествено предотвратяване образуване на отпадъци.

- Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с предотвратяване образуването на отпадъци – нормативна уредба, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.

V.1.6. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

В настоящата Подпрограма не са включени мерки, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните в нея цели, тъй като същите имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко цели и са включени като мерки в други Подпрограми, както следва:

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

- Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци;

- Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА С МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Насърчаване на надеждни системи за екологично управление – Включване на сертификати по ISO 14001 и EMAS като критерии за подбор в обществени поръчки	-	Община Иваново	2022-2028 г.	ПОО; Намаляване на количеството на образуваните отпадъците	Брой на „зелени" обществени поръчки	Изпълнителите на ОП изпълняват мерки за управление на отпадъците и опазване на околната среда като част от Техн. предложение	Община Иваново
Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци	-	Община Иваново	2022-2028 г.	ПОО; Намаляване на количеството на образуваните отпадъците	Брой и/или стойност на „зелени" обществени поръчки	Изпълнителите на ОП изпълняват мерки за управление на отпадъците и опазване на околната среда като част от ТП	Община Иваново
Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с предотвратяване образуването на отпадъци и кръговата икономика – нормативна уредба, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци	-	Община Иваново	2022-2028 г.	Добре обучени служители, компетентни по въпросите на ПОО	Брой обучения на държавни служители	Служителите на Община Иваново, отговорни за УДО, са обучени и разполагат с информация за предотвратяване образуването на отпадъци	Община Иваново
Изпълнение на кампании за разясняване и предоставяне на	-	ОПОС 2021-2027 Община	2022-2028	Гражданите са запознати с ползите от ПО	Брой публикувани съобщения на	Населението периодично е информирано по	Община Иваново

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
информация за политиките по ПО		Иваново		и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПО в ежедневието	интернет страницата на Община Иваново	въпроси, свързани с предотвратяване образуването на отпадъци.	
Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи (тонер касети и др.), чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление"	-	-	2022-2028	Мерките за „електронно управление" са реализирани в пълен обхват	Приложени мерки за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Община Иваново
Участие на Община Иваново в Европейската седмица за намаляване на отпадъците		ПУДООС, общински бюджет	Ежегодно до 2028	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПО и начините за прилагане на действия в ежедневието в дома и на работното място	Брой участия на Община Иваново в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Ежегодно участие на Община Иваново в европейската седмица за намаляване на отпадъците	Община Иваново
Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за ПО (при необходимост - актуализация)	20	Отчисления по чл.64 ЗУО	2022-2028 г.	Общините са планирали изпълнението на мерки за ПОО	Брой програми и актуализации за управление на отпадъците, одобрени от Общински съвет Иваново с включени	Община Иваново има разработена програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПО	Община Иваново

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
					мерки за ПО		
Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци		Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО от общините	През 2028 г. в стойността на показателя "образувани битови отпадъци на жител от общините" е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г.	Община Иваново

V.2. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 1:** *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.*

V.2.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци.

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т. число и хранителни отпадъци).

- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т. число хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.

- Закон за храните. Глава четвърта "Хранително банкиране" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

V.2.2. Резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда

Община Иваново разполага с административен капацитет – добре обучени служители, които познават темата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци. Наличието на административен капацитет на общината е необходимото условие за разработването на ППО и прилагането на мерките в нея.

V.2.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен характер. Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

V.2.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- предотвратяване образуването на хранителни отпадъци – от домакинствата, от хранителните магазини и др.

V.2.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

- Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци;
- Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност на изпълнение
					Текущи	Целеви	
Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с предотвратяване образуването на хранителни отпадъци – нормативна уредба, процесите и практиките по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	1	Общински бюджет, НСОРБ	2022-2028 г.	Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	Брой обучения на служителите на Община Иваново	Служителите на Община Иваново, отговорни за УДО, са обучени и разполагат с информация за предотвратяване образуването на отпадъци	Община Иваново
Изготвяне и прилагане на планове за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общинските социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци – при доказана необходимост	10	Общински бюджет	12/2023 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена	Брой разработени планове; Брой изпълнени мерки	В края на програмния период за всички общински звена на Община Иваново, генериращи хранителни отпадъци, са разработени планове ПО (при доказана необходимост) и за тях се прилагат мерки.	Община Иваново
Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци – при необходимост	60	ОПОС 2021-2027, ПУДООС, ДБ, Община Иваново	2022-2028	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери е 100	Община Иваново

V.3. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2:** *Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.*

V.3.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци за периода 2022-2025 г. се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в §15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО, като след 31 декември 2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

- 31 декември 2022 г. - 52 на сто;
- 31 декември 2023 г. - 53 на сто;
- 31 декември 2024 г. - 54 на сто;
- 31 декември 2025 г. - 55 на сто.

Цели за намаляване на депонираните отпадъци.

Най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва:

а) до 31 декември 2025 г. - най-малко до 50 на сто от общото им тегло;

б) до 31 декември 2030 г. - най-малко до 30 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

Заповедите, с които се определят общините, изпълнили целите относно битовите отпадъци, определени в ЗУО, са публикувани на интернет страницата на МОСВ и следва да се използват за анализите за разработване на общинските програми за управление на отпадъците: https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/bitovi-otpaduci/

Важна предпоставка за постигане на целите са и част от действията, предприети на национално ниво през последните години в това направление, а именно:

- ясно е определена отговорността на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определени са задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;

- въведено е законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- нормативно е осигурена възможността общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци.

Реализацията на мерките от настоящата Подпрограма и други Подпрограми, включени в Общинска програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. гарантират поетапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда и за използването на безопасни за околната среда материали, произведени от биоотпадъци. Осъществяването на Подпрограмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на сметищни газове (основно метан) от депата за битови отпадъци.

V.3.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда

С Протокол №16/27.04.2017 г. от общото събрание на регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе е взето решение всички общини членове на сдружението да кандидатстват с общо проектно предложение за осигуряване на финансиране за изграждане на инсталация на оползотворяване на биоразградими отпадъци.

На 10 април 2019 г. е подписан договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и Община Русе по проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе“, процедура №BG16M10P002-2.004, приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г. В рамките на проекта ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

Бъдещата Инсталация за анаеробно третиране (ИАТ) на биоразградими отпадъци, предвидена да се изгради в ПИ 63427.60.23 (публична общинска собственост на Община Русе АПОС №6758 от 13.09.2012 г.), е част от регионална система за управление на отпадъците за регион Русе. В инсталацията ще се подлагат на оползотворяване (анаеробно третиране и компостиране) разделно събрани биоразградими отпадъци от петте общини от регион Русе: Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан.

Поради недобрата организация на работа на оператора на инсталацията за сепариране на СБО от регион Русе и неизпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 от страна на „Топлофикация Русе“ ЕАД, Община Иваново е заявила желание битовите отпадъци, генерирани в населените места на нейна територия да не се подлагат на предварително третиране в инсталацията в ПИ

63427.92.7. С Решение №4 по Протокол №24/10 март 2021 г. ОС на РСУО за регион Русе е дало съгласие Община Иваново да извърши прединвестиционно проучване, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение, както и да изгради такова – инсталация за предварително третиране – сепариране, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО. С цел подпомагане постигането на целите по чл. 31, ал.1, т.1 ЗУО през 2022 г. Община Иваново ще изгради и система за разделно събиране на отпадъчни материали.

През декември 2021 г. Общински съвет Иваново е дал съгласие Община Иваново да организира на нейна територия система за разделно събиране на отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, генерирани от домакинствата, като закупи 100 бр. собствени съдове за разделно събиране на цитираните отпадъчни материали и възложи за период от 1 година дейностите по събиране, транспортиране и оползотворяване (включващо като минимум предварително третиране – сортиране, балиране и др.) на разделно събраните отпадъчни материали на лице, притежаващо необходимите разрешителни за съответните дейности с отпадъци на територията на община Иваново, като сключи договор по чл. 20, ал. 1, т. 2 от ЗУО, при спазване чл. 20, ал. 4 от ЗУО. Разходите за горните дейности ще бъдат възстановени от натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 ЗУО.

V.3.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата

- За двугодишният период юли 2019 – юли 2021 г., от началото на функционирането на Инсталацията за сепариране за регион Русе по-голямата част от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци са предадени за последващо оползотворяване;

- Процентът на битови отпадъци от община Иваново, подложени на сепариране преди депониране, е бил 7,08% за 2019 г., 60,12% за 2020 г. и 41,69% за 2021 г.;

- Отклонените от депониране оползотворими фракции, съдържащи се в смесените битовите отпадъци (отпадъци, подлежащи на рециклиране) са както следва: за 2019 г. – 14 тона (0,37% от всички СБО); за 2020 г. – 133,464 тона (3,28 от всички СБО) 2021 г. 91,24 тона отпадъци (3,01 от всички СБО);

- Обезвредените чрез депониране битови отпадъци на община Иваново (сума от директно депонирани и остатъчна фракция след сепариране) за 2019 г. е 99,63%, за 2020 г. – 96,72%, а за 2021 г. – 96,99%;

- Община Иваново следва да предприеме бързи действие по изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали до края на 2022 г., както и по проучване на възможностите и/или изграждане на инсталация за сепариране на битовите отпадъци от населените места в община Иваново;

- Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира до края на 2023 г. след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Русе – ИАТ, ПИ 63427.60.23, землище на град Русе;

- Ефективното функциониране на Инсталацията за анаеробно третиране се очаква да доведе до отпадане задължението на петте общини от регион Русе (в частност – на Община Иваново) да заплащат 50% от отчисления по чл.64 ЗУО.

V.3.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата, са:

- Намаляване количеството отпадъци, в това число и биоразградими такива, постъпващи за обезвреждане в клетки за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе – увеличаване периода на експлоатация на регионалното съоръжение;
- Намаляване на парниковите газове, отделяни в атмосферата в следствие обезвреждането чрез депониране на биоразградими отпадъци;
- Постигане на целите по чл.31, ал.1 ЗУО;
- Намаляване изземването на природни суровини и на замърсяването на околната среда от неконтролираното изхвърляне на отпадъци;
- Намаляване на разходите за управление на отпадъците – отчисленията по чл.64 ЗУО (елемент на план-сметката за приходите, от които се финансират разходите за управление на битови отпадъци).

V.3.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

- Изпълнение на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО;
- Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи (тонер касети и др.), чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление";
- Участие на Община Иваново в Европейската седмица за намаляване на отпадъците;
- Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за ПО (при необходимост – актуализация);

Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

- Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с предотвратяване образуването на хранителни отпадъци – нормативна уредба, процесите и практиките по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Иваново и периодичната му актуализация – на 5 години.	20	Отчисления по чл. 64 ЗУО	До 2023 г. – първи анализ До 2028 г. – втори анализ	Придобиване на точна представа за видовете фракции (хранителни, хартия, пластмаси, текстил, гуми, дървесни, стъкло, метал, инертни и др.) отпадъци, съдържащи се в битовите отпадъци	Брой изготвени морфологични анализи	Наличие на актуални данни за състава на СБО в община Иваново	Община Иваново
Организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали (закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъчни м-ли, възлагане на ОП за избор на изпълнител и др.)	96 (съдове) + 120 / година (на изпълнител за събиране и транспортиране и предварително третиране)	Отчисления чл.64 ЗУО	2022	Осигурена възможност на население да събира разделно отп. материали; Намаляване на количеството депонирани отпадъци	Брой доставени съдове за отпадъци, раздадели на населението	Подпомагане достигането на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Община Иваново
Проучване на възможностите за изграждане на инсталация за сепариране на смесените битови отпадъци от населените места	50	Отчисления чл.64 ЗУО	2022	Изготвяне на анализ относно финансовата и екологична целесъобразност от изграждане на собствена инсталация за	Изготвен анализ със становище относно възможността за изграждане на собствена инсталация за сепариране на	Получено експертно становище относно финансовите ползи от изграждане на собствена инсталация за сепариране на СБО.	Община Иваново

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
в община Иваново				сепариране на СБО.	СБО.		
Изграждане на инсталация за сепариране на смесените битови отпадъци от населените места в община Иваново	700	Отчисления чл.64 ЗУО	2024	Увеличаване на дела на отпадъците, отклонени от депониране	Изградена инсталация за сепариране на СБО – брой	Всички образувани СБО на територията на община Иваново се подлагат на предварително третиране	Община Иваново
Възлагане осъществяването на предварително третиране на СБО на лице, притежаващо документ за дейности с отпадъци по чл.35 ЗУО.	250 / година	Отчисления чл.64 ЗУО	2023-2028	СБО, генерирани на територията на населените места в общината, се подлагат на предварително третиране	Количество СБО, подложени на сепариране, тон и %	Подпомагане достигането на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло Прилагане йерархията за УО	Община Иваново
Изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци	Обща стойност на проекта 34 383 754.21 лв. БФП 25 654 841.94 лв. Собствено финансиране 8 728 912.27 лв. Процент на съфинансиране от ЕС 85.00 %	ОПОС 2014-2021	2023	Съответствие с йерархията за УО, увеличаване на количеството оползотворени БРО; удължаване периода на експлоатация на РДНИОО – Русе	Изградена анаеробна инсталация за биоразградими отпадъци – брой	Намаляване на количеството депонирани БРО и увеличаване на оползотворените отпадъци	РСУО Русе; Община Иваново
Поетапно въвеждане на	Процедура 3: Доставка на	ОПОС 2014-2021	2023	Осигурена възможност на	Брой доставени съдове за БРО,	Подпомагане достигането на	РСУО Русе; Община

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
разделно събиране на биоотпадъците в община Иваново (Доставка на съдове за разделно събиране на биоотпадъци - в рамките на проект за ИАТ)	необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на БРО, в т.ч. и на съдове за събиране на БРО при източника на образуване и на специализирани транспортни средства, Прогнозна стойност: 1 523 575.88 лв.			население да събира разделно БРО; Намаляване на количеството депонирани отпадъци	раздадели на населението	целите за рециклиране на БРО; Увеличаване на количеството разделно събрани БРО, предадени за последващо оползотворяване	Иваново
Закупуване и безвъзмездно предоставяне за домакинствата на компостери – при необходимост	100	ОПОС, ПУДООС, отчисления по чл.64 от ЗУО	2022-2028	Увеличаване на дела на оползотворените биоразградими отпадъци	Брой закупени и раздадени на гражданите компостери за домашно компостиране	Количество биоотпадъци, отклонени от депониране	Община Иваново
Определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количествата образувани отпадъци.	10	Държавен бюджет – по отношение риемане на нормативна уредба. Общински бюджет (за консултански услуги по въвеждане на	2023	Справедливо заплащане на такса битови отпадъци от населението според количеството генерирани битови отпадъци; Стимулиране на населението да	Изготвена методика за определяне на ТБО според количеството	Определяне на ТБО в зависимост от количеството генерирани битови отпадъци	Община Иваново (МС, НСОРБ)

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
		системата и др.)		събира разделно битовите отпадъци.			
Прилагане на икономически инструменти (отчисления за депониране по чл.64 ЗУО), които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели в ЗУО	-	Общински бюджет	2022 – 2028	Стимулиране на оползотворяването на битовите отпадъци Акумулиране на средства за изграждане на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци	Изградени инсталации за оползотворяване на битови отпадъци	Количество отпадъци, отклонени от депониране; Прилагане на йерархия за УО; Постигане на целите по чл. 31, ал.1 ЗУО	Община Иваново, РСУО Русе
Изготвяне и изпълнение на проект за изграждане на канализация и ПСОВ, в т. число устойчиво решение за генерираните утайки	22 000	ОПОС 2021-2027; Подкрепа за осигуряването на достъп до вода и на устойчивото управление на водите ПУДООС	2022 – 2028	Осигуряването на адекватна инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчните води - съществен фактор за намаляване на замърсяването на подземните и повърхностните води от заустване на непречистени отпадъчни води, подобряване на качеството на живот и защитата на човешкото здраве	Изградена канализация; Изградена ПСОВ; Изградени съоръжения за устойчиво третиране на утайките от ПСОВ; Жители, свързани към поне вторично пречистване на отпадъчни води	Екологосъобразно управление на утайките от ПСОВ	Община Иваново, ВиК оператор

Дейности (мерки)	Бюджет, хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО	-	-	2022-2028	Съответствие на местната нормативна уредба с нормативните актове на нац. ниво	Извършени актуализации и изменения, брой	Съответствие на местната нормативна уредба с нормативните актове на нац. ниво	Община Иваново
Повишаване на административния капацитет на Община Иваново по въпроси, свързани с управлението на отпадъците	1	Общински бюджет	2022-2028 г.	Наличие на добре подготвени служители по въпроси, свързани с УО	Брой обучения на служителите на Община Иваново	Добър административен капацитет	Община Иваново, НСОРБ

V.4. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2:** *Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.*

V.4.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление.

Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите амбициозни цели се заложиха в националното законодателство – Закон за управление на отпадъците, което определи поетапно по години целите за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. – най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. – най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. – най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

V.4.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда

На територията на община Иваново няма инсталации / съоръжения за третиране на строителни отпадъци (депа за инертни отпадъци, площадки за оползотворяване на строителни отпадъци).

Общинска администрация Иваново осъществява дейността си по управление на строителните отпадъци, генерирани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, включваща:

- Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци;
- Осъществяване на контрол по изпълнение на ПУСО;
- Разработване на ПУСО – за общински обекти, при принудително премахване на строежи;
- Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО;
- Влагане в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи – в случаите, когато Община Иваново е възложител на СМР за проекти, финансирани с публични средства.

V.4.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата

- На територията на община Иваново няма изградени мощности за третиране на строителни отпадъци;

- Общинска администрация Иваново осъществява дейности по разработване, одобряване и контрол по изпълнението на Планове за управление на строителни отпадъци, в предвидените в ЗУО и *Наредбата за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали* случаи;

- Община Иваново отговаря за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на нейна територия в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО;

- Възлагането на обществени поръчки ще е съобразено с изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи.

V.4.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата, са:

- Увеличаване на дела на разделно събраните и оползотворени строителни отпадъци в съответствие с йерархията на управление на отпадъците;

- Предотвратяване образуването на замърсени със строителни отпадъци, генерирани от домакинствата, площи на територията на община Иваново.

V.4.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании на населението по отношение организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Иваново (урежда се с текстовете на наредбата по чл.22 ЗУО);

- Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО;

- Периодично предоставяне на информация сред населението за управлението на отпадъците на територията на Община Иваново – чрез публикуване на новини, отчети, полезна информация на интернет страницата на общината; чрез изготвяне и публикуване на годишни отчети на ПУО и др.;

- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	-	Общински бюджет (осигуряване на заплати)	2022 – 2028 г.	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно СО и Наредбата за строителните отпадъци	Брой получени сигнали Брой извършени проверки	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община Иваново
Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали –(Изготвяне на ПУСО и отчети за тях – за обекти общинска собственост и при принудително премахване на строежи)	-	Общински бюджет (осигуряване на заплати)	2022 – 2028 г.	Получаване на информация по отношение на строителните отпадъци, които се очаква да се генерират на територията на община Иваново	Брой изготвени и одобрени ПУСО; Брой изготвени отчети на ПУСО	Спазени са изискванията на ЗУО и Наредбата за СО	Община Иваново
Организиране на събирането и приоритетно предаване за оползотворяване на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Иваново в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО	-	Общински бюджет (осигуряване на заплати)	2023 – 2028 г.	Получаване на достоверна информация по отношение на генерираните количества строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата; Повишаване на контрола по отношение	Количество строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата – оползотворени или обезвредени		Община Иваново

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
				управлението на строителните отпадъци от домакинствата; Предотвратяване образуването на замърсени със строители отпадъци площи			
Включване в тръжните документи за строителство за сгради, пътища и строителство, реконструкция и основен ремонт на др. строежи на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	-	Общински бюджет (осигуряване на заплати)	2022 – 2028 г.	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни материали	Брой договори за ОП, в които се изисква влагане на рециклирани стр. материали	Увеличаване на количеството вложени рециклирани стр. материали	Община Иваново

V.5. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2:** *Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.*

V.5.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Съгласно ДР на Закона за управление на отпадъците "масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за оползотворяване, в т. ч. рециклиране на шест групи масово разпространени отпадъци, както следва:

- Отпадъци от опаковки;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори;
- Излезли от употреба гуми;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Таблица №6 Цели за оползотворяване на МРО

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**До 2025 г.: *** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50%; Дърво: 25%; Черни метали: 70%; Алуминий: 50%; Стъкло: 70% и Хартия и картон: 75%. **До 2030 г.: *** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в. т.ч.: Пластмаси: 55%; Дърво: 30%; Черни метали: 80%; Алуминий: 60%; Стъкло: 75% и Хартия и картон: 85%.
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС

Група МРО	Цели
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
ИУГ	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

* Целите се постигат поетапно съгласно сроковете по § 3а на ПЗР на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки и са различни за всяка година.

V.5.2. Резултати, които Община Иваново е постигнала и ще надгражда

Община Иваново е отправяла запитване до организациите за оползотворяване на различните МРО за подписване на договор за сътрудничество. Интерес от тяхна страна не е проявен.

V.5.3. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Програмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

- Увеличаване на дела на разделно събраните масово разпространени отпадъци;
- Увеличаване на дела на отклонените от депониране масово разпространени отпадъци;
- Увеличаване на дела на рециклираните масово разпространени отпадъци.

Горните резултати ще се постигнат в случай, че за периода на действие на Програмата Община Иваново сключи договор с организация за оползотворяване на МРО.

V.5.4. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании на населението по отношение управлението на битовите отпадъци;
- Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО;
- Периодично предоставяне на информация за управлението на отпадъците сред населението – публикуване на новини, отчети, полезна информация на интернет страницата на общината; изготвяне и публикуване на годишни отчети на ПУО и др.;
- Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Контрол върху изпълнение изискванията на ЗУО и наредбата по чл.22 във връзка с масово разпространените отпадъци.	-	Общински бюджет (за заплати на персонала)	2022 – 2028 г.	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и наредбата по чл.22 ЗУО относно МРО.	Брой получени сигнали и извършени проверки	Спазени са всички изисквания на ЗУО	Община Иваново
Повишаване на административния капацитет на администрация по отношение законовите изисквания за управление на МРО.		Общински бюджет (за заплати на персонала)	2022 – 2028 г.	Наличие на обучен персонал в администрацията на Община Иваново, които във всеки момент може да приложи адекватно норм. уредба за МРО.	Брой проведени обучения	Администра-цията познава добре нормативната уредба за МРО.	Община Иваново

V.6. ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 2:** *Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.*

V.6.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Съгласно чл. 9, ал.1 от *Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки* лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, предприемат мерки за рециклиране на не по-малко от 70 на сто от общото тегло на отпадъците от опаковки, като се рециклира не по-малко от:

1. 75 на сто от теглото на отпадъците от опаковки от стъкло;
2. 85 на сто от теглото на отпадъците от опаковки от хартия и картон;
3. 80 на сто от теглото на отпадъците от опаковки от черни метали;
4. 60 на сто от теглото на отпадъците от опаковки от алуминий;
5. 55 на сто от теглото на отпадъците от опаковки от пластмаси, при чието рециклиране се получава единствено пластмаса;
6. 30 на сто от теглото на дървесните отпадъци от опаковки.

Горепосочените цели се постигат поетапно съгласно сроковете по § 3а на преходните и заключителните разпоредби на наредбата и са различни за всяка година.

V.6.2. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Програмата

- Община Иваново няма сключени договори за сътрудничество с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки поради липса на интерес от тяхна страна.
- На територията на общината няма изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

V.6.3. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Увеличаване на дела на разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци от опаковки;
- Увеличаване на дела на отклонените от депониране отпадъци от опаковки.

Горните резултати ще се постигнат в случай, че за периода на действие на Програмата Община Иваново сключи договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки.

V.6.4. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, включваща следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании на населението;
- Разработване (и при необходимост – актуализация) на общинска наредба по чл.22 ЗУО;
- Предоставяне на информация за управлението на отпадъците сред населението;
- Подобряване административния капацитет на общинска администрация.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорност за изпълнение
					Текущи	Целеви	
Контрол върху изпълнение изискванията на ЗУО и наредбата по чл.22 във връзка с масово разпространените отпадъци.	-	Общински бюджет (за заплати на персонала)	2022 – 2028 г.	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и наредбата по чл.22 ЗУО относно МРО.	Брой получени сигнали и извършени проверки	Спазени са всички изисквания на ЗУО	Община Иваново
Повишаване на административния капацитет на администрация по отношение законовите изисквания за управление на МРО.		Общински бюджет (за заплати на персонала)	2022 – 2028 г.	Наличие на обучен персонал в администрацията на Община Иваново, които във всеки момент може да приложи адекватно норм. уредба за МРО.	Брой проведени обучения	Администра-цията познава добре нормативната уредба за МРО.	Община Иваново

V.7. ПОДПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Подпрограмата набелязва конкретен план за действие за изпълнение на **Специфична цел 3:** *Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.*

V.7.1. Национални цели и посока на развитие в разглежданата област

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от НПУО 2021-2028 г.

Обезвреждането на отпадъците следва да бъде извършвано без риск за човешкото здраве и околната среда. Настоящата част на Подпрограмата предоставя рамката за вземане на решения за бъдещото планиране при осъществяване на дейности по закриване и рекултивация на депа за отпадъци на територията на община Иваново и за управлението на дейностите по обезвреждане в съответствие с възприетите в ЕС практики и стандарти.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура;
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа;
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците.

V.7.2. Резултати, които община Иваново е постигнала и ще надгражда

- Част от селските сметища на територията на община Иваново са рекултивирани.
- Изготвен е проект за рекултивация на съществуващото депо в землището на село Иваново.
- Регулярно Община Иваново заплаща обезпечения по чл.60 ЗУО за рекултивация на клетка 3 – битовите отпадъци, образувани на територията на общината, се депонират в клетки за НО на територията на РДНИОО – Русе, които отговарят на нормативните изисквания и за които замърсяването на компонентите на околната среда е ограничено в максимална степен.
- Общински съвет – Иваново е взел решение във всички населени места на територията на общината да се въведе система за разделно събиране на отпадъчни материали.
- От Общински съвет Иваново и РСУО – Русе е дадено съгласие Община Иваново да изгради собствена Инсталация за сепариране. Община Иваново е в процес по проучване изграждането на собствено съоръжение за предварително третиране (сепариране) на смесени битови отпадъци.

V.7.3. Основни изводи и препоръки от анализите, съотносими към Подпрограмата

Изводи:

- На територията на община Иваново не се експлоатират депа за неопасни отпадъци. Съществуващите сметища с преустановена експлоатацията, които все още не са рекултивирани, са 12 броя, от които 11 бр. селски сметища и 1 бр. депо за битови отпадъци (в землището на с. Иваново);
- Община Иваново не разполага с финансови средства за рекултивация на селските сметища и общинското депо за неопасни отпадъци на територията на община Иваново. За изпълнение на рекултивационните дейности е необходимо външно финансиране (държавен бюджет – ПУДООС и др.);

Препоръки:

- Да се предприемат постоянни мерки от страна на общинската администрация по осигуряване прилагането на законодателството за прекратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и за предотвратяване възникването на нови замърсявания;
- Да се предприемат действия от страна на общинската администрация за закриване на 11 (единадесет) броя сметища и 1 бр. депо (в землището на с. Иваново) с преустановена експлоатация по реда на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

V.7.4. Ключови резултати, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата и ще спомогнат за постигане на съответната стратегическа цел на ПУО 2022-2028 г.

Резултатите, които се очакват от изпълнението на Подпрограмата са:

- Минимизиране риска за компонентите на околната среда, причинени от депонирането на битови отпадъци в депа, които не са изградени и не се експлоатират съобразно нормативните изисквания;
- Намаляване на рисковете за човешкото здраве;
- Подобряване на жизнената среда на населението на територията на община Иваново.

Изпълнението на дейностите по закриване и рекултивация на съществуващите депа/сметища ще допринесе за:

- Намаляване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда: почви, атмосферен въздух, повърхностни и подземни води, преустановяване образуването на сметищен газ (два от съдържащите се в сметищния газ компоненти са т.нар. парникови газове) и образуването на инфилтрат (последния е предпоставка за замърсяване на повърхностите води и почвите).

Косвени резултати от изпълнението на мерките на настоящата Подпрограма са:

- намалено използване на природни ресурси чрез оползотворените отпадъци;
- създаването на работни места в сектора за управление на отпадъците.

V.7.5. Дейности и мерки, включени в други Подпрограми на ПУО, които подпомагат изпълнението на оперативната й цел

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, включваща следните мерки:

- Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло) във всички населени места на територията на общината;
- Проучване на възможността от изграждане на инсталация за сепариране на СБО;
- Изграждане и въвеждане в стабилна експлоатация на инсталация за анаеробно разграждане;
- Доставка на съдове за разделно събиране на биоразградими отпадъци и изграждане на система за разделно събиране на БРО;
- Информиране на населението по редица въпроси, свързани с управлението на отпадъците.

Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци

- Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци;
- Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали –(Изготвяне на ПУСО и отчети за тях – за обекти общинска собственост и при принудително премахване на строежи);
- Организиране на събирането и приоритетно предаване за оползотворяване на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Иваново в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО;
- Включване в тръжните документи за строителство за сгради, пътища и строителство, реконструкция и основен ремонт на др. строежи на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ

Дейности (мерки)	Бюджет хил. лв.	Източници на финансиране	Срок на реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорна институция
					Текущи	Целеви	
Подготовка на проект за закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци с прекратена експлоатация, землище на с. Иваново	35	Общински бюджет	2022	Изготвен проект за закриване и рекултивация на общинско депо	Брой разработени проекти; брой обявени обществени поръчки	Наличие на проектна документация за рекултивация на депото	Община Иваново
Подписване на договор за БФП с ПУДООС за рекултивация на депото за битови отпадъци в землището на с. Иваново	-	ПУДООС	2022	Осигурено финансиране от ПУДООС/ДБ за рекултивация на депото	Брой подписани договори за БФП	Осигурено финансиране за изпълнение на СМР	Община Иваново
Изпълнение на СМР за рекултивация на общинско депо за битови отпадъци с прекратена експлоатация, с. Иваново	846	Държавен бюджет /ПУДООС, ОПОС / общински бюджет	2024	Депото за битови отпадъци с преустановена експлоатация е рекултивирано; Намалени емисии на парникови газове	Брой рекултивирани стари депа за битови отпадъци	Предотвратене риска от замърсяване на компоненти на околната среда.	Община Иваново
Изпълнение на дейности по рекултивация на селски сметища на територията на населените места в общината	100	Държавен бюджет /ПУДООС, ОПОС / общински бюджет	2024	Селските сметища са рекултивирани; Намалени емисии на парникови газове	Брой рекултивирани селски сметища	Предотвратене риска от замърсяване на компоненти на околната среда.	Община Иваново

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново трябва да бъде в синхрон с предвижданията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021 – 2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020 г.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.;
- Областна стратегия за развитие на област Русе, Актуализиран документ за изпълнение на Областната стратегия за развитие на област Русе 2017- 2020 г.;
- План за интегрирано развитие на Община Иваново за 2021 – 2027 г.

В настоящата част на програмата е направен кратък преглед на всеки един от горепосочените планови документи, действащи на регионално и областно ниво, след което е направен извод дали мерките, предвидени в Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново с период на действие 2022 – 2028 г. ще допринесат за постигане на националните и регионални цели за развитие в областта на управлението на отпадъците.

Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.

Регионалният план за развитие на Северния централен район 2014 – 2020 г. е приет с Решение №461 на Министерския съвет от 01.08.2013 г.

Северен централен район на планиране обхваща пет области – Велико Търново, Габрово, Разград, **Русе** и Силистра. В състава на СЦР влизат 36 общини.

Регионалните планове за развитие на районите от ниво 2 в България са част от пакета документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР). Регионалният план за развитие на Северния централен район се разработва в съответствие с постановките на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и тези, заложени в Националната програма за развитие „България 2020". В по-широк контекст, регионалният план отчита приоритетите и целите на Стратегията „Европа 2020" и се съобразява с еволюцията на кохезионната политика на Европейския съюз.

Съобразявайки се с Националната стратегическа референтна рамка, Регионалния план на СЦР поставя **стратегически цели, приоритети и специфични цели.**

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: Икономическо сближаване - достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: Социално сближаване - преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места	СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране използването на енергия от възобновяеми източници
Приоритет 1.1. Развитие на устойчива конкурентоспособна икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии	Приоритет 2.1. Изграждане на устойчив и развит пазар на труда	Приоритет 3.1. Изграждане на приоритетни инфраструктурни коридори и прилежащите им съоръжения	Приоритет 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност
	Приоритет 2.2. Подобряване на човешкия капитал	Приоритет 3.2. Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища	Специфична цел 4.1.1. Подобряване на водоснабдяването, канализацията и третирането на отпадъчни води
		Приоритет 3.3. Подобряване на трансграничното сътрудничество	Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците
			Специфична цел 4.1.3. Ограничаване на природните рискове (превенция на риска)

Приоритет 4.2. Развитие на нисковъглеродна икономика, смекчаване на последствията и адаптиране към климатичните промени

Специфична цел 4.2.1. Подобряване на енергийната ефективност на района

Специфична цел 4.2.2. Оползотворяване на специфичния потенциал за производство на енергия от ВИ

Приоритети в рамките на Стратегическа цел 4

Приоритет 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност

Специфична цел 4.1.1. Подобряване на водоснабдяването, канализацията и третирането на отпадъчни води

- Изграждане на нови канализационни системи в т.ч. селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците

- Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя" и „замърсителят плаща" при интегрирано управление на отпадъците;
- Оптимизиране и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Развитие на система за третиране и оползотворяване на биологични отпадъци;
- Въвеждане на икономически стимули за развитие производството и пазара на екологични брикети от отпадъчна биомаса - намаляване на емисиите на азотни окиси, серен двуокис и други замърсители на въздуха, както и на парникови газове, свързани с използването на фосилни твърди горива;
- Изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяването на околната среда;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците в малките населени места в района и рекултивация на терени замърсени от стари депа за битови отпадъци;
- Решаване на проблемите с наличните на територията на района опасни отпадъци;
- Изграждане и реконструкция на депа за отпадъци.

Мерки, свързани с повишаване на обществената информираност

Изпълнението на тези мерки ще допринесе за постигане на висока степен на информираност за състоянието на компонентите на околната среда в района и формиране на активно обществено поведение, свързано с проява на грижи и действия за нейното опазване; очертаване на основните фактори на въздействие върху специфичните климатични условия на района.

Битови отпадъци

Северен централен район се нарежда на второ място по най-малък дял от общото количество образувани битови отпадъци в страната с 11,61 %. Най-малък е делът на Северозападен район – 10,61 % (за 2010 г.). Общо образуваните отпадъци за периода 2005-2010 г. намаляват както на национално ниво така и в Северен централен район, като степента на намаление в района е по-голяма от тази за България.

Делът на обслужваното население от организирано сметосъбиране в СЦР е 99,8 % през 2010 г. Това нарежда района на първо място по степен на обхващане на населението в системи за организирано сметосъбиране. Основният метод за обезвреждане на отпадъците в района е депонирането.

За нуждите на системата за наблюдение и оценка на РПР на СЦР са идентифицирани следните специфични количествени индикатори за резултат, проследяващи изпълнението на приоритетите и специфичните цели на плана.

Таблица №7 Специфични индикатори за проследяване реализацията на плана

	ИНДИКАТОРИ	Стойности СЦР			Периодичност на събиране на инф.	Източник на инф.
	СПЕЦИФИЧНИ ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ	Изходни	Междинни (2015)	Целеви (2020)		
Цел 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране на използването на енергия от ВИ						
Приоритет 4.1. Околна среда и ресурси – опазване и ефективност						
5.	Относителен дял от населението, обслужвано от СПСОВ (%)	27,5 % *(2010 г.)*	32%	40%	Годишно	НСИ
8.	Убранизирани територии (%) и население (%), включени към канализационната система	5,8 % *(2010 г.)*	10 %; 70 %	17 %; 85 %	Годишно	ВиК-дружества
9.	Относителен дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране (%)	99,7% *(2011 г.)*	99,9%	100%	Годишно	НСИ
10	Нерегламентирани сметища – закрити и рекултивирани (бр. и площ, дка)	132 *(2011 г.)*	30	0	Годишно	Общини

Областна стратегия за развитие на област Русе за периода 2017 – 2020 г. (Актуализиран документ)

Областната стратегия за развитие на област Русе е обсъдена и приета на заседанията на Регионалния съвет за развитие на Северен централен район на 22.05.2013 г. в гр. Габрово и на Областния съвет за развитие на област Русе на 25.06.2013 г. Актуализиран документ за изпълнение на Областната стратегия на област Русе за периода 2017-2020 г.

Стратегията е разработена в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР) и Правилника за прилагането му, както и методически указания. Стратегията е

изготвена в съответствие с Регионалния план за развитие на СЦР от ниво 2 за периода 2014-2020 г. и Регионалната схема за пространствено развитие на областта (чл. 12, ал. 2 от ЗРР).

Основната стратегическа цел за развитието на Област Русе е Интензивно и устойчиво икономическо, социално и териториално развитие, създаващо условия за постигане на стандарт на живот, съпоставим с този на развитите европейски страни. Утвърждаване на област Русе като приоритетен център за България в Дунавския регион и движеща сила в Северен централен район на междурегионалното, транснационалното и трансграничното сътрудничество.

Областната стратегия на Област Русе 2014-2020 г. задава следните стратегически цели:

- Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване във вътрешнорегионален, национален и европейски план чрез развитие на собствения потенциал на Област Русе и използването на европейски механизми;
- Стратегическа цел 2: Социално сближаване чрез преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера, ограничаване на риска от социална изолация и създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал;
- Стратегическа цел 3: Териториално сближаване чрез балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на транспортната и комуникационна инфраструктура в областта, подобряване на селищната среда и интензифициране на междурегионалното, трансграничното и транснационално сътрудничество;
- Специфична цел 4: Опазване на околната среда и енергийна ефективност.

Мерките и дейностите в областта на управлението на отпадъците, които са залегнали в Областната стратегия за развитие на Област Русе 2014-2020 г. са включени в **Стратегическа цел 4: Опазване на околната среда и енергийна ефективност.**

- Приоритет 4.1. Опазване и ефективност на екологичните ресурси
- Специфична цел 4.1.1. Обновяване на водоснабдителната инфраструктура, подпомагане на изграждането на пречиствателни станции за отпадни води и канализационната мрежа в цялата област;

Мярка 4.1.1.1. Подпомагане изграждането на пречиствателни станции за отпадни води и канализационна мрежа в цялата област

№	Наименование	Срок	Бенефициент
	Изграждане на канализационна мрежа и ПСОВ, и реконструкция на водопроводна мрежа в с. Щръклево, общ. Иваново	2013-2020	Община Иваново

- Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците

Мярка 4.1.2.1. Осигуряване на екологично чиста среда чрез съвременно управление на отпадъците

№	Наименование	Срок	Бенефициент	Индикат. стойност, лв.
	Прочистване на речните корита на Ломовете на територията на община Иваново	2014-2020	Община Иваново	8 000 000

План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 – 2027 г.

Планът за интегрирано развитие (ПИР) на Общината съгласно Закона за регионалното развитие е част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие. ПИР за периода 2021-2027 г. определя средносрочните цели и приоритети за развитието на Общината в съответствие със стратегическите документи за развитие на нива „Национална стратегия за регионално развитие“ и „Регионална стратегия за развитие на Северен централен район NUTS 2“ , валидни за програмния период 2021 – 2027 г.

Планът за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 – 2027 г. е приет с Решение №262 по Протокол №23 от 25.03.2021 г. на Общински съвет – Иваново.

Приоритетите, специфичните цели и мерките на ПИР на Община Иваново 2021-2027 г. са както следва:

- Приоритет 1: Развитие на икономиката чрез иновативни дейности с добавена стойност и подобрена заетост;
- Приоритет 2: Балансирано развитие на социалния капитал и подкрепа на социалната интеграция и културата в общината;
- Приоритет 3: Подобряване на инфраструктурата и на качеството на комуналните услуги в общината.

В табличен вид по-долу е направена извадка от Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021-2027 година, относно дейностите по управление на дейностите с отпадъци.

Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на плана за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021-2027 година

Приоритет Проектна идея/дейност	Индикатор	Мерна единица	Източници на информация	Период на отчитане	Целева стойност
Приоритет 3. Подобряване на инфраструктурата и качеството на комуналните услуги					
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството на комуналните услуги					
Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадъчните води и отпадъците	Новоизградени пречиствателни станции за отпадни води	**брой**	Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	**2**
	Рекултивирани и закрити депа за битови отпадъци	**брой**	МОСВ Общинска администрация	Годишни отчети Междинна оценка Край на периода	**1**

Програма за реализация на План за интегрирано развитие на Община Иваново за периода 2021 – 2027: описание на предвидените мерки и дейности

Приоритети, цели, мерки, дейности	Индикативен бюджет, хил. лв.	Източник на финансиране	Срок за изпълнение	Административна структура, отговорна за реализацията на мярката / дейността
Приоритет 3. Подобряване на инфраструктурата и качеството на комуналните услуги				
Специфична цел 3.3. Подобряване на качеството на комуналните услуги				
Мярка 3.3.1. Реконструкция и модернизация на водоснабдителната мрежа, управление на отпадъчните води и отпадъците				
Дейност 4: Рекултивиране на закритите общинско депо в с. Иваново и селските сметища на територията в общината	1 700	ОПОС 2021 – 2028		Община Иваново МОСВ
Дейност 5: Проектиране и изграждане на аеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО - Русе	500	ОПОС 2021 – 2028		РСУО - Русе Община Иваново МОСВ
Дейност 6: Изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадни води в село Щръклево	500	ОПОС 2021 – 2028		Община Иваново МОСВ
Дейност 7. Изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадни води в село Пиргово	500	ОПОС 2021 – 2028		Община Иваново МОСВ

Изводи:

- Общинската програма за управление на отпадъците е в координация с основните приети регионални и местни стратегически планове и програми, както следва:
  - Регионален план за развитие на Северен централен район 2014 – 2020 г.;
  - Областна стратегия за развитие на Област Русе за периода 2014 – 2020 г.;
  - План за интегрирано развитие на Община Иваново за 2021 – 2027 г.;
- Мерките, предвидени в Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново 2022 – 2028 г. допринасят за постигане на националните и регионални стратегически цели за развитие в областта на управлението на отпадъците.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл.49, ал.4, т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на Община Иваново е Общински съвет – Иваново. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Русе.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново да се изготвя в следния формат:

- Въведение;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението:
    - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
    - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;
    - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;

- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- Заключение;
- Приложения.

Наблюдението на програмата за управление на отпадъците на Община Иваново може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на Община Иваново организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването й и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.1.	Анализ на състоянието относно отпадъците
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.2.	Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.3.	Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.4.	Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.5.	Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.6.	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.7.	Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща"
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.8.	Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.9.	Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.10.	Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.11.	Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците
ПРИЛОЖЕНИЕ VIII.12.	Прогнози

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.1. Анализ на състоянието относно отпадъците

Обхват на Анализа на състоянието относно отпадъците

Съгласно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците настоящия анализ включва:

- Анализ на битовите отпадъци;
- Анализ на утайките от ПСОВ;
- Анализ на строителните отпадъци;
- Изводи и препоръки.

В допълнение е представена кратка информация за образуваните производствени отпадъци на територията на общината.

VIII.1.1. АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО „битови отпадъци" са:

а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства.

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за това, колко ефективно е обществото, специално по отношение на използването на природните ресурси, и за избора на най-подходящи методи за третиране на отпадъците.

В настоящата част на анализа са разгледани количествата на битовите отпадъци – образувани, събрани, повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени.

Източници на информация

Основните източници на информация за целите на анализа на състоянието относно битовите отпадъци са както следва:

- Общинска администрация Иваново;
- Решения на Общото събрание на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе – за периода 16.08.2010 г. – 15.05.2022 г.;
- Национален статистически институт;
- Евростат;
- Изпълнителна агенция по околна среда;
- НПУО 2021 – 2028 г.

Наличие и достатъчност на информацията

В България няма изградена единна информационна система с база данни, в която информацията да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, свързани с управлението на отпадъците. Като цяло НСИ събира и обобщава информация в областта на отпадъците във формат, изискван от Евростат, а ИАОС събира и обобщава информация, основно свързана с изискванията за докладване до Европейската комисия, подготовка на специфични или годишни доклади в областта на околната среда.

VIII.1.1.1. Количество битови отпадъци

Основни тенденции в образуването на битови отпадъци

В България количеството на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно намаление – общо образуваните отпадъци през 2012 г. представляват около 65% от нивото през 2000 г., като за периода 2008-2018 г. намалението е с около 36%. Съществено намаляват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци.

В таблица VIII.1-1 и фигура VIII.1-1 са представени данни за количеството образувани битови отпадъци за България за периода 1999 – 2018 г.

Таблица VIII.1-1 Количество образувани битови отпадъци за Р България, в хил. тонове

Година	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**
Общо образувани БО, хил. тона	4910	4998	4773	4715	4690	4619	4502	4387	4172	4486
Година	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Общо образувани БО, хил. тона	4443	4068	3572	3249	3135	3193	3011	2881	3080	2862

Източник: НПУО 2014-2021 г. и НПУО 2021-2028 г.

Фиг. VIII.1-1 Количество образувани БО за Р България, в хил. тонове

На фиг. VIII.1-2 са представени данни за съотношението на количеството битови отпадъци от организирано сметосъбиране на петте общини от регион Русе през 2020 г.

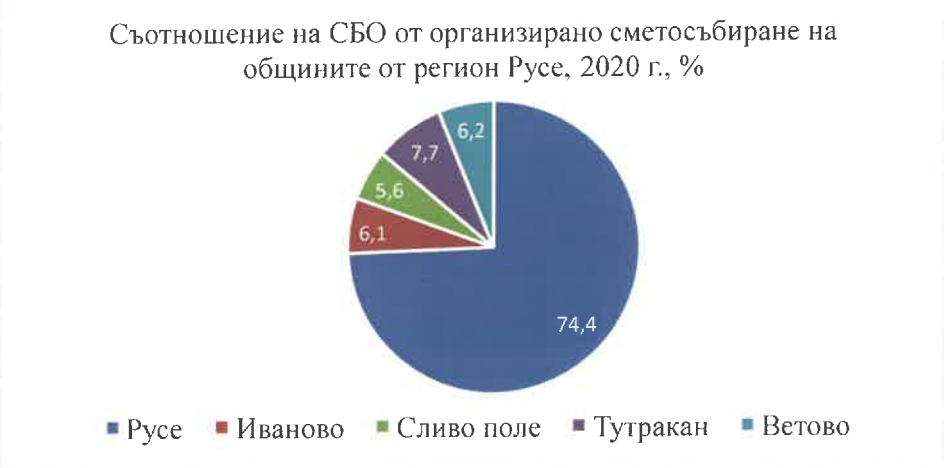

Фиг. VIII.1-2 Съотношение на СБО от организирано сметосъбиране на общините от регион Русе, 2020 г., в %

Данните за количествата на образуваните битови отпадъци на територията на община Иваново за периода 2012 г. – 2021 г. са представени в таблица VIII.1-2 и фигура VIII.1-3.

Таблица VIII.1-2 Битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново за периода 2012-2021 г.

Година	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Количество БО, тон	5067,72	5413,14	4689,50	4798,44	4218,50	4705,24	4402,78	3750,94	4067,84	3031,68

Източник: Община Иваново

Фиг. VIII.1-3 Битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново за периода 2012-2021 г.

VIII.1.1.2. Сезонност при образуване на битовите отпадъци

Консуматорските и потребителските навици в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци. Влияние върху състава оказва и големината на населеното място и основния поминък на населението. Сезонните вариации на количествата и състава на образуваните отпадъци се обуславят от два основни фактора:

- Различни местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население изразени в:
  - Натрупване на пепели и сгурия през зимните месеци;
  - Сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента;
  - Консумация на различни типове храни (за лятото е характерна консумацията на храни, при които се образуват големи количества отпадъци);
- Сезонно приходящи граждани.

В таблица VIII.1-3 са представени данни за количеството битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от община Иваново, разпределени по месеци за периода 2019 г. – 2021 г.

Таблица VIII.1-3 Количество битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от община Иваново, разпределени по месеци за периода 2019 г. – 2021 г.

Месец	2019 г., тон/г.	2020 г., тон/г.	2021 г., тон/г.
Януари	184,76	191,64	210,02
Февруари	200,40	191,86	202,48
Март	286,62	290,92	251,98
Април	297,26	384,80	273,62
Май	332,66	396,80	291,46
Юни	374,72	363,24	278,62
Юли	431,00	470,76	299,98
Август	428,14	415,24	289,92
Септември	356,92	439,50	252,50
Октомври	375,98	415,34	251,30
Ноември	260,04	291,14	229,20
Декември	222,44	216,60	200,60
Общо	**3 750,94**	**4 067,84**	**3 031,68**

Фиг. VIII.1-4 Битови отпадъци от организирано сметосъбиране в Община Иваново, разпределени по сезони

В таблица VIII.1-4 и на фиг. VIII.1-5 по-долу е представена информация за сезонността на генериране на битовите отпадъци в населените места от община Иваново за 2020 г.

Таблица VIII.1-4 Разпределение на образуваните битови отпадъци по сезони в Община Иваново

Сезон	%
Зима	15,56
Пролет	27,06
Лято	30,19
Есен	27,19

Фиг. VIII.1-5 Битови отпадъци на Община Иваново, разпределени по сезони

Население и населени места с организирано събиране на битовите отпадъци

Всички населени места в община Иваново са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци от 2005 г. От 01.01.2006 г. битовите отпадъци се транспортират до Регионално депо – Русе, а от 07.2019 г. до 07.2021 г. част от тях са предавани за сепариране. Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в Община Иваново се осъществяват от частна фирма, след проведена процедура по реда на ЗОП.

Таблица VIII.1-5 Количество битови отпадъци от организирано сметосъбиране на Община Иваново 2014 г. – 2021 г.

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Община Иваново	4 689,50	4 798,44	4 218,50	4 705,24	4 402,78	3 750,94	4 067,84	3031,68

VIII.1.1.3. Норма на натрупване на отпадъците

Норма на натрупване на отпадъците в ЕС и България

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението.

Данните на Евростат през 2018 г. показват съществени различия в страните-членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 226 кг/ж/г. в Косово и 272 кг/ж/г. в Румъния до 814 кг/ж/г. в Дания и 729 кг/жител/година в Норвегия.

Делът на битовите отпадъци в България в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2008-2018 г. е намалял до 2-4%. Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението – намаление за периода 2008-2018 г. от 590 на 407 кг/ж/г. На фигурата по-долу са представени данни за образувани битови отпадъци в България и други европейски страни за 2018 г. (кг/жител/г.)

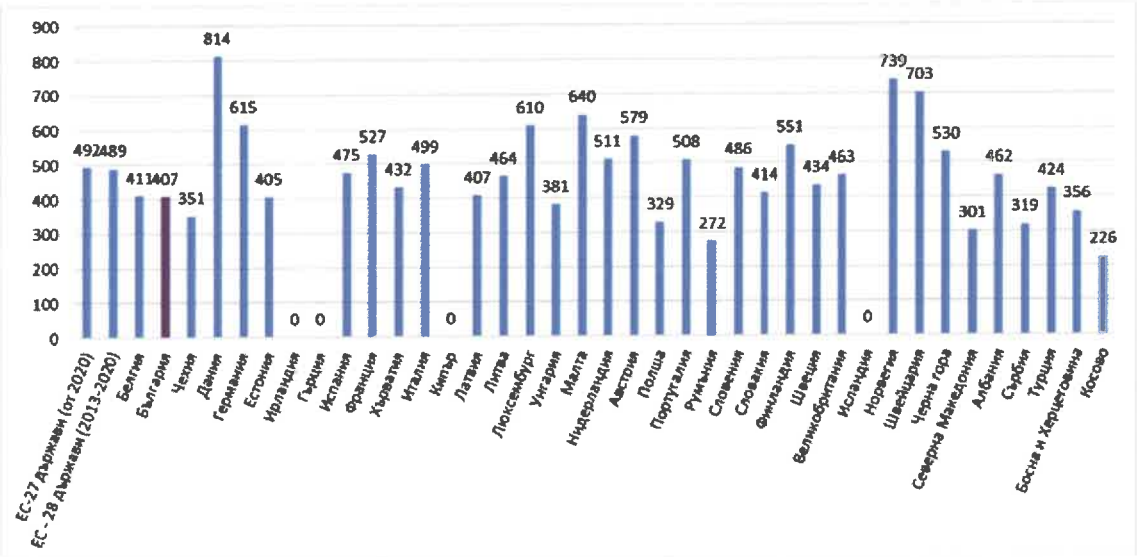

Фиг. VIII.1-6 Образувани битови отпадъци в България и други европейски страни за 2018 г. (кг/жител/година) Източник: НПУО 2021-2028 г.

Таблица VIII.1-6 Общински отпадъци, образувани в избрани години, 1995-2019

	1995	2000	2005	2012	2019	Промяна, %
EU 27	467	513	506	488	502	7,5
България	694	612	588	460	407	

Норма на натрупване на отпадъците в община Иваново

От 01 януари 2006 г. количеството на събраните битови отпадъци се отчита от електронна везна, монтирана на входа на Регионално депо – Русе.

Данни за нормата на натрупване на отпадъците в Община Иваново за периода 2012 г. – 2021 г. са представени в таблица VIII.1-7 и фиг. VIII.1-7.

Таблица VIII.1-7 Норма на натрупване на Община Иваново за периода 2012 г. – 2021 г., кг/ж/г

	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Количество СБО, тон	5067,72	5 413,14	4 689,50	4 798,44	4 218,50	4 705,24	4 402,78	3 750,94	4 067,84	3031,68
Население, бр. жители	10001	9417	9211	9042	8832	8756	8519	8344	8633	8222
Норма на натрупване, кг/ж./г.	506,72	574,83	509,12	530,68	477,64	537,37	516,82	449,54	500,53	368,73

Фиг. VIII.1-7 Норма на натрупване за община Иваново, кг/ж/година

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2019 г. МОСВ утвърди *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци.* В методиката се извеждат 5 групи населени места и следните референтни норми на натрупване за всяка група, както е представено в таблицата по-долу.

Таблица VIII.1-8 Норми на натрупване по групи населени места съгласно Методиката

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	469	426	421	346	256

Източник: НПУО 2021-2028 г., Анализ на БО, МОСВ

Нормата на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), изразено в кг/жител/г., за общини с население под 3000 души е 256 кг/ж/г.

Съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2019 г., „от анализа на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в страната е предположена като най-реалистична за момента „Норма на натрупване", представена в таблицата по-долу, която може да се използва за периода до 2012-2015 г. С натрупването на нови практически данни някои количества за бъдещи периоди могат да бъдат преразгледани и коригирани с решение на Компетентния орган (МОСВ).".

Таблица VIII.1-9 Норма на натрупване без разделно събрани отпадъци

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване на СБО без разделно събрани битови отпадъци	410,3	349,6	334,9	295,5	241,7

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2019 г.

При провеждане на морфологичен анализ, Нормата на натрупване следва да бъде представена по два начина: „Норма на натрупване" на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци и „Норма на натрупване" на смесени битови отпадъци с разделно събрани отпадъци (при определяне на нормата на натрупване с разделно събрани отпадъци не се включват количествата на отпадъците, образувани в резултат на поддържането на публичните и частните паркове и градини).

Съществуват значителни различия в отчетените абсолютни количества образувани и събрани битови отпадъци между различните общини, което е обяснимо предвид различния брой население, доходи и ниво на развитие на икономическите дейности. Големи разлики се констатират обаче и при сравнението на образуваните количества отпадъци на жител между общини от приблизително еднакъв тип. Някои общини отчитат повече от два пъти над средното за страната количество на жител, а други с повече от три пъти по-малко от средното за страната. При ограничен брой общини значителни вариации има и в тенденциите за количествата отпадъци в последователни години. Преобладаващата част от общините докладват норма на натрупване между 250 и 450 кг/ж/г.

Източникът на данни, който би могъл да даде реална представа за генериране на битовите отпадъци, са електронните везни на инсталациите, в които постъпват за третиране същите.

Нормата на натрупване на населените места от Община Иваново за последните 10 години (2012 г. – 2021 г. вкл.) варира в широки граници – от 369 до 575 кг/ж/г.

Видно от горните данни е, че нормата на натрупване за населените места от Община Иваново е по-висока от средната за населени места с аналогично население. Последното се обяснява с факта, че всички населени места от Община Иваново са от т.нар. райони тип В – еднофамилни къщи в селата с население до 3 000 души. Последните се характеризират както с голямо количество биоразградими отпадъци, така и с голямо количество селскостопански отпадъци (торови маси) от отглеждането на животни. Следва да се отбележи, че торовият отпадък не е битов отпадък, а се регулира от специфичните разпоредби на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г., транспониран с Наредба №20/10.02.2006 г., издадена от Министерството на земеделието и храните.

Източници на образуваните битови отпадъци

Преобладаващата част от битовите отпадъци се генерира от домакинствата, и незначителна част – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

VIII.1.1.4. Морфологичен състав на образуваните битови отпадъци в община Иваново

С цел унифициране на подхода на общините за осъществяване на анализ на състава на отпадъците през 2012 г. МОСВ утвърди *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци*, а последната такава е от 2019 г. В нея са публикувани данни за морфологичният състав, представен по групи населени места според населението си.

Таблица VIII.1-10 Типични данни за морфологичния състав за населени места с население под 3 хил. души за периода 2012-2015 г, в кг/ж/г и в %

Населени места	под 3 хиляди	
	%	кг/ж/г
Хранителни	15.60%	37,7
Хартия и Картон	10,1%	24,4
Пластмаса	10.30%	25
Текстил	2.00%	4,8
Гума	1.00%	2,3
Кожа	1.00%	2,3
Градински	30.90%	74,6
Дървесни	2.90%	7,1
Стъкло	2.40%	5,7
Метали	1.90%	4,7
Инертни	21.30%	51,6
Опасни	0.60%	1,5
общо	**100.00%**	**241.7**

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, МОСВ, 2019 г.

Данни от морфологичния анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Иваново, въз основа на изготвените междинни отчети и окончателен доклад от м. февруари 2018 г., са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.1-11 Морфологичен състав на БО от община Иваново, 2017 г.

Морфологичен състав	Среднопретеглен морфологичен състав на смесени битови отпадъци за общината, преди разпределение на фракция други	Среднопретеглен морфологичен състав на смесени битови отпадъци за общината, след разпределение на фракция други	Годишно количество отпадъци по компоненти, на смесени битови отпадъци, преди разпределение на фракция други	Годишно количество отпадъци по компоненти, на смесени битови отпадъци, след разпределение на фракция други	Количество разделно събрани битови отпадъци*	Количество отпадъци предадени за рециклиране от предприятията*	Количество зелени отпадъци от подържане на зелени площи	Общо количество битови отпадъци	Общо количество битови отпадъци	Общо количество битови отпадъци, след разпределение на фракция други	Общо количество битови отпадъци, след разпределение на фракция други	Общо количество битови отпадъци в община Иваново за 2017 г.
Компоненти	%	%	тона/годишно	тона/годишно	тона/годишно	тона/годишно	тона/годишно	тона/годишно	%	тона/годишно	%	тона/годишно
Хранителни	19,08	21,36	897,78	1005,22				897,78	16,09	1005,22	18,01	1005,22
Хартия и картон	9,64	10,40	453,54	489,36		9,476		463,02	8,30	498,83	8,94	498,83
Пластмаса	14,39	14,77	677,16	695,06		27,454		704,61	12,63	722,52	12,95	722,52
Текстил	2,14	2,33	100,65	109,61				100,65	1,80	109,61	1,96	109,61
Гума	1,38	1,38	64,92	64,92				64,92	1,16	64,92	1,16	64,92
Кожа	1,95	1,95	91,56	91,56				91,56	1,64	91,56	1,64	91,56
Градински	15,50	17,03	729,48	801,10			836,76	1566,24	28,06	1637,86	29,35	1637,86
Дървестни	2,06	2,21	96,77	103,93				96,77	1,73	103,93	1,86	103,93
Стъкло	4,31	5,49	202,73	258,24				202,73	3,63	258,24	4,63	258,24
Метали	1,55	1,93	72,84	90,75				72,84	1,31	90,75	1,63	90,75
Инертни	8,08	20,26	380,06	953,08				380,06	6,81	953,08	17,08	953,08
ИУЕЕО	0,61	0,61	28,72	28,72				28,72	0,51	30,54	0,55	30,54
Опасни	0,29	0,29	13,68	13,68				13,68	0,25	13,68	0,25	13,68
Други	19,03		895,33			1,820		897,15	16,08			
Общо	**100,00**	**100,00**	**4 705,24**	**4 705,24**	**0,00**	**38,75**	**836,76**	**5 580,75**	**100,00**	**5580,75**	**100,00**	**5 580,75**

* количествата разделно събрани отпадъци са за 2016 г., понеже при приключване на анализа, в ИАОС не е готова за предоставяне информация за 2017г.

Фиг. VIII.1-8 Сравнителен анализ на морфологичен анализ на община Иваново и типични данни за морфологичния състав за населени места с население под 3 хил. души

49,21% от битовите отпадъци, образувани на територията на община Иваново, са биоразградими (включващи хранителни, градински отпадъци и дърво). Най-висок дял в смесения поток битови отпадъци се пада на градинските отпадъци – 29,34%, следвани от хранителните – 18,01%, инертните – 17,08%, пластмасата – 12,95% и хартията и картона – 8,94%. Съдържанието на всяка от фракциите – текстил, гума и кожа варира от 1 до 2%. Най-нисък е дела на опасните отпадъци и ИУЕЕО.

В малките населени места под 3 хил. ж. с най-голям относителен дял са биоразградимите отпадъци (хранителни, градински и дървесни) – около 49,4%, като градинските са водещи с относителен дял 30,9%, следвани от хранителните – с 15,6%. С увеличаване на броя жители нараства и съдържанието на хартия и картон в битовите отпадъци – от 10,1% на 20,8%, както и на хранителни отпадъци – от 15,6% на 28,9%.

При направения сравнителен анализ между типичните данни за образуване на различни фракции отпадъци при населени места с под 3 000 души население и реалните данни от проведения морфологичен анализ на община Иваново през 2018 г. се констатира следното:

- Процентното съотношение на отделните фракции на смесените битови отпадъци в Община Иваново и в малките общини са сравнително сходни;
- Най-съществени различия се констатират при инертните отпадъци и стъклото – първите са по-ниски за община Иваново за сметка на по-високите стойности на стъклото.

VIII.1.1.5. Количество повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

В България има изключителна чувствителност на населението към изгаряне на отпадъци и много малко инсталации имат издадени разрешителни документи за изгаряне на отпадъци с оползотворяване на енергия. Това са основно няколко циментови завода и инсталации за производство на енергия.

Таблица VIII.1-12 Равнище на рециклиране на битовите отпадъци – средно за ЕС и за България, %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Средно за ЕС-27 (27 държави от 2020)	36,5	37,3	38	38,9	40,9	41,5	43,4	44,9	46,3	46,9	47,4
България	19,4	19,9	24,5	26,2	25	28,5	23,1	29,4	31,8	34,6	31,5

Забележка: Равнището на рециклиране на битовите отпадъци се определя от дела на рециклираните битови отпадъци от общото количество произведени битови отпадъци
Източник: НПУО 2021-2028 г.

Наблюдава се ръст в нивото на рециклиране на битови отпадъци (включително компостирането) в страната. Все пак, равнището на рециклиране остава по-ниско от средното за ЕС и са необходими допълнителни усилия за постигане на целите за рециклиране.

Таблица VIII.1-13 Компостирани битови отпадъци – средно за ЕС и България кг/ж/г

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Средно за ЕС-27 държави от 2020	67	66	66	69	71	73	75	81	83	83
България	0	0	11	13	15	8	43	37	34	7

Както се вижда от данните, България се доближава до средното ниво на рециклиране на битови отпадъци на жител, но значително изостава от средното ниво на компостиране на битови отпадъци на жител. През 2017 г. са компостирани 34 кг/ж/г битови отпадъци. Количествата през 2018 г. са значително по-ниски, като вероятно това са предварителни данни. В България няма организирана система за събиране на информация за обхванатите домакинства с домашно компостиране и съответните количества компостирани отпадъци не се отчитат.

Източници на образуваните битови отпадъци

Преобладаващата част от битовите отпадъци в България се генерира от домакинствата – около 90% и около 10% – от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти. Вариацията на тези проценти е в зависимост от големината на населените места, но в много от случаите това разграничение е условно.

В България има 6 регионалните сдружения за УО (едно от които е това за регион Русе), за които през последните 5 години общите количества образувани битови отпадъци надхвърлят 80 000 тона годишно.

Таблица VIII.1-14 РСУО в България с образувани над 80 000 тона БО / година

№ РСУО	РСУО	2013	2014	2015	2016	2017	2018
3	Русе	102 547	141 032	112 037	102 992	108 267	87 730
14	Ямбол	141 690	99 064	89 763	85 908	101 839	88 224
28	Бургас	177 446	207 335	172 253	133 891	134 701	150 798
29	Варна	205 755	209 900	190 185	189 800	220 683	200 709
40	Стара Загора	142 076	130 269	104 668	97 522	132 048	132 917
51	Столична община	566 130	610 585	633 940	698 175	747 986	662 987

Източник: НПУО 2021-2028 г.

При преобладаващия брой РСУО се наблюдава тенденция на спад на общите количества на образуваните битови отпадъци през 2018 г. спрямо 2013 г. по подобие на положението в страната. РСУО, в които се отчита най-голям спад на количествата на образуваните битови отпадъци през разглеждания период, са РСУО Левски със спад от 46%, Бяла (-45%), Дупница (-39%), Ямбол (-38%), Рудозем (-36%), Ловеч и Кърджали с 34% намаление. За регион Русе намалението на количеството на образуваните битови отпадъци е с 14,4%. Сред изключенията от тенденцията на намаление през разглеждания период с най-голямо нарастване на количествата на образуваните битови отпадъци са РСУО Горна Малина с ръст от 37%, Плевен с 32%, следвани от Столична община със 17%.

VIII.1.1.6. Количество разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системите за разделно събиране

На територията на община Иваново не са изградени системи за разделно събиране на отпадъци от хартия, картон, пластмаси и метали поради липса на интерес от страна на организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки.

През месец декември 2021 г. Общински съвет Иваново е дал съгласие Община Иваново да организира на нейна територия система за разделно събиране на отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, генерирани от домакинствата, като закупи 100 бр. собствени съдове за разделно събиране на цитираните отпадъчни материали и възложи за период от 1 година дейностите по събиране, транспортиране и оползотворяване (включващо като минимум предварително третиране – сортиране, балиране и др.) на разделно събраните отпадъчни материали на лице, притежаващо необходимите разрешителни за съответните дейности с отпадъци на територията на община Иваново, като сключи договор по чл. 20, ал. 1, т. 2 от ЗУО, при спазване чл. 20, ал. 4 от ЗУО. Направените разходи за посочените дейности ще бъдат възстановени от натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 ЗУО в банковата сметка за чужди средства на РИОСВ – Русе.

VIII.1.1.7. Количество рециклируеми отпадъци от сепариращи инсталации от смесения битов отпадък

За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на Община Иваново са били подложени на сепариране в инсталацията, експлоатирана от „Д Консей" ООД в имот 63427.92.7, землище на град Русе.

41,7% от смесените битови отпадъци от организирано сметосъбиране в Иваново, възлизащи на 3031,68 тона за 2021 г., са били подложени на сепариране за периода януари – юли. В месечен план битовите отпадъци, подложени на сепариране, са варирали от 57 до 83 процента. През 2021 г. 91,24 тона отпадъци са били отклонени от депониране, а 2940,44 тона са били депонирани.

През 2020 г. 60% от битовите отпадъци на общината са били подложени на сепариране, като 96,7% от тях са били обезвредени, а само 133,46 тона са отклонени от депониране (предадени за последващо оползотворяване).

За 5 месеца работа на сепариращата инсталация през 2019 г. на сепариране са били подлагани от 2 до 25% месечно от битовите отпадъци на общината. За 2019 г. едва 7,08 процента от общо образуваните битови отпадъци в Община Иваново са били подложени на сепариране. 14 тона отпадъчни материали (равняващи се на 0,03% СБО на общината) а били предадени за оползотворяване през 2019 г.

Таблица VIII.1-15 Данни за третирани (сепарирани) и депонирани битови отпадъци от община Иваново, тон

Година	Депонирани СБО без да са сепарирани, тон	СБО предадени за сепарирани, тон	Общо смесени битови отпадъци	Негодна фракция след сепариране, предадена на депо, тон	Общо предадени на депо, тон	Отклонено количество отпадък, тон
2019	3485,20	265,74	3750,94	251,738	3736,938	14,002
2020	1622,32	2445,52	4067,84	2312,056	3934,376	133,464
2021	1767,84	1263,84	3031,68	1172,6	2940,44	91,24
Общо	6875,36	3975,1	10850,46	3736,394	10611,754	238,706

Таблица VIII.1-16 Данни за третирани (сепарирани) и депонирани битови отпадъци от община Иваново, %

Година	Депонирани СБО без да са сепарирани, %	СБО предадени за сепарирани, %	Негодна фракция след сепариране, предадена на депо, %	Общо предадени на депо, %	Отклонено количество отпадък, %
2019	92,92	7,08	94,73	99,63	0,37
2020	39,88	60,12	94,54	96,72	3,28
2021	58,31	41,69	92,78	96,99	3,01
Общо	63,36	36,64	93,99	97,80	2,20

За периода 2019-2021 г. 63,36% от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. 93,99% от отпадъците на общината, които са били подложени на сепариране, са били негодни и са били предадени за

депониране. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е било 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци на Община Иваново са предадени за последващо оползотворяване.

Фиг. VIII.1-9 Съотношение на сепарирани и депонирани отпадъци за община Иваново, 2019-2021 г., %

На фигурата по-долу са онагледени графично данни за смесените битови отпадъци от организирано сметосъбиране на петте общини от регион Русе, които са били подложени на предварително третиране в Инсталация за сепариране, изградена в имот 63427.92.7 и стопанисвана от „Д Консей" ООД. Данните са за 2020 г. – единствената година, в която СБО от община Иваново са били подлагани на сепариране за 12-те месена на календарна година.

Фиг. VIII.1-10 Сепарирани СБО от регион Русе, по общини, 2020 г., %

VIII.1.1.8. Количество отпадъци предадени за оползотворяване (Извън предадените за рециклиране по предходните точки, например предадени за изгаряне с цел оползотворяване на енергията)

Отделянето на фракция от горими отпадъци може да се реализира в случаи, че се осигури предаване на отпадъците за последващо съвместно изгаряне в инсталации, които отговарят на изискванията на *Наредба №6 от 28.07.2004 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци*. Битови отпадъци, образувани на територията на Община Иваново, не са предавани за изгаряне с оползотворяване на енергията.

VIII.1.1.9. Количество разделно събрани и оползотворени битови биоотпадъци

Към момента на изготвяне на програмата няма разделно събрани и подложени на оползотворяване битови биоотпадъци.

След въвеждане в експлоатация на Инсталация за анаеробно разграждане в същата ще се оползотворяват следните биоотпадъци, образувани на територията на община Иваново: хранителни отпадъци, градински отпадъци, дървесни отпадъци и хартия. При въвеждане в експлоатация на инсталацията през 2023 г. прогнозното им количество ще бъде 1262 тона за година, а при достигане на стабилен режим на работа на същата и обхващане на всички количества отпадъци от предвидените за третиране в инсталацията през 2035 т. – 1 384 тона/год.

VIII.1.1.10. Количество депонирани битови отпадъци

Въпреки, че България е с едни от добрите показатели и тенденции в ЕС относно образуваните битови отпадъци на жител, страната ни все още е с много високи нива на депонираните битови отпадъци.

В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС в периода 2008-2018 г., но в нашата страна се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

Таблица VIII.1-17 Депонирани битови отпадъци, кг/жител/година

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Средно за ЕС-27 държави (от 2020)	186	178	167	153	142	134	127	121	118	117
България	460	411	349	318	298	307	278	260	269	249

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Положителна е тенденцията обаче, че количеството на директно депонираните битови отпадъци за периода 1999-2018 г. намалява с близо 74%. Най-ниското ниво на показателя е достигнато през 2018 г., а най-високото - през 2009 г. Общото количество на депонираните битови отпадъци също намалява, като за периода 2009-2018 г. намалението е почти 50%. Намаленията на количествата на общо депонираните и на директно депонираните битови отпадъци могат да се обяснят най-вече с въвеждането в експлоатация на нови инсталации

за предварително третиране на битови отпадъци и сепариращи инсталации за смесени битови отпадъци.

Наблюдава се тенденция на постепенно нарастване на дела на предадените за рециклиране битови отпадъци. В абсолютни стойности за страната това нарастване е от 350 тона (2006 г.) до 214,62 хил. тона (2018 г.), което за същия период представлява нарастване от 0,01% до 7,5% от дела на общо образуваните битови отпадъци. Най- съществените причини са въвеждането на екологичната такса за депониране на битови отпадъци и прецизирането на измерването на количествата депонирани отпадъци при въвеждането на новите депа с електронно измерване на входящите отпадъци.

За целите на сравнителния анализ за мястото на България сред страните от ЕС по отношение на методите на третиране на битовите отпадъци в следващите три таблици е представена информация от статистическите данни на Евростат.

Таблица VIII.1-18 Изгорени битови отпадъци, кг/ж/г

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Средно за ЕС- 27	117	121	125	122	125	126	127	130	132	131
България	0	0	0	0	7	7	11	15	15	30

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Фиг. VIII.1-11 Депонирани битови отпадъци в България (2009-2018 г.), хил. тона
Източник: НПУО (Евростат)

Положителна е тенденцията, че за разглеждания период количеството на депонираните битови отпадъци в Р България намалява с около 20%, което след известно покачване след 2006 г. достига най-ниско ниво през 2012 г.

Община Иваново няма сключени договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (ООп, НУБА, ИУГ, ИУЕЕО, ИУМПС, ОМН) поради липса на интерес от тяхна страна. Не е организирано и разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата.

До юли 2019 г. всички битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, са били подлагани на обезвреждане посредством депониране – операция с код D5 на територията на РДНИОО – Русе. Община Иваново няма сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци поради липса на интерес от страна на организациите за оползотворяване и др. юридически, нито до момента сама е изградила собствена система за разделно събиране на отпадъчни материали.

За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на община Иваново, който като осреднена стойност за горепосочения период са били 36,64% от общото количество СБО от организирано сметосъбиране, са били подложени на предварително третиране в инсталация, обслужваща РСУОРР, изградена в имот 63427.92.7 стопанисвана от „Д Консей" ООД. Независимо, че около 37% от смесените битови отпадъци на община Иваново за последните три години (2019-2021 г.) са били подложени на сепариране, то количеството на рециклируемите материали от смесения поток БО са били едва съответно 0,37% (за 5 месечен период на 2019 г.), 3,28% (за 12 месечен период на 2020 г.) и 3,01% (за 6 месечен период на 2021 г.).

В близките години се очаква намаляване на количествата депонирани битови отпадъци, тъй като до 2023 година в регион Русе ще бъде изградено и въведено в експлоатация съоръжение за оползотворяване на биоразградимите отпадъци – инсталация за анаеробно третиране.

Таблица VIII.1-19 Данни за битови отпадъци от Община Иваново – оползотворени, рециклирани, депонирани към момента на изготвяне на Програмата

Вид на отпадъците	**Съотносимост към общото количество, %**			**Забележка**
	2019 г.	**2020 г.**	**2021 г.**	
Разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системите за разделно събиране	0	0	0	Предстои през 2022 г. да бъде въведена система за разделно събиране на отпадъчни материали
Рециклируеми отпадъци от сепариращите инсталации от смесения битов отпадък	0,37	3,28	3,01	Част от СБО на община Иваново са били подлагани на сепариране в периода 07.2019 г. – 07.2021 г.
Отпадъци, предадени за оползотворяване (извън предадените за рециклиране по предходните точки – например предадени за	0	0	0	

Вид на отпадъците	Съотносимост към общото количество, %			Забележка
	2019 г.	2020 г.	2021 г.	
изгаряне с оползотворяване на енергията)				
Разделно събрани и оползотворени битови биоотпадъци	0	0	0	Система за разделно събиране на битови биоотпадъци ще се изгради и започне да функционира след изграждане на ИАТ.
Депонирани битови отпадъци	99,63	96,72	96,99	Сума от директно депонирани битови отпадъци от организирано сметосъбиране и неоползотворима фракция след сепариране.

VIII.1.1.11. Степен на изпълнение н целите по чл. 31, ал.1 ЗУО

Законови положения по отношение изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 ЗУО

Съгласно чл. 26, ал.1, т.6 Общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за даден регион взема решения за разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО.

Системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

4. най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

5. най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

6. най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по ал. 1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби.

Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 целите по ал. 1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

За изчисляване на целите по ал. 1, т. 3, 4 и 5 се взема предвид теглото на образуваните битови отпадъци, които са подготвени за повторна употреба или са рециклирани през съответната календарна година, като:

1. теглото на подготвените за повторна употреба битови отпадъци е теглото на продуктите или компонентите на продукти, които са се превърнали в битови отпадъци и са били подложени на всички необходими дейности по проверка, почистване или ремонт, така че повторната им употреба да е възможна без допълнително сортиране или предварително третиране;

2. теглото на рециклираните битови отпадъци е теглото на отпадъците, които, след като са били подложени на всички необходими дейности по проверка, сортиране и други предварителни дейности по отстраняване на отпадъчни материали, които не са обект на по-нататъшно третиране, и за да се гарантира висококачествено рециклиране, се включват в процес на рециклиране, при което отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества.

За изчисляване на целите по ал. 1, т. 6 се вземат предвид:

1. теглото на битовите отпадъци, образувани и предназначени за депониране, което се изчислява за дадена календарна година;

2. теглото на отпадъците от действия по третиране преди рециклирането или друго оползотворяване на битови отпадъци, като сортиране или механично биологично третиране, които впоследствие се депонират, което се включва в теглото на битовите отпадъци, отчитани като депонирани;

3. теглото на битовите отпадъци, които влизат в дейности по обезвреждане чрез изгаряне, и теглото на отпадъците, образувани при дейности по стабилизиране на биоразградимата част от битовите отпадъци, за да бъдат впоследствие депонирани, което се отчита като депониране;

4. теглото на отпадъците, образувани по време на дейности по рециклиране или други дейности по оползотворяване на битови отпадъци, които впоследствие се депонират, което не се включва в теглото на битовите отпадъци, отчитани като депонирани.

Размерът на отчисленията по чл.64 ЗУО за битови отпадъци се намалява, когато **целите в регион,** определен с НПУО, са изпълнени от общините в съответствие с решението на общото събрание на регионално сдружение за разпределението на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО, както следва:

1. с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1;

2. с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с *Наредба за разделно събиране на биоотпадъците.*

Намаленията в размера на горепосочените отчисления се прилагат независимо едно от друго.

В следващата таблица са представени постигнатите цели по чл. 31, ал. 1 от Закон за управление на отпадъците за РСУО за регион Русе.

Таблица VIII.1-20 Постигнати цели по чл.31, ал.1 ЗУО за регион Русе, %

№ РСУО	РСУО	2015	2016	2017	2018
3	Русе	17%	11%	11%	15%

Източник: НПУО 2021-2028 г.

По данни на НПУО 2021-2028 г., преобладаващата част от РСУО не успяват да постигнат целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници към 2016 г. (най-малко 25% от общото им тегло) и към 2018 г. (най-малко 40% от общото им тегло) съгласно ЗУО.

Към 2018 г. има 10 (десет) РСУО, които изпълняват заложените цели, като 7 от тях отчитат над 50% на количеството предадени битови отпадъци за оползотворяване (вкл. рециклирани). По този начин тези 7 РСУО успяват да достигнат целите заложени за страната от ЕС за 2025 г. за подготовката за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци.

Степен на изпълнение н целите от Община Иваново

Дял на рециклиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

По данни от извършения морфологичен анализ количеството на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло за община Иваново е 28,15 % от общото тегло на битовите отпадъци (на вход на Инсталация за сортиране).

За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на община Иваново са били подложени на сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей" ООД в имот 63427.92.7.

Важно е да се отбележи, че причината не всички смесени битови отпадъци, генерирани от общините от регион Русе да бъдат подложени на сепариране (и съответно да се намали количеството на депонирането отпадъци и финансовата тежест върху общините) е в оператора на инсталацията, а не в организацията на всяка от общините.

41,7% от смесените битови отпадъци от организирано сметосъбиране възлизащи на 3031,68 тона за 2021 г. са били подложени на сепариране за периода януари – юли. В месечен план битовите отпадъци, подложени на сепариране, са варирали от 57 до 83 процента. През 2021 г. 91,24 тона отпадъци са били отклонени от депониране, а 2940,44 тона са били депонирани.

През 2020 г. 60% от битовите отпадъци са били подложени на сепариране, като 96,7% от тях са били обезвредени, а само 133,46 тона са отклонени от депониране (предадени за последващо оползотворяване).

За 5 месеца работа на сепариращата инсталация през 2019 г. на сепариране са били подлагани от 2 до 25% от битовите отпадъци на общината. За цялата 2019 г. едва 7,08 процента са били подложени на сепариране. 14 тона отпадъчни материали (равняващи се на 0,03%) а били предадени за оползотворяване през 2019 г.

Таблица VIII.1-21 Данни за третирани (сепарирани) и депонирани битови отпадъци от община Иваново, тон

Година	СБО предадени за сепарирани		Негодна фракция след сепариране, предадена на депо, тон	Отклонено количество отпадък, тон	Общо отпадъци предадени на депо (без да са подложени на предв. третиране + негодна фракция след сепариране), тон
	тон	%			
2019	265,74	7,08	251,738	14,002	3736,938
2020	2445,52	60,12	2312,056	133,464	3934,376
2021	1263,84	41,69	1172,6	91,24	2940,44
Общо	3975,1	36,64	3736,394	238,706	10611,754

За периода 2019-2021 г. 63,36% от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. 93,99% от отпадъците, които са били подложени на сепариране, са били негодни и са били предадени за депониране. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е било 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци са предадени за последващо оползотворяване.

Съгласно клаузите на договора между Община Русе и „Топлофикация Русе" ЕАД експлоатацията на Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, образувани на територията на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан, следва да бъдат организирани по начин, осигуряващ поетапното реализиране на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО, в сроковете по § 15 от ПРЗ на ЗУО. При неизпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 „Топлофикация – Русе" ЕАД заплаща дължимите отчисления. С решения по Протокол №23/21 август 2020 г., Общото събрание на РСУО за регион Русе е дало съгласие Договор №4362/19.11.2018 г. за безвъзмездно третиране (сепариране) на битови отпадъци, сключен между Община Русе и „Топлофикация Русе" ЕАД да бъде прекратен считано от датата на сключване на договор за сепариране на битовите отпадъци след проведена процедура на ЗОП. Дадено е съгласие Община Русе да запази възможността за търсене на неустойки за неизпълнение на задълженията по Договор №4362/19.11.2018 г., както и обезщетение за забава по Договор №1404/03.05.2016 г. за учредяване право на строеж върху общинска земя (суперфиция).

Поради преминаване от безвъзмездно във възмездно сепариране на отпадъците, недобрата организация на работа на оператора на инсталацията за сепариране на СБО от регион Русе и неизпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 от страна на „Топлофикация Русе" ЕАД, Община Иваново е заявила желание битовите отпадъци, генерирани в населените места на нейна територия да не се подлагат на предварително третиране в инсталацията в ПИ 63427.92.7.

С Решение №4 по Протокол №24/10 март 2021 г. Общото събрание на РСУО за регион Русе е дало съгласие Община Иваново да извърши прединвестиционно проучване, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение, както и да изгради такова – инсталация за предварително третиране – сепариране, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО. С цел

подпомагане постигането на целите по чл. 31, ал.1, т.1 ЗУО през 2022 г. Община Иваново ще изгради и система за разделно събиране на отпадъчни материали.

Дял на разделно събраните рециклирани/оползотворени битови биоотпадъци

Във връзка със сключения между Управляващия орган на ОПОС и Община Русе – водещ партньор и Общините Иваново, Сливо поле, Тутракан и Ветово – партньори договор № Д-34-29/10.04.2019 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16M1OP002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци" на Оперативна програма „Околна среда" 2014-2020 г., се очаква да бъдат доставени елементи на система за разделно събиране на биоотпадъци (съдове и сметосъбиращи автомобили). Срокът за изпълнение на проекта е до 31.12.2023 г.

В таблицата по-долу са представени данни за количеството на биоразградимите отпадъци, които са допустими като суровина за ИАТ.

Таблица VIII.1-22 Количества биоразградими отпадъци по общини допустими като входна суровина за ИАТ, без предадените такива за рециклиране (2023 г.)

Вид отпадък		Община Иваново	РСУО
Хранителни	т/г	1 048	16 308
Градински	т/г	1 709	15 575
Дървесни	т/г	86	1 488
Хартия и картон	т/г	409	6 937
ОБЩО	**т/г**	**3 252**	**40 308**

Източник: ПИП, 2018 г.

Чрез въвеждането на системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще може да се осигури ***само част от тези отпадъци*** да се съберат разделно и да се подадат към ИАТ.

В таблица VIII.1-23 са представени прогнозните данните за постъпващите в ИАТ биоразградими отпадъци.

Таблица VIII.1-23 Количества биоразградими отпадъци от община Иваново, подавани към анаеробната инсталация в т/год.

Година	2023	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Хранителни	367	385	419	437	443	447	442
Градински	771	782	808	815	774	734	697
Дървени	43	44	48	50	47	45	44
Хартия	82	82	83	83	81	80	78

Източник: ПИП, 2018 г.

Съставът на биоразградимите отпадъци на вход на ИАТ за регион Русе в годината на въвеждането й в експлоатация (2023 г.) и в годината, в която се постига максимален капацитет на инсталацията (2035 г.) е представен в таблица VIII.1-24 по-долу.

Таблица VIII.1-24 Състав на БРО на вход на ИАТ за община Иваново, 2023 и 2035 г.

	Състав на БРО на вход на ИАТ за община Иваново	2023 г.	2035 г.
1.	Общо биоотпадъци за АИ, в т.ч.:	1 262	1 384
1.1	*Хранителни отпадъци*	367	437
1.2	*Градински отпадъци**	771	815
1.3	*Дървесни отпадъци*	43	50
1.4	*Хартия*	82	83
2	Битови отпадъци – общо за депониране	4 362	4 030

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

VIII.1.2. АНАЛИЗ НА УТАЙКИТЕ ОТ ПСОВ

Утайките представляват органичен продукт, който се получава в резултат на пречистването на отпадъчни води след утаяването на остатъчните вещества. Те се генерират при отделянето на тези остатъчни продукти по време на различните етапи в процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат ценни за земеделието съставки (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий, и, в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но също така те могат да съдържат и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качествата на утайките се определят от техния източник, от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

Фиг. VIII.1-12 Количество и управление на утайките от ПСОВ в България, 2018 г.

Най-ниско в йерархията за управление на отпадъците, е обезвреждане на утайките чрез депониране. Употребата на утайките в селското и горското стопанство, за целите на рекултивация на нарушени терени, както и за гориво в различни процеси се обуславя от

съдържанието на хранителни вещества в тях и възможността за извличане на полезните съставки – азот, фосфор и др. Използването на утайките в селското и горското стопанство е най-добрият начин за рециклирането им, а направените проучвания в страните от ЕС показват, че е и най-евтиният. По отношение на обезвреждането и оползотворяването на утайките от ПСОВ, фигурата по-горе показва съществуващото състояние по управление на утайките от ПСОВ в страната към 2018 г.

Способите на обезвреждането и оползотворяването на утайките от ПСОВ са се увеличили спрямо 2008 г., когато депонирането на утайки от отпадъчни води е съставлявало 41% от общото им количество. През 2018 г. депонирането на утайки от ПСОВ съставлява едва 7,05% от общото им количество.

Съгласно изискванията на ЕС и договорените преходни периоди по Програмата за прилагане на Директива 91/271/ЕС, населените места с над 10 000 ЕЖ следва да изградят и пуснат в експлоатация своите общински ПСОВ до началото на 2011 г., а за агломерации с ЕЖ от 2 000 до 10 000 – до 31.12.2014 г.

Съществуващо състояние в община Иваново

Изискването за изграждане на селищни канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води произтича от националното законодателство, което напълно транспонира изискванията на европейското законодателство.

Съгласно *Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустване във водни обекти* всяка агломерация с между 2 000 и 10 000 еквивалентни жители трябва да изгради канализационна мрежа и да осигури пречистване на отпадъчните води до 31.12.2014 г. Сроковете са част от Договора за присъединяване на Р България към Европейския съюз и са договорени в процесите на преговорите за присъединяване водени с Европейската Комисия.

Към 2014 г. село Щръклево е било включено като агломерация BGAG84049_00 Щръклево (канализационна система, включваща канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води) в Програма за прилагане на Директива 91/271/ЕИО. Датата на приключване на СМР на канализационна система в село Щръклево е била 31.12.2023 г.

Към днешна дата проектът не е включен като приоритетен за изграждане с държавно финансиране.

VIII.1.3. АНАЛИЗ НА СТРОИТЕЛНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Определение

Съгласно ЗУО „строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Основната стратегическа цел, която е поставена в Националния стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г., е до 2020 г. в България да бъде изградена развита система за управление на отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР), която да осигури не по-малко от 70% икономически целесъобразно рециклиране на отпадъците, образувани в резултат на строителните дейности. По този начин България ще отговори на изискванията, съгласно Рамковата Директива за отпадъците.

Европейски и национални цели за оползотворяване на строителни отпадъци

Според Рамковата Директива за отпадъци до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, който определя поетапно по години целите, за да се достигне крайната цел през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, в сила от ноември 2012 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапи.

Образувани и оползотворени строителни отпадъци в България

В следващата таблица са представени данни относно количествата образувани, обезопасени и оползотворени отпадъци от сектор строителство.

Таблица VIII.1-25 Строителни отпадъци, 2008-2018 г., тона

Отпадъци от строителство	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Образувани общо	1 827 808	1 020 610	76 803	282 716	Н.д.	1 543 048
Предадени за оползотворяване	218 533	313 143	7 947	72 939	Н.д.	136 312
Предадени за обезвреждане	929 452	259 725	33 855	44 788	Н.д.	103 118
Отпадъци от строителство	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	
Образувани общо	983 537	1 661 067	2 088 923	559 309	192 964	
Предадени за оползотворяване	285 662	436 345	1 507 418	148 673	142 622	
Предадени за обезвреждане	355 219	549 958	85 254	257 494	23 222	

Таблица VIII.1-26 Строителни отпадъци, 2004-2016 г., кг/жител/година

	2004 г.	2006 г.	2008 г.	2010 г.	2012 г.	2014 г.	2016 г.
Средно за ЕС – 27	1509	1623	1697	1682	1621	1634	1730
България	388	135	244	11	141	186	293

Източник: НПУО 2014-2020 г.

През периода от 2007-2011 г. се отчита намаление в количествата образувани отпадъци от строителство, което до голяма степен се дължи на големия спад в сектор „Строителство" поради икономическата криза. След 2013 г. се наблюдава ръст в количествата строителни отпадъци, последван отново от спад през 2017 и 2018 г. Строителните отпадъци са с относително малък относителен дял в общо образуваните производствени отпадъци в страната. Средно за шестгодишния период 2013-2018 г. строителните отпадъци представляват 6,6% от общо образуваните производствени отпадъци (с изключение на отпадъците от добивна промишленост).

През анализирания период 2008-2018 г. се наблюдава увеличение на предадените за оползотворяване строителните отпадъци спрямо общото количество образувани строителни отпадъци, като през 2016 г. и 2018 г. предадените за оползотворяване отпадъци надвишават предадените за обезвреждане строителни отпадъци. През 2018 г. 73,9% от образуваните строителни отпадъци са предадени за оползотворяване.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване рециклирането на ОСР. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната.

Инфраструктура за третиране на строителни отпадъци на територията на Община Иваново

На територията на община Иваново няма инсталации / съоръжения за третиране (оползотворяване или обезвреждане) на строителни отпадъци. Най-близко разположените площадки за третиране на строителни отпадъци са както следва:

- 2 бр. клетки за инертни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Русе, местност „Под Ормана", землище на гр. Русе – част от Регионална система за управление на отпадъците за регион Русе;
- Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, имот 63427.92.6, местност „Под Ормана", землище на гр. Русе.

И двете посочени по-горе съоръжения за третиране на строителни отпадъци са в землището на гр. Русе.

Капацитетът на клетките за инертни отпадъци на площадката на РДНИОО – Русе е почти изчерпан. В съответствие с петстепенната йерархия за управление на отпадъците инсталацията за рециклиране предлага по-екологосъобразно управление на тази група отпадъци, като същевременно цената за услугата е по-ниска в сравнение с депонирането.

След провеждане на публично оповестен конкурс за отдаване под наем на общински имот Община Русе е сключила петгодишен договор №6248 от 18.08.2020 г. с „Управление на отпадъци" ЕООД за наем на имот 63427.92.6 с площ 22,00 дка, частна общинска собственост (АЧОС №5678/18.02.2009 г.), по реда на Закона за общинската собственост за целите на рециклиране на строителните отпадъци.

Дейностите по предварително третиране и рециклиране на площадката (имот 63427.92.6) включват следните процеси и оборудване:

- Сортиране – строителните отпадъци се разделят по вид, като едновременно с това се извършва и проверка за наличието на замърсени отпадъци;
- Натрошаване/раздробяване – извършва се в мобилна трошачка;
- Пресяване/фракциониране – извършва се в пресевна машина, след която строителните отпадъци са сортирани в определени фракции.

За да се разглеждат третираните строителни отпадъци като материали същите се подлагат на сертифициране от външна организация.

Към момента на изготвяне на настоящата Програма на територията на община Иваново няма изградени мощности за третиране на строителни отпадъци – депо за инертни отпадъци, площадки за оползотворяване на строителни отпадъци и др.

След влизане в сила на *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*, Общинска администрация Иваново съгласува Планове за управление на строителни отпадъци – самостоятелно или като част от инвестиционни проекти.

За да се приложи успешно практиката за повторно използване и рециклиране на строителните отпадъци на територията на общината, трябва да се създадат подходящи пазарни условия за изграждане и експлоатация на рециклиращо съоръжение. Не само сложни високотехнологични съоръжения за рециклиране, но дори опростени в технически аспект методи не могат да се конкурират с депонирането, ако не са спазени следните условия:

- За притежателя на отпадъците трябва да е по-скъпо да депонира отпадъците си в сравнение с рециклирането им и цената на рециклираните продукти трябва да е поне съизмерима с цената на природните суровини. Въвеждането на икономически инструменти при управлението на строителните отпадъци, напр. специфични такси (с нормативен акт) би могло да стимулира разделното събиране, предотвратяването, рециклирането и повторното използване на строителните отпадъци.
- Ползвателите на продукта от рециклирането трябва да са убедени, че той притежава не по-лоши качества от природните суровини. За целта е необходимо да има въведени национални стандарти за качеството на продуктите от рециклираните строителни отпадъци. Тези норми трябва бъдат включени в договорите между преработвателя и строителната фирма и да гарантират, че готовият продукт притежава необходимите качества за съответното строителство.

- В страната, и в частност в региона, трябва да съществува търсене на продукти от рециклиране на строителни отпадъци.

VIII.1.4. АНАЛИЗ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Данни за образуваните производствени отпадъци на територията на община Иваново за периода 2015-2019 г. са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.1-27 Образувани производствени отпадъци на територията на община Иваново, 2015-2019 г.

Код и наименование на отпадъка		Образувани отпадъци, тон / година				
Код	**Наименование**	**2015 г.**	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**
020705	Утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им	0,6	0,5			
020799	Отпадъци, неупоменати другаде	145	185			
030105	Трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04					0,345
060313*	Твърди соли и разтвори, съдържащи тежки метали		3,9	3		
110105*	Киселини от химично почистване на повърхности		68,5	58,75	58,75	14,5
110109*	Утайки и филтърен кек, съдържащи опасни вещества		0,011	0,01		
110501	Твърд цинк		19,663	20,83	17,836	16,277
110502	Цинкова пепел		32,625	33,977	30,317	24,378
120101	Стърготини, стружки и изрезки от черни метали		590,689	722,685	627,258	431,730
120102	Прах и частици от черни метали		76,26	66,34	50,35	23,24
130205*	Нехлорирани моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки на минерална основа	0,92	0,88	0,54	1,24	1,14
150101	Хартиени и картонени опаковки	0,213	10,002	0,173		2,335
150102	Пластмасови опаковки	8,646	21,584	1,1	1,167	0,044
150104	Метални опаковки					0,148
150107	Стъклени опаковки	0,01			0,027	
150110*	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	1,267	1,82	1,571	2,84	1,14
150202*	Абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване, предпазни облекла, замърсени с опасни вещества		0,056	0,05	0,04	0,036

Код и наименование на отпадъка		Образувани отпадъци, тон / година				
Код	**Наименование**	**2015 г.**	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**
160103	Излезли от употреба гуми	0,3	1,4	0,36		
160107*	Маслени филтри	0,02	0,03			
160601*	Оловни акумулаторни батерии	0,56				
180103*	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания с оглед предотвратяването на инфекции		0,016			
Общо		157,536	1012,936	909,386	789,825	515,313

Източник: ИАОС

Отпадъците от: хранителната промишленост, от повърхностна химична обработка и нанасяне на покрития върху метали и отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси формират около 98% от всички образувани на територията на община Иваново производствени отпадъци.

Основният дял на образуваните производствени отпадъци в общината се пада на стърготините от черни метали (около 70% от всички образувани отпадъци).

Фиг. VIII.1-13 Основни видове образувани производствени отпадъци в община Иваново

VIII.1.5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Наличната информация и тенденциите дават основание да се направят следните основни **ИЗВОДИ** относно битовите отпадъци:

✓ За периода 2008-2018 г. делът на битовите отпадъци в Р България в общото количество на образуваните отпадъци е намалял до 2-4%, а количествата образувани битови отпадъци на човек от населението в България е намаляло от 590 на 407 кг/ж/г.;

✓ В сравнителен план с ЕС-27, България е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г. – 489 кг/жител за ЕС-28 и 407 кг/жител за България;

✓ Нормата на натрупване на населените места от Община Иваново за последните десет години (2012 г. – 2021 г. вкл.) варира в границите от 369 – 575 кг/ж/г, като същата е над средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година съпоставено с данните от Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци за населени места с подобно население (под 3 000 души) – 256 кг/ж.;

✓ Основен източник на образуваните битови отпадъци в общината са домакинствата;

✓ Основната част от битовите отпадъци в общината (49,21%) са биоразградими (хранителни, градински и растителни, дърво);

✓ Отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 28,15% от общото количество генерирани битови отпадъци в общия поток;

✓ Най-голям е дела на образуваните битови отпадъци в община Иваново през лятото – около 30%, следван от есента и пролетта – с около 27%, а най-малко количество отпадъци се образуват през зимния период – около 16%;

✓ Община Иваново е ориентирана към събиране на достоверна информация за количеството на битовите отпадъци от всяко домакинство – съдовете са оборудвани с индивидуален чип, сметосъбиращите автомобили – с претеглящи устройства, а софтуер обработва и архивира данните;

✓ От въвеждане в експлоатация на РДНИОО – Русе до юли 2019 г. цялото количество образувани битови отпадъци в Община Иваново е било обезвреждано в клетки за неопасни отпадъци в регионалното съоръжение, за което са били заплатени значителни финансови средства за отчисления и обезпечения по ЗУО;

✓ За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на община Иваново са били подложени на сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей“ ООД в имот 63427.92.7. Считано от август 2021 г. битовите отпадъци на Община Иваново не се подлагат на предварително третиране в регионалното съоръжение, изградено в землището на гр. Русе, експлоатиращо се от „Д Консей“ ООД;

✓ Процентът на битови отпадъци от община Иваново, подложени на сепариране, е 7,08% за 2019 г., 60,12% за 2020 г. и 41,69% за 2021 г.;

✓ Отклонените от депониране оползотворими фракции (подлежащи на рециклиране), съдържащи се в смесените битовите отпадъци, са както следва: за 2019 г. – 14 тона (0,37% от всички СБО); за 2020 г. – 133,464 тона (3,28% от всички СБО) 2021 г. 91,24 тона отпадъци (3,01% от всички СБО);

✓ Обезвредените чрез депониране битови отпадъци на община Иваново (сума от директно депонирани и остатъчна фракция след сепариране) за 2019 г. е 99,63%, за 2020 г. – 96,72%, а за 2021 г. – 96,99%;

✓ Ефективното функциониране на Инсталацията за анаеробно третиране се очаква да доведе до отпадане задължението на петте общини от регион Русе (в частност и на Община Иваново) да заплащат 50% от отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ Община Иваново няма сключени договори с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци (ООп, НУБА, ИУГ, ИУЕЕО, ИУМПС, ОМН) поради липса на интерес от тяхна страна. Не е организирано и разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата;

✓ Количеството на образуваните производствени отпадъци в общината следва тенденция към намаление, като през 2019 г. количеството им е било с 50% по-ниско от това през 2016 г.;

✓ Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

✓ На територията на община Иваново няма инсталация / съоръжение за третиране на строителни отпадъци – депо за отпадъци или площадка за рециклирането им. В региона има както съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, така и мобилни инсталации, които могат да извършват оползотворяване на строителни отпадъци на място на конкретен обект;

✓ Разходите за рециклиране на строителни отпадъци в регион Русе, в съоръжение, отстоящо на около 20 км от община Иваново, са по-ниски от разходите за обезвреждане посредством депониране в клетки за инертни или неопасни отпадъци в Регионално депо – Русе;

✓ Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира до края на 2023 г. след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Русе – ИАТ, ПИ 63427.60.23, землище на град Русе;

✓ В никое от населените места в община Иваново, което е с над 2000 екв. жители, не е изградена канализационна система за пречистване на отпадъчните води от населените места и няма изградена градска пречиствателна станция за битови отпадъчни води.

С цел запазване на положителните тенденции в йерархията за управление на битовите отпадъци, е целесъобразно следните **ПРЕПОРЪКИ** да намерят място като конкретни мерки и действия в Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г.:

✓ Необходимо е провеждане на постоянни информационни кампании по въпроси, свързани с управление на битовите отпадъци, с акцент върху разделното събиране на отпадъчни материали и биоразградими отпадъци, необходимостта от намаляване на количеството депонирани битови отпадъци, заплащане на таксата за битови отпадъци за количество образуван БО и др.;

✓ Община Иваново да продължи да доразвива и усъвършенства интегрираната система за индивидуално отчитане на количеството на образуваните битови отпадъци от всяко домакинство. Горното ще улесни преминаването към принципа „замърсителят плаща" при определяне на таксата за битови отпадъци;

✓ До края на 2022 г. Община Иваново да извърши на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на нейна територия на основание §9 от ПР на наредбата във връзка с чл.28а, ал.1 от същата. Морфологичният анализ да се актуализира на всеки 5 години;

✓ Оправомощените длъжностни лица в Община Иваново да продължат да прилагат стриктен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и на стратегическите / програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните източници на информация и методи:

- Проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците;
- Проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;
- Събиране на информация и проучване за напредъка по изпълнението на програмните документи на Община Иваново, свързани с управление на отпадъците, в това число проучване за степента на изпълнение на мерките в Програмата за УО за периода 2016-2020.

VIII.2.1. АНАЛИЗ НА НАЦИОНАЛНАТА И ОБЩИНСКАТА НОРМАТИВНА РАМКА

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за управление на отпадъците (ЗУО), заедно със съответните подзаконови нормативни актове към тях, са основните нормативни документи в областта на управление на отпадъците в Република България.

Стратегическите документи в областта на управлението на отпадъците, действащи на национално ниво, са както следва:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021 – 2028 г., приет с Решение №459 от 17.06.2021 г. на Министерски съвет;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г. (утвърден от Министъра на околната среда и водите на 28.07.2010 г.);
- Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011 – 2020 г.

VIII.2.1.1. АНАЛИЗ НА НАЦИОНАЛНАТА НОРМАТИВНА РАМКА

1. Закон за опазване на околната среда (ЗООС)

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие и неговите елементи) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. Законът за опазване на околната среда очертава принципите за защита на компонентите на околната среда – като например "устойчиво развитие", "предимство на предотвратяване пред обезвреждане", "замърсителят плаща" и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни (КР).

2. Закон за управление на отпадъците

Основните изисквания на директивата, които налагат промени в националното законодателство, могат да бъдат обобщени, както следва:

• Прилагането на нова петстепенна *йерархия при управление на отпадъците*, която определя предотвратяването на образуването на отпадъци като първи приоритет и изисква повторната употреба и рециклирането на материалите да бъдат предпочетени пред оползотворяване на отпадъците за получаване на енергия.

• Разработване на *програма за предотвратяване на отпадъци*, в която трябва да бъдат поставени целите за предотвратяване на отпадъци, описват се съществуващите и предлаганите бъдещи мерки за предотвратяване, посочват се показателите за измерване на изпълнението и др.

• Въвеждане на *цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци*:

• В съответствие с йерархията на отпадъците и с цел намаляване на емисиите на парникови газове от депата за отпадъци е важно да се улесни *разделното събиране и правилното третиране на биоотпадъците*, за да бъде произведен безопасен за околната среда компост или други материали.

• Налагане на принципа за *„разширена отговорност на производителя"* с цел засилване на предотвратяването на отпадъците, повторната употреба, рециклирането и друг вид оползотворяване.

• Прилагане на принципа *„замърсителят плаща"* изисква разходите за обезвреждане на отпадъците да бъдат поети от настоящия им притежател, предишните притежатели или от причинителя на отпадъка.

Законът за управление на отпадъците, в сила от 13 юли 2012 г. въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща", „разширена отговорност на производителя" и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка" и „странични продукти", определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Ключовите разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

o Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;

3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

4. най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

5. най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

6. най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по ал. 1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби.

Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 целите по ал. 1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

- Въвеждане на поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради;

- Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители и за курортните населени места;

- Осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители;

- Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013 г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО.

- Въвеждане на правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация;

- Въвеждане на икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането;

ПОДЗАКОНОВИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЗУО

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

- ***Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации*:**

- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.);
- Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.);
- Наредба №4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.);
- Наредба №3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.).

- ***Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:***

- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС №339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.);
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС №277 от 5.11.2012 г. (обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.);
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС №275 от 06.12.2013 г. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.);
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85 от 06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС №11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., изм. и доп.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.);
- Наредба №3 от 05.08.2014 г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.);
- Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (обн. ДВ. бр.13 от 17 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11 Декември 2018г.);

- Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда (Приета с ПМС № 354 от 26.10.2021 г., обн. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2021 г.).

- ***Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:***

- Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.);

- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (Приета с ПМС №76 от 12.04.2016 г., обн., ДВ, бр. 30 от 15.04.2016 г.);

- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС №195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.).

- ***Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:***

- Наредба №2 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.);

- Наредба №1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.).

Нормативни документи на национално ниво, регламентиращи финансирането на дейностите по управление на отпадъците

Закон за местните данъци и такси

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, делегирани със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е „такса битови отпадъци", която се заплаща за услугите по събирането, транспортирането и третиране на битови отпадъци в депа или други съоръжения, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Събирането на такса битови отпадъци и постъпването й в бюджета на общината е регламентирано от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „битови отпадъци" за населените места от общината при спазване на следните принципи:

Дейностите по управление на отпадъците на територията на населените места на общината се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци. Таксата се определя в годишен размер, за всяко населено място, с решение на Общинския съвет, въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за: събиране и транспорт на битови

отпадъци, експлоатация на депа и др. инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

Нормативни документи на национално ниво, регламентиращи проектирането и изграждането на съоръжения / инсталации за третиране на отпадъци

Закон за устройство на територията

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са елементи на техническата инфраструктура и като такива тяхното регулиране (устройствено планиране – ОУП, ПУП-ПЗ, изготвяне, оценката за съответствието на инвестиционните и одобряване им, издаване на разрешение за строеж и въвеждане на обекта в експлоатация, премахване на сгради, за които се изиска ПУСО и др.) е въведено чрез процедурите по закона. Законът за устройство на територията съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато:
    - липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО;
    - не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

VIII.2.1.2. АНАЛИЗ НА ОБЩИНСКАТА НОРМАТИВНА РАМКА

Основният програмен документ в областта на управлението на дейностите по отпадъците на местно ниво е Общинската програма за управление на отпадъците.

Наредба по чл. 22 Закона за управление на отпадъците

Към момента на изготвяне на Програмата Община Иваново няма разработена Наредба за управление на дейностите по отпадъците, издадена на основание чл.22 от ЗУО.

Общинската администрация е в процес на разработване на проект на нова наредба по реда на чл.22 ЗУО, който след публикуването му на интернет-страниците на Община Иваново и Общински съвет – Иваново ще бъде приет.

Наредба по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси

Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. На територията на Община Иваново действа *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново*, приета с Решение №83 по Протокол №9 от 21.04.2016 г., посл. изм. и допълнение с Решение №362 по Протокол №32/ 25.11.2021 г. на Общински съвет – Иваново.

В *Раздел VII Такса битови отпадъци* от наредбата е определен начинът на заплащане за услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

VIII.2.2. ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНО И ОБЩИНСКО НИВО

- **Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.**

Националният план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г. е петият програмен документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р България, приет с Решение №459 от 17.06.2021 г. на Министерски съвет.

Планът съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците в Република България, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на съобразената с околната среда подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на разпоредбите на закона. Планът предвижда мерки за насърчаване разработването на продукти, за да се намали въздействието им върху околната среда и образуването на отпадъци в процеса на производството и последващата употреба на продуктите, както и за да се гарантира, че оползотворяването и обезвреждането на продуктите, които са се превърнали в отпадъци.

НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци" и съдържа ключови цели (събиране, оползотворяване и рециклиране) и мерки за тяхното постигане за всички видове масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, НУБА, ИУГ), биоотпадъци и строителни отпадъци.

- **Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.**

Планът е разработен с цел подобряване на околната среда в резултат на намаленото депониране и производството на продукти от биоразградими битови отпадъци, които представляват почти две трети от генерираните битови отпадъци и най-вече ограничаване на емисиите на парникови газове и подобряване на качеството на почвите в страната.

В изпълнение на европейската директива за депата за отпадъци предвидените мерки в плана предвиждат количествата биоразградими битови отпадъци да намалеят до 50% от депонираните в страната такива отпадъци през 2013 г. и до 35% от депонираните в страната такива отпадъци през 2020 г.

- **Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ за периода 2014- 2020 г.**

Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в България, прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води, определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020 г. този поток отпадъци да бъде оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира.

- **Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.**

Основната цел на Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради (ОСР) на територията на Р България е да се допринесе за устойчивото развитие на Р. България чрез рециклиране и оползотворяване на

70% от строителните отпадъци към 2020 г., което да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Планът предвижда нормативни, административни, технически и инвестиционни мерки за поетапно достигане на стратегическата цел.

Степен на изпълнение на мерките от предходната програма за управление на отпадъците и анализ на мерките, които не са изпълнени с анализ на причините

Съобразно Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците в настоящия раздел е направен преглед на изпълнението на мерките, предвидени в предходната Програма за управление на отпадъците на Община Иваново 2016-2020 г. В таблица VIII-2.1. е направен отчет на изпълнението на всяка една мярка от седемте подпрограми към действащата до 2020 г. ПУО на Общината.

Таблица VIII-2.1 Преглед на изпълнение на мерки / дейности, заложени в План за действие към ПУО на Община Иваново за периода 2016-2020 г.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
План за действие към Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъците				
Проучване на възможностите (и при наличие на целесъобразност и икономическа обезпеченост) – включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци, в обявите за обществени поръчки и в договорите за изпълнението им. (т.15 от Приложение №4 ЗУО)	2016-2020 г.	Брой обществени поръчки с включен такъв критерий	Община Иваново	Изпълнена.
Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001 – Включване на сертификати по ISO 14001 и EMAS като критерии за допустимост при обществени поръчки (т.10 от Приложение №4 ЗУО)	2016-2020 г.	Брой и/или стойност на „зелени" обществени поръчки	Община Иваново	Изпълнена. В обществените поръчки, за които е целесъобразно, винаги се изисква съответствие с екологични стандарти като

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
				критерий за допустимост в ОП.
План за действие към Подпрограма с мерки за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло				
Изграждане на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (Инсталация за сортиране) за регион Русе с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове	2018	Достигнати цели за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Община Русе; РСУО Русе/ Община Иваново	Изпълнена. Инсталацията е въведена в експлоатация в края на 2018 г., но считано от м. август 2021 г. Община Иваново е отказала да ползва услугите й поради ниския % СБО, подложени на сепариране, ниския % отпадъци, отклонени от депониране, прекратяване на договора за безвъзмездно третиране на отпадъците и непостигане на целите по чл.31, ал.1 ЗУО.
Публикуване на интернет страницата на Община Иваново и широко оповестяване на точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, изградени на територията на община Иваново, какви отпадъци и в какви количества могат да се предават на тези площадки. Периодична актуализация на информацията.	2016 – 2020	Община Иваново е публикувала на интернет страницата си информация за местонахожден ието на площадките за разделно събрани отпадъци, налични на нейната територия, и	Община Иваново	Изпълнена. Това изискване на ЗУО е задължително за общини с население над 10 000 жители. За община Иваново е с препоръчителен характер.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
		вида и количествата на събираните отпадъци		
Прилагане на икономически инструменти (отчисления за депониране по чл.64 ЗУО), които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели в ЗУО	2016 – 2020	Изградена инсталация за оползотворяване на битови отпадъци	Община Иваново, РСУО Русе	Изпълнена. Община Иваново регулярно заплаща отчисления и обезпечения по ЗУО.
Определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количествата образувани отпадъци	2018 – срокът е индикативен и зависи от срока на приемане на методика за изготвяне на план-сметката	Определяне на ТБО в зависимост от количеството генерирани битови отпадъци	Община Иваново (МС, НСОРБ)	Неизпълнена – липсва конкретна нормативна уредба за изготвяне на план-сметка и др. Община Иваново е въвела пилотен проект за събиране на информация за реалното количество образувани отпадъци от всяко домакинство, което ще послужи като основа за в бъдеще, при заплащане на таксата на количество.
План за действие към Подпрограма с мерки за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци, в т. число за биоотпадъците				
Подготовка на проектно предложение за осигуряване на БФП по ОПОС за „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци"	2018	Подготвено и внесено в УО на ОПОС проектно предложение	РСУО Русе; Община Иваново	Изпълнена. На 10 април 2020 г. е подписан договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
				Община Русе по проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе“, процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци” приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2014-2020 г.
Изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци	2020	Изградена анаеробна инсталация за БРО	РСУО Русе; Община Иваново	Неизпълнена. Забавянето е допуснато поради изоставане в стартирането на процедурите по ЗОП за СМР и стр. надзор, както и поради обжалвани решения за класиране и определяне на изпълнител в КЗК и ВАС.
Поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране	2018	Брой разположени съдове за разделно събиране на биоотпадъци и	РСУО Русе; Община Иваново	Неизпълнена поради забавени срокове в изпълнението на ДБФП.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
		рециклируеми отпадъци		
Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и транспортни средства за събиране и транспортиране на биоотпадъци	2018	Бр. закупени съдове; Бр. закупени специализирани превозни средства; Количество биоотпадъци, отклонени от депониране	Община Иваново / РСУО за регион Русе	Неизпълнена поради забавени срокове в изпълнението на ДБФП.
Проучване и съставяне на пълна информация на обектите на територията на населените места от община Иваново, които генерират по-големи количества хранителни биоотпадъци и на зелените площи в населените места, от които се генерират по-големи количества зелени отпадъци, както и за потенциалните общински площи (зелени системи, инфраструктурни строежи, кариери, гори и пасища др.), в които може да се използват произведените продукти от биоотпадъците	2018	Община Иваново разполага с информация за източниците и количествата на хранителни биоотпадъци и зелени отпадъци	Община Иваново	Неизпълнена поради забавени срокове в изпълнението на ДБФП.
Закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране – при необходимост.	2020	Количество биоотпадъци, отклонени от депониране	Община Иваново	Изпълнена - Мярката е следвало да се изпълни при необходимост.
План за действие към Подпрограма с мерки за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци				
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	2016 – 2020 г.	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община Иваново	Изпълнена.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
Одобряване на Планове за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (Изготвяне на ПУСО и отчети за тях – за обекти общинска собственост и при принудително премахване на строежи)	2016 – 2020 г.	Брой изготвени и одобрени ПУСО; Брой изготвени отчети на ПУСО	Община Иваново	Изпълнена.
Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Иваново в съответствие с наредбата по чл.22 ЗУО	2016 – 2020 г.	Количество строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата – оползотворени или обезвредени	Община Иваново	Неизпълнена.
Включване в тръжните документи за строителство за сгради, пътища и строителство, реконструкция и основен ремонт на др. строежи на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	2016 – 2020 г.	2016 - 1% 2017 –2019- 1,5%, 2020 - 2%	Община Иваново	Изпълнена
План за действие към Подпрограма с мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани на отпадъци				
Подготовка на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да бъде преустановена където е възможно – с оползотворяване на полезните компоненти	2018	Брой разработени проекти; брой обявени обществени поръчки	Община Иваново	Изпълнена.
Изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация	2019	Всички договори за изпълнение на обществените поръчки за рекултивация на старите депа са окончателно	Община Иваново	Неизпълнена – депото е отпаднало от основния списък на обектите за рекултивация на ПУДООС и е включено в резервния такъв.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
		изпълнени		
Изпълнение на проекти за инсталации за подготовка за оползотворяване и оползотворяване на битови отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове.	2018 г.	Договорите за изпълнение на проектите са приключили с въведени в експлоатация инсталации	Община Иваново	Изпълнена – инсталацията за сепариране е въведена в експлоатация в края на 2018 г.
Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в община Иваново (и на ниво регионална система) съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2012 г. Актуализация на морфологичния анализ – на 5 год.	2020 г.	Извършен морфологичен анализ на битовите отпадъци	РСУО Русе Община Иваново	Изпълнена.
Изпълнение на проект за ГПСОВ, в т.число устойчиво решение за генерираните утайки	2020 г.	Всички договори за изпълнение на обществените поръчки за проекти за третиране на утайките от ГПСОВ са приключени и разплатени	Община Иваново, ВиК оператор	Неизпълнена. Проектът на канализационна система – канализационна мрежа и ГПОСВ за с. Щръклево е отпаднал от приоритетните обекти, които да се финансират със средства от ДБ.
План за действие към Подпрограма с мерки за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на Община Иваново по управление на отпадъците				
Обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво (управление на биоотпадъци, рециклируеми битови и строителни отпадъци, разделно събиране, рециклиране и предотвратяване, осъществяване на контролна дейност и др.)	2016-2020 г.	Брой проведени обучения; брой обучени служители	Община Иваново	Изпълнена.
Разработване и внедряване на електронни информационни системи в областта на	2016-2020 г.	внедрени електронни	Община Иваново	Изпълнена. Започнало е реализирането на

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
управлението на отпадъците (например получаване на информация в реално време по отношение на количеството отпадъци, приети за третиране в регионалната система; отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци и др.).		информационни системи		пилотен проект, в който всяко домакинство има възможност в реално време да знае какво количество битови отпадъци, което е образувало, е било събрано и транспортирано до инсталация за последващото му третиране.
План за действие към Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците				
Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците	2016-2020 г.	Проведени информационни кампании сред населението; Публикувани съобщения на интернет-страницата на община Иваново	Община Иваново	Неизпълнено – поради забавяне на проекта за ИАТ.
Предоставяне на информация за количествата битови отпадъци по общини на НСИ, която да бъде публикувана в статистическите годишници	2016-2020 г.	Подадена информация до НСИ, брой	Община Иваново	Изпълнена.
Провеждане от Община Иваново на консултации с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване на общинската / регионалната програми за управление на отпадъците	2016-2020 г.	проведени консултации	РСУО Русе Община Иваново	Изпълнена.
Провеждане от Община Иваново на информационни кампании за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките,	2016-2020 г.	Ежегодно провеждани информационни кампании за разделно събиране и подобряване	РСУО Русе Община Иваново	Изпълнена.

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
предвидени в общинската (регионалната) програми за управление на отпадъците и наредбата по чл.22 ЗУО		управлението на битовите отпадъци		
Продължаване на националната кампания на МОСВ „За чиста околна среда"	2016-2020 г.	Повишена екологична култура на населението и бизнеса и навлизане на съвременните достижения в управлението на отпадъците	РСУО Русе Община Иваново	Изпълнена.
Публикуване на „зелен" телефон и е-мейл адрес, на който гражданите да могат да подават сигнали за нарушения на нормативните изисквания за отпадъците, както и на предложения за подобрения на политиките по отпадъците	2016-2020 г.	Наличие на „зелен" телефон и ел.поща, по които гражданите да могат да подават сигнали по отношение на управление на отпадъците в реално време	Община Иваново	Изпълнена.
Разработване на общинска наредба по чл.22 ЗУО със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на рециклируемите отпадъци, в частност към разделното събиране и предаване на отпадъците от стопански, търговски, административни, образователни и други подобни обекти и др.	2016-2020 г. актуализация при необходимост	Разработена / актуализирана програма	Община Иваново	В процес на изпълнение – проектът на наредба о чл.22 ЗУО е готов, предстои публикуването му на сайта на общината за получаване на становища и др. преди внасянето му в Общински съвет – Иваново.
Разработване на общинска/регионална програми за управление на отпадъците, в които да се идентифицират специфичните мерки на местно ниво за достигане на целите за рециклиране на битовите отпадъци.	2016-2020 г. актуализация при необходимост	Разработена / актуализирана програма	РУСО за регион Русе; Община Иваново	Изпълнена. Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г. и нейната актуализация от 2018 г. във

Дейности (мерки)	Срок на реализация	Индикатори за изпълнение	Отговорна институция	Статут на изпълнение
Актуализиране на горепосочените програми при необходимост				връзка с актуализиране на норм. изисквания и данни за извършения морфологичен състав на БО за 2017 г. са публикувани на интернет страницата на Общината.
Популяризиране на методиката за определяне на морфологичния състав на отпадъците, определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количествата	2016-2020 г.	Публикувани съобщения на интернет-страницата; Проведени публични дискусии	РУСО за регион Русе Община Иваново	Неизпълнена.
Информиране на населението на Община Иваново за всички решения на Общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе	2016-2020 г.	Публикувани решения на Общото събрание на РСУО за регион Русе на интернет-страницата на Община Иваново	РСУО за регион Русе Община Иваново	Изпълнена. Всички решения на ОС на РСУОРР са публикувани своевременно на интернет страницата на Община Иваново.

След направен анализ по отношение изпълнението на всяка една от мерките, включени в Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г. е констатирано, че най-важните **не изпълнени мерки**, са както следва:

1. Въвеждане на системи за разделно събиране на рециклируеми отпадъци (биоразградими отпадъци, отпадъци от опаковки, отпадъчни материали и др.);
2. Рекултивация на съществуващо депо за неопасни (битови) отпадъци, местност „По Лома" („Улея"), землище на село Иваново – с преустановена експлоатация;
3. Рекултивация на селски сметища с преустановена експлоатация, с изключение на находящото се в с. Пиргово (и 4 бр. селски сметища, които са саморекултивирани);

Причините за неизпълнените предвидени мерки в предходната програма са следните:

- По т.2 – Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще се реализира след приключване на проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе", в рамките на който ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

- Разделно събиране на отпадъци от опаковки не е въведено на територията на населените места от общината поради липса на интерес от страна на организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки.
- По т.3 – изпълнението на СМР по рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци в с. Иваново изисква финансов ресурс, какъвто приходите от таксата за битови отпадъци и бюджета на Община Иваново не може да осигури, поради което се разчита на външно (държавно, или по оперативни програми и др.) финансиране. Депото е било включено в резервния списък на Резервен списък на подадени Заявления за рекултивация на депа, одобрен от УС на ПУДООС на 29.04.2013 г. Поради изтичане на крайния срок на допустимост на разходите по ОПОС 2007-2013 г., за същото не е било отуснато финансиране, Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г." не предвижда финансиране на дейности по закриване и рекултивация на общински депа.

VIII.2.3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Анализът на европейските и националните политики и законодателство води до следните основни **ИЗВОДИ:**

✓ Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве;

✓ От приемането преди почти 50 г. на първата европейска рамкова директива за отпадъците през 1975 г., законодателството на Общността в сектора има бурно развитие през последните години. От по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците;

✓ На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика" и „нулеви отпадъци";

✓ В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.;

✓ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;

✓ Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в

националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци;

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т. число изготвяне на план-сметки за финансирането на дейностите; процеси по проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка общинска администрация;

✓ Община Иваново е в процес на разработване на проект на нова наредба по реда на чл.22 ЗУО и предстоящо актуализиране на *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново* съобразно промените на Глава трета. Местни такси, Раздел I. Такса за битови отпадъци на ЗМДТ, в сила от 17.02.2021 г. След актуализирането на Наредба №1 и наредбата по чл.22 ЗУО и приемането им от Общински съвет – Иваново същите ще бъдат публикувани на интернет-страниците на Община Иваново;

✓ Община Иваново е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет като е назначила служител със съответно образование, който подпомага кмета на Община Иваново при организиране на дейностите по управление на отпадъците.

Анализът на законодателство води до следните основни **ПРЕПОРЪКИ:**

✓ Общинска администрация в най-кратки срокове да внесе разработен проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането й за публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново. След приемането на Наредбата по чл.22 ЗУО, Община Иваново да публикува същата на интернет-страницата си;

✓ След приемане на наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, Община Иваново следва да актуализира *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на Общински съвет Иваново*, в съответствие със същата. След приемането на измененията и допълненията на Наредба №1 от Общински съвет – Иваново същата да бъде публикувана на интернет-страниците на Община Иваново;

✓ В контекста на динамично променящото се законодателство в областта на управлението на отпадъците за целия период на програмата да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени изпълнителски и контролни функции в тази област;

✓ След приемане на Програмата за управление на отпадъците 2022-2028 г. същата се публикува на интернет страницата на съответната община с цел осигуряване на обществен достъп;

✓ Кметът на Община Иваново ежегодно в срок до 31 март да информира общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година;

✓ След приемане на програма за управление на отпадъците на Община Иваново същата да се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия и в предвидените от ЗУО случаи.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2022-2028 г.

VIII.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните източници:

- нормативни документи, действащи на територията на Община Иваново, свързани с управлението на отпадъците и финансирането на дейностите с тях.

VIII.3.1. АНАЛИЗ НА ОБЩИНСКАТА НОРМАТИВНА РАМКА

Община Иваново има разработен проект на наредба за управление на отпадъците по чл.22 ЗУО, който предстои да бъде подложен на обществено обсъждане и внесен за разглеждане и приемане от Общински съвет Иваново. Същият детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа минималните изисквания на ЗУО, а именно:

Нормативният акт, който урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, издаден на основание чл.9 от ЗМДТ, приет от Общински съвет Иваново и действащ на територията на община Иваново, е *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги* (Приета с Решение №83 по Протокол №9/ 21.04.2016 г. посл. изм. и допълнение с Решение №362 по Протокол №32/ 25.11.2021 г.).

Измененията на ЗМДТ от февруари 2021 г. постановяват, че количеството битови отпадъци е **водеща основа** за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите събиране и транспортиране на битови отпадъци; третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации; поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания.

Решението на Общинския съвет съдържа мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа (чл.67, ал.6 ЗМДТ).

Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:
а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
в) брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:
а) индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
б) количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
в) брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:
а) брой ползватели на услугата в имота;
б) разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от посочената го-горе, при условие че съществуват обективни обстоятелства.

За отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги по чл. 62 основите за определяне на ТБО могат да са различни.

Съгласно чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, План-сметката за годината се изготвя по образец и ред, определени с наредба на Министерския съвет. Съгласно чл. 67, ал. 12 от ЗМДТ, начинът за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите по ал. 8 се определя с наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1. Съгласно § 20 от ПЗР към ЗИД на ЗМДТ *(Обн. ДВ., бр. 88 от 2017 г., изм. ДВ. бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г.),* Министерският съвет приема наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 до 31 март на годината, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

След приемане на наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, Община Иваново следва да актуализира *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на Общински съвет Иваново*, в съответствие със същата.

Във връзка с цитираните законодателни промени, предвиждащи преминаване към справедливо определяне на такса битови отпадъци, към момента, пилотно на територията на община Иваново се извършва събиране и транспортиране на СБО, като на всяко домакинство е осигурен индивидуален съд за събиране на БО. Съдът е оборудван с чип, а сметосъбиращите автомобили – с претеглящи устройства. Специален софтуер събира при всяко обслужване на съдовете информация за количеството им за всяко отделно домакинство.

Друг нормативен акт, действащ на територията на община Иваново, който има отношение към управлението на отпадъците, е *Наредба №3 за поддържане и осигуряване на обществения ред, безопасността на движението, опазването на общественото и личното имущество, чистотата и архитектурно-художественото оформление на населените места в община Иваново*. В него се съдържат забрани за престой на горивни и строителни материали, ремонтни отпадъци, смет, оборски тор, амбалаж и други по тротоарите и уличните платна и различни обекти за обществено ползване за повече от 24 часа. Забраната включва и паленето на огън, хвърляне на угарки, опаковки и други отпадъци извън определените за целта места.

Информация за изпълнението на задълженията на общината, регламентирани в националното законодателство по управление на отпадъците – напр. чл.19 от ЗУО, както и подзаконови актове по прилагане на закона.

Нормативно изискване чл.19, ал.3 ЗУО Кметът на общината отговоря за:	**Съответствие със законовите изисквания**
1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други	Съответствие. Съдовете за БО се осигуряват от фирмата, отговорна за събиране и транспортиране на СБО, с която общината е сключила договор след проведена процедура по реда на ЗОП.
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или	Съответствие. Услугата се предоставя въз основа на договор по реда на ЗОП.

Нормативно изискване чл.19, ал.3 ЗУО Кметът на общината отговоря за:	Съответствие със законовите изисквания
други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им	
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	Съответствие. Услугата се предоставя (след възлагане от страна на общината) въз основа на договор по реда на ЗОП.
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци	Съответствие. Община Иваново е част от РСУО за регион Русе и като такава ползва РДНИОО – Русе, което отговоря на нормативните изисквания.
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община	В процес на изпълнение – разработена е наредба по чл.22 ЗУО, която да регламентира реда за управление на този вид отпадъци.
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;	В процес на изпълнение – С Решение №373 по протокол №33 от 23.12.2021 г. на Общински съвет – Иваново са определени: • Изисквания към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците и др.; • Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и реда за отчитане на тяхното изпълнение; • Задължения за контрол; • Задължения за предоставяне на информация на гражданите и информационни кампании и работа с обществеността. • Кмета на Община Иваново е оправомощен да сключи договор за осигуряване на съдове за разделно събиране на БО и последващото им обслужване (събиране, транспорт, предварително третиране и предаване за последващо оползотворяване) след провеждане на процедури по реда на ЗОП
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за	Броят на населението не поражда задължения за организиране на разделно събиране на ООп на територията на общината. От друга страна липса и интерес за това от страна на организации по

Нормативно изискване чл.19, ал.3 ЗУО Кметът на общината отговоря за:	Съответствие със законовите изисквания
оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.	оползотворяване на този вид МРО. Малкото на брой население е и причина самите организации за оползотворяване на МРО да не предлагат договори за сътрудничество с Община Иваново.
8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба	Съответствие. Кметът на Община Иваново взема участие във всяко едно заседание на ОС на РСУО за регион Русе и изпълнява взетите решения.
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане	В процес на изпълнение. Община Иваново проучва възможностите за сключване на договор с фирма, която да организира управлението (събиране, транспорт и последващо третиране) на опасните отпадъци от домакинствата.
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;	В процес на изпълнение. Ще се реализира след приключване на проект за изграждане на анаеробна инсталация, в обхвата на който е предвидено и
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;	Не поражда задължения на Община Иваново предвид факта, че населението на общината е под 10 000 души.
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;	Съответствие.
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;	Съответствие. На официалната интернет страница на общината регулярно се публикува информация по отношение на управлението на отпадъците.

Нормативно изискване чл.19, ал.3 ЗУО Кметът на общината отговоря за:	Съответствие със законовите изисквания
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;	Съответствие. На официалната интернет страница на общината е публикувана актуална информация.
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.	Съответствие. Осигурени са достатъчно съдове за БО, а по отношение на останалите видове отпадъци се осъществява контрол.

VIII.3.2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

На основата на анализа се извеждат следните основните **ИЗВОДИ**:

✓ Най-важните задължения на кмета на Община Иваново, описани в чл.19 от ЗУО, са изпълнени, а малка част са в процес на изпълнение.

✓ Община Иваново е в процес на разработване на проект на нова наредба по реда на чл.22 ЗУО и предстоящо актуализиране на *Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Иваново* съобразно промените на Глава трета. Местни такси, Раздел I. Такса за битови отпадъци на ЗМДТ, в сила от 17.02.2021 г. След актуализирането на Наредба №1 и наредбата по чл.22 ЗУО и приемането им от Общински съвет – Иваново същите ще бъдат публикувани на интернет-страниците на Община Иваново;

На основата на анализа се извеждат следните основните **ПРЕПОРЪКИ**:

✓ Общинска администрация Иваново в най-кратки срокове да разработи проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането й на публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново;

✓ След приемането на Наредбата по чл.22 ЗУО Община Иваново и Общински съвет – Иваново да публикуват същата на интернет-страницата си при условията на пълна прозрачност;

✓ Община Иваново да предприеме действия по своевременно актуализиране на нормативни документи, вътрешни правила и др.;

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т. число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.4. Анализ на дейността на Регионално сдружение за управление на отпадъците

Предмет на анализа е участието на Община Иваново в регионалното сдружение за управление на отпадъците (РСУО) за регион Русе и дейността на регионалното сдружение.

Информационно осигуряване на анализа

За извършване на анализа са използвани следните информационни източници:

- Протоколи и Решения на Общото събрание на РСУО за регион Русе;
- Раздел 1.6. Анализ на дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците към НПУО 2021-2028 г.

VIII.4.1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА РСУО

Създаване на РСУО

Дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.

Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. То възниква от датата на неговото първо общо събрание, протоколът от което се изпраща на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Членове на РСУО могат да бъдат само общини.

Целта на РСУО да се постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в общините съобразно изискванията на ЗУО, както и изпълнение на задълженията по ЗУО на общините при минимизирани съвкупни разходи. Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Органи на управление на РСУО

Органи на управление на РСУО са Общото събрание и председателят на сдружението.

Председателят на РСУО се избира измежду кметовете на общините, участващи в РСУО, за срок, съвпадащ с мандата му като кмет.

Общото събрание на РСУО се състои от кметовете на участващите в него общини.

Областният управител, а ако съответният регион попада на територията на две или повече области – техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение, но без право на глас.

Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кмет или областен управител. Свикването става чрез писмена покана с дневен ред до кметовете и областния управител.

Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с

мнозинство най-малко две трети от присъстващите кметове, които представляват най- малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение

При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда, ако на него присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение. В тези случаи общото събрание взема решения с единодушие.

Председателят на сдружението участва в гласуванията на общото събрание наравно с останалите кметове на общини.

За проведените заседания на общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове.

Правомощия на Общото събрание на РСУО

Решенията на общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в РСУО, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител.

Община, която не изпълни решение на общото събрание в определения й за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на регионалното сдружение.

Организация на дейността на регионалните сдружения

Общините членове на регионалното сдружение определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдружението.

Правомощия на общинските съвети

Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в регионалното сдружение. Общинският съвет на община от РСУО може да приеме решение за присъединяването й към сдружение на общини от друг регион, при условие, че не се осуетява създаването или функционирането на регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения й регион след представяне на положителни становища на двете РСУО и на РИОСВ. Общинският съвет взема решения и по всички въпроси от компетенциите на Общото събрание на РСУО, за които законите на страната или приетите от общините правила изискват решение на Общинския съвет.

Администриране и финансиране на дейността на регионалните сдружения

Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба и не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

VIII.4.2. ИНФОРМАЦИЯ ЗА РСУО ЗА РЕГИОН РУСЕ

С Решение №391 по Протокол №47/08.07.2010 г. на Общински съвет – Иваново е дадено съгласие за участие на Община Иваново в регионално сдружение за управление на отпадъците между Община Русе, Община Ветово, Община Иваново, Община Сливо поле и Община Тутракан, създадено по реда на ЗУО.

Дата на създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе – 16.08.2010 г.

От началото на създаването му – 16.08.2010 г. до момента (м. май 2022 г.) председател на общото събрание на РСУО за регион Русе е съответния кмет на Община Русе, за период, съвпадащ с мандата му на кмет. Заседанията на общото събрание се провеждат съгласно регламентирания по закон срок – поне два пъти годишно.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Съгласно анкетно проучване сред РСУО и общини в най-масовия случай регионалното депо се експлоатира от изпълнител, избран по реда на ЗОП, какъвто е и случаят с експлоатацията на РДНИОО – Русе.

Битовите отпадъци, генерирани от населените места от регион Русе се обезвреждат посредством депониране на територията на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан. На територията на площадката са изградени три клетки за неопасни отпадъци, две клетки за инертни отпадъци и две клетки за опасни отпадъци.

VIII.4.3. ВАЖНИ РЕШЕНИЯ, ВЗЕТИ ОТ ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА РСУО ЗА РЕГИОН РУСЕ

От създаването му до момента – м. май 2022 г. Общото събрание на РСУО за регион Русе е провело 25 заседания. В таблицата по-долу са представени по-важните решения, взети от общото събрание.

Протокол № от заседание на ОС на РСУО-Русе	Решения, приети от Общото събрание
Протокол №1/16.08.2010 г.	Решение №1: Създава се Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе. Решение №2: Избор на председател на регионалното сдружение. Решение №4: Приемане на Вътрешни правила за работа на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе Решение №5: Изборът на оператор, който ще стопанисва и експлоатира Регионално депо – Русе, да се извърши след провеждане на процедура по реда на Закона за обществени поръчки.
Протокол № 2/15.12.2010 г.	Решение №1:Утвърждава единна цена за обезвреждане на тон депониран отпадък на територията на Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан. Решение №2: Приема определения от Община Русе размер на отчисленията за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на РДНИОО – Русе за 2011 г. по чл.71а:– 3,50 лв./ за тон депониран неопасни отпадъци. Решение №4: 4.1. Минимум веднъж годишно Община Русе да запознава Общото събрание с въпроси по стопанисването и експлоатацията на Регионално депо – Русе. 4.2. Община Русе да предоставя информация на четирите общини-

Протокол № от заседание на ОС на РСУО-Русе	Решения, приети от Общото събрание
	членове на регионалното сдружение по отношение на физическите и юридическите лица, извършващи дейност на територията на съответните общини, които са депонирали отпадъци на територията на Регионално депо – Русе. Решение №5: Община Русе се определя като водеща община, която да извърши проучвания за избор на технологична схема за предварително третиране на отпадъците, преди депонирането им на територията на Регионално депо – Русе, за което да запознае членовете на регионалното сдружение.
Протокол №6/26.10.2012 г.	Решение №1:Дава съгласие за изграждане на инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им върху терен – собственост на Община Русе, представляващ поземлен имот с идентификатор 63427.92.7 по кадастралната карта на гр. Русе, м-ст „Под Ормана" с площ 28 001 кв.м., предмет на АОС №5680/2009 г. при условията на учредено право на строеж. Решение №2: 1. Определя инсталацията за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им да бъде собственост на финансиращ частен партньор, избран след проведен конкурс за избор на изпълнител.
Протокол №7/26.04.2013 г.	Решение №3: 1. Разпределението на задълженията между отделните общини, членове на РСУОРР, за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО да се извърши след обнародване на наредбата по чл. 43, ал. 5 от Закона за управление на отпадъците.
Протокол №8/08.10.2013 г.	Решение №1:Дава съгласие инсталацията за предварително третиране /сортиране/ на отпадъци преди депонирането им за регион Русе да бъде изградена от „Топлофикация Русе" ЕАД … при условията на безвъзмездно и безсрочно право на строеж върху собственост поземлен имот с идентификатор 63427.92.7 по кадастралната карта на гр. Русе, находящ се в м-ст „Под Ормана", предмет на АОС №5680/2009 г.
Протокол №16/27 април 2017 г	Решение №1: Дава съгласие РСУО Русе да кандидатства с едно общо проектно предложение с наименование: „Изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци за нуждите на общините – Русе, Иваново, Сливо поле, Тутракан и Ветово" по процедура BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци", по приоритетна ос 2 „Отпадъци" на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.". РСУО Русе определя Община Русе да бъде водеща община по процедурата, тъй като на нейната територия се намира Регионално депо Русе, и да предприеме всички необходими правни и фактически действия за подготовка на проектното предложение. Останалите общини от РСУО се определят като партньори на водещата община, като за целта ще бъде сключено споразумение за партньорство.

Протокол № от заседание на ОС на РСУО-Русе	Решения, приети от Общото събрание
	Решение №3 Всички общини от РСУО – Русе, независимо дали са определени за водеща община или партньор, се ангажират изградената със средства по процедурата инфраструктура, в т.ч. движимо и недвижимо имущество да бъде общинска собственост. … собствеността на изградената анаеробна инсталация, преди въвеждането й в експлоатация, ще бъде прехвърлена от общината - собственик на терена, на останалите кандидатстващи общини, съгласно договорените дялове на съсобственост на всяка една от общините членки на РСУО Русе.
Протокол №17/30 ноември 2017 г.	Решение №2: Дава съгласие Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан да се ползва от общините Бяла, Борово, Две могили, Опака и Ценово и определя цена за депониране на битови отпадъци, както следва: отчисления по чл. 60 от ЗУО – 3,50 лв., отчисления по чл. 64 от ЗУО – съгласно чл. 20 от Наредба №7/19.12.2013 г. и 11,28 лв./т. на оператора на РД Русе – „Берус“ ООД, за срок от една година (31.12.2018 г.).
Протокол №18/13 април 2018 г.	Решение №1: Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, до 2020 г., се разпределят за всички общини в РСУО съгласно процентите отразени в таблици от 1 до 6. Целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци, се разпределят за всички общини в РСУО съгласно процентите отразени в таблица 9. На основание чл. 26, ал. 1, т. 4 от ЗУО, РСУО Русе определя отделните съоръжения за третиране на отпадъци, както следва: 1. Регионално депо Русе за неопасни, инертни и опасни отпадъци на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан – за депониране на неопасни, инертни и опасни отпадъци. 2. Инсталация за сепариране (предварително третиране) на битови отпадъци – за предварително третиране на битови отпадъци. 3. Анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе – за третиране на биоразградими отпадъци.
Протокол №19/17 август 2018 г.	Решение №1: На основание чл. 26, ал. 1, т. 4 от ЗУО, РСУО Русе определя отделните съоръжения за третиране на отпадъци, както следва: 1. Регионално депо Русе за неопасни, инертни и опасни отпадъци на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан – за депониране на неопасни, инертни и опасни отпадъци. 2. Инсталация за сепариране (предварително третиране) на битови отпадъци – за предварително третиране на битови отпадъци. 3. Анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе – за третиране на

Протокол № от заседание на ОС на РСУО-Русе	Решения, приети от Общото събрание
	биоразградими отпадъци.
Протокол №23/21 август 2020 г.,	Решение №2: 1. Дава съгласие Договор №4362/19.11.2018 г. за безвъзмездно третиране (сепариране) на битови отпадъци, сключен между Община Русе и „Топлофикация Русе“ ЕАД да бъде прекратен. 2. Прекратяването да стане считано от датата на сключване на договор за сепариране на битовите отпадъци след проведена процедура на ЗОП. Определя Община Русе за възложител на обществената поръчка за избор на изпълнител на сепариране на битовите отпадъци на общините Русе, Сливо поле, Тутракан и Ветово. 3. Дава съгласие Община Русе да запази възможността за търсене на неустойки за неизпълнение на задълженията по Договор №4362/19.11.2018 г., както и обезщетение за забава по Договор №1404/03.05.2016 г. за учредяване право на строеж върху общинска земя (суперфиция).
Протокол №24/10 март 2021 г.	Решение №4: 1. Дава съгласие Община Иваново да не участва в Регионалната система с общо съоръжение за сепариране на битовия отпадък, считано от датата на прекратяване на Договор № 4362/19.11.2018 г., сключен между Община Русе и „Топлофикация Русе“ ЕАД („Д Консей“ ООД) за безвъзмездно третиране (сепариране) на битовите отпадъци, генерирани на териториите на общините членове на РСУО Русе. Същото отменя Решение № 1, т. 2 прието с Протокол № 19 от 17.08.2018 г., в частта касаеща Община Иваново. 2. Дава съгласие Община Иваново да: - извърши ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение - инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО - изгради собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО.
Протокол №25/20 октомври 2021 г.	Решение №8.3.: Дава съгласие Община Иваново да финансира изграждането и част от дейностите по функциониране на разделното събиране на отпадъчни материали от натрупаните средства за отчисления по чл.20 от *Наредба № 7/19.12.2013 г.* в банковата сметка на РИОСВ-Русе за следните дейности: - Закупуване на 100 бр. съдове за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали – ориентировъчна сума около 80 000 лева без ДДС;

Протокол № от заседание на ОС на РСУО-Русе	Решения, приети от Общото събрание
	- Дейности по предварително третиране на разделно събрани отпадъчни материали от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали – сепариране, балиране и др. – ориентировъчна сума около 60 000 лева без ДДС – за период от 1 година.

Кметът на Община Иваново взема активно участие в дейността на РСУО. По изключение и при обективна невъзможност кмета да присъства на дадено заседание, то на него присъства упълномощен представител на Общината.

Община Иваново оценява резултатите от дейността на регионално сдружение за управления на отпадъците за регион Русе като задоволителна поради следните причини:

- От края на 2013 г. на „Топлофикация – Русе" ЕАД два пъти беше гласувано от Общински съвет – Русе безвъзмездно отстъпено право на строеж, първото от което не се реализира за периода му на действие от 2 години. След закъснялото въвеждане в експлоатация на сепариращата инсталация на битови отпадъци за регион Русе през октомври 2018 г. (5 години след първото й дадено ОПС) същата не работи ефективно – за сепариране в инсталацията постъпват само част от битовите отпадъци от населените места на регион Русе, а не както е нормативното изискване и договора за споразумение – цялото такова. Горното от своя страна е една от причините за непостигане на целите по чл.31, ал.1, т.1 ЗУО и заплащане на високи обезпечения по ЗУО, които се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци.
- За инсталацията за биологично третиране на биоразградими отпадъци – Инсталацията за анаеробно третиране, предвидена да се изгради в ПИ 63427.60.23, все още не е подписан договор за инженеринг след проведена процедура по реда на ЗОП и същата най-вероятно няма да бъде въведена в експлоатация преди края на 2023 г., което рефлектира върху заплащането на високи отчисления по ЗУО.

VIII.4.4. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

В резултат на изготвения анализ на дейността на РСУО за регион Русе могат да се направят следните основни **ИЗВОДИ**:

✓ Община Иваново, както и останалите общини от Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе, участва активно в работата му;

✓ Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО за регион Русе. Въпросите, по които са възниквали разногласия, са свързани с вземането на решения за бъдещи проекти и съоръжения, които да обслужват РСУО и с определянето на цените за услугите за ползване на общи съоръжения от общините от РСУО;

✓ Община Иваново оценява резултатите от дейността на РСУО като задоволителна поради неизпълнението на целите по чл.31, ал.1 ЗУО и заплащането на високи отчисления;

✓ Считано от м. август 2021 г. смесените битови отпадъци, образувани на територията на населените места в общината, не постъпват за сепариране в Инсталацията за сепариране, находяща се в имот 63427.92.7;

✓ Община Иваново е предприела постъпи по въвеждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали във всички населени места и проучване на възможността, в това число изграждане на собствена инсталация за предварително третиране на смесените битови отпадъци.

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **ПРЕПОРЪКИ**:

✓ Община Иваново да продължи да участва активно в работата на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе;

✓ Решенията на общото събрание на регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе да се публикуват своевременно на интернет страницата на Община Иваново;

✓ Община Иваново да предприеме действия по:

✓ извършване на ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО или

✓ изграждане на съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), съвместно с друга община и/или с участието на частен инвеститор, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ На заседание на Общото събрание на РСУО за регион Русе да се обсъди въпроса с осигуряване на инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци – клетка 4 и клетка 5 за неопасни отпадъци, за които има предвидени свободни площи на площадката на регионалното съоръжение.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО ЗА ПЕРИОДА 2022-2028 г.

VIII.5 Анализ на институционалния капацитет, в т. ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците и да изведе препоръки за оптимизиране и подобряване на институционалния капацитет в съответствие с общинските правомощия и функции.

Източници на информация

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани:

- Нормативни документи в областта на управлението на отпадъците на национално и местно ниво – закони, подзаконови нормативни актове и др.;
- Административни документи, действащи на местно ниво – Устройствен правилник на Общинска администрация на Община Иваново, заповеди на кмета на Община Иваново за оправомощаване и др.;
- Стратегически и програмни документи на национално и местно ниво в областта на управлението на дейностите по отпадъците и произтичащите от тях задължения на местната администрация.

Общинската администрация има ключова роля в планирането и организирането на дейностите по управление на битовите и строителните отпадъци на територията на общината, на база на задълженията, вменени им от националното законодателство.

Нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците

Приетият през 2012 г. Закон за управление на отпадъците показва трайна тенденция към делегиране на разширена отговорност на местната власт в лицето на кметовете на общини, което неминуемо е свързано с необходимостта от достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал, който да прилага ефективно изискванията на законодателството на местно ниво.

Задълженията на органите на местно самоуправление, произтичащи от нормативната уредба в областта на управлението на отпадъците, стратегически и програмни документи, действащи на национално ниво и необходимостта от тяхното спазване и прилагане, се разширяват в изпълнение целите за повишаване на ефективността на централизирана система на държавно управление чрез реформата за децентрализация. За да посрещне тези предизвикателства Общинска администрация Иваново следва да разполага с добре подготвен административен капацитет – служители с подходящо образование, които са мотивирани да подпомагат кмета на общината при осъществяване на неговите правомощия и задължения, произтичащи от нормативната уредба.

VIII.5.1. ФУНКЦИИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Задължения на органите на местното самоуправление по отношение управлението на дейности с отпадъци

Закон за управление на отпадъците

Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация **по отношение управлението** на дейности с отпадъци са делегирани в чл.19 от Закона за управление на отпадъците. Кметът на общината организира управлението на битовите и

строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл. 22 ЗУО.

Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, притежаващи документ за дейности с отпадъци, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;

10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;

12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 ЗУО;

13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;

14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Кметът на Община Иваново има задължения, свързани и с участието на общината в регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини (чл. 25, ал.1 ЗУО). Дейността на регионалното сдружение се подпомага и осигурява от съответните общински администрации (чл.25, ал.7, изречение второ, ЗУО).

Контролните функции на кмета на община (и в частност на Община Иваново) са разписани в *Глава пета Разрешаване и контрол на дейностите по отпадъците, Раздел V. Контрол по управлението на отпадъците* на закона. Съгласно разпоредбите на ЗУО кмета на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
3. площадките за дейностите с ОЧЦМ;
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;
5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

В качеството си на контролен орган оправомощените лица от общинска администрация Иваново следва да извършват проверки по документи и/или проверки на място съобразно своята компетентност. При извършване на проверките контролните органи съставят констативни протоколи и/или актове за установяване на административни нарушения. При констатирани нарушения контролните органи дават задължително предписание и определят срок за отстраняване на нарушенията.

Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Иваново

Съгласно текста на чл. 22, ал.1 от ЗУО Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 ЗУО.

Общинска политика за отпадъците – изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците

Към момента на изготвяне на Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. има разработена Наредба за управление на дейностите по отпадъците по чл.22 от ЗУО. Предстои общественото обсъждане на проекта на нормативен акт и приемането му от Общински съвет – Иваново.

Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци

Дейностите, свързани със събирането и транспортирането на смесени битови отпадъци от всички населени места от община Иваново до съоръжение за последващото им третиране (към момента това е РДНИОО – Русе) се осъществяват въз основа на договори по реда на ЗОП. Експерти с различна професионална компетентност (еколог, юристи и финансисти) участват в подготовката на документацията за провеждане на процедурата по ЗОП, а след сключване на договора за изпълнение на услугите оправомощени длъжностни лица осъществяват и контрол върху договора.

Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други

При разработването на ежегодните план-сметки за таксата за битови отпадъци и последващите я отчети вземат участие експерти от Дирекция „Административно-правно обслужване, финанси и управление на собствеността" (АПОФУС) и Дирекция „Специализирана администрация" (СА) при Община Иваново.

Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции

Контролът върху изпълнението на услугите, вменени на външни изпълнителни чрез сключени договори след проведени процедури по реда на ЗОП (напр. за събиране и транспорт на смесени битови отпадъци) се осъществява от кметовете, км. наместници и експерт еколог в Дирекция СА.

Дейности за информиране и привличане на обществеността – обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

Горепосочените дейности се изпълняват от служители в Дирекция „Специализирана администрация".

VIII.5.2. СЪСТОЯНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ С ВЪЗЛОЖЕНИ ФУНКЦИИ ЗА ОТПАДЪЦИ

Устройствен правилник на общинската администрация на Община Иваново

Основните въпроси, свързани с дейността, организацията на работа, структурата и функциите на общинската администрация на Община Иваново, на нейните организационни структури и административни звена се уреждат с Устройствен правилник.

Устройствения правилник на Община Иваново е утвърден със Заповед № РД-09-6/07.01.2022 г. на кмета на Община Иваново, на основание чл. 44, ал. 1, т. 17 от ЗМСМА, във връзка с чл. 11 от Закона за администрацията.

Правилникът има за цел да осигури ефективна дейност на местната изпълнителна власт в съответствие с действащото законодателство в Република България.

Структура на общинската администрация на Община Иваново

При осъществяване на своята дейност кметът на Община Иваново се подпомага от един заместник-кмет и секретар. Администрацията е структурирана в две дирекции:

- „Специализирана администрация" (СА) и
- „Административно-правно обслужване, финанси и управление на собствеността" (АПОФУС).

Функции на структурните звена в общинска администрация Иваново в областта на управлението на отпадъците

- ***Дирекция АПОФУС***

Дирекцията има редица функции, в т. число свързани с:

- Отчитане на приходите и разходите на Бюджета на Община Иваново по единна бюджетна класификация;
- Осъществяване на събирането и отчитането на местните данъци и такси;
- Изготвяне на предложение до Общински съвет – Иваново с предложение за одобряване на ежегодната план-сметка за разходите, които ще се финансират от приходите от ТБО.
- Осигуряване на квалифициран персонал на извършване на дейностите в общинска администрация, в т.ч. и дейностите по управление на отпадъците.

Служителите от дирекция АПОФУС в Община Иваново са пряко ангажирани с изготвянето и отчитането на план-сметката, събиране на приходи и др.

- ***Дирекция „Специализирана администрация"***

Дирекцията има редица функции, в т. число свързани с:

- Осъществяване на дейностите по разработване на екологичната политика на общината.
- Подпомагане на дейността на кмета при осъществяване на правомощията му във връзка с прилагане на екологичното законодателство.
- Проучване на възможности за участие на общината с проекти и програми от предприсъединителните и кохезионните фондове на Европейския съюз.

Дирекцията има редица функции, в т. число свързани с:

Мероприятия по поддръжка и почистване на улици, алеи, паркове, инженерни съоръжения и други територии за обществено ползване се изпълняват от длъжностите „работник по опазване на околната среда" и „работник поддръжка", които са част от общата администрация на община Иваново.

Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на Община Иваново са обезпечени чрез служител в Дирекция „Специализирана администрация" на длъжност „главен експерт – еколог".

Функциите, задълженията и отговорностите на всички служители са регламентирани с длъжностни характеристики, които са утвърдени от секретаря на общината. Функциите между отделните звена, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т. число изготвяне и отчитане на план-сметки и др., са ясно разграничени.

Контролни функции в областта на УО в Община Иваново

В преките задължения на служителят на длъжност „главен експерт – еколог" с длъжностната му характеристика е вменено да съставя актове за установяване на административни нарушения по реда на ЗАНН за нарушения на разпоредбите на наредбите на Община Иваново, действащи в областта на опазването на околната среда и в частност в областта на управлението на отпадъците, както и да предлага на Кмета на общината да издаде последващите наказателни постановления. Със Заповеди на Кмета на Община Иваново екологът на общината, както и кметовете и км. наместници са оправомощени да съставят АУАН по реда на Закона за управление на отпадъците.

Със Заповед на Кмета на Община Иваново, кметовете на кметства и кметски наместници на населените места в община Иваново са оправомощени да осъществяват контрол съобразно изискванията на чл.112 от ЗУО на територията на съответното населено място. Контрол на територията на с. Иваново се осъществява от заместник-кмета.

VIII.5.3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на изготвения анализ на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове се правят следните **ИЗВОДИ:**

✓ Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т. число изготвяне на план-сметки за финансирането на дейностите по управление на отпадъци; процеси по проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

✓ За подобряване на капацитета на общинските служители трябва да се провеждат обучителни програми. Като се имат предвид обаче големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци са необходими целенасочени и практически обучения, за които общините нямат никакъв опит;

✓ Техническият капацитет на общината при изпълнението на нейните функции е на добро ниво. Служителите на Община Иваново са обезпечени с компютри, принтери, скенери, телефони, автомобили в изпълнение на ежедневната им дейност, в т. число контролните им функции;

✓ Община Иваново е предприела мерки по отношение повишаване на административния си капацитет, като е назначила служител със съответно образование, който

ще подпомага кмета на Община Иваново при организиране на дейностите по управление на отпадъците. Наличието на компетентни служители е предпоставка за своевременното отчитане на промени в нормативната уредба, актуализация на местни нормативни документи, и изпълнение на изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците като цяло;

✓ Административният капацитет на Община Иваново в областта на управлението на дейностите по отпадъците е недостатъчен, за да изпълни всички изисквания, произтичащи от нормативната уредба и стратегическите и програмни документи в областта на УО, особено след приемане на нови нормативни уредби в областта на биоотпадъците, рециклирането на строителните отпадъци и др.

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **ПРЕПОРЪКИ**:

✓ Общинска администрация в най-кратки срокове да разработи проект на наредба по чл.22 ЗУО, която след подлагането й за публично обсъждане да бъде внесена за приемане от Общински съвет – Иваново;

✓ След приемането на Наредбата по чл.22 ЗУО Община Иваново и Общински съвет – Иваново да публикуват същата на интернет-страницата си при условията на пълна прозрачност;

✓ Община Иваново да предприеме действия по своевременно актуализиране на нормативни документи, вътрешни правила и др.;

✓ Да се предвидят обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т. число изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство и предстоящото приемане на нова Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне на размера на таксата за битови отпадъци;

✓ Предвид демографска криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация;

✓ Подобряване на материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т. число изготвянето и отчитането на план-сметките.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.6 Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Информационно обезпечаване на анализа

Това е анализ на общинските депа за битови и строителни отпадъци с прекратена експлоатация или чиято експлоатация предстои да се преустанови до края на периода на действие на програмата.

Източници на информация за анализа и анализ на достатъчността и качеството на информацията

За осигуряване на необходимата информация за анализа в тази част на Програмата са използвани:

- Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г. и отчети на програмата пред Общински съвет – Иваново;
- Заповед №282 от 16 юли 2009 г. на директора на РИОСВ – Русе за прекратяване на експлоатацията на депо за битови отпадъци, находящо се в с. Иваново, местност „По Лома" („Улея");
- Заповеди за определяне граници и размер на терени, подлежащи на рекултивация, заповеди за приемане на изпълнената техническа и биологична рекултивация, издадени от кмета на Община Иваново.

VIII.6.1. ОПИСАНИЕ НА ОБЩИНСКИТЕ ДЕПА / ПЛОЩАДКИ В ОБХВАТА НА АНАЛИЗА

В обхвата на този анализ са разгледани всички общински депа и сметища, независимо дали отговарят или не на нормативните изисквания, а именно:

- Депа, които са закрити и рекултивирани;
- Депа, които са с преустановена експлоатация, за които все още няма писмено потвърждение от компетентния орган за закриването им;
- Депа, които се използват по предназначение, но експлоатацията им ще бъде преустановена в рамките на програмния период или първите една-две години след изтичане на програмния период;
- Складове за съхраняване на пестициди с изтекъл срок на годност и др. препарати за растителна защита (ПРЗ).

Към момента на изготвяне на Програма за управление на отпадъците за Община Иваново 2016-2020 г. на територията на общината има 11 броя селски сметища и 1 бр. общинско депо за битови отпадъци (в с. Иваново), а именно:

- в населените места Иваново, Мечка, Тръстеник, Красен, Нисово и Церовец – по едно сметище;
- в населените места Щръклево, Сваленик и Пиргово – по две сметища.

На територията на община Иваново има едно **закрито и рекултивирано сметище** / депо за битови отпадъци – в землището на село Пиргово.

Саморекултивирали се сметища – за които не са извършени СМР по закриването им и не е налична документация, са в землищата на населените места: с. Божичен, с. Кошов, с. Табачка и с. Червен.

VIII.6.1.1. Депа, които са закрити и рекултивирани

На територията на община Иваново **има едно общинско сметище/депо**, което е рекултивирано – в село Пиргово (местност "Владики бари"). Депото (селското сметище) беше одобрено за финансиране по проект EuropeAid 120520/D/SV/BG по ИСПА мярка "Подготовка на работни проекти, тръжна документация и изпълнение на строителен надзор за дейностите по закриване на 18 общински сметища, разположени на територията на 5 региона: Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол".

Отпадъците от сметището в село Пиргово са изгребани, транспортирани и депонирани на площадката на сметището в кв. „Средна кула", град Русе, за което е извършена техническа и последваща биологична рекултивация на площадката.

Имоти, за които е била извършена рекултивация, сметище Пиргово са 000306 и 000307 с обща площ 178,034 дка. Почистени и рекултивирани са 3 737 м^2.

С Приемо-предавателен протокол от 06.08.2014 г., подписан между представители на Възложителя (МОСВ), Изпълнителя на СМР по рекултивация на депото / сметището („Станилов" ЕООД) и Бенефициента (Община Иваново) е одобрена работата по техническата и биологичната рекултивации.

VIII.6.1.2. Депа, които са с преустановена експлоатация, за които все още няма писмено потвърждение от компетентния орган за закриването им

Към момента на изготвяне на настоящата Програма на територията на община Иваново има 12 броя депа за битови отпадъци / сметища (11 бр. селски сметища и 1 бр. съществуващото общинско депо в землището на с. Иваново), които не са в експлоатация от м. януари 2006 година, и предстои да бъдат закрити. Община Иваново е спазила това изискване и считано от 01 януари 2006 г. – датата, от която Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан е започнало да приема отпадъци на своя територия – всички битови отпадъци, генерирани на територията на населените места от община Иваново се транспортират единствено до площадката на регионалното съоръжение.

Селски сметища, които са саморекултивирани

С въвеждане в експлоатация на Регионално депо – Русе е преустановено изхвърлянето на отпадъци на съществуващите сметища на територията на община Иваново.

На площадките на т. наречените съществуващи селски сметища, които не отговарят на определението „депо за отпадъци" по смисъла на Наредба №8/2004 г. (отм.) и действащата Наредба №6/2013 г., не са обезвреждани наземно битови или друг вид отпадъци, **считано от 01.01.2006 г.** При извършен оглед на място на някои от площадките на съществуващите сметища се констатира, че последните са се „саморекултивирали" поради деветгодишния период, през който отпадъци на са били изхвърляни / депонирани там. Горното е било отразено в Протокол от 14.10.2014 г., подписан от комисия, в чийто състав влизат

представители на Община Иваново, Регионална инспекция по околната среда и водите – Русе (РИОСВ – Русе), Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) и Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Целта на Комисията, назначена в изпълнение на Заповед №1120 от 09.10.2014 г. на Главния секретар на МОСВ, е била да се прецени икономическата и екологичната ефективност от предепонирането на битовите отпадъци от селските сметища на селата Табачка, Божичен, Кошов и Червен на общинското сметище на с. Иваново, предвид възможността за рекултивационните дейности да се осигури финансиране по реда на *ПМС №209 от 20 август 2009 г.*

Констатациите на комисията за 4 (четири) съществуващи селски сметища, а именно – в селата Табачка, Червен, Кошов и Божичен, са, че „терените са саморекултивирани и органичните отпадъци са видимо разложени". Независимо от факта, че останалите 12 селски сметища на територията на община Иваново не са били обект на проверка, ситуацията е аналогична – терените на т.нар. селски сметища са обрасли с тревна растителност, отсъстват миризми (които да индикират протичане на биодеградационни процеси на разграждане на биоразградими отпадъци), липсват каквито и да било отпадъчни води, терените се вписват в съществуващия ландшафт.

Констатациите на комисията от 2014 г. и съществуващото състояние на терена 2 години по-късно дават основания горепосочените 4 бр. сметища да бъдат изключени от списъка на съществуващите сметища/депа за отпадъци на територията на община Иваново.

Селски сметища / депа, които подлежат на рекултивация

Данни за сметища с преустановяване експлоатация, които все още не са рекултивирани и за които няма писмено потвърждение от компетентен орган, са представени в Таблица VIII.6-1 по-долу.

Таблица VIII.6-1 Нерегламентирани сметища на територията на община Иваново, които са с преустановена експлоатация, но все още не са рекултивирани

№ по ред	Населено място	Дата на протокол за отреждане	Местност	Номер на поземления имот (ПИ)*
1.	**с. Пиргово**	01.06.1995	„Владики бари"	000135
2.		01.06.1995	„Гириков дол"	000919
3.	**с. Иваново**	02.06.1995	„По лома (Улея)"	32095.210.220
4.	**с. Мечка**	01.06.1995	„Дервенто"	
5.	**с. Тръстеник**	01.06.1995	„Две печалби"	166003
6.	**с. Щръклево**	01.06.1995	„Дренето"	000310
7.		01.06.1995	„Дренето"	000264 000265
8.	**с. Красен**	01.06.1995	„Растова локва"	000491
9.	**с. Нисово**	01.06.1995	Няма данни	
10.	**с. Церовец**	27.05.1993	Няма данни	
11.	**с. Сваленик**	27.05.1993	„Голям камък"	
12.		27.051993	„Церовска ряка"	

Забележка: в Таблица VIII.6-1 не са включени данни за 4-те броя саморекултивирани селски сметища Площта, заета от отпадъци, може да бъде определена след геодезично заснемане.

Предприети дейности по рекултивация на депо / сметище за битови отпадъци в с. Иваново

Депото заема ПИ с идентификатор 32095.210.220 в местността „По Лома". Същото е с площ от 15,003 дка и със Заповед №282/16.07.2009 г. на РИОСВ – Русе е преустановена експлоатацията му.

Имотът е публична общинска собственост, с НТП депо за битови отпадъци (сметище) попада в границите на защитени зони Ломовете по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

Изпълнението на СМР по рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци в с. Иваново изисква финансов ресурс, какъвто приходите от таксата за битови отпадъци и бюджета на Община Иваново не може да осигури, поради което се разчита на външно (държавно, или по оперативни програми и др.) финансиране.

Депото е било включено в резервния списък на Резервен списък на подадени Заявления за рекултивация на депа, одобрен от УС на ПУДООС на 29.04.2013 г. Поради изтичане на крайния срок на допустимост на разходите по ОПОС 2007-2013 г., за същото не е било отпуснато финансиране. Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г." не предвижда финансиране на дейности по закриване и рекултивация на общински депа.

С Протокол от 18.11.2021 г. на комисия, назначена със заповед на кмета на Община Иваново комисия е определила границите на терена, подлежащ на рекултивация. В средата на м. декември 2021 г. е сключен договор за разработването на работен инвестиционен проект за рекултивация на депото, като през м. януари 2022 г. същия е предаден на Община Иваново. С инвестиционният проект ще се кандидатства пред ПУДООС или друг финансиращ орган за отпускане на средства за неговата реализация.

Независимо от включването на общината в регионалната система за управление на отпадъците за регион Русе нови нерегламентирани сметища могат да възникнат или старите такива да бъдат замърсени отново. След изграждането на регионалната система за управление на отпадъците транспортните разстояния до съоръжението за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците ще нараснат и за потоците отпадъци, които няма да бъдат обхванати от системата на организирано сметосъбиране и сметозивозване, ще е необходимо допълнително заплащане за транспортирането им до депото. Този факт създава опасност от възникване на нерегламентирани сметища.

Ето защо следва да бъдат предприети необходимите мерки за осигуряване спазване на законодателството. Предвижда се засилване на активността на контролните органи и по-специално за осигуряване на контрол при прилагане на забраните за изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места и налагане на адекватни санкции. Сумата от наложените глоби и санкции трябва най-малко да покрива разходите за закриване на нововъзникналите сметища. Административно-наказателните клаузи на ЗУО позволяват налагането на глоби с необходимия размер, които да послужат като превантивна мярка срещу нарушаването на законодателството.

VIII.6.1.3. Депа, които се експлоатират и предстои да бъдат закрити

На територията на община Иваново няма депа / сметища, които да се експлоатират.

VIII.6.1.4. Складове с пестициди с изтекъл срок на годност

Пестицидите са токсични химични вещества, някои от които трудно се разграждат, натрупват се в организма и в хранителната верига, прехвърлят се от въздуха, водата и мигриращите биологични видове, като по този начин се отлагат на разстояние от мястото на тяхното освобождаване. Ето защо е наложена забрана за използването на някои от тях и включването им в списъка на устойчивите органични замърсители. Според Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители, девет от 12-те най-опасни и устойчиви органични химикали са пестициди. Негодните за употреба пестициди са опасни отпадъци (§ 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

През 2011 г. до Регионално депо – Русе са транспортирани 82 броя с общо тегло 833,34 тона стоманобетонови кубове, от които 25 броя с общо тегло 242,16 т. са се намирали на територията на община Иваново.

VIII.6.2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Анализът за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване дава основание за следните **ИЗВОДИ**:

✓ На територията на община Иваново не се експлоатират депа за неопасни отпадъци. Съществуващите сметища с преустановена експлоатацията, които все още не са рекултивирани, са 12 броя;

✓ На територията на община Иваново няма складове с препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност;

✓ Рекултивираните депа за битови отпадъци / селски сметища на територията на община Иваново са 5 бр., по едно в землищата на населените места: с. Пиргово, с. Божичен, с. Кошов, с. Червен и с. Табачка. Единствено за депото в с. Пиргово са изпълнение всички СМР, предвидени в инвестиционните проекти; останалите 4 сметища (в землищата на селата Божичен, Кошово, Червен и Табачка) са саморекутивирани;

✓ Община Иваново не разполага с финансови средства за рекултивация на селските сметища и общинското депо за неопасни отпадъци на територията на община Иваново. За изпълнение на рекултивационните дейности е необходимо външно финансиране (държавен бюджет – ПУДООС и др.);

✓ През м. януари 2022 г. е изготвен проект за закриване и рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци в землището на с. Иваново, с който да се кандидатства пред ПУДООС или друг финансиращ орган за отпускане на средства за неговата реализация.

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **ПРЕПОРЪКИ**:

✓ Да се предприемат постоянни мерки от страна на общинската администрация по осигуряване прилагането на законодателството за прекратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и за предотвратяване възникването на нови замърсявания;

✓ Да се предприемат действия от страна на общинската администрация за закриване на селските сметища и 1 бр. депо (в с. Иваново) с преустановена експлоатация по реда на *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща"

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни налице ли е ефективното прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща".

Източници на информационно обезпечаване на анализа:

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- *Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „Отговорност на производителя" и „Замърсителят плаща"*, разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

VIII.7.1. АНАЛИЗ НА ПРИНЦИПИТЕ И СХЕМИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

VIII.7.1.1. Същност на принципите „Замърсителят плаща" и „Разширена отговорност на производителя"

Политиката на Общността по отношение на околната среда има за цел висока степен на защита, отчитайки разнообразието на състоянието в различните региони на Общността. Тя се основава на предохранителния принцип и на принципите за необходимостта от предприемане на превантивни действия, за приоритета на отстраняване на причините за увреждане на околната среда при източника и за задължението на причинителя на замърсяването да плати.

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща", така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя", които взаимно се допълват.

Принципът ***„Замърсителят плаща"*** е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът ***„Разширена отговорност на производителя"*** (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

(1) изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

(2) осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти.

Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

VIII.7.1.2. Схеми за управление на отпадъците

В България се прилагат няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство. Анализът на всяка от схемите включва:

- както лицата, които имат отговорността за заплащане на разходите за услугите, свързани с отпадъците, наричани в анализа „задължени лица", така и
- други лица, които законът задължава или на които дава възможност да организират и/или да осъществяват дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответната схема.

VIII.7.1.2.1. Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Потоците отпадъци, за които се прилага тази схема в страната са: производствени отпадъци, включително производствени опасни отпадъци; болнични отпадъци; ПСБ/ПСТ; утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

Същност на схемата

При тази схема производителят на определена стока или доставчикът на дадена услуга е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните изисквания. Отговорността е както за осигуряване на цялостната логистика на дейностите по управление на образуваните отпадъци, за да се изпълнят изискванията на

законодателството по отпадъците, така и за финансирането на тези дейности. Производителите и доставчиците на стоки и услуги могат да организират отговорността си относно образуваните при дейността им отпадъци:

- в собствени инсталации и съоръжения, за което трябва да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС, и/или

- да сключват писмен договор с лица, които имат право да извършват тези дейности с отпадъци в съответствие със ЗУО и ЗООС (т.е. да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС).

Отговорност на производителите и доставчиците на стоки и услуги е също така: да вземат предвид йерархията на отпадъците, да водят отчетност за отпадъците в съответствие с нормативни актове; да осигурят инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци; да предвидят и осъществят необходимите мерки за неразпространяване на замърсяване след закриване на обектите и дейностите с отпадъци; да осигуряват изискуемия мониторинг на околната среда; да осигуряват незабавен достъп на контролните органи до съоръженията, в които се образуват отпадъци, до съоръженията за съхраняване и третиране на отпадъците и до документацията по отпадъците.

Лицата, с които фирмите, производители на стоки и услуги, са сключили договори за транспортиране и/или третиране на отпадъците им, които са следващи притежатели на отпадъците, имат същите отговорности, както лицата, които с писмен договор са им предали отпадъците.

Тази схема е типичен пример за прилагане на принципа „замърсителят плаща".

VIII.7.1.2.2. Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Към момента на разработване на НПУО съгласно националното законодателство в схемата поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци

- Отпадъци от опаковки – от 2004 г.
- Отпадъци от ИУМПС – от 2005 г.
- Отпадъци от ИУЕЕО – от 2006 г.
- Отпадъчни масла и нефтопродукти – от 2006 г.
- Отпадъци от батерии и акумулатори – от 2006 г.
- Отпадъци от гуми – от 2011 г.

При схема за „Разширена отговорност на производителя" лицата, пускащи на пазара продукти, които след употреба се превръщат в масово разпространени отпадъци, са задължените по схемата лица и носят отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид масово разпространен отпадък;
- съдържанието на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- етикетиране и маркировка;

- разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

Разширената отговорност на производителя може да се осъществи по два начина от задължените лица:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване на съответните МРО;
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Законодателството предоставя и възможност на задължените в схемата лица да заплатят продуктова такса в ПУДООС, вместо да реализират отговорността си чрез колективна система или индивидуално изпълнение. Продуктовата такса е нарастваща в годините от въвеждането на схемата и много по-висока от реалните разходи за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

Съгласно ЗУО „Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

Организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си, са длъжни:

- да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като организации за оползотворяване или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване, както и осъществяване на информационни кампании за обществеността;
- да създават системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци на територията на Република България в съответствие с изискванията на нормативната уредба. Въвеждането на депозитни системи е доброволен инструмент, както за схемата за РОП така и за всички схеми за управление на отпадъците, които се прилагат в страната. Депозитни системи в страната се прилагат основно за бутилки от бира, пластмасови касетки за транспортиране на напитки и палети;
- да изпълняват програмата за управление на МРО, която са представили в МОСВ като условие за получаване на разрешителното и осъществяване впоследствие на дейността и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;
- да осъществяват информационни кампании за обществеността;
- да представят информация, доклади и отчети пред МОСВ и ИАОС;
- да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Организациите по оползотворяване могат да извършват сами дейностите по разделно събиране, оползотворяване и рециклиране на МРО и/или да сключват договори за осъществяване на тези дейности с лица, които притежават площадки, техника и инсталации, както и оторизация по закон да извършват такива дейности.

Задължените лица в схемата могат да бъдат съдружници или акционери в ООп и да сключват договори с ООп, която да изпълнява от тяхно име задълженията за постигане на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответния МРО, който е в резултат на крайната употреба на продукта, който са пуснали на пазара.

При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО.

VIII.7.1.2.3. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

Същност на схемата

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от общинския съвет за всяко населено място поотделно. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща". Почти без изключение общините определят таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, при това обичайната практика е за домакинствата да се определя по – ниска такса като промил от данъчната оценка от тази определяна за фирмите и другите юридически лица. Само в някои общини (напр. Столична община) е предоставяна възможност на юридическите лица да заявяват необходимия брой контейнери и честота на извозване на отпадъците и на тази база да се определя годишната им такса за битови отпадъци, т.е. на база изхвърляно количество битови отпадъци. Поради тази причина принципът «замърсителят плаща» не се прилага напълно. Приет е ЗИД на ЗМДТ, с който са въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител.

Другите лица, които участват в схемата са: общините, регионалните сдружения на

общини за управление на отпадъците (РСУО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците. Основните задължения на общините са:

- разработване на общинска наредба и на общинска програма за управление на отпадъците;

- осигуряването на всички елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и наредбите към него;

- закриване и рекултивация на депата за битови отпадъци с преустановена експлоатация;

- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;

- оказване на съдействие на ООп за МРО, например чрез определяне на местата за разполагане на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и на други елементи от системите за събиране на МРО;

- общинските системи за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква битовите отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците;

- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци, в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане – от момента на въвеждане в експлоатация на съоръжения или инсталации за третиран на биоотпадъците. Общините са длъжни да осигурят разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и да го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението и обхванатите фирми по друг подходящ начин;

- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата и др. отпадъци във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. В населените места с районно деление тези площадки следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината. Тези изисквания са нови за общините и целят подобряване на условията за потребителите на услуги за разделно събиране на отпадъците в населените места и подпомагане на общините за постигане н целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

• осъществяване на контрол за спазване на изискванията от домакинствата и другите задължени лица в схемата;

• осъществяване на контрол за изпълнението на договорите от лицата, на които общината е възложила различни дейности, свързани с изпълнение на услуги по събиране и третиране на битовите отпадъци, за строителството на съоръжения за третиране на битови отпадъци, доставката на машини и съоръжения и др.

VIII.7.1.3. Прилагане на схеми на територията на община Иваново

Прилагане на Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Осигуряване на всички елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци

Във всички населени места на територията на община Иваново се прилага организирано събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци. Броят на съдовете са събирането им и периодичността на обслужването им е такава, че да не се допуска тяхното препълване. За третирането на битовите отпадъци е изградено регионално депо, отговарящо на нормативните изисквания. За периода на действие на настоящата програма капацитетът на клетка 3 за неопасни отпадъци, която се експлоатира в момента, ще бъде изчерпан и следва да се предприемат действия за проектиране и изграждане на нова такава. Община Иваново ще предприеме и действия по проучване на възможностите и изграждане на собствена инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци, след като считано от м. август 2021 г. не предава същите за сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей“ ООД, ПИ 63427.92.7.

Услуги по събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци до съоръжения и инсталации за третирането им

Съгласно чл.19, ал.3, т.т.1, 2 и 3 от ЗУО кметът на общината е отговорен за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;

3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Разходите за осъществяване на горепосочените дейности се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци съгласно чл.66, ал.1, т.т. 1, 2 и 4 на Закона за местните данъци и такси.

Дейностите по събиране и транспортиране на битови отпадъци на територията на община Иваново се извършва от частна фирма след проведена процедура по реда на ЗОП Община Иваново. Фирмата, с която е сключен договор, осигурява и съдовете за събиране на битови отпадъци по населени места.

Услуги по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни

Съгласно чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО кметът на общината е отговорен за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за

разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане.

Разходите за осъществяване на горепосочените дейности се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци съгласно чл.66, ал.1, т.1 и т.2 Закона за местните данъци и такси.

Към м. януари 2022 г. на територията на регион Русе не е изградена Инсталация за анаеробно третиране. Очаква се такава да бъде въведена в експлоатация до края на 2023 г.

Услуги по разделно събиране и транспортиране на зелени биоотпадъци

Съгласно чл. 34, ал.1 ЗУО (в сила от 01.01.2013 г.) биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно и същите се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Въвеждането на системи за разделно събиране и транспортиране на зелени биоотпадъци ще се организира след изграждане на Инсталация за анаеробно третиране на биоразградими отпадъци.

Към м. януари 2022 г. на територията на регион Русе не е изградена Инсталация за анаеробно третиране. Очаква се такава да бъде въведена в експлоатация до края на 2023 г.

Услуги по предварително третиране – сепариране на смесени битови отпадъци

В края на 2018 г. е въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране, находяща се в ПИ с идентификатор 63427.92.7, местност „Под Ормана“, землище на гр. Русе. До август 2021 г. инсталацията за сепариране на БО е приемала за третиране част от смесените битови отпадъци от петте общини от регион Русе. През 2021 г., Договор №4362/19.11.2018 г., сключен между Община Русе и „Топлофикация Русе“ ЕАД за безвъзмездно третиране (сепариране) на битови отпадъци, генерирани от територията на общините-членове на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе (РСУО регион Русе) е прекратен, считано от 01.08.2021 г. Считано от 01 август Община Иваново не предава битовите си отпадъци за сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей“ ООД.

От Общински съвет Иваново и РСУО – Русе е дадено съгласие Община Иваново да изгради собствена Инсталация за сепариране. Към момента, Община Иваново е в процес по проучване изграждането на собствено съоръжение за предварително третиране (сепариране) на смесени битови отпадъци.

Услуги по оползотворяване на разделно събрани биоотпадъци

Има забавяне при изпълнението на Проект ИСУН № BG16M1OP002-2.004-0003 „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе”, предмет на Административен договор № Д-34-29/10.04.2019 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16M1OP002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци”, по приоритетна ос 2 „Отпадъци” на Оперативна програма „Околна среда" 2014-2020 г., сключен между Управляващия орган на ОПОС, Община Русе – водещ партньор и Общините Иваново, Сливо поле, Тутракан и Ветово – партньори. Очаква се до 31.12.2023 г. да има изградена инсталация за анаеробно третиране и да са доставени елементи за разделно събиране на биоотпадъци (зелени и хранителни), както и сметосъбиращи автомобили за тяхното обслужване.

Услуги по обезвреждане на битови отпадъци

Съгласно чл.19, ал.3, т.4 от ЗУО кметът на общината отговаря за избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на

други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци.

Регионалното съоръжение за обезвреждане на битови отпадъци за регион Русе, включващ общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан, е Регионално депо – Русе. Депото се експлоатира от 01.01.2006 г. и на площадката му са изградени три клетки за неопасни отпадъци, две клетки за инертни отпадъци и две клетки за опасни отпадъци.

От началото на експлоатацията му до момента Депото се експлоатира от частни фирми след провеждане на процедура по реда на ЗОП. Цените на услугите по обезвреждане на отпадъци в клетки за неопасни, инертни и опасни отпадъци са едни от най-ниските в сравнение с експлоатацията на аналогични съоръжения от същия вид и за същите количества отпадъци.

Закриване и рекултивация на депата за битови отпадъци с преустановена експлоатация

Очаква се през 2022 г. да се получи държавно финансиране за рекултивация на единственото депо за битови отпадъци на територията на община Иваново.

Разходите за осъществяване на рекултивация, мониторинг и следексплоатационни грижи на съоръженията за третиране и обезвреждане на битови отпадъци се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци съгласно чл.66, ал.1, т.3 от Закона за местните данъци и такси. От 01.01.2011 г. Община Иваново периодично превежда финансови средства (по чл.60 ЗУО) по банкова сметка на РИОСВ – Русе на база количеството депонирани битови отпадъци от населението на общината, въз основа на определения размер на обезпеченията по чл.60 ЗУО. Размерът на обезпеченията за клетки 1, 2 и 3 за неопасни отпадъци е определен от собственика на депото (Община Русе) на 3,50 лв./тон депониран отпадък. Целта на регулярното заплащане на финансови средства по чл.60 ЗУО е да се акумулират средства за закриване на клетките за неопасни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Русе, след изчерпване на капацитета им и осъществяване на последващ 30-годишен мониторинг.

Мониторинг на територията на територията на Регионално депо – Русе

Съгласно изискванията на *Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци* Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и следексплоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години (чл.14, ал.5. от наредбата).

С условията, поставени в комплексното разрешително компетентният орган определя изискванията към процедурите за контрол и мониторинг, включително и определяне на индикаторните показатели и прага на замърсяване на подземните води, както и съответните изисквания за закриване на депото и за следексплоатационните грижи (чл. 15, ал.1, т.3 от наредбата).

Мониторингът на компонентите и факторите на околната среда, в т. число и извършването на топография на депото, се осъществява по параметрите и с честотата, посочена в условията на КР №181-Н1/2010.

Община Русе като собственик на депото прехвърля задължението по извършване на изискващия се съгласно условията на КР мониторинг на изпълнителите по договорите за обществени поръчки за стопанисване и експлоатация на регионалното съоръжение, с които е сключила договори.

С отчисленията по чл.60 ЗУО се акумулират средства за закриване, рекултивация и следексплоатационни грижи за депото, включващи:

- Демонтаж на изградените постоянни съоръжения, които не са свързани с опазване на околната среда и с бъдещото функционално предназначение на терена;
- Контрол и наблюдение на параметрите на околната среда за срок не по-кратък от 30 години след закриване на депото;
- Управление на инфилтрата от депото за срок не по-кратък от 30 години след закриване на депото;
- Управление на отделените от депото газове за срок не по-кратък от 30 години след закриване на депото;
- Почистване на наличните охранителни канавки за ограничаване на достъпа на водите до тялото на депото.

Зелени битови биоотпадъци

Разделното събиране на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъци ще започне да функционира след въвеждане в експлоатация на Инсталацията за анаеробно третиране, което е планирано да се случи в края на 2023 г.

- **Градинските отпадъци** се разделят на две категории – от зелените площи на общините и събрани от домакинствата. Съгласно ПИП само 40% от количеството на образуваните отпадъци от зелени площи в община Иваново ще постъпва за рециклиране в ИАТ. За зелените отпадъци от домакинствата в началото ще се събират разделно 50%, а в последствие – до 60% от този вид отпадъци.

- **Дървесни отпадъци** – от количеството на дървесните отпадъци е изключено това, което се предава за рециклиране, а от останалото количество в началото ще се събират разделно 50% и постепенно този процент ще нараства до 60%, след което тази величана ще остане константна. Необходимо е шредирането на клони и храсти с диаметър под 5см. При самото шредиране и запълване с листа и треви същите директно се подават в контейнери от 10 000 л, за да не се допусне разпиляване. Събирането на тревите изисква много ръчен труд и не е необходимо да има на разположение камион. След запълване на контейнера същият се извозва с камиона с мултилифт система. Основни генератори на дървесни отпадъци и храсти са: паркове, детски градини училища социални домове , улични зелени площи и др. в които има дървета храсти жив плет и други елементи на ландшафтният дизайн.

Съдовете за събиране на зелени отпадъци които ще бъдат доставени в рамките на ДБФП от 10.04.2019 г. по процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци" са 54 бр. с вместимост 1100 л.

Хранителни битови биоотпадъци

В още три регионални системи на общините за управление на отпадъците към 2020 г. със средства по ОПОС 2014-2020 г. се изграждат още три инсталации: Бургас (Югоизточна България), Русе (Североизточна България) и Благоевград (Югозападна България) и след въвеждането им в експлоатация ще започне функционирането и на системите за разделно събиране на хранителните отпадъци в посочените региони.

- **Хранителните отпадъци** – при стартиране на работата на ИАТ процентът на разделно събрани отпадъци е 35%, като с въвеждането на системата за разделно събиране този процент постепенно нараства с по-ускорен темп до 40% и последващо нарастване с по-бавни темпове до 50%. Хранителните отпадъци на територията на община Иваново ще се събират в 118 бр. съдове с вместимост 120 л ще се обслужват с камион за биоразградими отпадъци.

Съдове за събиране на биоразградими отпадъци ще бъдат доставени по ДБФП от 10.04.2019 г., процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци".

Опасни отпадъци от бита, едрогабаритни битови отпадъци, строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, отпадъци от пепел и сгурия

Системи за разделно събиране на посочените потоци битови отпадъци са организирани само в някои по-големи общини, а в по-ограничен брой случаи – и в по-малки общини. На територията на община Иваново не са организирани системи за разделно събиране на горепосочените отпадъци.

Отпадъци от текстил от бита

По данни на НПУО 2021-2028 г. през последните години някои общини (София, Стара Загора, Бургас и др.) са въвели пилотно разделно събиране на текстилни отпадъци в сътрудничество с организации, които се занимават с дейности с дрехи втора употреба. На територията на община Иваново не е организирано разделното събиране на този вид отпадъци.

Битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло извън отпадъците от опаковки

Обичайно в България разделното събиране на този поток отпадъци е организирано от бизнес организации, като гражданите и обекти, които генерират отпадъци, подобни на битовите могат да предават разделно събрани отпадъци на площадки, получили съответните разрешителни по ЗУО за съхраняване на такива отпадъци. Съгласно чл.33, ал.1 ЗУО системите за разделно събиране на отпадъчни материали и за разделно събиране на отпадъци от опаковки включват всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители, и курортните населени места. Считано от 01.01.2013 г. ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в горепосочените населени места са длъжни да събират разделно освен отпадъците от опаковки и отпадъчните материали и да ги предават на лица, притежаващи съответни документи, издадени по реда на ЗУО и ЗООС.

На територията на Община Иваново няма изградени системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и отпадъчни материали. През 2022 г. ще бъде въведена система за разделно събиране на отпадъчни материали във всички населени места на територията на общината. Разходите за закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъчните материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, както и разходите за предварителното им третиране (сортиране, балиране и др.) ще се финансират от натрупаните отчисления по чл.64 ЗУО.

Кметът на общината осигуряване площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места (чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО). Предвид факта, че всички населени места на територията на общината са с население, значително под нормативно определеното (населението на всички населени места в общината е под 10 000), то не е икономически целесъобразно общината да изгради подобни площадки.

Всички населени места на територията на община Иваново са с население под 10 000 души, т.е. кметът на Община Иваново няма законово задължение да изгради площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други подобни.

С проекта на наредба по чл.22 ЗУО Община Иваново е определила изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и създаване.

Определяне на размера на цените за услугите, свързани с битовите отпадъци – цените на услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци, депониране на битови отпадъци в клетка 3 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе и поддържане чистотата на територии за обществено ползване се определят на база единични цени – лв. / тон отпадък, които Община Иваново заплаща на външни лица на база на договори след проведени процедури по реда на ЗОП.

Определени длъжностни лица осъществяват контрол върху спазване изискванията на ЗУО от физически лица – към момента това са дейностите, свързани със събирането и транспортирането на битови и строителни отпадъци, както и спазване на изискванията, определени с наредбата по чл.22 ЗУО.

Лица от звено „Екология" на Община Иваново осъществяват контрол върху изпълнението на договорите от лицата, на които са възложени дейности по събиране и транспортиране на битовите отпадъци, поддържане чистота на територии за обществено ползване и др.

Други услуги, свързани с отпадъците, предоставяни от общината

Съгласно чл.19, ал.3, т.12 кметът на общината отговаря за почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 ЗУО. Дейностите по почистване от отпадъци на общинските пътища не следва да се финансират от дейност 623 „Чистота" (приходи от такса битови отпадъци), тъй като същите не фигурират в обхвата на чл.66, ал.1, т.т.1-4 на ЗМДТ. Обезпечаването на финансови средства за горепосочената дейност следва да е чрез общия бюджет на общината, а не чрез приходите от ТБО.

Управление на утайки от ГПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води

Специфично за утайките от ГПСОВ е регулацията на цените на ВиК услугите от независим национален регулатор – Комисия за енергийно и водно регулиране. Цената на услугата, предмет на регулация, включва и разходите, свързани с транспортиране и третиране на утайките от ГПСОВ. При ползване на външни услуги, свързани с третиране на утайките от ГПСОВ на населени места, ВиК операторите са длъжни да избират изпълнители по реда на европейското и съответното национално законодателство за обществени поръчки. Цените на услугите, свързани със съхранение, транспортиране и третиране на отпадъци, се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално ниво.

На никое от населените места в община Иваново не е изградена канализационна система (канализационна мрежа и ГПСОВ) поради което не се образуват утайки от ПСОВ.

Прилагане на Схемата „Разширена отговорност на производителя" на територията на община Иваново

Масово разпространени отпадъци – ООп, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, ОМОН

Община Иваново няма сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци поради липса на интерес от тяхна страна.

Предвид законовото задължение на кмета на община да осигури разделното събиране на отпадъчни материали – хартия, картон, стъкло, пластмаси и метали. и с оглед подпомагане изпълнението на целите по чл.31, ал.1 ЗУО, Община Иваново е предприела

действия по организиране на такава система. Същата се очаква да започне да функционира през 2022 г.

Прилагане на Схемата „Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги“ на територията на община Иваново

Отпадъци от територията на лечебни и здравни заведения

По данни на ПИРО в населените места на общината функционират лекарски кабинети, но няма болнични заведения. За 2017 и 2018 г. броят на лекарите в индивидуални и групови практики за първична медицинска помощ са били съответно 6 и 4, а броят на лекарите по дентална медицина е съответно 5 и 1. Разделното събиране на този поток отпадъци се организира на територията на цялата страна от лечебните и здравните заведения. Разделното събиране се осъществява в съответствие с Наредба №1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (Обн. ДВ. бр.13 от 17 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 11 Декември 2018г.).

Отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради

Разделното събиране на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради е отговорност на строителната индустрия, която осъществява дейностите по разделното събиране на този поток отпадъци и предаването им за рециклиране и оползотворяване в съответствие с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 5.12.2017 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 8.12.2017 г.).

Съгласно чл.19, ал.3, т.5 кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община.

Към момента на изготвяне на настоящата Програма на територията на община Иваново няма изградени мощности за третиране на строителни отпадъци – депо за инертни отпадъци, площадки за оползотворяване на строителни отпадъци и др. Най-близко разположената Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци е изградена в ПИ с идентификатор 63427.92.6, местност „Под Ормана”, землище на гр. Русе. Оператор на инсталацията е „Управление на отпадъци” ЕООД.

VIII.7.2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

На базата на анализираната информация се правят следните **ИЗВОДИ** относно прилагането на принципа на „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” и схемите: „Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“, „Разширена отговорност на производителя“ и „Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги“ на територията на община Иваново:

✓ На територията на община Иваново се прилагат успешно две схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство, в т.ч.:

✓ отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги;

✓ схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

✓ Схемата за разширена отговорност на производителя, която се прилага по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки; ИУМПС;

ИУЕЕО; отпадъчни масла и нефтопродукти; НУБА и ИУГ, не се прилага на територията на община Иваново, поради липса на интерес от организациите по оползотворяване;

✓ Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължените лица заплащат такса за битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата;

✓ Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите и фирмите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща". С изменение на ЗМДТ са въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци. За стартова година на новия механизъм за определяне на такса за битови отпадъци е приета 01.01.2024 г.;

✓ Очаква се разширяване на дейностите, които се финансират по схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

✓ До края на 2022 г. се очаква да бъде изградена и да започне да се експлоатира система за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло);

✓ До края на 2023 г. като част от ДБФП за изграждането на ИАТ трябва да бъдат доставени елементи на системата за разделно събиране на зелени биоотпадъци и хранителни биоотпадъци.

Въз основа на анализа и основните изводи се правят следните **ПРЕПОРЪКИ** за действия и мерки, които е целесъобразно да се включат в програмата на Община Иваново за управление на отпадъците.

✓ Да се разширят дейностите, които се финансират по ***схемата за отговорност на домакинствата*** и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци:

✓ До края на 2022 г. във всички населени места на територията на Общината да бъде изградена система за разделно събиране на отпадъчни материали (хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло);

✓ До края на 2023 г. като част от ДБФП за изграждането на ИАТ да бъдат доставени елементи на системата за разделно събиране на зелени биоотпадъци и хранителни биоотпадъци и системата да се въведе в най-кратки срокове.

✓ Да се проучат възможностите за разширяване на дейностите, които се финансират по *схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци* и да се предприемат действия по изграждане на инсталация за сепариране на смесени битови отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

Въведение

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците на територията на община Иваново е структуриран по пътя на отпадъка в следния ред:

- Инфраструктура за битови отпадъци, включваща:
  - Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан;
  - Съоръжения за оползотворяване на битовите отпадъци за регион Русе – Инсталация за сепариране и Инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци;
  - Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци – съдове за събиране на битови отпадъци и специализирани превозни средства за транспортирането им до инсталации/съоръжения за последващото им третиране;
- Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване;
- Инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци от ГПСОВ.

Източници на информационно обезпечаване на анализа

Основните източници от информация за целите на анализа са:

- Публичен регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци, поддържан от Изпълнителна агенция по околна среда;
- Окончателен доклад за Регионално депо – Русе, изготвен по договор за „Надзор на строителните работи за строителство на 6 регионални депа";
- Заявление за КР за РДНИОО – Русе, КР №181-Н1/2010 и ГДОС за КР №181-Н1/2010 за периода 2008 – 2021 г.;
- Инвестиционен проект за закриване и рекултивация на клетка 1 и 2 за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе;
- Договор между Община Иваново и „Скалар Еко" ООД за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

VIII.8.1. ИНФРАСТРУКТУРА ЗА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

VIII.8.1.1. РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци включва съоръжения за оползотворяване на отпадъци (инсталации за предварително третиране – например сортиране; инсталации за механично-биологично третиране; инсталации за компостиране или анаеробно разграждане и др.) и съоръжения за обезвреждане на отпадъци (в общия случай – регионални депа за неопасни отпадъци). Нормативната уредба изисква отпадъците, който ще се подлагат на обезвреждане посредством депониране да бъдат предварително третирани. С европейското и национално законодателство в областта на управлението на отпадъците е определена петстепенна йерархия, която поставя като приоритет предотвратяване образуването на отпадъците, а на последно място – обезвреждането им.

Общините, включени във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или

други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионалната система за управление на отпадъците за регион Русе ще включва следните съоръжения за третиране на отпадъци:

- Регионално депо за неопасни отпадъци;
- Инсталация за сепариране (сортиране) на отпадъци;
- Инсталация за оползотворяване на биоразградими отпадъци (Инсталация за компостиране и Инсталация за анаеробно разграждане).

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на отпадъци

Депо / депа за депониране на битовите отпадъци

Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан е изградено върху площ от 292,4 дка общинска земя, от които 25,4 дка са отредени за клетки за опасни отпадъци. Площадката на депото се намира в местността „Под Ормана", източно от град Русе, на около 2 450 м от последните жилищни сгради на града.

Изграждането на Регионалното съоръжение е финансирано на два етапа – първия етап е със средства на държавния бюджет (25%), а втория – със средства, осигурени по пред-присъдинителните фондове – ИСПА мярка. Строителството на депото е започнало през 2000 г., а обектът е въведен в експлоатация с Разрешение за ползване №СТ-12-776 от 22.12.2005 г., на ДНСК – София. Приемането на отпадъци на площадката е започнало на 01.01.2006 г.

За Регионално депо – Русе е издадено Комплексно разрешително (КР) №181-Н1/2010. Собственик на депото е Община Русе.

Капацитет на Регионално депо – Русе

В Таблица VIII.8-1 по-долу е представен капацитетът на Регионално депо – Русе, изразен като количество отпадъци, разрешено за обезвреждане в клетки за неопасни и опасни отпадъци – за денонощие и за година.

Таблица VIII.8-1 Капацитет на Регионално депо – Русе

№	Инсталация	Позиция на дейността, Приложение 4 от ЗООС	Максимален капацитет, [t/24h]	Максимален капацитет, [t]
1.	Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан	5.4	**484,11**	**1 536 976**
	Клетки за неопасни отпадъци		**480**	**1 533 976**
	Клетки за опасни отпадъци		**4,11**	**3 000**

Регионално депо – Русе е проектирано със следния капацитет на клетките за отпадъци, изразен като обем:

Площта на бъдещия терен за застрояване е 43 600 м^2 съгласно Окончателен доклад за депото.

Стопанисване и експлоатация на Регионално депо – Русе

От 01.01.2006 г. Община Русе възлага стопанисването и експлоатацията на съоръжението след провеждане на процедури по реда на Закона за обществените поръчки. Към момента на изготвяне на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г. оператор на депото е „Берус" ООД, избран след проведена процедура по реда на ЗОП.

На фигура VIII.8-1 по-долу е представена схема на площадката на Регионално депо – Русе, а на снимката под нея е видна ситуацията на площадката преди началото на експлоатация на съоръжението.

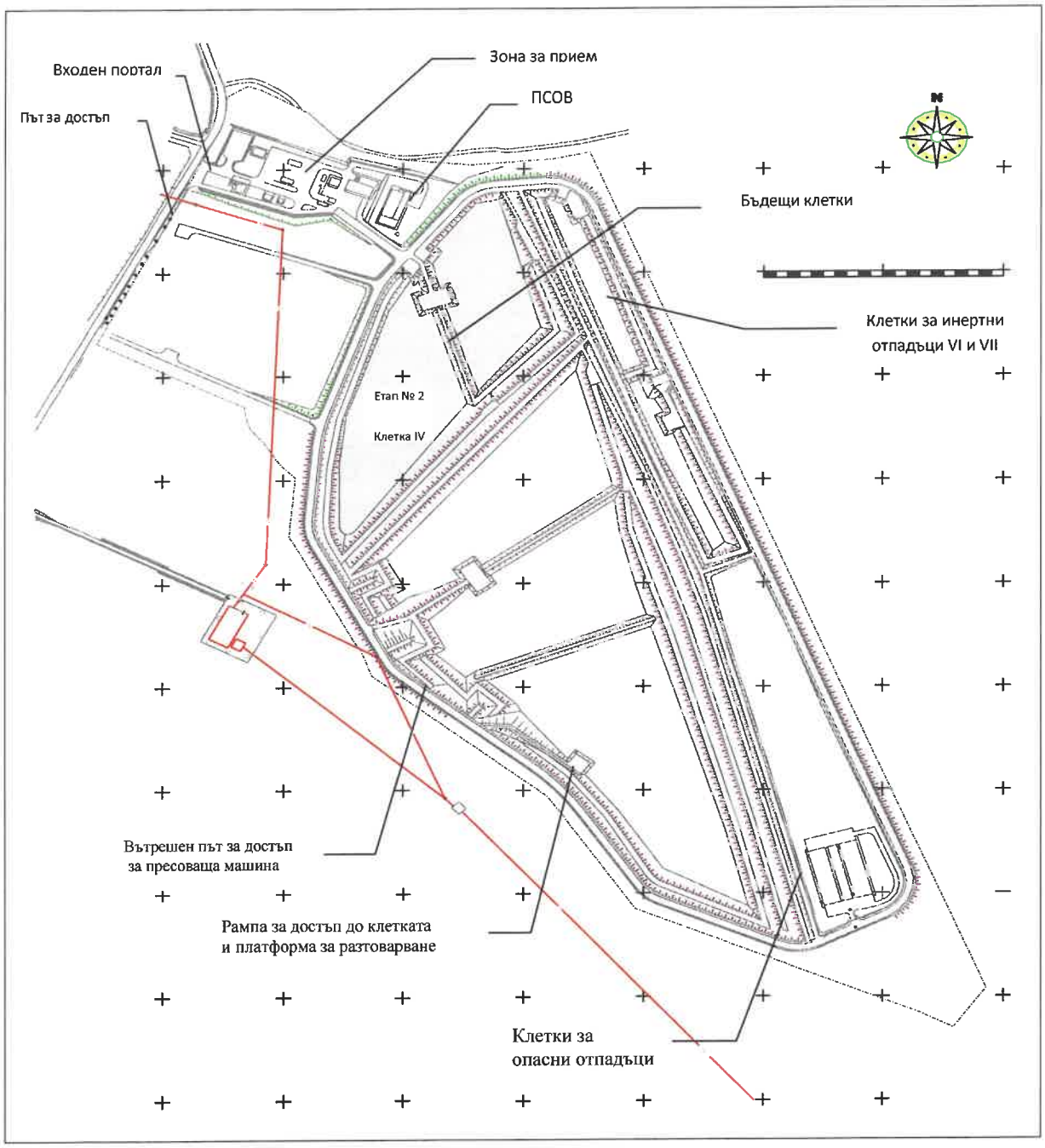

Фиг. VIII.8-1 Схема на Регионално депо – Русе

Дейности, осъществявани на територията на Регионално депо – Русе

На територията на депото се разрешава извършването на следните видове дейности:

- Обезвреждане на отпадъци в клетки за неопасни отпадъци (неопасни, определени кодове опасни – свързан азбест и определени кодове строителни отпадъци);
- Обезвреждане на строителни отпадъци в клетки за инертни отпадъци;
- Обезвреждане на опасни отпадъци в клетки за опасни отпадъци;
- Операция по обезвреждане, обозначена с код D15 (съхраняване до извършване на която и да е от операциите по обезвреждане) на херметически затворени и обезопасени за компонентите на околната среда стоманобетонови кубове с обезвредени в тях опасни отпадъци;
- Операция по оползотворяване, обозначена с код R13 (съхраняване на отпадъци до извършване на която и да е от операциите по оползотворяване), освен временното съхраняване до събирането им от мястото на образуване).

Видът и количеството на отпадъците, които е разрешено да се обезвреждат на територията на Регионално депо – Русе са посочени в уловията на КР №181-Н1/2010.

Сгради и съоръжения, изградени на територията на Регионално депо – Русе

На територията на депото са изградени:

- 3 броя клетки (клетка I, II и III) за неопасни отпадъци, в които е предвидено да се депонират съвместно битови и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства;
- 2 броя клетки за инертни отпадъци (клетка VI и VII) и
- 2 броя клетки за опасни отпадъци.

В границите на площадката на депото има свободни терени, предвидени за изграждане още 2 броя клетки за неопасни отпадъци (клетки IV и V), както и на клетки за опасни отпадъци.

За осигуряване на необходимата физическа защита на обекта е изградена ограда по цялата ограждаща дължина на площадката.

На територията на стопанския двор са разположени КПП и административна сграда, електронна везна, ремонтна работилница и гараж, сондажен кладенец за техническа вода,

площадки за измиване на автомобили и контейнери, трафопост, каломаслоуловител, Пречиствателна станция за отпадъчни води.

За отвеждане на инфилтрираните през депонираните в клетките за неопасни и инертни отпадъци атмосферни води във всяка клетка е изградена дренажна система. Същата е изпълнена от перфорирани тръби ПЕВП с диаметър ф 315 мм, положени на дъното на клетката върху изолационния екран. Събраният инфилтрат от клетките за неопасни и инертни отпадъци постъпва за пречистване на локална Пречиствателна станция за отпадъчни води (инфилтрат), в която се осъществява механично и последващо физикохимично пречистване на инфилтрата.

В клетките, в които се депонират биоразградими отпадъци (клетки за неопасни отпадъци) се изграждат вертикални газоотвеждащи кладенци – част от газоотвеждащата система. Целта им е отвеждане на получения при анаеробното разграждане биогаз (сметищен газ) от тялото на депото до инсталация за високотемпературното му изгаряне на открит факел.

Около зоната за депониране на отпадъци са изградени са 10 броя мониторингови кладенци, като в три от тях се извършва наблюдение на качеството на подземните води.

Изградените две клетки за опасни отпадъци са отделени с отделна ограда и вход от останалите части на обект. Всяка от клетките представлява стоманобетонова вана с размери 56,00/15,00 м и дълбочина 2,80 м. След изчерпване на капацитета им надземната метална част (стени и покрив) ще се демонтира, а самите клетки – ще се рекултивират.

Клетките за неопасни отпадъци представляват ями, оформени чрез изкопаване на съществуващия терен и откоси с наклон 1:3. Отделните клетки са разделени с насипна стена, изпълнена чрез насипване на льос. Дъното и откосите на клетките са оформени като основата е уплътнена чрез валиране с валяк; върху уплътнената основа е изпълнен минерален запечатващ пласт от льосоцимент. Положена е изолационна геомембрана от полиетилен висока плътност (ПЕВП) и защитен слой от геотекстил върху нея.

В клетките за неопасни и инертни отпадъци е положен дренажен слой от промита речна баластра с размери 5-60 мм и дебелина 50 см върху дъното и 30 см върху откосите.

Дренажна система на инфилтрат

Инфилтратът се формира основно от повърхностни води, преминали през тялото на депото. Той се отвежда от клетките чрез дренажна система, изградена от перфорирани ПЕВП тръби с диаметър ф 315 мм, положени на дъното на клетките за неопасни и инертни отпадъци. Тръбите са заустени в помпени шахти, всяка от които е свързана с кранова шахта за отвеждане в общия колектор към пречиствателна станция. Технологичната схема на пречистване на инфилтрата включва механично (в тангенциален пясъкозадържател) и последващо физикохимично третиране на водите – в два открити задържателни резервоара и в стрипинг колона.

Смесен поток битово-фекални, пречистени производствени и част от дъждовните води, паднали на територията на площадката (с изключение на онези, които са отведени в охранителната канавка и заустени в сухо дере) заустват в колектор „Дунарит".

Технологията на депониране на отпадъци на територията на Регионално депо – Русе включва следните дейности:

- Прием на отпадъците;
- Разтоварване и контрол на отпадъците;
- Уплътняване на отпадъците;

- Изпълнение на ежедневно, временно и междинно покритие;
- Изграждане на газоотвеждаща система;
- Управление на инфилтрата и отпадъчните води;
- Мониторинг и контрол.

Преди приемане на отпадъците или по време на първата доставка операторът трябва да разполага с информация от основното охарактеризиране на отпадъците в съответствие с т.1.1., Раздел 1, Част I на Приложение №1 от *Наредба №6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

Пресованите слоеве отпадъци се полагат под наклон, за да улесняват оттичането на повърхностните води и за свеждане до минимум на общата открита площ на непокритите отпадъци по време на експлоатация на клетката на неопасни отпадъци.

С цел предотвратяване на миризми, разпрашаване и разнасяне на отпадъците, както и против самозапалване на отпадъците, се извършва запръстяване:

- ежедневно (в края на всеки работен ден),
- междинно (между два работни хоризонта) или
- временно (в случай, че депонирането на отпадъци в даден участък временно се преустанови).

Газоотвеждаща система

Елементите на газоотвеждащата система са: вертикални газоотвеждащи кладенци, газов дренаж, контролни шахти и газоотвеждащи тръби. Вертикалните газоотвеждащи кладенци се изграждат успоредно с депонирането на отпадъците в клетките за неопасни отпадъци, приемащи биоразградими такива, след първия работен хоризонт. Кладенците са разположени на разстояние от 50 до 100 м един от друг и се изграждат от груб едрозърнест чакъл, камъни или трошени минерални отломки от строителни отпадъци и др., във вид на вертикални „комини" през отпадъчното тяло. Номиналният диаметър на кладенците е 0,8 – 1,0 м. Инсталирането им се осъществява чрез използване на стоманена тръба като обшивка.

Газовият дренаж осигурява провеждане на газовите емисии, отделяни от отпадъчното тяло, до съоръженията за тяхното улавяне и отвеждане от тялото на депото. Уловените газови емисии от клетките за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе е предвидено да се отвеждат до инсталация за изгаряне на биогаз посредством система от хоризонтални и вертикални газоотвеждащи тръби.

От датата на изграждане на газоотвеждащата система на първата запълнена с отпадъци клетка събираните газове ще се отвеждат от тялото на депото за последващо изгаряне в инсталацията за изгаряне на биогаз. След изграждането на цялата газоотвеждаща система всички емисии на вредни вещества (от съответната клетка) ще се отвеждат организирано до инсталацията за изгаряне на биогаз.

Сметищният газ се състои основно от метан (CH_4), въглероден диоксид (CO_2) и водни пари и в по-малка степен в зависимост от вида на депонираните отпадъци съдържа амоняк (NH_3), сероводород (H_2S), меркаптани и др. Съставът на биогаза зависи основно от състава на депонираните отпадъци, съдържанието на влага и възрастта на депото. Метанът, който е основната съставка на отделящият се от тялото на депото сметищнен газ, (получен в следствие на анаеробното биологично разграждане на отпадъците) може да образува взривоопасни смеси с въздуха и да предизвика пожари; това налага събирането и отвеждането му към газоизгаряща инсталация.

Система за повърхностно запечатване (минерален запечатващ пласт)

За защита на отпадъчното тяло на депото от проникване на повърхностни води и като бариера срещу газовите емисии се изгражда минерален запечатващ пласт на горния изолиращ екран. Минералният запечатващ пласт се изгражда с дебелина минимум 0,5 м.

Количеството депонирани отпадъци на „Регионално депо – Русе" за периода 2006 г. - 2021 г. е показано в таблица VIII.8-2 по-долу.

Таблица VIII.8-2 Количеството депонирани отпадъци на „Регионално депо – Русе" за периода 2006 г. - 2021 г.

Година	Отпадъци в клетки за неопасни отпадъци, т/г			Отпадъци в клетки за инертни отпадъци, т/г	Общо депонирани отпадъци, т/г
	Клетка 1	Клетка 2	Клетка 3		
2006	73 027,04	-		54 463,51	127 490,55
2007	73 152,316	-		192 578,46	265 730,776
2008	93 298,34	-		40 948,86	134 247,20
2009	105 261,78	-		26 186,54	131 448,32
2010	113 236,42	-		1 252,76	114 489,18
2011	98 007,06	-		30 154,82	128 161,88
2012	89 719,08	-		56 914,34	146 633,42
2013	19 176,02	69 697,18		23 098,93	111 972,13
2014	-	88 055,80		7 154,06	95 209,86
2015	-	87 154,46		2 069,220	89 223,68
2016	-	83 963,54		573,74	84 537,28
2017	-	87 941,60		908,22	88 849,82
2018	-	93 960,72		1 884,54	95 845,26
2019	-	89 296,46		817,88	90 114,34
2020	-	21 165,24	62 225,46	335,70	83 726,4
2021	-	-	77 910,48	349,32	78 259,80
Общо	664 878,06	621 235,00	140 135,94		
	1 426 249,00			439 690,9	1 865 939,896

В таблица VIII.8-3 са представени данни за количеството депонирани битови отпадъци от петте общини от регион Русе.

Таблица VIII.8-3 Депонирани битови отпадъци от петте общини от регион Русе 2014 г. – 2020 г.

Община	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Русе	51 236,04	51 465,03	52 746,78	54 285,14	54 315,80	52 880,48	48 230,85
Ветово	1 150,96	1 300,82	1 190,22	1 399,50	2 099,14	2 386,17	3 971,79
Сливо поле	3 353,02	3 514,42	3 218,36	3 581,34	3 641,86	3 759,24	3 594,82
Иваново	4 689,50	4 798,44	4 218,50	4 705,24	4 402,78	3 736,94	3 934,38
Тутракан	5 486,36	5 621,64	5 350,88	3 693,96	5 423,76	5 431,26	4 947,8
Общо СБО	**65 915,88**	**66 700,35**	**66 724,74**	**67 665,18**	**69 883,34**	**68 194,09**	**64679,64**

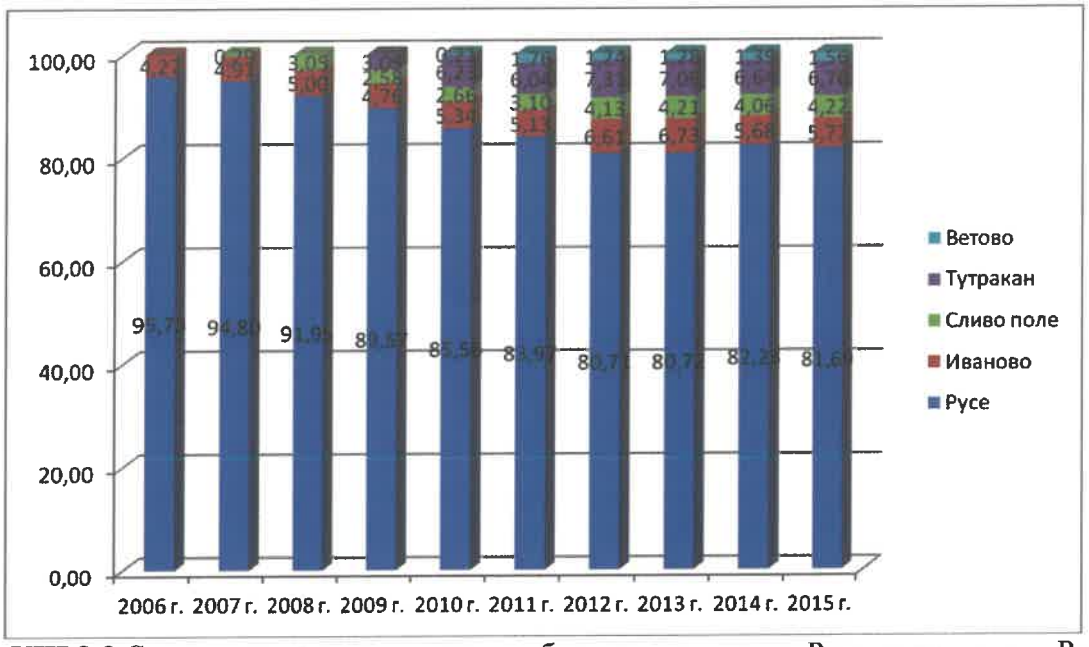

Фиг. VIII.8-2 Съотношение на депонираните битови отпадъци на Регионално депо – Русе, по общини, за периода 2006 г. - 2015 г. вкл.

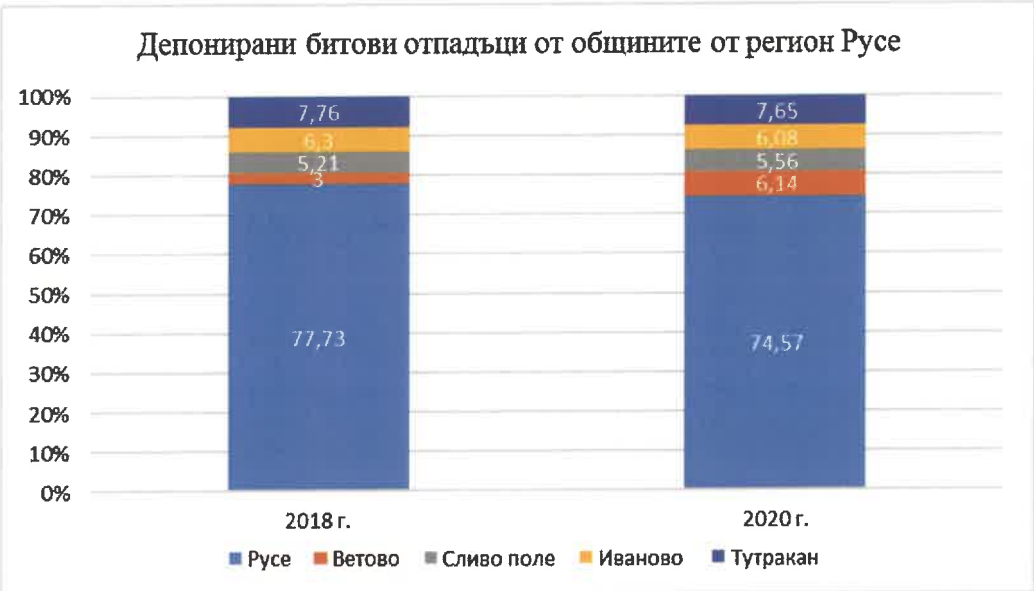

Фиг. VIII.8-3 Съотношение на депонираните битови отпадъци на Регионално депо – Русе, по общини, 2018 г. и 2020 г., %

Мониторингът на Регионално депо – Русе съгласно КР №181-Н1/2010 включва:

- Емисии на сметищен газ – на изходите на вертикалните газоотвеждащи кладенци;
- Анализи на водни проби на:
  - Подземни води – Мониторингови кладенци №№5, 8 и 10;
  - Повърхностни води;
  - Отпадъчни води: състав на инфилтрат от клетки за неопасни и инертни отпадъци и в последна шахта преди заустването им в колектор на „Дунарит" АД
- Шум;
- Стабилност и слягане на депото;

- Метеорологични данни.

По долу са показани снимки на Регионалнално депо – Русе в различни периоди на експлоатацията му.

Рекултивация на клетки за неопасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе

Рекултивация на клетка 1

Капацитетът на клетка 1 е изчерпан към 01 април 2013 г. Първа копка за рекултивацията на клетка 1 за неопасни отпадъци е направена на 28 август 2014 г. Общата проектна площ на клетка 1 за неопасни отпадъци за закриване е F = 35 дка.

С цел повърхностно запечатване защита от проникването на повърхностни води в отпадъчното тяло опазване на атмосферния въздух и повърхностните води от замърсяване от отпадъчното тяло *е изграден Горният изолиращ екран*, включващ:

• Газов дренажен слой с дебелина h = 0,50m.

• Минерален запечатващ пласт – уплътнен льос с дебелина h = 0,50m.

Преди изграждане на глинения запечатващ слой в изградения хоризонтален газов дренаж на горния изолационен екран към всеки газов кладенец са монтирани по 4 броя радиално разположени перфорирани газови HDPE тръби Ø 125 с дължина L=50 м.

След улавяне на биогаза, същият се отвежда посредством газосъбирателен тръбопровод Ø80 индивидуално от всеки газов кладенец до Газосъбирателна подстанция. От там посредством газопреносен тръбопровод газа се отвежда до инсталация за факелно изгаряне.

Рекултивиращият слой се изгражда за осигуряването на нормални условия за растеж и развитие на бъдещата растителност както и защита на запечатващия пласт от замръзване и биоинтрузия. Рекултивиращият слой включва следните пластове:

• Уплътнен льос h = 0,70 m;

• Хумус h = 0,30 m.

След приключване на техническата рекултивация на клетка 1 е изпълнена биологична такава – започнала на 15.02.2016 г. и включваща затревяване с тревни смески на 30 дка подравнена площ и отгледни мероприятия (торене и косене за тригодишен период).

Изградената газоотвеждаща система клетка 1 и подстанция са свързани към Инсталацията за високотемпературно изгаряне на сметищен газ. Поради ниското налягане в системата и невъзможността от запалване на помощната горелка инсталацията за изгаряне на биогаз не е вкарана в стабилен работен режим до момента.

Строежът Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци на територията на община РУСЕ" ЕТАП 1: „Техническа рекултивация" ЕТАП 2 : „Биологична рекултивация е въведен в експлоатация с разрешение за ползване ДК-07-Р-102/30.12.2019 на ДНСК.

Рекултивация на клетка 2

Капацитетът на клетка 2 е изчерпан към 10 април 2020 г.

През м. декември 2021 г. е започнала рекултивацията на клетка 2 за неопасни отпадъци.

Остатъчен капацитет на депото

Данни за остатъчният капацитет на Регионално депо – Русе са представени в Таблица VIII.8-4 по-долу.

Таблица VIII.8-4 Остатъчен капацитет на клетки за неопасни, инертни и опасни отпадъци на територията на Регионално депо – Русе

Клетка	Площ на дъното ($м^2$)	Работен обем ($м^3$)	Остатъчен капацитет ($м^3$)	Период на експлоатация
I-ва неопасни	16 765	661 323	0	01.01.2006 г. – 31.03.2013 г. (7 години и 3 месеца)
II-ра неопасни	10 934	501 122	0	01.04.2013 г. – 10.04.2020 г. (7 години и 10 дни)
III-та неопасни	14 409	657 281	506 063	10.04.2020 г. до момента
I-ва инертни	871	61 925	0	
II-ра инертни	948	60 030	0	
I-ва и II-ра опасни	840	~1500	750	

Данните от геодезичното заснемане, извършени в края на декември 2021 г., са представени в следващата таблица.

Таблица VIII.8-5 Данни от геодезично заснемане на клетка 3 за неопасни отпадъци

Дата на заснемане	Равнинна площ, m^2	Покривна площ, m^2	Обем на отпадъците, m^3
31.12.2021 г.	26 412	28 790	151 218

Общият свободен капацитет на клетките за неопасни отпадъци (клетка 3) към 31.12.2021 г. е 506 063 $м^3$, т.е. 72,2% от капацитета на трите изградени клетки за неопасни отпадъци (изразен като обем отпадъци, които могат да бъдат обезвредени в тях) е изчерпан, а свободния капацитет е 27,8%.

Към **31.03.2013 г.** капацитетът на клетка 1 за неопасни отпадъци е изчерпан и считано от 01 април 2013 г. депонирането на неопасни отпадъци е започнало в клетка 2, изградена на територията на Регионално депо – Русе. Депонирането на отпадъци в Клетка 3 е започнало на **10 април 2020 г.**

Видно от представените по-горе данни една клетка за неопасни отпадъци от изградените на територията на РДНИОО – Русе се експлоатира за около 7 години. Годишното количество обезвредени отпадъци в клетките за неопасни отпадъци се запазва до нива около 88 хил. тона средногодишно, като едва през последните две години количеството намалява. Последното се обяснява както отчасти от намаляващото количество на СБО, така и на намалелите количества образувани производствени отпадъци, които се подлагат на депониране. Намаляването на количеството на депонираните отпадъци в клетки за НО поради подлагане на СБО от петте общини от Регион Русе на предварително третиране е незначително. За 2020 г. количеството отпадъци, отклонени от депониране (предадени за последващо оползотворяване) възлиза на 2285,05 тона общо за петте общини.

Предвид гореизложеното за периода на действие на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г. капацитетът на клетка 3 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе ще бъде изчерпан.

Необходимо е да бъдат предприети действия по изграждане на нова инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци – клетка 4 и клетка 5 за неопасни отпадъци.

Претоварни станции

Изготвените ПИП са показали, че не е икономически целесъобразно да се изградят претоварни станции за общините от регион Русе.

Инсталации за биоразградими и биоотпадъци

Съгласно ЗУО биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини следва се събират разделно и се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, осигуряващ висока степен на защита на околната среда.

С Протокол №16/27.04.2017 г. от общото събрание на регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе е взето решение всички общини членове на сдружението да кандидатстват с едно общо проектно предложение за осигуряване на финансиране за изграждане на инсталация на оползотворяване на биоразрадими отпадъци. Община Русе е определена за водеща по процедурата.

С Решение №842, прието с Протокол №33/19.04.2018 г. на Общински съвет – Русе е дадено съгласие съоръжението за третиране на отпадъци – анаеробна инсталация да бъде изградено в поземлен имот с идентификатор 63427.60.23, с площ 27 235 км.метра, м. „Под Ормана" землище на гр. Русе, НТП – депо за битови отпадъци (сметище), собственост на Община Русе, съобразно Акт №6758 / 13.09.2012 г. за публична общинска собственост.

Финансирането се осигурява по процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци" по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г. На 10 април 2019 г. е подписан договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и Община Русе по проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе". В рамките на проекта ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

Бъдещата Инсталация за анаеробно третиране (ИАТ) на биоразградими отпадъци, предвидена да се изгради в ПИ 63427.60.23 (публична общинска собственост на Община Русе АПОС №6758 от 13.09.2012 г.), е част от регионална система за управление на отпадъците за регион Русе. В инсталацията ще се подлагат на оползотворяване (анаеробно третиране и компостиране) разделно събрани биоразградими отпадъци от петте общини от регион Русе: Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан.

Финансовите параметри на Договора за безвъзмездна финансова помощ са:

- Обща стойност на проекта: 34 383 754.21 лева.
- БФП: 25 654 841.94 лева.
- Собствено финансиране: 8 728 912.27 лева.
- Процент на съфинансиране от ЕС: 85.00 %

Местоположението на бъдещото ИП спрямо съседни имоти, в които се осъществяват дейности, сходни с предмета му, от които е възможно да има кумулативни въздействия, е представено на фигурата по-долу.

Фиг. VIII.8-4 Местоположение на ИП (63427.60.23) спрямо одобрени и реализирани ИП в близост

В инсталацията ще се оползотворяват само част от образуваните биоразградими отпадъци в регион Русе. С прединвестиционните проучвания (ПИП) е разработена технологична схема за анаеробната инсталация, включваща суха ферментация със следните номинални параметри:

- Максимален капацитет на инсталацията (на вход на площадката) 17 845 тона/год.;
- Максимален капацитет на биоразградими отпадъци към ферментаторите 13 934 тона/год.;
- Тип на инсталацията – модулен с 3 бр. ферментатори, сух тип;
- Капацитет на един брой биореактор/ферментатор 6 040 тона/год.;
- Диапазон на работа на инсталацията – от 30% до 100 % от максималния товар;
- Допустими отпадъци: биоразградими, събрани разделно – хранителни, хартия и картон, зелени, градински.

Основните източници на биоразградми отпадъци, които **ще постъпват към ИАТ** са:

Хранителни отпадъци, които ще се събират от:

- Заведения за обществено хранене като ресторанти, столове, закусвални и др.
- Обществени кухни към детски градини, училища, студентски столове и фирми за кетъринг;
- Магазини, хипермаркети и складове за хранителни продукти;
- Домакинствата и др.

Зелени (градински) и дървесни отпадъци от:

- Общинските терени: обществени паркове, градини, гробищни паркове, дворове на училища и детски градини и др.;
- частни зелени площи принадлежащи към предприятия и др.
- от домакинствата;

Хартиени отпадъци – такива, които не могат да бъдат рециклирани или оползотворени по друг начин.

Реалистичният вариант съгласно ПИП е следния:

- **Хранителните отпадъци** – при стартиране на работата на ИАТ процентът на разделно събрани отпадъци е 35%, като с въвеждането на системата за разделно събиране този процент постепенно нараства с по-ускорен темп до 40% и последващо нарастване с по-бавни темпове до 50%. Хранителните отпадъци ще се събират основно в съдове с вместимост 120 л и 1100 л ще бъдат обслужвани с камион за биоразградими отпадъци.
- **Градинските отпадъци** се разделят на две категории – от зелените площи на общините и събрани от домакинствата. Въпреки, че теоретично 100% от количеството от този вид отпадък от зелените площи може да се събере и да постъпи в АИ, това не е реалистично и не съответства на съществуващата практика за поддържане на зелените площи. За това в анализа е предвидено, че от Община Русе този отпадък, постъпващ в АИ е 70%, а за останалите **общини е 40%.** Това се дължи на организацията на поддържането на зелените площи. За зелените отпадъци от домакинствата, от които са извадени тези от зелените площи, е заложено, че в началото ще се събират разделно 50% и постепенно този процент ще нараства до 60%, след което тази величина ще остане константна.
- **Дървесни отпадъци** – от количеството на дървесните отпадъци е изключено това, което се предава за рециклиране, а от останалото количество в началото ще се събират разделно 50% и постепенно този процент ще нараства до 60%, след което тази величана ще остане константна. Основни генератори на дървестни оппадъци и храсти са: паркове, детски градини училища социални домове, улични зелени площи и др. в които има дървета храсти жив плет и други елементи на ландшафтният дизайн.
- **Хартиените отпадъци.** От количеството на хартиени отпадъци е изключено това, което се предава за рециклиране. Това са хартиени отпадъци основно от опаковка на храни, които не могат да се използват за рециклиране. Ще се извозват с камионите за биоотпадъци. Генераторите на хартиени отпадъци замърсени с храни са основно: заведения, детски градини училища и магазини. Същите ще имат и индивидуална кофа за отпадъци, когато се обслужва тя ще се събират и замърсените хартии заедно с хранителните отпадъци.

За ускоряване на процесите на биоразграждане особено за средно- и бавноразграждащите се компоненти с оглед на премахването на забавящото действие на целулозата върху процеса на биоразграждане ще се извършва първично третиране на постъпващия материал (биоразградими отпадъци).

От отделената твърда фракция след биореакторите и добяването на раздробени зелени отпадъци (клони и храсти, без трева) ще се произвежда компост. Технологията е открито компостиране.

Капацитетът на компостиращата инсталация е 7 400 т/год. Към компостираща част се подават директно разделно събраните зелените отпадъци (без трева). Зелените отпадъци ще се третират по механичен (раздробяване с шредер) и биологичен способ.

За компостиране се **доставят 7391 т/г.,** от които:

- твърда фракция, изход от анаеробна инсталация – **3480 т/г** и
- зелени отпадъци необработени – **3911 т/г**.

В таблица VIII.8-6 по-долу е представен материален баланс на отпадъците, които ще постъпват на площадката (ПИ 63427.60.23).

Таблица VIII.8-6 Материален баланс на технологията за суха непрекъсната ферментация на биоразградимите отпадъци с номинален капацитет 17 845 т/г.

1.	**Доставени биоразграздими отпадъци**	**17 845**	**Тона**
2.	**Вход биореактор**		
2.1.	*Биоразградими отпадъци*	**13 934**	*тона*
2.2.	*Технологична вода за рециркулация след Сепаратор*	*4 180*	*Тона*
3.	**Изход след биореактор в т.ч.**	**16 024**	**Тона**
3.1.	*Твърда фракция*	*3 985*	*Тона*
3.2.	*Течна фракция*	*12 039*	*Тона*
4.	**Биогаз**	**2 090**	**Тона**
5	**Вход компостиране в т.ч.**	**7 391**	
5.1.	*Твърда фракция*	*3 480*	*Тона*
5.2.	*Зелени отпадъци необработени*	*3 911*	*Тона*
6	**Получен компост**	**5 322**	**Тона**
7.	**Загуби и отпадъци – общо**	**4 320**	**Тона**
7.1.	загуби при компостирането	1 620	Тона
7.2.	**Общо отделени отпадъци в т.ч. от**	**2 700**	**Тона**
7.2.1.	*Предварително третиране*	*1 800*	*Тона*
7.2.2.	*Компостирането*	*900*	*Тона*

Източник: ПИП, 2018 г.

Количествено разпределение, по месеци, на биоразградимите отпадъци, които ще се третират в ИАТ и в ИК е представено в таблица VIII.8-7 по-долу.

Таблица VIII.8-7 Капацитет на инсталация за анаеробно третиране на БРО и инсталация за компостиране

Месец	**01**	**02**	**03**	**04**	**05**	**06**	**07**	**08**	**09**	**10**	**11**	**12**	Годишно к-во отпадъци, т/год.
ИАТ, тон	820	752	946	1320	1297	1360	1369	1340	1390	1380	1250	710	**13 934**
Инсталация за компостиране, тон	140	280	420	840	840	840	840	840	840	700	700	120	**7 400**
Общо третирани отпадъци, тон	960	1032	1266	2260	2137	2200	2209	2180	2230	2080	1950	830	**21 334**
Сумарен капацитет на инсталациите, тона/ден	30,97	36,86	44,06	72	68,94	73,33	71,26	70,32	74,33	67,10	65,00	26,77	

От горната таблица е видна количествената неравномерност на биоразградимите отпадъци, които ще се подлагат на оползотворяване в предвидените съоръжения, през календарната година. Данните показват, че максималният дневен капацитет се постига през летните месеци, като същия е под 75 тона за денонощие.

Количество биоразградими отпадъци

Биоразградимите отпадъци, които могат да бъдат използвани като входен материал в инсталация за анаеробно третиране на биоразградими битови отпадъци са: Хранителни, Хартия, Градински.

В таблица VIII.8-8 са представени количествата биоразградими отпадъци, които могат да се използват в инсталация за анаеробно третиране. Данните са представени по общини, за 2023 г. – годината на предполагаемото въвеждане в експлоатация на инсталацията.

Таблица VIII.8-8 Количества биоразградими отпадъци по общини допустими като входна суровина за ИАТ, без предадените такива за рециклиране (2023 г.)

		Русе	Ветово	Иваново	Сливо поле	Тутракан	РСУО
Хранителни	т/г	12960	325	1048	734	1240	**16308**
Градински	т/г	10640	662	1709	1659	906	**15575**
Дървесни	т/г	1143	37	86	142	80	**1488**
Хартия и картон	т/г	5736	137	409	226	430	**6937**
ОБЩО	**т/г**	**30478**	**1162**	**3252**	**2760**	**2656**	**40308**

Източник: ПИП, 2018 г.

Чрез въвеждането на системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще може да се осигури ***само част от тези отпадъци*** да се съберат разделно и да се подадат към ИАТ.

В таблица VIII.8-9 и фигура VIII.8-5 са представени прогнозните данните за постъпващите в ИАТ биоразградими отпадъци. Подробна информация за количествата биоразградими отпадъци по фракции постъпваща към ИАТ от отделните общини е представена в масовия баланс.

Таблица VIII.8-9 Количествата биоразградими отпадъци, подавани към анаеробната инсталация в т/год.

Година	**2023**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**	**2045**	**2050**
РСУО РУСЕ	**16190**	**16615**	**17476**	**17845**	**17442**	**17 042**	**16510**
Отпъдаци по фракции към ИАТ							
Хранителни	**5 708**	**5 988**	**6 511**	**6 771**	**6 849**	**6 909**	**6 816**
Русе	4536	4762	5185	5401	5471	5527	5461
Ветово	114	119	130	135	137	139	137
Иваново	367	385	419	437	443	447	442
Сливо поле	257	270	294	306	310	313	309
Тутракан	434	452	483	492	488	483	467
Градински	**8 362**	**8 486**	**8 776**	**8 869**	**8 492**	**8 133**	**7 791**
Русе	6142	6234	6452	6527	6269	6024	5791
Ветово	289	292	297	297	281	266	251
Иваново	771	782	808	815	774	734	697
Сливо поле	768	783	819	831	791	753	716
Тутракан	392	395	400	399	377	356	336
Дървени	**733**	**754**	**807**	**832**	**793**	**757**	**723**
Русе	571	590	634	655	625	597	570
Ветово	19	19	21	21	21	20	19

Година	2023	2025	2030	2035	2040	2045	2050
РСУО РУСЕ	**16190**	**16615**	**17476**	**17845**	**17442**	**17 042**	**16510**
Иваново	43	44	48	50	47	45	44
Сливо поле	60	60	60	60	56	53	50
Тутракан	40	41	44	46	44	42	40
Хартия	**1 387**	**1 386**	**1 382**	**1 373**	**1 307**	**1 245**	**1 180**
Русе	1147	1145	1138	1129	1070	1012	953
Ветово	27	28	28	28	27	27	26
Иваново	82	82	83	83	81	80	78
Сливо поле	45	45	46	46	45	44	43
Тутракан	86	86	87	87	84	82	80

Източник: ПИП, 2018 г.

В таблица VIII.8-10 са представени прогнозни данни за работата на ИАТ в годината на въвеждането й в експлоатация (2023 г.) и през 2035 г. – годината, в която е определен максималният капацитет на инсталацията.

Таблица VIII.8-10 Данни за работата на ИАТ за 2023 г. и 2035 г.

№	Показател	Година	
		2023 г.	**2035 г.**
1.	Отпадъци на вход анаеробна инсталация т/год.	16 190	17 845
	Към ферментаторите	12 279	*13 934*
	Директно към компостиращата част	3 911	3 911
2.	Произведен ферментационен продукт т/год.	3 561	4 041
3.	Произведен компост т/год.	4 695	5 175
4	Произведен биогаз т/год.	1 842	2 090
5.	Остатъчен отпадък от анаеробната инсталация, т/год.	1 842	2 090
6.	Предвиден за депониране остатъчен отпадък от анаеробната инсталация, т/год.	2 428	2 677

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

Съставът на биоразградимите отпадъци на вход на ИАТ за регион Русе в годината на въвеждането й в експлоатация (2023 г.) и в годината, в която се постига максимален капацитет на инсталацията (2035 г.) е представен в таблици VIII.8-11 и VIII.8-12 по-долу.

Таблица VIII.8-11 Състав на БРО на вход на ИАТ за регион Русе, 2023 г.

		Мерна ед.	Русе	Ветово	Иваново	Сливо поле	Тутракан
1.	Общо биоотпадъци за АИ, в т.ч.:	т/год.	12 396	449	**1 262**	1 130	952
1.1	*Хранителни отпадъци*	т/год.	4536	114	**367**	257	434
1.2	*Градински отпадъци**	т/год.	6142	289	**771**	768	392
1.3	*Дървесни отпадъци*	т/год.	571	19	**43**	60	40
1.4	*Хартия*	т/год.	1147	27	**82**	45	86
2	Битови отпадъци – общо за депониране	т/год	44 750	1 451	**4 362**	3 261	5 727

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

Таблица VIII.8-12 Състав на БРО на вход на ИАТ за регион Русе, 2035 г.

		М.ед.	Русе	Ветово	Иваново	Сливо поле	Тутракан
1.	Общо биоотпадъци за ИАТ, в т.ч.:	т/год.	13 713	482	1 384	1 243	1 023
1.1	*Хранителни отпадъци*	т/год.	5401	135	437	306	492
1.2	*Градински отпадъци**	т/год.	6527	297	815	831	399
1.3	*Дървесни отпадъци*	т/год.	655	21	50	60	46
1.4	*Хартия*	т/год.	1129	28	83	46	87
2	Битови отпадъци – общо за депониране	т/год	40 856	1 342	4 030	2 980	5 068

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

Съотношението на биоразградимите отпадъци на всяка от петте общини от регион Русе, която ще ползва ИАТ, изразено в проценти и в тонове за година, е представено в таблица VIII.8-13 по-долу. Информацията включва данни за годината на въвеждане в експлоатация на ИАТ (2023 г.) и годината, в която ИАТ достига максимален капацитет (2035 г.).

Таблица VIII.8-13 Дялово участие по отпадъци в ИАТ, по общини

Община	Съотношение на БРО, 2023 г.		Съотношение на БРО, 2035 г.	
	%	Тон/ година	%	Тон/ година
Русе	76,57%	1859	76,81%	2055
Ветово	2,77%	67	2,70%	72
Иваново	7,80%	189	7,77%	208
Сливо поле	6,98%	170	6,98%	187
Тутракан	5,88%	143	5,74%	154

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

В таблица VIII.8-14 по-долу е направена съпоставка на количеството депонирани отпадъци:

- преди въвеждането на ИАТ (2020 г.) в експлоатация,
- в годината на въвеждането й в експлоатация (2023 г.) и
- в годината, в която ИАТ достига максимален капацитет (2035 г.).

Таблица VIII.8-14 Количество БИО отпадък, депониран

Община	Количество отпадъци за депониране след ИАТ					
	2020 г.		2023 г.		2035 г.	
	т/год.	т/год. на жител	т/год.	т/год. на жител	т/год.	т/год. на жител
Русе	30870	197	20411	134	17819	129
Ветово	1168	104	791	72	714	72
Иваново	3282	390	2221	271	1978	267
Сливо поле	2771	282	1819	190	1607	186
Тутракан	2228	165	1426	109	1269	113
Общо	**40319**	**137**	**26668**	**137**	**23387**	**134**

Източник: Масов баланс към ПИП, 2018 г.

На фигура VIII.8-5 са представени основните потоци при възприетата технологична схема (представена подробно в раздел технология на ПИП), съгласно изискванията на „Национални технически изисквания към съоръженията за анаеробно разграждане на биоотпадъци (ръководство за добри практики)“. Предвидено е остатъчната органична фракция се третира допълнително за производство на компост.

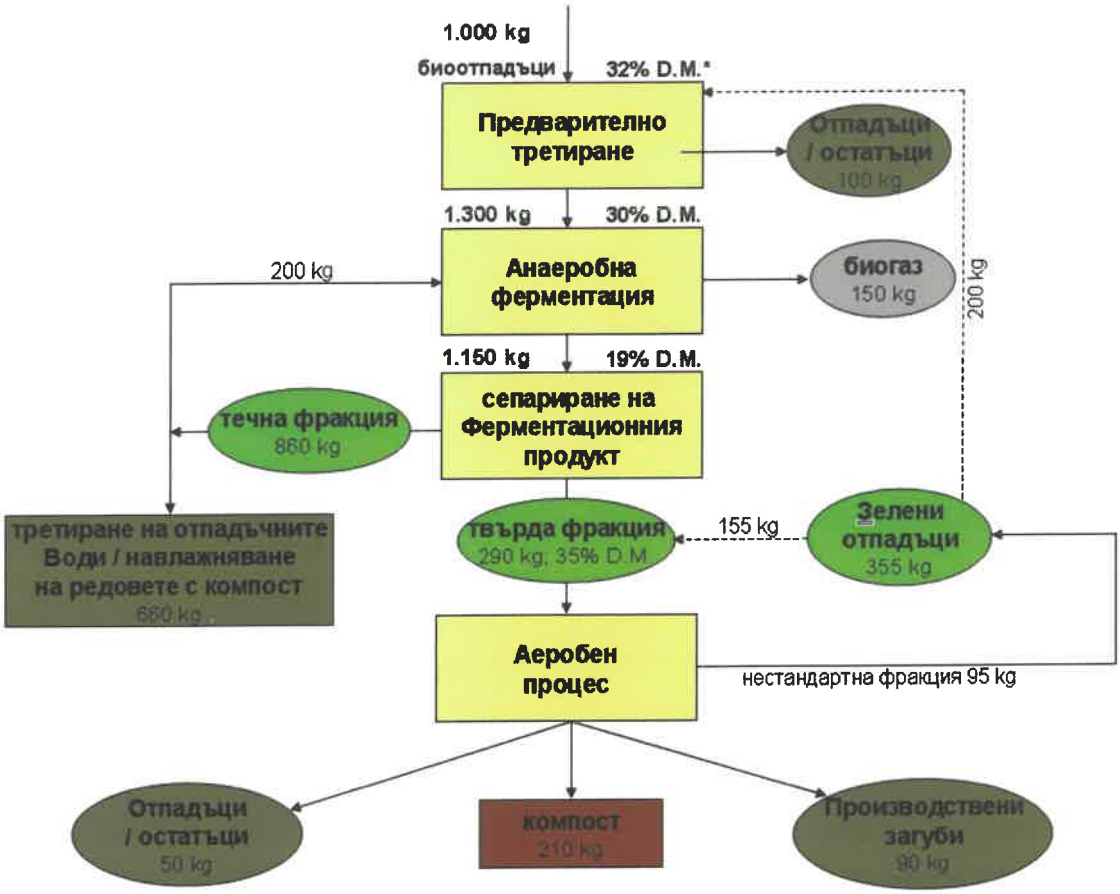

Фиг. VIII.8-5 Основни потоци БРО при технологична схема на ИАТ Русе

Капацитет на инсталацията

Капацитетът на анаеробната инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци е следния:

- Максимален капацитет на инсталацията **17 845 тона/год.**
- Максимален капацитет на биоразградими отпадъци към ферментаторите **13 934 тона/год.**
- Тип на инсталацията – модулен с 3 бр. ферментатори, сух тип;
- Капацитет на един брой биореактор/ферментатор 6 040 тона/год.
- Диапазон на работа на инсталацията – от 30% до 100 % от максималния товар
- Допустими отпадъци: Биоразградими, събрани разделно - хранителни, хартия и картон, зелени, градински.

Предложението е в ИАТ за Русе да бъдат три биореактора, като всеки е с капацитет от 1/3 от общия товар – поради различното сезонно натоварване АИ ще може да работи с един, два или три ферментатора, в зависимост от наличната суровина.

За функционирането на системата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и работата на ИАТ за община Иваново ще се достави следния контейнерен парк.

Таблица VIII.8-15 Техника и оборудване за разделно събиране на БРО за Община Иваново

Вид на съдовете за събиране на биоотпадъци	Мярка	Брой
Съдове за сметосъбиране на биоразградими отпадъци	120 л	118
Съдове за сметосъбиране на зелени отпадъци	1100 л	54

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и за други битови отпадъци

На депата за отпадъци се приемат само отпадъци, които са подложени на предварително третиране (изискване на чл.38, ал.1 от *Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*).

Инсталации за сепариране и сортиране на битови отпадъци

Общините – членове на регионалното сдружение, определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците. чл.23, ал.3 ЗУО

Предвид горното всяка от петте общини – членове на РСУО за регион Русе – е дала съгласие да се изгради съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им върху терен – собственост на Община Русе, представляващ ПИ с идентификатор 63427.92.7 по кадастралната карта на гр. Русе, при условията на учредено право на строеж, а съоръжението да бъде собственост на финансиращия частен партньор. Общински съвет – Иваново е дал съгласие за горното с Решение №145, прието с Протокол №20/25.10.2012 г. на Общински съвет – с. Иваново.

С Решение №2, прието на заседание, провело се на 26.10.2012 г., Общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Русе е определило собствеността на Инсталацията за сепариране на битови отпадъци да бъде на финансиращия частен партньор.

С Решение №120 по Протокол №6 от 25.02.2015 г. на Общински съвет – Русе е дадено съгласие за учредяване на безвъзмездно, безсрочно право на строеж върху част с площ от 17 812 кв.м. от поземлен имот с идентификатор 63427.92.7, в полза на „Топлофикация Русе" ЕАД, за изграждане на Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци.

Инсталацията е въведена в експлоатация с разрешения за ползване СТ-05-826/03.07.2018 г. и СТ-05-1186/05.10.2018 г. на ДНСК.

В таблица VIII.8-16 и фиг. VIII.8-6 са представени данни за количеството смесени битови отпадъци, подложени на сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей" ООД, за всяка от петте общини от регион Русе. Данните са за 2020 година – единствената от трите години в периода 2019-2021 г., в която смесените битови отпадъци от населените места на община Иваново са били постъпвали за третиране през всички 12 месеца.

Таблица VIII.8-16 Битови отпадъци от регион Русе – събрани и третирани в съоръжения, 2020 г.

	Ветово	Сливо поле	Тутракан	Иваново	Русе
Общо отпадъци от организирано сметосъбиране, тон	4 144,36	3 750,69	5 148,2	4 067,84	49 853,64
Отпадъци, подложени на сепариране, тон	3 055,36	2 834,89	3 700,12	2 455,52	29 231,78
Отпадъци, подложени на сепариране, %	73,72	75,58	71,87	60,12	58,64
Обезвредени в РД – Русе, тон	3 971,79	3 594,82	4 947,8	3 934,38	48 230,85
Отпадъци, отклонени от депо (за рециклиране), тон	172,57	155,87	200,4	133,46	1 622,79
Отпадъци, отклонени от депо (за рециклиране), %	4,16	4,16	3,89	3,28	3,26

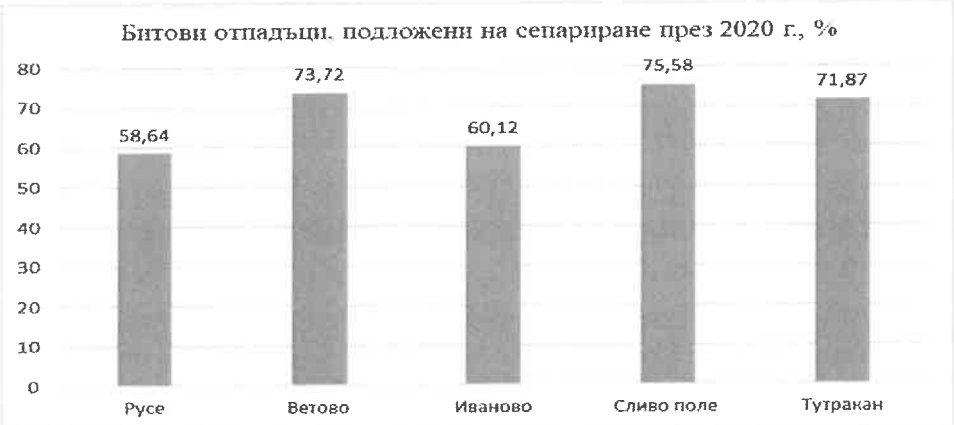

Фиг. VIII.8-6 Битови отпадъци, подложени на сепариране през 2020 г., %

За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. част от смесените битови отпадъци на община Иваново са били подложени на сепариране в инсталацията, стопанисвана от „Д Консей" ООД в имот 63427.92.7.

Важно е да се отбележи, че причината не всички смесени битови отпадъци, генерирани от общините от регион Русе, да бъдат подложени на сепариране (и съответно да се намали количеството на депонирането отпадъци и съответно финансовата тежест върху общините) е в оператора на инсталацията, а не в организацията на всяка от общините.

41,7% от смесените битови отпадъци от организирано сметосъбиране възлизащи на 3031,68 тона за 2021 г. са били подложени на сепариране за периода януари – юли. В месечен план битовите отпадъци, подложени на сепариране, са варирали от 57 до 83 процента. През 2021 г. 91,24 тона отпадъци са били отклонени от депониране, а 2940,44 тона са били депонирани.

През 2020 г. 60% от битовите отпадъци са били подложени на сепариране, като 96,7% от тях са били обезвредени, а само 133,46 тона са отклонени от депониране (предадени за последващо оползотворяване).

За 5 месеца работа на сепариращата инсталация през 2019 г. на сепариране са били подлагани от 2 до 25% от битовите отпадъци на общината. За цялата 2019 г. едва 7,1 процента са били подложени на сепариране. 14 тона отпадъчни материали (равняващи се на 0,03%) а били предадени за оползотворяване през 2019 г.

Таблица VIII.8-17 Данни за третирани (сепарирани) и депонирани битови отпадъци от община Иваново, тон

Година	Депонирани СБО без да са сепарирани, тон	СБО предадени за сепарирани, тон	Общо смесени битови отпадъци	Негодна фракция след сепариране, предадена на депо, тон	Общо предадени на депо, тон	Отклонено количество отпадък от депо, тон
2019	3485,20	265,74	3750,94	251,738	3736,938	14,002
2020	1622,32	2445,52	4067,84	2312,056	3934,376	133,464
2021	1767,84	1263,84	3031,68	1172,6	2940,44	91,24
Общо	6875,36	3975,1	10850,46	3736,394	10611,754	238,706

Таблица VIII.8-18 Данни за третирани (сепарирани) и депонирани битови отпадъци от община Иваново, %

Година	Депонирани СБО без да са сепарирани, %	СБО предадени за сепарирани, %	Негодна фракция след сепариране, предадена на депо, %	Общо предадени на депо, %	Отклонено количество от депо, %
2019	92,92	7,08	94,73	99,63	0,37
2020	39,88	60,12	94,54	96,72	3,28
2021	58,31	41,69	92,78	96,99	3,01
Общо	63,36	36,64	93,99	97,80	2,20

Фигура VIII.8-7 Съотношение на сепарирани и депонирани БО на Община Иваново

За периода 2019-2021 г. 63,36% от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. 93,99% от отпадъците, които са били подложени на сепариране, са били негодни и са били предадени за депониране. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е било 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци са предадени за последващо оползотворяване.

Съгласно клаузите на договора между Община Русе и „Топлофикация Русе" ЕАД експлоатацията на Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, образувани на територията на общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан,

следва да бъдат организирани по начин, осигуряващ поетапното реализиране на целите по чл. 31, ал. 1 ЗУО, в сроковете по § 15 от ПРЗ на ЗУО. При неизпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 „Топлофикация – Русе" ЕАД заплаща дължимите отчисления. С решения по Протокол №23/21 август 2020 г., Общото събрание на РСУО за регион Русе е дало съгласие Договор №4362/19.11.2018 г. за безвъзмездно третиране (сепариране) на битови отпадъци, сключен между Община Русе и „Топлофикация Русе" ЕАД да бъде прекратен считано от датата на сключване на договор за сепариране на битовите отпадъци след проведена процедура на ЗОП. Дадено е съгласие Община Русе да запази възможността за търсене на неустойки за неизпълнение на задълженията по Договор №4362/19.11.2018 г., както и обезщетение за забава по Договор №1404/03.05.2016 г. за учредяване право на строеж върху общинска земя (суперфиция).

Поради недобрата организация на работа на оператора на инсталацията за сепариране на СБО от регион Русе и неизпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 от страна на „Топлофикация Русе" ЕАД, Община Иваново е заявила желание битовите отпадъци, генерирани в населените места на нейна територия да не се подлагат на предварително третиране в инсталацията в ПИ 63427.92.7.

С Решение №4 по Протокол №24/10 март 2021 г. ОС на РСУО за регион Русе е дало съгласие Община Иваново да извърши прединвестиционно проучване, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение, както и да изгради такова – инсталация за предварително третиране – сепариране, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО. С цел подпомагане постигането на целите по чл. 31, ал.1, т.1 ЗУО през 2022 г. Община Иваново ще изгради и система за разделно събиране на отпадъчни материали.

Необходимо е да се предприемат мерки по осигуряване на съоръжение за предварително третиране (сепариране) на смесените битови отпадъци от населените места в общината.

Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 души

Всички населени места на територията на община Иваново са с население под 10 000 души, т.е. кметът на Община Иваново няма законово задължение да изгради площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други подобни.

Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло

На територията на община Иваново няма площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.

Предвид горното и с оглед подпомагане изпълнението на целите по чл.31, ал.1 ЗУО Община Иваново е предприела действия по организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия, картон, стъкло, пластмаси и метали.

Системата за разделно събиране на отпадъчни материали ще започне да функционира на територията на всички населени места в община Иваново до края на 2022 г.

Системата ще бъде двуконтейнерна – с жълти / за хартия и картон, пластмаса и метали/ и зелени /за стъкло/ съдове за събиране на отпадъчни материали.

Съдовете ще са тип „иглу“ 1,5 м3. Системата за разделно събиране на отпадъчни материали ще бъде изградена в 50 броя „точки за събиране на отпадъци” (места, в които се разполагат съдовете за разделно събиране). Във всяка точка ще бъдат разположени 1 бр. жълт и 1 бр. зелен съд за отпадъци.

В таблица VIII.8-19 по-долу е посочен вида и броя на съдовете за разделно събиране на отпадъчни материали, за всяко едно от населените места в Община Иваново.

Таблица VIII.8-19 Съдове за разделно събиране на отпадъчни материали, по населени места

№	Населено място	Обслужвано население	Брой точки
1.	с. Иваново	805	5
2.	с. Щръклево	2372	11
3.	с. Пиргово	1206	6
4.	с. Сваленик	778	5
5.	с. Нисово	48	1
6.	с. Кошов	219	2
7.	с. Божичен	96	2
8.	с. Тръстеник	1463	7
9.	с. Церовец	50	1
10.	с. Красен	570	4
11.	с. Табачка	60	1
12.	с. Червен	139	2
13.	с. Мечка, вкл. с.о. Стълпище	532	3
ОБЩО			50

Данни за населението по настоящ адрес на ГД „ГРАО“ на МРРБ, актуални към 1 януари 2020 г.

Честотата на събиране и транспортиране на разделно събраните отпадъчни материали за жълти съдове е 3 пъти месечно, а зелените – веднъж месечно.

Разделно събраните отпадъчни материали ще се транспортират разделно събраните отпадъчни материали до площадка, на която след извършване на дейности по сепариране и балиране на отпадъците, същите ще се предават за последващо оползотворяване.

Площадки / места за предаване на ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, ИУМПС, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО

Община Иваново няма сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци поради липса на интерес от страна на организациите за оползотворяване и др.лица, притежаващи документ за дейности с отпадъци, издаден по реда на ЗУО.

Съгласно Публичния регистър на ИАОС „Регистър на лица, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци” на територията на община Иваново няма обособени площадки / места за предаване на ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, негодни за употреба акумулатори, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО или индивидуално изпълняващи цели за МРО.

В землището на село Щръклево, имот № 501.2323, е обособена площадка за разкомплектоване на ИУМПС.

Събиране на опасни отпадъци от домакинствата

Община Иваново не е сключила договор с лица, притежаващи документ за дейности с отпадъци, за организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Инсталации за оползотворяване на сметищен газ

На територията на община Иваново няма инсталации за оползотворяване на сметищен газ.

На територията на Регионално депо – Русе е изградена и функционира Инсталация за високотемпературно изгаряне на биогаз. Същата е въведена в експлоатация след рекултивацията на клетка 1 за неопасни отпадъци и все още не е достигната стабилни стойности на работа (изгаряне на сметищен газ). В Условие 9.1.2. на КР №181-Н1/2010 са посочени контролираните параметри на инсталацията за изгаряне на биогаз и оптималните им стойности.

Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

Съдове за съхраняване на смесени битови отпадъци в Община Иваново

Предвид въвеждането на нова методика за определяне на таксата за битови отпадъци според количеството, Община Иваново е предприела стъпки за събиране на необходимата информация. Към момента на изготвяне на Програмата, домакинствата и обектите в границите на организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци от населените места на община Иваново разполагат с индивидуални съдове за съхраняване на битови отпадъци. Всеки съд е с монтиран чип за идентификация, позволяващ записване на данни с информация. Посредством чипа и въведена интегрирана система се предава информация за количеството на отпадъците в съда в момента на обслужването му от сметосъбиращ автомобил. Специализиран софтуер събира база данни за всяко домакинство и др.

В таблица VIII.8-20 по-долу е посочен вида и броя на съдовете за съхраняване на битови отпадъци, за всяко едно от населените места в община Иваново.

Таблица VIII.8-20 Вид на контейнерния парк в населените места на община Иваново

№	Населено място	Пластмасови кофи с обем 120 л, брой
1.	с. Иваново	580
2.	с. Щръклево	1275
3.	с. Пиргово	850
4.	с. Сваленик	500
5.	с. Нисово	236
6.	с. Кошов	380
7.	с. Божичен	351
8.	с. Тръстеник	710
9.	с. Церовец	78
10.	с. Красен	507

№	Населено място	Пластмасови кофи с обем 120 л, брой
11.	с. Табачка	225
12.	с. Червен	238
13.	с. Мечка, вкл. с.о. Стълпище	440
ОБЩО		6370

Дейностите по изпълнението на услугата по обществената поръчка се извършват в границите на районите, за които се предоставят услугите по чл. 63, ал. 2 от Закона за местни данъци и такси (ЗМДТ), определени ежегодно със Заповед на Кмета на Община Иваново до 31 октомври на предходната година.

Честотата на обслужване на съдовете за събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до съоръжение за последващото им третиране се определя ежегодно със Заповед на Кмета на Община Иваново за определяне границите и вида на предлаганите услуги по чл.62 от ЗМДТ. Периодичността на обслужване на съдовете за съхраняване на смесени битови отпадъци за всички населени места на територията на община Иваново за 2021 и 2022 г. е определена на веднъж седмично във всички населените места.

Описание на интегрираната система

Сметосъбиращите автомобили са оборудвани с устройство за идентификация на съдове за съхраняване на отпадъци и за автоматично претегляне на отпадъците. При всяко обслужване на съд за отпадъци се записва информация за: тегло, дата и час, които се отчитат в реално време. Софтуерна система записва информацията за идентификацията на съдовете и теглото на количеството отпадък в тях.

Представители на Община Иваново достъп до базата данни във всеки момент.

Горепосочените нововъведения дават възможност да се придобие реална представа за количеството битови отпадъци, генерирано от всяко домакинство. Последното има съществен принос за:

- Осигуряване на информация, въз основа на която в бъдеще да се премине към заплащането на такса битови отпадъци на база на количество образувани отпадъци,
- Справедливост при заплащането на таксата;
- Отчитане сезонността на образуваните отпадъци,

след приемане на методика.

Един от основните европейски принципи в областта на управлението на отпадъците е необходимостта замърсителите да плащат такси за генерирания от тях отпадък. Друг европейски принцип е „Пълно възстановяване на разходите". Инструмент за налагане на тези два принципа е такса „битови отпадъци".

<u>Разделно събиране на зелени отпадъци</u>

На територията на регион Русе и съответно в община Иваново няма изградена Инсталация за оползотворяване на биоразградими и биоотпадъци. Липсата на такава прави нецелесъобразно от икономическа и технологична гледна точки изграждането и обслужването на системи за разделното събиране и транспортиране на биоразградими отпадъци.

Във връзка с подписания на 10 април 2019 г. договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и Община Русе по проект

„Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе“, процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци” по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г., в рамките на проекта ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

Съдове за събиране на биоразградими отпадъци за населените места от община Иваново са:

- Съдове с вместимост 120 л с решетка за отделяне на течностите – 118 бр.;
- Съдове за сметосъбиране на зелени отпадъци – кафяви контейнери с вместимост 1100 л. – 54 бр.

Транспортна техника за събиране на битови отпадъци

Събирането и транспортирането на смесените битови отпадъци от всички населени места в общината се осъществява с два броя сметосъбиращи автомобили с вариопреса, оборудвани с автоматична система за претегляне теглото на отпадъка в съдовете, а самите съдове са оборудвани с чип за идентификация. Чипът позволява записване на данни с информация (идентификация на съдовете и теглото на отпадъка в тях).

Вместимостта на съдовете за съхраняване на смесени битови отпадъци и честотата им на обслужване са достатъчни за да не се допуска препълването им.

VIII.8.2. ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

На територията на Община Иваново няма инсталации / съоръжения за третиране (оползотворяване или обезвреждане) на строителни отпадъци. Най-близко разположените площадки за третиране на строителни отпадъци са както следва:

- 2 бр. клетки за инертни отпадъци, изградени на територията на Регионално депо – Русе, местност „Под Ормана”, землище на гр. Русе – част от Регионална система за управление на отпадъците за регион Русе;
- Инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци, имот 63427.92.6, местност „Под Ормана”, землище на гр. Русе.

И двете посочени по-горе съоръжения за третиране на строителни отпадъци са в землището на гр. Русе.

В съответствие с петстепенната йерархия за управление на отпадъците инсталацията за рециклиране предлага по-екологосъобразно управление на тази група отпадъци и съответно цената за услугата е по-ниска в сравнение с депонирането.

След провеждане на публично оповестен конкурс за отдаване под наем на общински имот Община Русе е сключила петгодишен договор №6248 от 18.08.2020 г. с „Управление на отпадъци” ЕООД за наем на имот 63427.92.6 с площ 22,00 дка, частна общинска собственост (АЧОС №5678/18.02.2009 г.), по реда на Закона за общинската собственост за целите на рециклиране на строителните отпадъци.

Дейностите по предварително третиране и рециклиране на площадката включват следните процеси и оборудване:

- Сортиране – строителните отпадъци се разделят по вид, като едновременно с това се извършва и проверка за наличието на замърсени отпадъци;
- Натрошаване/раздробяване – извършва се в мобилна трошачка;
- Пресяване/фракциониране – извършва се в пресевна машина, след която строителните отпадъци са сортирани в определени фракции.

VIII.8.3. ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ПСОВ

Изискването за изграждане на селищни канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води произтича от националното законодателство, което напълно транспонира изискванията на европейското законодателство.

Съгласно *Наредба №6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, заустване във водни обекти* всяка агломерация с между 2 000 и 10 000 еквивалентни жители трябва да изгради канализационна мрежа и да осигури пречистване на отпадъчните води до 31.12.2014 г. Сроковете са част от Договора за присъединяване на Р България към Европейския съюз и са договорени в процесите на преговорите за присъединяване водени с Европейската Комисия.

Към 2014 г. село Щръклево е било включено като агломерация Щръклево (канализационна система, включваща канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води) BGAG84049_00 Щръклево в Програма за прилагане на Директива 91/271/ЕИО. Датата на започване и приключване на СМР по изграждане на канализационна система в село Щръклево са били определени на 31.12.2021 г. и 31.12.2023 г.

Към днешна дата проектът не е включен като приоритетен за изграждане с държавно финансиране.

VIII.8.4. ДРУГИ ИНСТАЛАЦИИ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Не се предвижда изграждане на други инсталации/съоръжения освен гореизброените. На територията на община Иваново не са идентифицирани сериозни проблеми с производствени или други отпадъци по смисъла на ЗУО.

Складове за съхранение на залежали ПРЗ (съществуващо положение)

Към момента на изготвяне на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2022-2028 г. на територията на общината няма складове за съхранение на залежали препарати за растителна защита.

VIII.8.5. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Анализът на съществуващото положение на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци в Община Иваново позволява да се изведат няколко основни **ИЗВОДИ:**

✓ Организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци в населените места на територията на община Иваново се извършва от 2005 г., като битовите отпадъци се транспортират до Регионално депо – Русе от 01.01.2006 г.;

✓ Видът и броят на съдовете за съхраняване на битови отпадъци и специализираните превозни средства, при определената честота на обслужването им осигуряват качествено предоставяне на услугата без да се допуска препълване на съдовете;

✓ Иновативна система, включваща съдове за събиране на отпадъци с монтирани индивидуални чипове за всеки от тях, сметосъбиращи автомобили с претеглящи устройства и специализиран софтуер позволява да се събира информация за количеството на битовите отпадъци, което всяко домакинство изхвърля. Последното ще послужи за справедливо заплащане на таксата за битови отпадъци;

✓ За периода юли 2019 г. – юли 2021 г. Община Иваново е транспортирала битовите си отпадъци в Инсталацията за предварително третиране, изградена в ПИ 63427.92.7, землище на град Русе;

✓ За периода 2019-2021 г. 63,36% от битовите отпадъци на община Иваново са били подложени директно на депониране, без да са били сепарирани. 93,99% от отпадъците, които са били подложени на сепариране, са били предадени за депониране. Общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на община Иваново, обезвредено чрез депониране за последните три години, е 97,8%. Едва 2,2% от битовите отпадъци са предадени за последващо оползотворяване;

✓ Процентът на битови отпадъци от община Иваново, подложени на сепариране преди депониране, е бил 7,08% за 2019 г., 60,12% за 2020 г. и 41,69% за 2021 г.;

✓ Отклонените от депониране оползотворими фракции, съдържащи се в смесените битовите отпадъци (отпадъци, подлежащи на рециклиране) са както следва: за 2019 г. – 14 тона (0,37% от всички СБО); за 2020 г. – 133,464 тона (3,28 от всички СБО) 2021 г. 91,24 тона отпадъци (3,01 от всички СБО);

✓ Обезвредените чрез депониране битови отпадъци на община Иваново (сума от директно депонирани и остатъчна фракция след сепариране) за 2019 г. е 99,63%, за 2020 г. – 96,72%, а за 2021 г. – 96,99%;

✓ Община Иваново следва да предприеме бързи действие по изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали, както и по проучване на възможностите и/или изграждане на инсталация за сепариране на битовите отпадъци от населените места в община Иваново;

✓ Системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще бъде изградена и ще започне да функционира до края на 2023 г. след въвеждане в експлоатация на съоръжение за оползотворяване на този вид отпадъци за регион Русе – ИАТ, ПИ 63427.60.23, землище на град Русе;

✓ Ефективното функциониране на Инсталациите за анаеробно третиране се очаква да доведе до отпадане задължението на петте общини от регион Русе (в частност – на Община Иваново) да заплащат 50% от отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ За периода на действие на Програмата за управление на отпадъците на Община Иваново 2022-2028 г. капацитетът на клетка 3 за неопасни отпадъци на територията на РДНИОО – Русе ще бъде изчерпан.

Въз основа на анализа и основните изводи се правят следните **ПРЕПОРЪКИ** за действия и мерки, които е целесъобразно да се включат в програмата на Община Иваново за управление на отпадъците;

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по предварително третиране на смесените битови отпадъци, образувани на нейна територия;

✓ Община Иваново да предприеме действия по:

✓ извършване на ПИП, финансов и икономически анализ за изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране) върху подходящ имот, собственост на Община Иваново, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ изграждане на собствено съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО или

✓ изграждане на съоръжение – инсталация за оползотворяване на отпадъци преди депонирането им (Инсталация за предварително третиране – сепариране), съвместно с друга община и/или с участието на частен инвеститор, като за целта се използват натрупаните от Община Иваново отчисления по чл. 64 от ЗУО;

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по изграждане на система за разделно събиране на отпадъчни материали, както и по проучване на възможностите и/или изграждане на инсталация за сепариране на битовите отпадъци от населените места в община Иваново;

✓ Необходимо е на заседание на Общото събрание на РСУО за регион Русе да се обсъди въпроса с осигуряване на инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци – клетка 4 и клетка 5 за неопасни отпадъци, за които има предвидени свободни площи на площадката на регионалното съоръжение;

✓ Община Иваново следва да предприеме действия по осигуряване на финансиране за изграждане на канализационни системи (канализационна мрежа и ГПСОВ) за агломерации с над 2 000 екв. жители. Приоритет е осигуряване на финансиране за агломерация Щръклево – изграждане на канализационната мрежа на територията на с. Щръклево и Пречиствателна станция за пречистване на отпадъчните води.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Предмет на анализа са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците.

VIII.9.1. ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно да се предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да се наблюдава и оценява напредъка в прилагането на такива мерки.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като: "Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: „Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!".

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

VIII.9.2. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива.

Основните участници в тези процеси са:

Държава

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

Общини

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци", под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. Наложително е да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план. Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

Икономически и научни организации

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

Неправителствени организации

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

Домакинства

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. Това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства", да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

Анализът на изпълнението на Националната програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2014-2020 г. показва, че към последната година за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- Голяма част от българската администрация е преустановила хартиения обмен на документи, което е основна мярка за предотвратяване на отпадъците. Повече от 700 централни, областни и общински структури са преминали към изцяло електронен документооборот помежду си. Мярката ще доведе до 6-кратно увеличение на ефективността на административния обмен. На годишна база се спестяват повече от 100 тона хартия годишно, значително намаляват разходите за закупуването й, както и за печатни консумативи, куриерски услуги и др., намаляват се административната тежест за гражданите, бизнеса и за самите администрации.
- Съществена мярка, водеща до прилагането от общините на политики за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период размер на отчисленията по чл.64 ЗУО за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението.

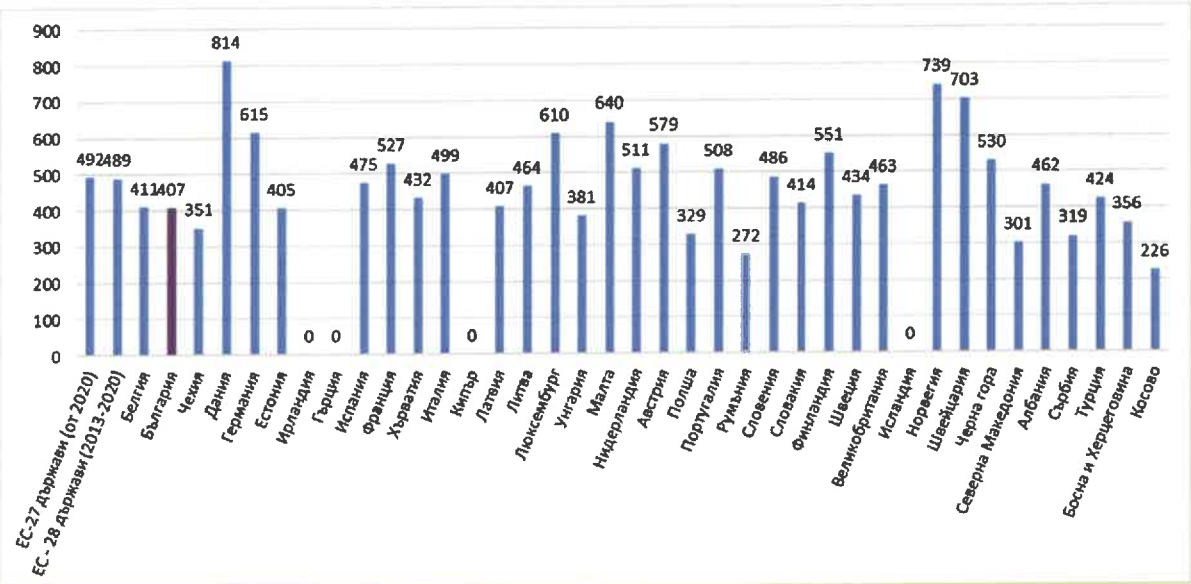

Фиг. VIII.9.-1 Образувани битови отпадъци в България и други европейски страни за 2018 г. (кг/жител/година) Източник: НПУО 2021-2028 г.

Данните на Евростат през 2018 г. показват съществени различия в страните-членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 226 кг/жител/година в Косово до 814

кг/жител/година в Дания и 729 кг/жител/година в Норвегия.

Сравнението на нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България с този показател за другите страни в Европа е представено на горната диаграма.

Докато в България количествата образувани битови отпадъци стабилно намаляват, други страни са постигнали стабилизиране на количествата образувани отпадъци (Франция, Австрия, Швейцария и др.). В някои от страните се запазва тенденция на постоянно увеличение - Дания, Естония, Литва и др. и независимо, че в някои от тези държави нивото на оползотворяване на отпадъците е високо, не съответства на най-високото ниво от йерархията на отпадъците.

Съществуват значителни различия в отчетените абсолютни количества образувани и събрани битови отпадъци между различните общини, което е обяснимо поради различния брой население, доходи и ниво на развитие на икономическите дейности.

Като цяло в периода 2008-2018 г. се наблюдава неблагоприятна тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци въпреки колебанията в някои от годините, като нарастването през 2018 г. спрямо 2008 г. е с 35%.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци", а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци". Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост." Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци" са всички храни, които са се превърнали в отпадъци" и препраща към определението за „храни" в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид *Наредба №2 за класификация на отпадъците* са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната.

На диаграмата по-долу са показани обобщени количествата на хранителните отпадъци за 2018 г.

Фиг. VIII.9.-2 Количество хранителни отпадъци в България, 2018 г.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на

близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се съдържат в „ситна фракция ≤4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

На диаграмите по-долу са обобщени данните за образуване на хранителните отпадъци по сектори в България и в ЕС-28 (средни резултати).

Фиг. VIII.9.-3 Образувани хранителни отпадъци по сектори в България, 2018 г.

Фиг. VIII.9.-4 Образуване на хранителни отпадъци в ЕС-28 по сектори, 2012 г.

Както се вижда от съпоставката, домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни.

Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

Сравнителни данни относно образуването на хранителни отпадъци са представени в доклада на Обединения център за изследвания на ЕК „Предотвратяване на отпадъци в кръговата икономика: Анализ на стратегии и устойчиви цели. Пример хранителни отпадъци" 2016 г. В таблицата по-долу е представена нормата на образуване на хранителни отпадъци на човек в ЕС и в България.

Таблица VIII.9.-1 Количества образувани хранителни отпадъци

Проучване	Година	Образувани хранителни отпадъци на човек, кг
14 държави членки на ЕС	2012	127
България	2016	94

Стойността за България, определена на база средногодишното население за 2016 г. в страната, е по-благоприятна спрямо средното от държавите членки от изследването, но независимо от това са необходими целенасочени политики и мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци.

VIII.9.3. ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци

- Подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба за вода и други напитки за децата с метални чаши за многократна употреба в детски градини.

- Прилагане на стратегия за ограничаване и предотвратяване използването на пластмаса от голяма търговска верига магазини – веригата предлага голям избор от продукти в опаковки за многократна употреба: много напитки и млечни продукти са в стъклени бутилки и буркани, вместо в пластмасови за еднократна употреба.

- Намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба в хотел.

Заведенията в хотелски комплекс са предприели сериозни действия за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба до 95% през годината. През март 2019г. тази е преустановена продажбата на минерална вода и безалкохолни напитки в пластмасови бутилки, както и използването на всякакви найлонови торбички.

Хотел в курортен комплекс е спрял напълно употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба.

- Предотвратяване образуването на отпадъци, приложена от община Бургас – разработен е „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба" - обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, изготвяне на технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и изготвяне на план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци.

- Създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите и други заинтересовани страни информация за управление на

отпадъците, спазвайки йерархията за управлението им са многобройни. Сред тях на европейско ниво може да се посочи интернет-страницата на Европейската комисия „Готови ли сте за промяна? Изкусителната сила на пластмасовите продукти за еднократна употреба“.

https://ec.europa.eu/environment/topics/plastics/single-use-plastics/eu-restrictions-certain-single-use-plastics_bg

- Инициатива, въведена в Народното събрание – преустановяване използването на пластмасови чаши за кафе от Комисията по околна среда и води и замяната им с чаши за кафе, изработени от овесени ядки, които се изядат след употребата им. Преустановено е използването и на вода в пластмасови бутилки.

Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил

В големи общини София, Стара Загора и Бургас в България са реализирани пилотни проекти – разположени специализирани контейнери. бизнес организации, които се занимават със събиране на отпадъци от текстилни облекла, събират тези отпадъци и след това да ги подготвят за повторна употреба.

Добри практики, реализирани от общини в България

По-долу са представени мерки и добри практики, свързани с предотвратяване образуването на отпадъци в някои общини в България, са:

- Популяризиране на домашното компостиране, с цел намаляване на компостируемите отпадъци от домакинствата от общия поток битови отпадъци;
- Безвъзмездно раздаване на компостери за домашно компостиране на населението;
- Включване при подготовка и провеждане на обществени поръчки на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци.
- Въвеждане на добра практика за даряване на уреди, с цел повторна им употреба и пестене на природните ресурси;
- Провеждане на съвместна обучителна кампания между общинска администрация и ученици от еко клуб. Кампанията обхвана всички училища, детски градини, социални домове и пенсионерски клубове на територията на общината, с основна цел обучение на персонала на учебните заведения и социалните домове, относно правилното депонирането на отпадъците и предотвратяване на образуването им.
- Събиране на детски играчки и дрехи и предаването им за повторна употреба.

Преглед на добри практики в Европейския Съюз

- Консултантски услуги за опаковане Еко-амбалаж (Франция)

Организацията е създадена през 1992 г. и се финансирана основно от индустрията. Насърчава се използването на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки. Членовете на Еко-амбалаж получават подкрепа за минимизиране на отпадъците чрез обучение и консултиране за ефективен дизайн на опаковки и чрез оценка и актуализация на съществуващите им стратегии за опаковките.

- Инициатива Еко-точки за продажба на насипни стоки (Италия)

Супермаркети създават инициативата „Еко-точки“ през 2005 г., като предлагат продукти в насипно състояние с минимално опаковане. Еко-точки съчетава иновация,

чувствителност по отношение на околната среда и спестяване на разходи чрез пазаруване на стоки в насипно състояние.

- Европейска седмица на намаляване на отпадъците

Стартира през 2009 г. с цел повишаване на информираността относно най-важния приоритет в йерархията на управление на отпадъците на ЕС.

- Menu Dose Certa (Португалия)

Инициатива, създадена от компания за управление на отпадъците в Порто, с цел повишава обществената осведоменост относно хранителните отпадъци чрез насърчаване на балансирано хранене в разумни количества.

- Умни еко-етикети Akafen (Люксембург)

Инициативата за насърчаване на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда започва от продукти като бои, зареждаеми батерии, нискоенергийни лампи, перилни препарати. Целта на етикета е да се повиши обществената информираност за екологичните продукти и да създаде промяна в поведението на потребителите към закупуване на по-екологични продукти (без или с ниско съдържание на опасни материали). Еко-етикет „Clever Akafen" или „умно пазаруване" се поставя на продукти, които отговарят на следните критерии:

- Опаковка: да бъде от рециклируем материал и да бъде етикетирана като такава;
- Съдържание: Продуктът не трябва да съдържа или да има ниски нива на опасни вещества (продукти, отговарящи на стандарта „Blauer Engel" и EU Ecolabel отговарят на изискванията).
- Дълъг живот и използване на енергия: продуктите трябва да бъдат проектирани за дълготрайност и да бъдат енергийно ефективни, когато се използват.

им се присъжда еко-етикет.

VIII.9.4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2016-2020 Г.

В таблицата по-долу е направен отчет на изпълнението на Плана за действие към Таблица VIII.9.-2 *Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъците, ПУО на Община Иваново* 2016-2020 г.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Индикатори за изпълнение	Статут на мярката
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Намаляване на количеството на отпадъците; Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите			
		Проучване на възможностите (и при наличие на целесъобразност и икономическа обезпеченост) –	Брой обществени поръчки с	Изпълнена

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Индикатори за изпълнение	Статут на мярката
		включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци, в обявите за обществени поръчки и в договорите за изпълнението им. (т.15 от Приложение №4 ЗУО)	включен такъв критерий	
		Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001 – Включване на сертификати по ISO 14001 и EMAS като критерии за допустимост при обществени поръчки (т.10 от Приложение №4 ЗУО)	Брой и/или стойност на „зелени" обществени поръчки	Изпълнена

VIII.9.5. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ, КОИТО СА ПРИЛОЖИМИ ЗА ОБЩИНА ИВАНОВО

Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите, съгласно Наръчник за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004 г.

Същност на мярката

В своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда" (COM (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените" обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните-членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна" оферта, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта" винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии.

Важно да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- Да са свързани с предмета на договора;
- Да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- Да са обявени предварително;

- Да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта" трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл". Това означава, че остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден", но той ще има и по добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които, в противен случай, няма да бъде обърнато достатъчно внимание

Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001

Същност на мярката

EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) е доброволен инструмент за екологично управление, приет през 1993 г. от Европейската комисия и изменен през 2001 г. (EMAC II) и през 2010 г. (EMAS III). Организациите които прилагат EMAS, автоматично отговарят и на изискванията на ISO 14001. В организациите, прилагащи EMAS и ISO 14001, могат по-лесно да се идентифицират причините за възникване на отпадъците, разходите за тяхното третиране и мерките за ПО.

Положителните страни на тази мярка са, че не само води до намаляване на отпадъците, но и гарантира дългосрочно изпълнение и мониторинг на този ефект. Мярката подпомага и икономическия резултат на фирмата чрез по-доброто използване на ресурсите и оттам и по-ниските разходи, тоест тя има и положителен икономически и социален ефект. Доверието на потребителите от ЕС към фирми, сертифицирани по EMAS и ISO 14001, по принцип е по-високо, което може да доведе до по-добри шансове за българските фирми, имащи сертификат, да реализират своята продукция на Европейския пазар.

Въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране

Във връзка с подписания на 10 април 2019 г. договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и Община Русе по проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе", процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци" по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г., в рамките на проекта ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

Съдовете за разделно събиране на биоразградими отпадъци за населените места от община Иваново ще бъдат:

- Съдове с вместимост 120 л с решетка за отделяне на течностите – 172 бр.;
- Съдове за сметосъбиране на зелени отпадъци – кафяви контейнери с вместимост 1100 литра 1100 л. – 54 бр.

Разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини

Реалистичният вариант съгласно ПИП за ИАТ, 2018 г., е системата за разделно събира на биоразградими отпадъци в община Иваново да обхване посочените по-долу видове отпадъци:

- **Хранителните отпадъци** – при стартиране на работата на ИАТ процентът на разделно събрани отпадъци е 35%, като с въвеждането на системата за разделно събиране този процент постепенно нараства с по-ускорен темп до 40% и последващо нарастване с по-бавни темпове до 50%. Хранителните отпадъци ще се събират основно в съдове с вместимост 120 л и 1100 л ще бъдат обслужвани с камион за биоразградими отпадъци.
- **Градинските отпадъци** се разделят на две категории – от зелените площи и събрани от домакинствата. Само **40%** от отпадъците от Община Иваново от този вид ще постъпват в ИАТ. Разделно ще се събират 50% от зелените отпадъци от домакинствата, като постепенно този процент ще нараства до 60%.
- **Дървесни отпадъци** – събират се в контейнери с обем 10 000 л, които ще се извозват с камион с мултилифт система. Основни генератори на дървестни оппадъци и храсти са: паркове, детски градини училища социални домове, улични зелени площи и др. в които има дървета храсти жив плет и други елементи на ландшафтният дизайн.
- **Хартиените отпадъци** – опаковка на храни, които не могат да се използват за рециклиране. Ще се извозват с камионите за биоотпадъци. Генераторите на хартиени отпадъци замърсени с храни са основно: заведения, детски градини училища и магазини. Същите ще имат и индивидуална кофа за отпадъци, когато се обслужва тя ще се събират и замърсените хартии заедно с хранителните отпадъци.

Изграждане на съоръжение за оползотворяване на биоотпадъците за регион Русе – инсталация за анаеробно третиране

Инсталацията за анаеробно третиране (ИАТ) на биоразградими отпадъци е предвидена да се изгради в ПИ 63427.60.23 (публична общинска собственост на Община Русе АПОС №6758 от 13.09.2012 г.). В инсталацията ще се подлагат на оползотворяване (анаеробно третиране и компостиране) разделно събрани биоразградими отпадъци от петте общини от регион Русе: Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан.

Финансирането се осигурява по процедура №BG16M10P002-2.004 „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци" по приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г. На 10 април 2019 г. е подписан договор за безвъзмездна финансова помощ между Министерството на околната среда и водите и Община Русе по проект „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО Русе". В рамките на проекта ще бъде доставено оборудване за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – съдове за разделно събиране и мобилно оборудване.

Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците

Периодично да се организират и провеждат кампании сред населението и подрастващите, имащи за цел повишаване на информираността на хората за ползите –

екологични и финансови, за разделното събиране и третиране на биоразградимите отпадъци.

След въвеждане на системата за разделно събиране на биоотпадъци на интернет страницата на общината ще бъде налична актуална информация по отношение на системата – брой и местоположение на съдовете, периодичност на събиране и транспортиране на разделно събраните биоразградими отпадъци, количество постъпили за третиране отпадъци в ИАТ и др.

VIII.9.6. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

На базата на анализираната информация се правят следните **ИЗВОДИ** относно предотвратяване образуването на отпадъците.

✓ Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер;

✓ Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни;

✓ Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер;

✓ Съществуват много и най-разнообразни начини за предотвратяване образуването на отпадъци, които се прилагат по света и в България, като по-долу са представени добри практики:

✓ Намаляване използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса. Силен ефект би имало ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;

✓ Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;

✓ С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, водеща до голямо количество образуваните текстилни отпадъци, е резонно да се увеличи броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба;

✓ Подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба със стъклени;

✓ Използване на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки;

✓ Предлагане на продукти в насипно състояние с минимално опаковане;

✓ Насърчаване закупуването на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда;

✓ Създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите информация за управление на отпадъците;

✓ Реализирани са пилотни проекти за разполагане на специализирани контейнери за разделно събиране на текстилни облекла;

✓ Популяризиране на домашното компостиране чрез безвъзмездно раздаване на компостери;

✓ Включване при подготовка и провеждане на обществени поръчки на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци;

✓ Въвеждане на практика за даряване на уреди, с цел повторна им употреба;

✓ Събиране на детски играчки и дрехи и предаването им за повторна употреба;

✓ Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност.

Въз основа на анализа и основните изводи се правят следните **ПРЕПОРЪКИ** за действия и мерки, които е целесъобразно да се включат в програмата на Община Иваново за управление на отпадъците.

✓ В Подпрограмата да предотвратяване образуването на отпадъци да се предвидят следните мерки:

✓ Включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществените поръчки и в договорите;

✓ Насърчаване на надеждни системи за екологично управление, включително EMAS и ISO 14001;

✓ Повишаване капацитета на общинска администрация Иваново по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;

✓ Повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

За извършването на анализа са използвани следните източници на информация:

- Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021-2028 г. и анализи към него;
- План-сметки за разходите, които ще се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци, одобрени от Общински съвет – Иваново за периода 2014 г. – 2022 г. и отчети за изпълнението на бюджета на Община Иваново;
- Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Иваново;
- Договори между Община Иваново и изпълнители на дейности по управление на битови отпадъци;
- Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г.;
- Данни на РИОСВ – Русе за дължими и заплатени средства за отчисления и обезпечения по ЗУО.

VIII.10.1. ИКОНОМИЧЕСКИ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Практиката в различните европейски страни включва разнообразни икономически инструменти и стимули, свързани с управлението на отпадъците, които могат най-общо да бъдат обобщени в следните групи:

- **Отчисления и обезпечения за депониране.**

Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци. Тази група икономически инструменти имат за цел да стимулират по-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците, като налагат по-високи такси за третираните отпадъци, които не съответстват на тази йерархия, например върху депонираните отпадъци.

- **Схеми „Плащане при изхвърляне" ("Pay-as-you-throw" schemes – PAYT) .**

Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н. Системи, при които е на лице заплащане за услугата по управление на отпадъците на базата на фиксирана ставка на домакинство или потребител, не могат да се причислят към схемите „Плащане при изхвърляне". Основният инструмент от тази група в България е таксата за битови отпадъци.

- **Схеми за отговорност на производителя и вносителя.**

Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и

организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци. Тази схема се прилага в България относно 6 групи МРО и е представена детайлно в предходната точка.

• Екологични данъци и такси върху продукти – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.

• Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.

По-долу е направен кратък преглед на същността на икономическите инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците.

- **Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО** са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет. Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

Отчисленията и обезпеченията по чл.60 и чл.64 ЗУО са елемент на план-сметките за таксата за битови отпадъци на общините считано от 01 януари 2011 г.

Отчисления по чл.64 от ЗУО

Те се правят на всеки тон депонирани отпадъци с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Отчисленията се заплащат от общините, когато са собственици както на депо за битови, така и на депо за строителни отпадъци. Изискването важи за:

- регионални и общински депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда, или разрешение, издадено по реда на чл. 37 ЗУО;

- съществуващи общински депа за неопасни отпадъци, които функционират след 2009 г., до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо;

- общински депа за инертни отпадъци, когато отпадъците са от строителство и разрушаване на сгради.

От момента на въвеждането на отчисленията по чл.64 ЗУО до момента (2022 г.) размерът им се е увеличил значително – от 3 лв./тон (2011 г.) до 95 лв./тон (за 2022 г. и всяка последваща година). Нормативната уредба дава възможност да не се заплащат отчисления по чл.64 ЗУО при изпълнение на т.нар. цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъци и биоотпадъци, които се отчитат общо на ниво регион.

Обезпечение за депониране на отпадъци – по чл.60 от ЗУО

Към тази група инструменти се включват обезпечения за покриване на последващи разходи за закриване и рекултивация на депата. Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011 г.

Обезпеченията по чл.60 ЗУО се правят на всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му.

В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото. Отчисленията се определяха първоначално в съответствие с *Наредба №14 от 15.11.2010 г. за реда и начина за изчисляване на размера на отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци*, а впоследствие – в съответствие с *Наредба №7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.*

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото в левове на тон отпадък се определя от собственика на депото (в случая с РДНИОО – Русе – Община Русе) въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация по формули, представени в приложението към Наредбата. Размерът на обезпеченията на тон отпадък се актуализира от общината – собственик на депото на всеки три години в съответствие с индекса на потребителските цени, публикуван от НСИ, и/или при промяна в параметрите за определянето му, която води до изменение от над 15% от първоначално определения размер на отчисленията за тон депониран отпадък. В случай че събраните средства в сметката в РИОСВ са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината – собственик на депото – осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

- **Таксата за битови отпадъци е икономически инструмент**, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса-битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти, като към настоящия момент тези изисквания ще трябва да влязат в сила на 1.01.2024 г.

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси.

Събирането на таксата за битови отпадъци и постъпването ѝ в бюджета на общината е регламентирано от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса "битови отпадъци" за населените места от общината при спазване на следните принципи:

- възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата;
- създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество;
- постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на таксата.

Дейности, финансирани от приходите от такса за битови отпадъци

Таксата за битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, транспортирането и обезвреждането или оползотворяването в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по:

- събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

С приетия през 2017 г. ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци. Датата на влизането в сила на новите изисквания беше променяна няколко пъти поради невъзможност на общините да изградят капацитет и информационна осигуреност за прилагане на тези изисквания. Съгласно последните изменения на ЗМДТ тези изисквания ще трябва да влязат в сила на 1.01.2024 г.

Съгласно § 16, ал.1 от Преходни и Заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (обн. - ДВ, бр. 88 от 2017 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г.) срокът за одобряване на план-сметка за втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. за всяка от услугите по чл. 62 е до 31 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Новите изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци могат да бъдат обобщени както следва: Размерът на такса за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците (принцип „замърсителят плаща"). Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице е сумата от размера на таксата за всяка услуга по чл. 62 от ЗМДТ, която се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят, като се приложи съответният начин за изчисление в зависимост от приетите от общинския съвет основи за услугите по чл. 62 от ЗМДТ:

- Количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци.
- Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от количеството битови

отпадъци, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането й. Размерът на таксата за единица основа се определя в левове за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката. Общинският съвет приема основите за изчисляване размера на таксата за всяка от услугите по чл. 62 с Наредбата по чл. 9 от ЗМДТ. Решението за приемане или изменение на Наредбата по чл. 9 (обичайно това е Наредбата за местни такси и цени на услуги) съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите когато количеството на битовите отпадъци не се използва като основа – мотиви за неприлагането на тази основа, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци. Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинските съвети могат да приемат, са:

(1) за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота.

(2) за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота

(3) за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

- брой ползватели на услугата в имота;
- разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Данните за общите финансови потоци, свързани с таксата за битови отпадъци за всички общини в България за периода 2008-2018 г. показват, че приходите от тази такса нарастват с по-бавни темпове от общите бюджетни приходи на общините. Делът на приходите от таксата за битови отпадъци в общите бюджетни приходи на общините се запазва относително стабилен на нива 8-10%. Постъпленията от таксата надвишават разходите по дейност 623 „Чистота“ през целия анализиран период. Това се обяснява с практиката на общините през текущата година да отчитат и т.нар. „недобори“ - приходи от такси, които са били дължими в предходни години, но са платени в текущата година.

Независимо, че отговорностите на кмета на общината, посочени по-горе, произтичат от чл.19, ал.3 от Закона за управление на отпадъците, видът на услугите, които могат се финансират от приходите от такса битови отпадъци, **е регламентиран** в чл. 62 на Глава трета *Местни такси*, Раздел *I.Такса за битови отпадъци* на Закона за местните данъци и такси. Одобрената план-сметка за определяне **разходите** на общините за всяко населено място за всяка от дейностите по чл.62, ал.1 подлежи на проверка от Сметната палата (чл.66, ал.3, т.3 ЗМДТ).

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците

(ЗУО), е регламентиран със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Въведена е такса за "битови отпадъци", която се заплаща за услугите по:

- събиране и транспортиране на отпадъци до депа и други съоръжения за третиране;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци;
- поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.

По закон таксата трябва да включва пълните разходи за услугите. Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за осигуряване на услугите. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно. Към настоящия момент размерът на таксата се определя по следния механизъм:

- за жилищни имоти на населението - на база промил върху данъчната оценка на имота;
- за жилищни имоти на бизнеса - на база промил върху данъчната оценка на имота;
- за нежилищни имоти на бизнеса - на база промил върху отчетната стойност на имота.

Повечето общини са предвидили и допълнителна възможност за тази категория имоти таксата да включва 2 компонента: такса на контейнер/съд, която да включва разходите по събирането, извозването и третирането на отпадъците и такса за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване, която се определя като промил върху отчетната стойност.

Този механизъм не е съобразен с принципа „замърсителят плаща" и води до диспропорции в таксата, която лицата заплащат на единица количество генерирани отпадъци, което е несправедливо. Това доведе до промени в ЗМДТ с цел прилагането на принципа „замърсителят плаща" и постигане на по-голяма справедливост.

Стимули в сектора на управление на отпадъците

Системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.;

3. най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

4. най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

5. най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

6. най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите по ал. 1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби.

Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 целите по ал. 1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

ЗУО предвижда съществени финансови стимули за общините, ако посочените количествени цели за определените потоци битови отпадъци бъдат изпълнени поетапно:

- при изпълнение на целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 3 - 6 за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините съгласно сроковете в § 15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране;
- при изпълнение на целите за намаляване н на депонираните битови отпадъци съгласно сроковете в § 15, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци.

Намаленията в размера на отчисленията се прилагат независимо едно от друго. Ако общините изпълнят двете горепосочени цели, те се освобождават 100% от заплащане на отчисленията по реда на чл.64 ЗУО.

Съществен стимул за общините да преминат към регионален принцип на управление на отпадъците е разпоредбата на ЗУО, съгласно която общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, ПУДООС или други национални публични източници на финансиране само след създаването на регионално сдружение.

VIII.10.2. АНАЛИЗ ОБЩИНА ИВАНОВО

Подход, прилаган от Община Иваново за определяне на размера на цените на услугите, финансирани от приходите от ТБО.

Размерът на такса "битови отпадъци" за населените места от общината, определен от Общински съвет – Иваново, се определя при спазване на следните принципи:

- възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата;

Основните дейности, финансирани от приходите от такса битови отпадъци (събиране и транспортиране на битови отпадъци, експлоатация на РДНИОО – Русе, експлоатация на Инсталация за сепариране на битови отпадъци и поддържане чистотата на териториите за обществено ползване), се изпълняват от лица, въз основа на сключени договори по реда на ЗОП. Въз основа на определените единични цени по договорите се формира прогноза за приходите, от които ще се финансират разходите за ТБО за

съответната година, по населени места.

• създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество;

Оптимизира се броя на съдовете за събиране на СБО, местоположението им, периодичността на обслужването им и др., с цел повишаване на качеството на услугата. В бъдеще ще се изгради система за разделно събиране на отпадъчни материали (2022 г.) и разделно събиране на биоотпадъци (до края на 2023 г.).

• постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на таксата.

Този принцип ще се постигне едва след като всяко задължено лице започне да заплаща таксата на база на основа, определена в ЗМДТ и в съответната местна наредба по чл.9. ЗМДТ. Независимо, че основата за определяне размера на ТБО в Община Иваново не е количество, а данъчна оценка или отчетна стойност на имота, то към настоящия момент общинска администрация работи по пилотен проект, в рамките на който се събира информация за количеството битови отпадъци, генерирано от всяко домакинство.

План-сметки за приходите от ТБО, от които ще се финансират разходите за дейностите по чл.66, ал.1 ЗМДТ

В таблица VIII.10-1 по-долу са показани финансовите средства, включени в одобрените от Общински съвет – Иваново план-сметки за таксата за битови отпадъци за периода 2011 г. – 2022 г., по видове дейности – чл.66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси.

Таблица VIII.10-1 Одобрени план-сметки за ТБО на Община Иваново, лв.

Вид дейност	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Събиране и транспортиране на БО	241 465	184 810	207 663	210 910	230 161	230 254
Обезвреждане в депа, мониторинг и отчисления	112 037	58 940	156 283	184 543	187 162	210 871
Поддържане чистота на територии за обществено ползване	22 350	39 783	88 777	81 027	53 766	122 445
ВСИЧКО:	375 852	283 533	452 723	476 480	471 089	563 570

Таблица VIII.10-1 Одобрени план-сметки за ТБО на Община Иваново, лв. (продължение)

Вид дейност	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Събиране и транспортиране на БО	233 279	230 332	233 458	307 440	285 480	280 320
Обезвреждане в депа, мониторинг и отчисления	251 445	267 217	303 845	461 076	377 442	425 334
Поддържане чистота на територии за обществено ползване	106 028	101 748	72 000	71 700	72 000	72 000
ВСИЧКО:	590 752	599 297	609 303	840 216	734 922	777 654

Одобрените за Община Иваново финансови средства по видове дейности– събиране и транспортиране на битови отпадъци, третиране в съоръжения на отпадъците и поддържане чистотата на територии за обществено ползване са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.10-2 Одобрени план-сметки за ТБО на Община Иваново по видове дейности, %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Събиране и транспортиране на БО	64,25	65,18	45,87	44,26	48,86	40,86
Обезвреждане в депа, мониторинг и отчисления	29,8	20,7	34,52	38,73	39,73	37,42
Поддържане чистота на територии за обществено ползване	5,95	14,03	19,61	17,01	11,41	21,73

Таблица VIII.10-2 Одобрени план-сметки за ТБО на Община Иваново по видове дейности, % (продължение)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Събиране и транспортиране на БО	39,49	38,43	38,32	36,59	38,84	36,05
Обезвреждане в депа, мониторинг и отчисления	42,56	44,59	49,87	54,88	51,36	54,69
Поддържане чистота на територии за обществено ползване	17,95	16,98	11,81	8,53	9,8	9,26

От направения анализ на одобрените план-сметки на Община Иваново за периода 2011 – 2022 г. могат да се направят следните обобщения и констатации:

- Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения за третирането им варират от 36,05% до 65,18%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за спадане на одобрените приходи за събиране и транспорт на БО и стабилизирането им на нива около 37%;
- Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността обезвреждане на битови отпадъци, в това число отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО, варират от 20,7% до 54,88%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за увеличаване на одобрените приходи за експлоатация на депа и други съоръжения за третиране на БО и стабилизирането им на нива около 51-54%;
- Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността „поддържане чистотата на териториите за обществено ползване“ варират от 5,95% до 21,73%. Тенденцията през последните години е относителният им дял спрямо останалите приходи на ТБО е да е около 10%.

Фиг. VIII.10-1 Съотношение между планираните приходи за управление на отпадъци по видове дейности съгласно одобрените план-сметки на Община Иваново, 2011-2022 г.

Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.)

В таблица VIII.10-3 и фиг. VIII.10-2 са представени данни за приходите от ТБО за Община Иваново за периода 2010 г. – 2021 г.

Таблица VIII.10-3 Приходи от ТБО за Община Иваново, лв.

	2010 г.	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**	**2015 г.**
Приходи от ТБО, лв.	212 261	234 922	345 845	414 834	411 698	466 756

Таблица VIII.10-3 Приходи от ТБО за Община Иваново, лв. (продължение)

	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**	**2021 г.**
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122

Фиг. VIII.10-2 Приходи от такса битови отпадъци на Община Иваново

Видно е, че има трайна тенденция към увеличаване на приходите от такса битови отпадъци както в България, така и в Община Иваново. Последното се дължи най-вече на ежегодното увеличаване на размера на отчисленията по чл. 64 ЗУО до достигане на максималната си стойност от 95 лв./тон за 2022 и всяка следваща година.

Приходи от такса битови отпадъци (лв./жител)

Приходите от такса за битови отпадъци отнесени към населението и количествата генерирани отпадъци, показват значителни междуобщински различия. По-високи стойности на показателите се наблюдават при най-големите общини и София, което е обяснимо предвид методиката на определяне на размера на таксата (на база данъчна оценка на имотите).

Таблица VIII.10-4 Приходи от ТБО, лв./жител за малки общини (под 10 хил. жители)

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Приходи от ТБО, лв./жител за малки общини (под 10 хил. жители)	45,12	48,23	52,42	56,56

Приходите от таксите за битови отпадъци на територията на Община Иваново в „лв. на жител“ са показано в следната таблица VIII.10-5.

Таблица VIII.10-5 Приходи от ТБО за Община Иваново, лв./жител

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Приходи от ТБО, лв.	212 261	234 922	345 845	414 834	411 698	466 756
Население, бр. жители	10001	9417	9211	9042	8832	8756
Приходи от ТБО лв./жител	21,2	24,9	37,5	45,9	46,6	53,3

Таблица VIII.10-5 Приходи от ТБО за Община Иваново, лв./жител (продължение)

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
Население, бр. жители	8519	8344	8127	7873	8633	8222
Приходи от ТБО лв./жител	60,4	60,2	62,6	64,2	61,0	82

Фиг. VIII.10-3 Приходи от такса битови отпадъци на Община Иваново, лв./жител

Приходите от такса битови отпадъци, изразени като лева на жител, в Община Иваново бележат тенденция към увеличаване.

Приходите от такса за битови отпадъци за жител в Община Иваново са по-високи от тези за други населени места със същото население.

Приходи от такса битови отпадъци на тон генерирани битови отпадъци (лв./тон)

Данни за приходите от ТБО, лв./тон за малки общини (под 10 хил. жители) са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.10-6 Приходи от ТБО, лв./тон за малки общини (под 10 хил. жители)

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Приходи от ТБО, лв./тон за малки общини (под 10 хил. жители)	126,26	166,51	176,54	200,0

Източник: НПУО 2021-2028 г.

Приходите от таксите за битови отпадъци на територията на Община Иваново на тон генерирани отпадъци са представени в таблица VIII.10-7 и на фиг. VIII.10-4.

Таблица VIII.10-7 Приходи от ТБО на тон генерирани отпадъци за Община Иваново (лв./тон)

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Приходи от ТБО, лв.	212 261	234 922	345 845	414 834	411 698	466 756
Количество, тон	4114,24	4835,52	5067,72	5413,14	4689,50	4798,44
Приходи от ТБО лв./тон	51,6	48,6	68,2	76,6	87,8	97,3

Таблица VIII.10-7 Приходи от ТБО на тон генерирани отпадъци за Община Иваново (лв./тон) – продължение

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
Количество, тон	4 218,50	4 705,24	4 402,78	3 750,94	4 067,84	3031,68
Приходи от ТБО лв./тон	121,8	106,7	115,6	134,7	129,5	222,4

Фиг. VIII.10-4 Приходи от такса битови отпадъци на Община Иваново, лв./тон

Приходите от такса битови отпадъци за Община Иваново, изразени като лева за тон отпадъци, бележи тенденция към увеличаване.

Приходите от такса за битови отпадъци, изразени като „лева за тон" в Община Иваново са по-ниско с от 30 до 74% от тези за други населени места със същото население. Горното се обяснява с високите количества на показателя „норма на натрупване", кг/ж/г.

Приходи от такса битови отпадъци по групи задължени лица

Информация за постъпленията от такса за битови отпадъци в разбивка „постъпления от домакинства" и „постъпления от юридически лица" не се събира и обобщава на национално равнище. В тази връзка, за целите на анализа бе проведено специално анкетно проучване сред всички 265 общини в страната. Пълна информация по тази разбивка са подали 101 общини (38% от всички общини). Разпределението на дяловете на постъпленията от таксата в посочената разбивка и по отделни групи общини е представено в следващата таблица.

Таблица VIII.10-8 Структура на постъпленията от такса за битови отпадъци, платена от населението и бизнеса

	2014	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Дял на приходите от такса за битови отпадъци, платени от домакинствата за малки общини (под 10 хил. жители)	46.8%	42.4%	41.0%	41.0%	39.8%

Данните в таблицата по-горе показват, че в България като цяло делът на постъпленията от бизнеса е по-голям от този на постъпленията от домакинствата, като това е валидно за всички групи общини и тенденцията средно за страната е този дял да нараства. По-високи стойности на дела на бизнеса се наблюдават при най-големите общини и София.

Данните за приходите от ТБО по групи задължени лица (ФЛ - домакинства и ЮЛ) за Община Иваново, изразени в хил. лева и в % между отделните групи, се различават от тенденцията за България. Същите са онагледени в таблици VIII.10-9 и VIII.10-10 и фиг. VIII.10-5 по-долу.

Таблица VIII.10-9 Приходи от ТБО по групи задължени лица за Община Иваново

	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Домакинства, лв.	318	325	344	342	357	356	374	367	451
Юридически лица, лв.	97	87	123	172	145	153	131	160	223
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.)	415	412	467	514	502	509	505	527	674

Таблица VIII.10-10 Приходи от ТБО по групи задължени лица за Община Иваново, в %

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Домакинства	75,1	74,2	73,4	76,63	78,88	73,66	66,54	71,12	69,94	74	69,7	66,9
Юридически лица	24,9	25,8	26,6	23,37	21,12	26,34	33,46	28,88	30,06	26	30,3	33,1

Фиг. VIII.10-5 Приходи от ТБО по група потребители в Община Иваново, в %

В Община Иваново делът на постъпленията от приходите от ТБО от домакинствата е два пъти по-голям в сравнение с този на постъпленията от бизнеса.

Съотношението между приходите от таксата за битови отпадъци на територията на община Иваново по групи задължени лица за последните пет години е относително постоянно, като делът на приходите от:

- домакинствата варира от 66,9% до 74,0%;
- юридическите лица варира от 26% до 33,1%.

Дължими и реално преведени суми за обезпеченията и отчисленията по ЗУО

При отчисленията по чл. 64 все още се наблюдава неплащане на всички дължими отчисления от страна на общините. Анализът на първичната информация показва, че невнасянето на дължимите суми се дължи на определен брой общини. Намаляването на броя на общините е и основната причина за увеличаване на процента на изпълнение на задълженията през периода. Анализът на общините, които не изпълняват задълженията си показва, че в тази категория влизат както големи от гл.т. на населението общини, така и малки такива. Причината за неизпълнение на задълженията е сериозният недостиг на

финансови средства, най-вече поради намаляване на собствените приходи, като на известна част от общините са блокирани / запорирани банковите сметки и те не могат да осъществяват разплащания.

Данните на НСИ за директно депонираните отпадъци показват намаляване на количествата в периода 2011-2018 г., което е показател за ефективността на разглеждания икономически инструмент.

В таблицата по-долу е представена информация за средствата, заплатени за отчисления и обезпечения по чл.64 и 60 ЗУО от Община Иваново от момента на въвеждането им с нормативен акт (2011 г.) до края на 2021 г.

Таблица VIII.10-11 Финансови средства, заплатени от Община Иваново по чл.60 и 64 ЗУО

Количество депонирани отпадъци		Обезпечения по чл. 60 от ЗУО (лв.)	Отчисления по чл. 64 от ЗУО (лв.)	Обща сума на отчисленията и обезпеченията, лв.
Година	Количество (тон)			
2011	4 989,54	20 043,23	14 506,56	34 549,79
2012	5 067,72	17 737,02	45 609,48	63 346,50
2013	5 413,14	18 945,99	81 197,10	100 143,09
2014	4 689,50	16 413,25	103 169,00	119 582,25
2015	4 798,44	16 794,54	134 356,32	151 150,86
2016	4 218,50	14 764,75	151 866,00	166 630,75
2017	4 705,24	16 468,34	188 623,86	205 092,20
2018	4 402,78	15 409,73	198 125,10	213 534,83
2019	3 736,94	13 079,29	213 005,47	226 084,75
2020	3 723,93	13 033,72	271 468,95	284 502,67
2021	2 940,44	10 291,54	241 116,08	251 407,62
Общо	**48 686,17**	**172 981,40**	**1 643 043,92**	**1 816 025,31**

Община Иваново регулярно заплаща по банкова сметка на РИОСВ – Русе дължимите отчисления по чл.60 и чл.64 ЗУО. За периода 2011-2021 г. няма дължими суми за отчисления, които не са преведени по банкова сметка на регионалната инспекция.

Динамика на приходите от таксата за битови отпадъци и относителен дял на приходите от такса битови отпадъци в общите приходи от такси на общината и в общите бюджетни приходи на общината

Динамиката и относителният дял на приходите от ТБО в общите бюджетни приходи на общините са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.10-12 Динамика на приходите от ТБО и дял на приходите от ТБО в общите бюджетни приходи за Р България

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Динамика (%, предх.год.=100)	100.0	110.6	107.0	106.5	92.9	105.8	102.9	101.7	107.8	101,6
Дял на приходите от ТБО в бюджетните приходи на общините, %	7.2	8.5	10.1	11.0	10.2	10.0	9.2	10.0	9.5	8,9

Видно от таблицата по-горе динамиката на приходите от ТБО за 10-годишен период (2008-2017 г.) в България бележи ежегодно ръст с няколко процента (от 1,6 до 10,6%).

Изключение се наблюдава за 2012 г., когато приходите от ТБО за 2012 г. е бил по-малък в сравнение с приходите от предходната 2011 г.

Динамиката на приходите от таксата за битови отпадъци на Община Иваново за периода 2010-2021 г. е представена в таблицата по-долу и на фиг. VIII.10-6 .

Таблица VIII.10-13 Динамика на приходите от ТБО на Община Иваново

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Приходи от ТБО, лв.	212 261	234 922	345 845	414 834	411 698	466 756
Динамика (%, предх. год.=100)	100	111	147	120	99	113

Таблица VIII.10-13 Динамика на приходите от ТБО на Община Иваново (продължение)

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
Динамика (%, предх.год.=100)	110	98	101	99	104	128

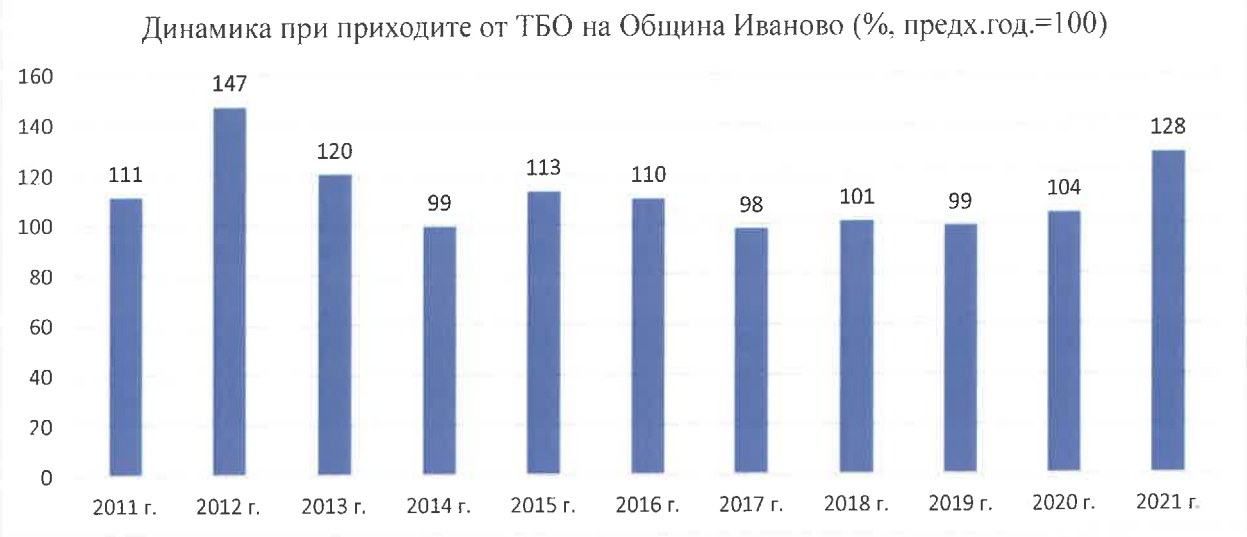

Фиг. VIII.10-6 Динамика на приходите от ТБО за Община Иваново

Сравнителният анализ показва, че динамика на приходите от ТБО за Община Иваново е значително по-голяма от тази за България – колебанията между приходите от две последователни години варира от 1 до 28% (за последните две години), като за 2017 г. и 2019 г. приходите от ТБО са били по-ниски в сравнение с тези от предходните години.

Относителният дял на приходите от таксата за битови отпадъци в общите приходи от такси на Община Иваново са представени в таблицата по-долу.

Таблица VIII.10-14 Относителен дял на приходите от таксата за битови отпадъци в общите приходи от такси на Община Иваново

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Дял на приходите от ТБО в общите приходи на общините, %	25,81	25,48	25,08	21,61	24,72	22,93

Относителният дял на приходите от ТБО в Община Иваново към общите приходи от такси в общината надвишават със средно 15% този показател за други общини в България.

Общо изразходвани суми по години от приходите от ТБО и от обезпечения и отчисления по ЗУО

Данните за периода 2007-2012 г., посочени в НПУО 2014-2021 г. показват, че общините в страната събират повече постъпления от такса битови отпадъци, отколкото изразходват като разходи за управлението на отпадъците. Това не е валидно единствено за малките общини и то само в началото на разглеждания период.

През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16 и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО.

Таблица VIII.10-15 Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходите от таксата за битови отпадъци за Община Иваново

	2011 г.	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**	**2015 г.**
Приходи от ТБО, лв.	234 922,00	345 845,00	414 834,40	411 697,90	466 755,70
Разходи за ТБО, лв.	306 347,89	342 491,28	454 442,02	448 827,36	462 065,39
Покритие на разходите	0,77	1,01	0,91	0,92	1,01

Таблица VIII.10-15 Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходите от таксата за битови отпадъци за Община Иваново (продължение)

	2016 г.	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**	**2020 г.**	**2021 г.**
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
Разходи за ТБО, лв.	442 926	493 258	489 485	497 477	659 994	489 921
Покритие на разходите	1,16	1,02	1,04	1,02	0,80	1,37

Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с управлението на отпадъците, можем да направим заключението, че общините разполагат с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците.

VIII.10.3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на анализа и данните от НПУО 2021-2028 г. могат да се направят следните по-важни **ИЗВОДИ** на национално и местно ниво:

За Р България:

✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства и изпреварват всички останали сектори на околната среда;

✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините);

✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините;

✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване. Останалите

средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавния бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);

✓ ОПОС е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци. През програмен период 2007-2013 г. по програмата са финансирани инвестиционни проекти в 20 РСУО в т.ч.: клетки на депа за битови отпадъци, инсталации за предварително третиране на смесени битови отпадъци с общ капацитет, инсталации за компостиране на зелени отпадъци и инсталации за анаеробно разграждане. През програмен период 2014-2020 г. са финансирани инвестиционни проекти в 24 РСУО в т.ч.: за изграждане на инсталации за предварително третиране на отпадъци, инсталации за компостиране на зелени отпадъци и инсталации за анаеробно разграждане;

✓ При отчисленията по чл. 64 все още се наблюдава неплащане на всички дължими отчисления от страна на общините. Причината за неизпълнение на задълженията е сериозният недостиг на финансови средства, най-вече поради намаляване на собствените приходи, като на известна част от общините са блокирани/запорирани банковите сметки и те не могат да осъществяват разплащания;

✓ Данните на НСИ за директно депонираните отпадъци показват намаляване на количествата в периода 2011-2018 г., което е показател за ефективността на разглеждания икономически инструмент.

За Община Иваново:

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения за третирането им варират от 36,05% до 65,18%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за спадане на одобрените приходи за събиране и транспорт на БО и стабилизирането им на нива около 37%;

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността обезвреждане на битови отпадъци, в това число отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО, варират от 20,7% до 54,88%. След въвеждането на отчисленията и обезпеченията по чл.60 и 64 ЗУО се наблюдава трайна тенденция за увеличаване на одобрените приходи за експлоатация на депа и други съоръжения за третиране на БО и стабилизирането им на нива около 51-54%;

✓ Планираните и одобрени приходи, от които са финансирани разходите за дейността „поддържане чистотата на териториите за обществено ползване“ варират от 5,95% до 21,73%. Тенденцията през последните години е относителният им дял спрямо останалите приходи на ТБО е да е около 10%;

✓ Има трайна тенденция към увеличаване на приходите от такса битови отпадъци както в България, така и в Община Иваново. Последното се дължи най-вече на ежегодното увеличаване на размера на отчисленията по чл. 64 ЗУО до достигане на максималната си стойност от 95 лв./тон за 2022 и всяка следваща година;

✓ Приходите от такса битови отпадъци, изразени като лева на жител, в Община Иваново бележат тенденция към увеличаване;

✓ Приходите от такса за битови отпадъци за жител в Община Иваново са по-високи от тези за други населени места със същото население;

✓ Приходите от такса битови отпадъци за Община Иваново, изразени като „лева за тон отпадъци“, бележи тенденция към увеличаване;

✓ Приходите от такса за битови отпадъци, изразени като „лева за тон“ в Община Иваново са по-ниско с от 30 до 74% от тези за други населени места със същото население. Горното се обяснява с високите количества на показателя „норма на натрупване“, кг/ж/г.;

✓ В Община Иваново делът на постъпленията от приходите от ТБО от домакинствата е два пъти по-голям в сравнение с този на постъпленията от бизнеса;

✓ Съотношението между приходите от таксата за битови отпадъци на територията на община Иваново по групи задължени лица за последните пет години е относително постоянно, като делът на приходите от:

- домакинствата варира от 66,9% до 74,0%;
- юридическите лица варира от 26% до 33,1%.

✓ Община Иваново регулярно заплаща по банкова сметка на РИОСВ – Русе дължимите отчисления по чл.60 и чл.64 ЗУО. За периода 2011-2021 г. няма дължими суми за отчисления, които не са преведени по банкова сметка на регионалната инспекция;

✓ Сравнителният анализ показва, че динамиката на приходите от ТБО за Община Иваново е значително по-голяма от тази за България – колебанията между приходите от две последователни години варира от 1 до 28% (за последните две години), като за 2017 г. и 2019 г. приходите от ТБО са били по-ниски в сравнение с тези от предходните години;

✓ Относителният дял на приходите от ТБО в Община Иваново към общите приходи от такси в общината надвишават със средно 15% този показател за други общини в България;

✓ През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16 и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО;

✓ Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с управлението на отпадъците, можем да направим заключението, че общините разполагат с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците;

Въз основа на анализа и основните изводи се правят следните **ПРЕПОРЪКИ** за действия и мерки, които е целесъобразно да се включат в програмата на Община Иваново за управление на отпадъците;

✓ Община Иваново следва да продължи да осигурява надеждни данни за образуваните битови отпадъци на ниво отделно домакинство посредством изградената пилотна система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци в индивидуални съдове с вграден чип на всеки съд и монтирани претеглящи устройства на сметосъбиращите автомобили;

✓ Изградената система следва да се усъвършенства, надгражда и популяризира сред населението, като във всеки момент всяко домакинство да има достъп до информация за количеството битови отпадъци, което то генерира;

✓ Община Иваново следва да въведе и прилага Методика за изчисляване и заплащане на такса битови отпадъци според количеството генерирани битови отпадъци;

✓ Услугите, свързани с битовите отпадъци, предоставяни на територията на

Община Иваново, е необходимо да бъдат доразвити по отношение на:

- ✓ Организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- ✓ Осигуряване на предварително третиране (сепариране) на цялото количество смесени битови отпадъци, генерирани от населението на общината;
- ✓ Осигуряване на разделно събиране на определени видове биоразградими отпадъци и последващото им оползотворяване на инсталация за анаеробно разграждане.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

При разработването на настоящата част от Програмата са използвани следните източници на информация:

- Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021-2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, 2011-2020 г.;
- Наредба №1 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Иваново;
- Програма за управление на отпадъците на Община Иваново за периода 2016-2020 г.;
- План-сметки за разходите, които ще се финансират от приходите от таксата за битови отпадъци, одобрени от Общински съвет – Иваново за периода 2014 г. – 2022 г.;
- Договори между Община Иваново и изпълнители на дейности по управление на битови отпадъци.

VIII.11.1. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Справедливост при определяне на такса битови отпадъци

В рамките на проект *ISWA Как да се формира правилно такса битови отпадъци* е издадено Ръководство „Принципи, практики и приложение на такса битови отпадъци", 2011 г., което е публикувано на интернет-страницата на МОСВ.

http://www.moew.government.bg/files/file/Waste/Biowaste/Stage_XI/XI-II_Waste_fee_BG.pdf

По-долу са представени основни моменти и изводи при определянето на таксата за битови отпадъци.

Степента на **справедливост** на таксата за битови отпадъци, налагана на потребителите, е един от най-дискутираните аспекти по време на въвеждане или промяна на таксата. Почти е невъзможно да се въведе такса битови отпадъци с единодушно съгласие и тя да се възприема като справедлива от всички заинтересовани страни. Задачата на лицата, вземащи решения по управление на отпадъците, е да се намери точният баланс. Всеки модел на такса битови отпадъци притежава своя специфична степен на несправедливост в зависимост от съответните заинтересовани страни. Освен това трябва да се отчита факта, че някои данни, необходими за оценка на справедливостта на такса битови отпадъци са трудно достъпни. Всяко допълнително измерване на количеството (теглото) на отпадъците, обема на отпадъците струва толкова повече, колкото е по-малка единицата, с която ще се измерва. Количеството на отпадъците, образувани в една община, може да се измери лесно чрез претегляне на превозното средство за събиране на отпадъците на съоръжението за третиране на отпадъци. Измерването на количеството на отпадъците от един контейнер за събиране изисква много повече усилия. Измерването на количеството на отпадъците от различни потребители (например жителите на

многоетажна сграда), които изхвърлят отпадъците си в един контейнер, също изисква много допълнителни изисквания.

Препоръчително е общините да прилагат такса битови отпадъци на основа на един имот (сграда) и да не практикуват допълнително разделяне на таксата за отделните домакинства / собственици. В случай, че се изисква такова разделяне от жителите това е задача на домоуправителя на сградата, като всички детайли (поделяне на разходите въз основа на площта на имота или броя на членовете на отделните домакинства и т.н.) се решават от собствениците на общото събрание.

Изчисляване и абсолютно сигурно измерване на отпадъците от всеки отделен източник на образуване е възможно, само ако не се осъществява събиране на отпадъци на обществени места и само когато на всеки генератор на отпадъци е предоставен индивидуален контейнер.

Едно практическо решение е, отчитайки количеството на отпадъците, е такса битови отпадъци да е формирана в зависимост от големината на контейнера и честотата на събиране на отпадъците. Ако таксата трябва да отчита реалното тегло или обема на отпадъците в контейнера, по време на изпразване е необходимо да се извършат допълнителни измервания. Опитът показва, че това допълнително измерване оскъпява услугата по събиране на отпадъците.

Разходите за събиране на отпадъците се увеличават с 10 до 15% в случай, че се извършва измерване на обема и/или теглото на всеки контейнер за събиране на отпадъците. Счита се, че само променливите разходи могат да бъдат променяни с количеството на отпадъците и че променливите разходи са само определена (малка) част. Фиксираните разходи като разходи за превозно средство за събиране на отпадъците, разходи за гориво, персонал, не зависят от количеството на отпадъците (т.е. дали контейнера е пълен или пълен само на 60%).

Фиксирани разходи са разходите, които не зависят от количеството на изхвърлените отпадъци в определен набор от контейнери, които следва да бъдат обслужени. Фиксираните разходи са разходите за събиране, всички административни разходи, всички разходи за връзки с обществеността и разходите за събиране на рециклируеми отпадъци, които са обхванати от такса битови отпадъци. Единствените променливи разходи са тези, свързани с третирането на отпадъците и малка част от разходите за събиране.

Опитът показва, че 2/3 от всички разходи за изхвърляне на отпадъците, или дори повече, са фиксирани разходи и във всеки случай са значително по-високи от променливите разходи. Колкото по-ниска е цената за третиране на отпадъците по-голямо е съотношението на увеличение на фиксираните разходи. Изчислението показва колко ограничен може да бъде ефекта от прилагане на такса битови отпадъци в зависимост от количеството, когато се отчита реалното изражение. Например фиксираните разходи се приемат за 70% от общите разходи, даден имот притежава контейнер напълнен наполовина, съседният имот притежава същият контейнер но пълен. Разходите за събирането на контейнерите от тези два адреса се различават само с 15% – делът на променливите разходи (= 30%), разделен на две (половината количество), но не 50%, както обикновено се възприема.

Понякога фиксирани и променливи разходи се таксуват отделно, като основна такса и допълнителна такса.

Поносимост на такса битови отпадъци

Важна характеристика на такса битови отпадъци е нейната поносимост за населението на страната. По правило критерий за способността за плащане (платежоспособността) е някакъв обществено приет праг на дела на разходите за такса битови отпадъци в домакинския бюджет. По отношение прага за определяне на социалната поносимост на такса битови отпадъци в ЕС се приема, че такава е налице, когато стойността на таксата не надхвърля 1% от средния годишен доход на домакинство в съответния регион. Това е и изискване на документа „България – указания за АРП на проекти в областта на битовите отпадъци, финансирани от ЕФРР през периода 2007-2013", разработен от ОП „Околна среда 2007-2013 г.".

Съгласно изготвения от МОСВ документ *Насоки за анализ на разходите и ползите на проектите*, таксата за битови отпадъците не трябва да надвишава 1% от средномесечния доход на домакинствата. Тази граница може да се увеличи временно до достигане на максимум 1,5%, в случай че финансовата устойчивост на проекта е застрашена по друг начин.

Налице е значителна разлика в таксата за отпадъците от двете потребителски групи – домакинства и юридически лица, като икономическите субекти, плащайки значително по-висока цена на практика субсидират населението. Това не е в съответствие с принципа „замърсителят плаща".

При праг на поносимост от 1,2% (само в изключителни случаи се допуска повишаването на разходите за управление на отпадъците в диапазона 1-1,5% от средните годишни доходи на домакинствата) и при 100% събираемост на такса битови отпадъци за периода до 2020 г., постъпленията от такса битови отпадъци покриват оперативните разходи за всяка една година от прогнозния период, като остават определен размер средства, които могат да се използват за инвестиционни цели. При това допускане сумарно за целия програмен период 2014-2020 г. постъпленията от такса битови отпадъци ще покрият 27% от прогнозните инвестиции (т.е. 354,5 млн.лв.).

Поради очакваният нисък прогнозен бюджет от ОПОС 2014-2020 г. за приоритетната ос, свързана с управлението на отпадъци, се налага разработването на различни възможности за осигуряване на финансиране на инвестиционната програма. Възможни решения следва да се търсят и по линията на ПЧП, като например възможността да се насочат частни инвестиции в изграждането на сепариращи инсталации и инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове.

Такса битови отпадъци и разходи за управление на битовите отпадъци на общините

Таксата за битови отпадъци осигурява основния дял от приходите от такси за общините в България и определя един стабилен процент от общинските бюджетни приходи. Приходите от такса битови отпадъци се характеризират с по-благоприятна динамика в сравнение с общите бюджетни приходи на общините и в частност приходите им от такси.

Структурата на разходите за управление на отпадъците на общините

В таблица VIII.11-1 и VIII.11-2 е представена структурата на разходите за управление на отпадъците в Община Иваново, изразени в лв. и като процентно съотношение.

Таблица VIII.11-1 Структура на разходите за управление на отпадъците в Община Иваново, лв.

Дейност	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Събиране и транспортиране на битови отпадъци	158 827,66	174 536,38	260 651,05	226 914,04	237 561,24	228 710,57	235 090,69	226 272,81
Експлоатация депо, вкл. отчисления	93 300,90	126 241,43	163 942,61	177 817,65	212 150,51	214 215,43	258 167,31	263 198,19
Обществена хигиена	54 219,33	41 713,47	29 848,36	44 095,67	12 353,64	0	0	14 000
ВСИЧКО:	306 347,89	342 491,28	454 442,02	448 827,36	462 065,39	442 926	493 258	489 485

Таблица VIII.11-2 Структура на разходите за управление на отпадъците в Община Иваново, %.

Дейност	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Събиране и транспортиране на БО	51,85	50,96	57,36	50,56	51,41	51,64	47,66	46,23
Експлоатация депо, включително отчисленията по чл.60 и чл.64	30,46	36,86	36,08	39,62	45,91	48,36	52,34	53,77
Обществена хигиена	17,70	12,18	6,57	9,82	2,67	0	0	2,860
ВСИЧКО:	100	100	100	100	100	100	100	100

Фиг. VIII.11-1 Разходи за управление на отпадъците по видове дейности на Община Иваново

Резултатите показват нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци. Причината е драстичното нарастване на тези разходи поради въведените отчисления по чл.64 ЗУО.

До 2016 г. най-голям дял при разходите в областта на управлението на битовите отпадъци (услуги, предоставяни на населението чрез приходите от ТБО) на територията на Община Иваново се пада на дейността „събиране и транспортиране на битови отпадъци". От 2017 г. над 50% от разходите от таксата се падат за обезвреждане на битовите отпадъци на депо, вкл. заплатени отчисления и обезпечения по ЗУО.

Сравнителният анализ показва, че разходите за поддържане чистотата на територията на населените места в Община Иваново са по-ниски от средните за страната, като в последните години има тенденция към тяхното намаляване.

Разходи на 1 жител (лв.)

Разходите за управление на отпадъци за 1 жител, за общини в България с население под 10 000 души, са представени в следната таблица.

Таблица VIII.11-3 Междуобщински различия в разходите за управление на отпадъците през 2018 г.

Разходи на 1 жител (лв.)	Малки общини (под 10 хил.жители)
Общо стойност на одобрената план сметката по чл. 66 от ЗМДТ за 2018 г. и изпълнение към 31.12.2018 г. (лв.), в т.ч.:	82,09
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	3,48
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и	32,39

Разходи на 1 жител (лв.)	Малки общини (под 10 хил.жители)
транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	29,80
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	16,24

Източник: 1.12. Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО 2021-2028 г.

Разходите за управление на битовите отпадъци отнесени към 1 жител за Община Иваново са изчислени и представени в таблицата по-долу. Данните са за периода 2011-2018 г.

Таблица VIII.11-4 Разходи на 1 жител (лв.) за Община Иваново

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Събиране и транспортиране на битови отпадъци	16,87	18,95	28,83	25,69	27,13	26,85	28,17	27,84
Експлоатация депо, вкл. отчисления	9,91	13,71	18,13	20,13	24,23	25,15	30,94	32,39
Обществена хигиена	5,76	4,53	3,30	4,99	1,41	0	0	1,72

Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 жител за последните периода 2013-2018 г. години се запазват относително стабилни и вариращи в малки граници от 25,69 до 28,83 лв. Този вид разходи съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), възлизащи на 35,87 лв./жител за 2018 г., са малко по-ниски в сравнение с общини с аналогично население.

Разходите за експлоатация на депа за 1 жител за 6 годишен период 2013 г.-2018 г. варират от 18,13 лв. до 32,39 лв., като бележат трайна тенденция към увеличаване. Разходите на Община Иваново за тази дейност съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители) са незначително по-високи (8,7%) за базовата 2018 г.

Разходите за поддържане чистотата на териториите за общ. ползване за 1 жител за периода 2013-2018 г. варира от 1,41 до 4,99 лв., което е многократно по-ниско съотнесено към разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 16,24,8 лв./тон за 2018 г. За две от години (2016 г. и 2017 г.) в горепосочения период не са извършвани никакви дейности, свързани с обществена хигиена в община Иваново и не са направени разходи.

Разходи за 1 тон

Разходите за управление на отпадъци за 1 тон битови отпадъци, за общини в България с население под 10 000 души, са представени в следната таблица.

Таблица VIII.11-5 Междуобщински различия в разходите за управление на отпадъците през 2018 г.

Разходи на 1 тон отпадък (лв.)	Малки общини (под 10 хил.жители)
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	12,32
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	114,55
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	105,37

Източник 1.12. Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО

Таблица VIII.11-6 Разходи за 1 тон отпадъци в Община Иваново, лв./тон

Дейност	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Събиране и транспортиране на битови отпадъци	32,85	34,44	48,15	48,39	49,51	54,22	49,96	51,39
Експлоатация депо, вкл. отчисления	19,29	24,91	30,29	37,92	44,21	50,78	54,87	59,78
Обществена хигиена	11,21	8,23	5,51	9,40	2,57	0	0	3,18

Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 тон отпадък в Община Иваново за 6-годишния период 2012-2018 г. варира от 48,15 до 54,22 лв., което е повече от два пъти по-ниско от разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 126,87 лв./тон за 2018 г.

Разходите за експлоатация на депа за 1 тон отпадък в Община Иваново бележи трайна тенденция към увеличаване поради нарастване на нормативно определения размер на отчисленията по чл.64 ЗУО и непостигане на целите за рециклиране по чл.31 ЗУО. Община Иваново заплаща двойно по-малко разходи за 1 тон битов отпадъци за 2018 г. (59,78 лв./тон) в сравнение с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 105,37 лв./тон за 2018 г.

Съотношение между приходите и разходите, свързани с управление на отпадъците

Данните за периода 2007-2012 г., посочени в НПУО 2014-2021 г. показват, че общините в страната събират повече постъпления от такса битови отпадъци, отколкото изразходват като

разходи за управлението на отпадъците. Това не е валидно единствено за малките общини и то само в началото на разглеждания период.

Таблица VIII.11-7 Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходите от таксата за битови отпадъци за Община Иваново

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Приходи от ТБО, лв.	234922,00	345845,00	414834,40	411697,90	466755,70
Разходи за ТБО, лв.	306 347,89	342 491,28	454 442,02	448 827,36	462 065,39
Покритие на разходите	0,77	1,01	0,91	0,92	1,01

Таблица VIII.11-7 Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходите от таксата а битови отпадъци за Община Иваново (продължение)

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от ТБО, лв.	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
Разходи за ТБО, лв.	442 926	493 258	489 485	497 477	659 994	489 921
Покритие на разходите	1,16	1,02	1,04	1,02	0,80	1,37

През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16 и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО.

Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с управлението на отпадъците, можем да направим заключението, че общините разполагат с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците.

Общо изразходвани суми по години от приходите от ТБО и от обезпечения и отчисления по ЗУО

В таблица VIII.11-8 са представени общите разходи, финансирани от приходите от таксата за битови отпадъци на Община Иваново за 11-годишен период.

Таблица VIII.11-8 Общо разходи от приходите от ТБО за Община Иваново

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Разходи за ТБО, лв.	306 347	342 491	454 442	448 827	462 065

Таблица VIII.11-8 Общо разходи от приходите от ТБО за Община Иваново (продължение)

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Разходи за ТБО, лв.	442 926	493 258	489 485	497 477	659 994	489 921

За единадесетгодишен период има трайна тенденция към увеличаване на разходите за управление на битовите отпадъци в Община Иваново, като за периода увеличението е с около 78% (средно за последните 4 години с изключение на 2020 г.).

Дял на разходите по управление на отпадъците в общите бюджетни разходи

Таблица VIII.11-9 Дял на разходите по УО в общите бюджетни разходи

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Дял на разходите по УО в общите бюджетни разходи	20,56	16,66	11,6	7,97	17,01	10,3

Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците

В таблиците по-долу са представени данни по източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците по години на анализирания период – в абсолютни суми и в проценти от общата сума.

Таблица VIII.11-10 Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците в Община Иваново, лв.

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от такса битови отпадъци *	514 483	502 192	508 611	505 159	526 967	674 122
ПУДООС	0	0	0	0	0	0
ОПОС 2014-2020	0	0		0	0	0
Бюджет на общината (извън приходите от ТБО, обезпеченията и отчисленията по ЗУО)	0	0	0	0	15 913	0
Други източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците	0	0	0	0	0	0

*Забележка: не е включен ежегодният преходен остатък

Таблица VIII.11-11 Източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците в Община Иваново, в %

	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Приходи от такса битови отпадъци	100	100	100	100	97,1	100
ПУДООС	0	0	0	0	0	0
ОПОС 2014-2020	0	0	0	0	0	0
Бюджет на общината (извън приходите от ТБО, обезпеченията и отчисленията по ЗУО)	0	0	0	0	2,9	0
Други източници на финансиране на разходите по управление на отпадъците	0	0	0	0	0	0

Поносимост на таксата за битови отпадъци

При определянето на нивото на таксата за битови отпадъци за населението е необходимо да се съблюдава изискването за таван на поносимост. Съгласно европейските изисквания, таванът на поносимост за разходите за управление на отпадъците (това са разходите на общините без тези за поддържане на чистота на обществени площи) се определя като 1,5% от средногодишните доходи на най-нискодоходните групи от населението (1-3 децилна група). В следващата таблица е представено изчисляването на тавана на поносимост средно за страната, представено в НПУО 2021-2028 г.

Таблица VIII.11-12 Таван на поносимост на разходите за управление на отпадъците за населението и възможни

	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Финансиране на управлението на отпадъците/1 жител (лв.)	21,8	22,6	23,1	25,1	25,7	27,2
Праг на поносимост на населението за разходи за управление на отпадъците (лв.) - 1,5% от дохода	38,1	38,0	39,2	40,8	44,2	47,5
Разлика до тавана на поносимост (лв.)	16,3	15,5	16,1	15,8	18,5	20,4

Таблица 11. от 1.12. Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България

Изчисленията от таблицата показват, че понастоящем средствата от такса за битови отпадъци, който населението в Р България плаща за управлението на отпадъци, са по-ниски от тавана на поносимост. Разликата между понастоящем заплащаните средства на 1 жител и тавана на поносимост за България са 20,40 лв./1 жител.

Таблица VIII.11-13 Таван на поносимост на разходите за управление на отпадъците за населението на Община Иваново

	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Разходи от ТБО лв./жител	46,96	45,83	51,36	51,99	59,11	58,44
Праг на поносимост на населението за разходи за управление на отпадъците (лв.) - 1,5% от дохода	38,1	38,0	39,2	40,8	44,2	47,5
Разлика до тавана на поносимост (лв.)	-8,86	-7,83	-12,16	-11,19	-14,91	-10,94

Данните показват, че средствата, които населението на Община Иваново заплаща за управление на битовите отпадъци са по-високи от тавана на поносимост. Горното се обяснява с ниските или дори нулеви разходи, които общинска администрация е направила за поддържане чистотата на територии за обществено ползване, за сметка на разходите за събиране и транспорт на битови отпадъци, третиране на битовите отпадъци в инсталации и съоръжения (в случая – депо за НО) и отчисленията и обезпеченията по ЗУО.

VIII.11.2. ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **ИЗВОДИ**:

За Р България:

✓ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда в България като този дял непрекъснато нараства и изпреварват всички останали сектори на околната среда;

✓ Основните сектори, в които се извършват разходи по управлението на отпадъците са индустрията и публичния сектор (за управление на битовите отпадъци от общините);

✓ Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса за битови отпадъци, реализирани от общините;

✓ Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване. Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавния бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);

✓ В България и в частност в населените места от община Иваново не съществува истинска система „плащане при изхвърляне", тъй като потребителите на услугата, свързана с управлението на битовите отпадъци, не плащат на база количество на изхвърлените от тях отпадъци;

✓ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци;

✓ Бизнесът заплаща повече на количество, генерирани отпадъци, в сравнение с населението. Това води и до натиск от страна на бизнеса и въвеждането на новите нормативни промени в ЗМДТ, свързани с механизма за определяне размера на такса битови отпадъци;

✓ Големите и много големите общини имат по-голям потенциал за генериране на приходи от такса битови отпадъци.

За Община Иваново:

✓ Налице е нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци. Причината е драстичното нарастване на тези разходи поради въведените отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ До 2016 г. най-голям дял при разходите в областта на управлението на битовите отпадъци (услуги, предоставяни на населението чрез приходите от ТБО) на територията на Община Иваново се пада на дейността „събиране и транспортиране на битови отпадъци". Налице е нарастващ дял на разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци. Причината е драстичното нарастване на тези разходи поради въведените отчисления по чл.64 ЗУО;

✓ До 2016 г. най-голям дял при разходите в областта на управлението на битовите отпадъци (услуги, предоставяни на населението чрез приходите от ТБО) на територията на Община Иваново се пада на дейността „събиране и транспортиране на битови отпадъци". От 2017 г. над 50% от разходите от таксата се падат за обезвреждане на битовите отпадъци на депо, вкл. заплатени отчисления и обезпечения по ЗУО;

✓ Сравнителният анализ показва, че разходите за поддържане чистотата на територията на населените места в Община Иваново са по-ниски от средните за страната, като в последните години има тенденция към тяхното намаляване;

✓ Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 жител за последните периода 2013-2018 г. години се запазват относително стабилни и вариращи в малки граници от 25,69 до 28,83 лв. Този вид разходи съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), възлизащи на 35,87 лв./жител за 2018 г., са малко по-ниски в сравнение с общини с аналогично население;

✓ Разходите за експлоатация на депа за 1 жител за 6 годишен период 2013 г.-2018 г. варират от 18,13 лв. до 32,39 лв., като бележат трайна тенденция към увеличаване. Разходите на Община Иваново за тази дейност съпоставени с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители) са незначително по-високи (8,7%) за базовата 2018 г.;

✓ Разходите за поддържане чистотата на териториите за общ. ползване за 1 жител за периода 2013-2018 г. варира от 1,41 до 4,99 лв., което е многократно по-ниско съотнесено към разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 16,24,8 лв./тон за 2018 г. За две от години (2016 г. и 2017 г.) в горепосочения период не са извършвани никакви дейности, свързани с обществена хигиена в община Иваново и не са направени разходи;

✓ Разходите за събиране и транспортиране на СБО за 1 тон отпадък в Община Иваново за 6-годишния период 2012-2018 г. варира от 48,15 до 54,22 лв., което е повече от два пъти по-ниско от разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 126,87 лв./тон за 2018 г.;

✓ Разходите за експлоатация на депа за 1 тон отпадък в Община Иваново бележи трайна тенденция към увеличаване поради нарастване на нормативно определения размер на отчисленията по чл.64 ЗУО и непостигане на целите за рециклиране по чл.31 ЗУО. Община Иваново заплаща двойно по-малко разходи за 1 тон битов отпадъци за 2018 г. (59,78 лв./тон) в сравнение с разходите за същата дейност за малки общини (под 10 хил. жители), изчислено на 105,37 лв./тон за 2018 г.;

✓ През последните 7 години (2015-2021 г.) приходите от таксата за битови отпадъци почти се припокриват с разходите за съответната година. Изключения от горното се наблюдават през 2016 г. и 2021 г., когато приходите са надвишавали разходите съответно с 16 и 37%. Единствената година за горепосочения период, в която разходите са надвишавали приходите, е 2020 г., когато приходите от ТБО са покрили едва 80% от разходите за дейностите по управление на БО;

✓ Предвид целевия характер на приходите от таксата и невъзможността финансовите постъпления от същата да бъдат изразходвани за услуги различни от тези, свързани с

управлението на отпадъците, можем да направим заключението, че общините разполагат с достатъчно средства за финансиране на услугата по управление на отпадъците;

✓ За единадесетгодишен период има трайна тенденция към увеличаване на разходите за управление на битовите отпадъци в Община Иваново, като за периода увеличението е с около 78% (средно за последните 4 години с изключение на 2020 г.);

✓ Размерът на такса битови отпадъци за Община Иваново е поносим за населението;

✓ Разходите за дейностите по управление на битови отпадъци в Община Иваново се покриват в голяма степен от приходите от такса битови отпадъци, т.е. план-сметката за такса битови отпадъци на Община Иваново е балансирана;

✓ При планирането и определянето на ТБО Община Иваново спазва процедурите и сроковете, регламентирани със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Въведена е добра практика за обсъждане с местната общност;

✓ За да бъде запазен размера на таксата за битови отпадъци (при прогресивно нарастване на размера на отчисленията по чл.64 ЗУО и др.) е необходимо да се докаже изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Въз основа на анализа могат да се формулират следните по-важни **ПРЕПОРЪКИ**:

✓ Община Иваново следва да въведе и прилага Методика за изчисляване и заплащане на такса битови отпадъци според количеството генерирани битови отпадъци;

✓ Услугите, свързани с битовите отпадъци, предоставяни на територията на Община Иваново, е необходимо да бъдат доразвити по отношение на:

- ✓ Организиране на система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- ✓ Осигуряване на предварително третиране (сепариране) на цялото количество смесени битови отпадъци, генерирани от населението на общината;
- ✓ Осигуряване на разделно събиране на определени видове биоразградими отпадъци и последващото им оползотворяване на инсталация за анаеробно разграждане.

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ИВАНОВО 2022-2028 г.

VIII.12. Прогнози

Като основа за изготвяне на прогнозните са изготвените анализи за съществуващото положение на дейностите по отпадъци в Община Иваново и получените базови данни.

Направените прогнози са за разгледан Сценарий 4: „Комбиниране на централизиран и децентрализиран подход“, избран като оптимален за прилагане от общинска администрация.

В настоящия анализа са използвани данни от Доклад от ПИП за „Проектиране и изграждане на анаеробна инсталация за разделно събрани биоразградими отпадъци на територията на РСУО – Русе“ , изготвен през 2018 г. и одобрен от МОСВ в рамките на оценката на проектно предложение, което да се финансира по ОПОС 2014-2020.

VIII.12.1. ПРОГНОЗА ЗА НАСЕЛЕНИЕТО

Таблица VIII.12.1-1. Прогноза за населението на Община Иваново

Година	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Население, бр.	8 268	8 199	8 131	8 062	7 995	7 928	7 861

Източник: ПИП за ИАТ, 2018 г.

VIII.12.2. ПРОГНОЗА ЗА НОРМАТА НА НАТРУПВАНЕ

Нормата на натрупване дава връзката между населението и генерирания отпадък. Наблюденията показват, че тя зависи и от икономическото състояние на населението.

Нормата на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г. – за общини с население под 3000 души е 256 кг/ж/г. Нормата на натрупване на населените места от Община Иваново за последните 10 години (2012 г. – 2021 г. вкл.) варира в границите от 369 – 575 кг/ж/г. Съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци при определяне на нормата на натрупване с разделно събрани отпадъци не се включват количествата на отпадъците, образувани в резултат на поддържането на публичните и частните паркове и градини. В таблиците по-долу са представени данни за нормата на натрупване:

- без разделно събрани отпадъци за община Иваново и
- с включени отпадъци от паркове и градини (използван за целите на ПИП за ИАТ).

Таблица VIII.12.2-1. Норма на натрупване без разделно събрани отпадъци за община Иваново

Година	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Норма на натрупване, кг/ж/г.	510	490	470	451	433	416	399

Таблица VIII.12.2-2. Норма на натрупване за община Иваново (с отпадъци от паркове и градини)

Година	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Норма на натрупване, кг/ж/г.	703	710	714	717	721	724	728

Източник: ПИП за ИАТ, 2018 г.

Видно от горните данни е, че нормата на натрупване за населените места от Община Иваново е по-висока от средната за населени места с аналогично население. Очаква се намаление на нормата на натрупване на отпадъци във връзка с предприети мерки от общината за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.

VIII.12.3. ПРОГНОЗИРАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА ОТПАДЪЦИ СЪГЛАСНО МОРФОЛОГИЧНИЯ ИМ СЪСТАВ

На база направените прогнози за:

- броя на населението на територията на община Иваново;
- увеличение на нормата на натрупване за програмния период,

изчисляваме очакваното количество битови отпадъци от територията на общината. Данните са представени в таблица VIII.12.3.-1.

Таблица VIII.12.3.-1 Прогнозно количество битови отпадъци от територията на община Иваново.

Година	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Количество битови отпадъци, т/г	5 812	5 821	5 802	5 781	5 762	5 742	5 722

Морфологичен състав на битовите отпадъци

По данни на *Масов баланс на отпадъците за целите на* процедура чрез директно предоставяне „Проектиране и изграждане на анаеробни инсталации за разделно събрани биоразградими отпадъци“ прогнозата за очакваните количества битови отпадъци по фракции за община Иваново (изразено като % и в тон за година за всяка фракция) е представена в таблица VIII.12.3.-2.

Таблица VIII.12.3.-2. Прогнозни данни за морфологичния състав на битовите отпадъци на община Иваново

	Година	мерна ед.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	**Битови отпадъци общо**	т/год.	5 812	5 821	5 802	5 781	5 762	5 742	5 722
2	**население**	бр.	8 268	8 199	8 131	8 062	7 995	7 928	7 861
3	**норма на натрупване**	кг/жител/година	703	710	714	717	721	724	728
4	**Морфологичен състав на отпадъците**								
5	Хранителни	%	18,01	18,01	18,01	18,01	18,01	18,01	18,01
6	Хартия и картон	%	8,94	8,94	8,94	8,94	8,94	8,94	8,94
7	Пластмаса	%	12,95	12,95	12,95	12,95	12,95	12,95	12,95
8	Текстил	%	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96	1,96
9	Гума	%	1,16	1,16	1,16	1,16	1,16	1,16	1,16
10	Кожа	%	1,64	1,64	1,64	1,64	1,64	1,64	1,64
11	Градински	%	29,35	29,35	29,35	29,35	29,35	29,35	29,35
12	Дървесни	%	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85	1,85
13	Стъкло	%	4,63	4,63	4,63	4,63	4,63	4,63	4,63
14	Метал	%	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63	1,63
15	Инертни отпадъци	%	17,08	17,08	17,08	17,08	17,08	17,08	17,08
16	ИУЕИО	%	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
17	Опасни домакински отпадъци	%	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
18	*Биоразградими отпадъци*	*%*	*58,95*	58,95	*58,95*	*58,95*	*58,95*	*58,95*	*58,95*

	Година	мерна ед.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
19	Хранителни	т/год.	1 047	1 048	1 045	1 041	1 038	1 034	1 031
20	Хартия и картон	т/год.	520	520	519	517	515	513	512
21	Пластмаса	т/год.	753	754	751	749	746	744	741
22	Текстил	т/год.	114	114	114	113	113	113	112
23	Гума	т/год.	67	68	67	67	67	67	66
24	Кожа	т/год.	95	95	95	95	94	94	94
25	Градински	т/год.	1 706	1 709	1 703	1 697	1 691	1 685	1 679
26	Дървесни	т/год.	108	108	107	107	107	106	106
27	Стъкло	т/год.	269	270	269	268	267	266	265
28	Метал	т/год.	95	95	95	94	94	94	93
29	Инертни отпадъци	т/год.	993	994	991	987	984	981	977
30	ИУЕИО	т/год.	32	32	32	32	32	32	31
31	Опасни домакински отпадъци	т/год.	15	15	15	14	14	14	14
32	*Биоразградими отпадъци*	*т/год.*	*3 426*	3 432	*3 420*	*3 408*	*3 397*	*3 385*	*3 373*
33	Домашно компостиране	т/год.	5	5	5	5	5	5	5
34	Разделно събрани зелени отпадъци	т/год.	836	836	836	836	836	836	836
35	Разделно събрани биоразградими отпадъци	т/год.	0	928	944	959	975	990	1 005
36	Предадени на оползотворяване/ обезвреждане битови отпадъци	т/год.	380	381	380	378	377	376	375
36.1	*Хартия*	*т/год.*	112	112	111	111	111	110	110
36.2	*Пластмаса*	*т/год.*	172	173	172	172	171	171	170
36.3	*Стъкло*	*т/год.*	54	54	54	54	53	53	53
36.4	*Метал*	*т/год.*	19	19	19	19	19	19	19
36.5	*Дърво*	*т/год.*	22	22	21	21	21	21	21
36.6	*Други*	*т/год.*	*2*	2	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
37.	Общо биоотпадъци за АИ, в т.ч.:	т/год.	0	1 262	1 278	1 294	1 309	1 324	1 339
37.1	*Хранителни отпадъци*	т/год.	0	367	376	385	394	403	412
37.2	*Градински отпадъци**	т/год.	0	771	776	782	788	793	798
37.3	*Дървесни отпадъци*	т/год.	0	43	44	44	45	46	47
37.4	*Хартия*	т/год.	0	82	82	82	82	82	82
38	Битови отпадъци – общо за депониране	т/год.	5 427	4 362	4 330	4 298	4 267	4 235	4 204

VIII.12.4. ПРОГНОЗИРАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ

КОЛИЧЕСТВА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ ОТ СИСТЕМИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ

През 2022 г. на територията на община Иваново се предвижда да започне да функционира система за разделно събиране на отпадъчни материали – хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло. Системата ще бъде изградена за всички населени места на общината. Разделното събиране на биоразградими отпадъци ще започне след изграждане на инсталацията за анаеробно третиране, което по договор за БФП е определено да е към края на 2023 г.

Количества разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране, които ще се предават за рециклиране/повторна употреба (полезна фракция), е представено в таблицата по-долу.

Таблица VIII.12.4.-1. Прогнозни данни за отпадъци от системи за разделно събиране в община Иваново

	Година	мерна ед.	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	**Битови отпадъци общо**	т/год.	5 812	5 821	5 802	5 781	5 762	5 742	5 722
2	**население**	бр.	8 268	8 199	8 131	8 062	7 995	7 928	7 861
3	**норма на натрупване**	кг/жител/година	703	710	714	717	721	724	728
33	Домашно компостиране	т/год.	5	5	5	5	5	5	5
34	Разделно събрани зелени отпадъци	т/год.	836	836	836	836	836	836	836
35	Разделно събрани биоразградими отпадъци	т/год.	0	928	944	959	975	990	1 005
36	Предадени на оползотворяване/ обезвреждане битови отпадъци	т/год.	380	381	380	378	377	376	375
36.1	*Хартия*	*т/год.*	112	112	111	111	111	110	110
36.2	*Пластмаса*	*т/год.*	172	173	172	172	171	171	170
36.3	*Стъкло*	*т/год.*	54	54	54	54	53	53	53
36.4	*Метал*	*т/год.*	19	19	19	19	19	19	19
36.5	*Дърво*	*т/год.*	22	22	21	21	21	21	21
36.6	*Други*	*т/год.*	*2*	2	*2*	*2*	*2*	*2*	*2*
37.	Общо биоотпадъци за АИ, в т.ч.:	т/год.	0	1 262	1 278	1 294	1 309	1 324	1 339
37.1	*Хранителни отпадъци*	т/год.	0	367	376	385	394	403	412
37.2	*Градински отпадъци**	т/год.	0	771	776	782	788	793	798
37.3	*Дървесни отпадъци*	т/год.	0	43	44	44	45	46	47
37.4	*Хартия*	т/год.	0	82	82	82	82	82	82
38	Битови отпадъци - общо за депониране	т/год.	5 427	4 362	4 330	4 298	4 267	4 235	4 204

РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И БИООТПАДЪЦИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ

Домашно компостиране

В таблицата по-долу са представени данни за количеството биоразградими отпадъци, които ще се използват за домашно компостиране въз основа на безвъзмездно раздадени на населението компостери.

Таблица VIII.12.4.-2. Домашно компостиране в община Иваново

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Градински отпадъци, тона/год.	0	0	5	5	5	5	5
Компостери, брой с натрупване	0	0	100	100	100	100	100

Насърчава се компостирането на място от населението.

В Програмата е заложена мярка за закупуване и раздаване на компостери за домашно компостиране – при необходимост.

РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И БИООТПАДЪЦИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ

На територията на община Иваново се предвижда въвеждане на системи за разделно събиране на биоотпадъци, които след това да третират в Инсталация за анаеробно разграждане и инсталация за компостиране. Подписаният ДБФП предвижда Инсталацията за оползотворяване на биоразградими отпадъци да бъде въведена в експлоатация в края на 2023 г.

Количество биоразградими отпадъци

В анализа се разглеждат само биоразградимите отпадъци, които могат да бъдат използвани като входен материал в инсталация за анаеробно третиране на биоразградими битови отпадъци, а именно: хранителни, хартия, градински. Има и други биоразградими отпадъци, като дървесните отпадъци, чийто потенциал за образуване на биогаз при анаеробното им разграждане е по-голям, но и времетраенето на процеса на разграждане е много по-голямо и не е възможно използването им във биореакторите без предварително третиране. С оглед на това, че съвременният текстил и кожа в голяма степен не са от естествени материали и при производството им са използвани различни химикали и багрила, тези компоненти няма да се подават към инсталация за анаеробно третиране на биоразградими отпадъци.

В таблица VIII.12.4.-3. са представени количествата биоразградими отпадъци, които могат да се използват в инсталация за анаеробно третиране, по общини. Прогнозните данни са за 2023 г., защото тогава е годината в която ИАТ ще е в нормална експлоатация.

Таблица VIII.12.4.-3. Количества биоразградими отпадъци за община Иваново допустими като входна суровина за анаеробната инсталация, без предадените такива за рециклиране

	Количество, тон/г.
Хранителни	1048
Градински	1709
Дървесни	86
Хартия и картон	409
ОБЩО	**3252**

Чрез въвеждането на системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци ще може да се осигури само част от тези отпадъци да се съберат разделно и да се подадат към ИАТ. В Таблица

VIII.12.4.-4. е представено прогнозното количество на биоразградимите отпадъци, образувани на територията на община Иваново, които ще постъпват в ИАТ при стартирането на работата й.

Таблица VIII.12.4.-4. Количествата биоразградими отпадъци от Община Иваново, като входна суровина за анаеробната инсталация през 2023 г.

	Количество, тон / г.
Хранителни	367
Градински	771
Дървесни	43
Хартия и картон	82
ОБЩО	**1263**

Представените данни са прогнозни на базата на сравнително песимистичния вариант за развитие на общините в региона. Поради статистическия характер на първичната информация в представените данни не са отчетени напълно следните особености:

- Увеличаващия се туристически поток, основно транзитен, който е източник на биоразградими отпадъци, при това генерирани в обекти, в които лесно ще се събира този тип отпадъци;
- Увеличаване на предаваните СЖП 3;
- Информацията, която стои в основаната на настоящия анализ, е от период на застой на икономиката в страната и региона.

В таблица VIII.12.4.-5. са представени прогнозните данните за постъпващите в АИ биоразградими отпадъци.

Таблица VIII.12.4.-5. Количества биоразградими отпадъци, подавани към анаеробната инсталация в т/год.

Година	**2023**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**	**2045**	**2050**
Хранителни	367	385	419	437	443	447	442
Градински	771	782	808	815	774	734	697
Дървени	43	44	48	50	47	45	44
Хартия	82	82	83	83	81	80	78
Общо	1263	1293	1358	1385	1345	1306	1261

Източник: ПИП за ИАТ, 2018 г.

Таблица VIII.12.4.-6. Разделно събрани зелени и биоотпадъци за компостиране и анаеробно разграждане към ИАТ

Отпадъци, т/г	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Хранителни	0	367	376	385	394	403	412
Градински	0	771	776	782	788	793	798
Дъвесни	0	43	44	44	45	46	47
Хартия	0	82	82	82	82	82	82
Общо	0	1263	1278	1293	1309	1324	1339
В резултат:							
Компост	0	265,02	268,38	271,74	274,89	278,04	281,19
Загуби при третиране	0	113,58	115,02	116,46	117,81	119,16	120,51

Отпадъци, т/г	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Произведена ел. енергия	0	189,30	191,70	194,10	196,35	198,60	42,18
Остатъци за депониране	5 427	4 362	4 330	4 298	4 267	4 235	4 204

Таблица VIII.12.4.-7. Отпадъци, предназначени за оползотворяване (извън рециклиране и повторна употреба) чрез оползотворяване на енергията или по друг начин

Операция по оползотворяване, т/г	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Чрез оползотворяване на енергията	0	0	0	0	0	0	0
Друг начин	0	0	0	0	0	0	0
Общо	0	0	0	0	0	0	0

Таблица VIII.12.4.-8. Отпадъци, предназначени за депониране

Отпадъци, т/г	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Депонирани отпадъци – **общо**	5 427	4 362	4 330	4 298	4 267	4 235	4 204
в т.ч:							
Биоразградими отпадъци	3 421	2 165	2 137	2 109	2 083	2 056	2 029

На база на направените прогнози в анализа се прави заключение, че Община Иваново ще изпълни общинските цели за:

- рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци и
- намаляване на количествата депонирани битови отпадъци, в т.ч. биоразградими.

Горното ще се постигне чрез разделно събиране и сепариране на смесените битови отпадъци, както и чрез анаеробно третиране на разделно събрани биоразградими отпадъци.